

Årsrapport 2023

SPAREBANKEN ØST | 181. DRIFTSÅR

Innhold

Virksomheten

Nøkkeltall	04
Administrerende direktørs uttalelse	06
Årets hendelser	08
Historisk perspektiv	10
Strategiske ambisjoner	12
Styret, ledelse og organisasjon	20
Allmennyttige gaver	24
Bærekraft	30
Eierstyring og selskapsledelse	68

Redegjørelse og resultater

Årsberetning	82
Årsregnskap	93
Erklæring i henhold til verdipapirhandelsloven	175
Uavhengig revisors beretning	176
Definisjon nøkkeltall og alternative resultatmål	182

Denne årsrapporten er digital. For å spare miljøet, oppfordrer vi til å unngå å skrive ut rapporten.

Layout: NYG AS

Virksomheten

Nøkkeltall

RESULTAT ETTER
SKATT 2023

440,6

Mill. nok.

Egenkapitalavkastning

MÅLSETTING
> 9,0 %

RESULTAT
9,9 %

Kapitaldekning

MÅLSETTING
> 19,6

RESULTAT
22,4

Kostnader i prosent av inntekter

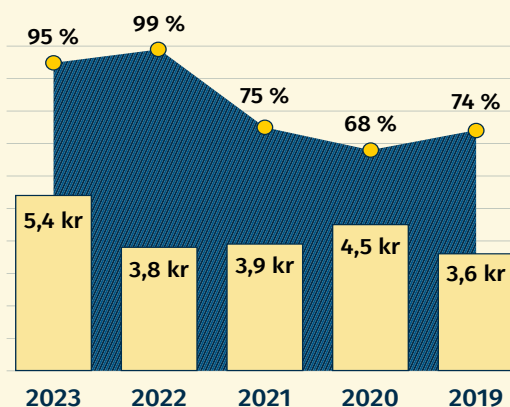
MÅLSETTING
< 40 %

RESULTAT
37,7 %

Utbytte

Utbytte per egenkapitalbevis*   Utbyttegrad**

* Utbytte per EK-bevis for 2023 er styrets fremlagte forslag til behandling i ordinært forstanderskapsmøte

** Utbytte i prosent av EK-beviseiernes andel av konsernresultatet ihht. eierbrøken

Resultatregnskap hovedtall

	2023	2022	2021	2020	2019
Netto renteinntekter	828,8	686,2	631,3	632,1	641,7
Netto provisjonsinntekter	43,3	37,4	33,3	35,1	45,1
Netto resultat fra finansielle eiendeler	42,7	-28,7	89,8	148,1	19,4
Andre driftsinntekter	2,0	3,4	6,4	29,3	15,3
Sum netto inntekter	916,8	698,3	760,8	844,7	721,5
Sum driftskostnader	345,9	309,7	305,7	296,0	277,8
Resultat før tap	570,9	388,6	455,2	548,7	443,7
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	6,7	6,8	0,5	15,1	18,9
Resultat før skattekostnad	564,2	381,9	454,7	533,6	424,8
Skattekostnad	123,7	85,5	79,3	80,4	95,5
Årsresultat	440,6	296,4	375,4	453,1	329,3

Nøkkeltall

	2023	2022	2021	2020	2019
Lønnsomhet					
Egenkapitalrentabilitet*	9,87	6,65	8,86	11,47	8,74
Rentenetto i % av GFK	1,85	1,49	1,34	1,46	1,51
Resultat etter skatt i % av GFK	0,98	0,65	0,79	1,05	0,77
Kostnader i % av GFK	0,77	0,67	0,65	0,68	0,65
Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)*	37,73	44,35	40,17	35,04	38,50
Kostnader i % av inntekter ekskl. avk. på finansielle invest.*	39,57	42,60	45,55	42,50	39,57
Balansetall					
Netto utlån til kunder	37 877,1	36 800,2	39 386,7	35 443,8	34 225,3
Utlånsvekst (12mnd)	2,93	-6,57	11,12	3,56	-2,62
Innskudd	15 860,8	15 761,3	17 578,9	14 845,1	14 791,7
Innskuddsvekst (12mnd)	0,63	-10,34	18,42	0,36	-0,73
Gjennomsnittlig egenkapital	4 166,1	4 172,9	4 076,5	3 812,9	3 564,6
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	44 753,3	45 926,7	47 242,1	43 299,0	42 504,5
Nedskrivninger på utlån og mislighold					
Tap i % av netto utlån til kunder (IB)*	0,02	0,02	0,00	0,04	0,05
Tapsavsetninger i % av brutto utlån til kunder*	0,29	0,31	0,32	0,35	0,33
Netto betalingsmislighold over 90 dager i % av netto utlån*	0,23	0,21	0,20	0,29	0,37
Netto øvrige misligholdte engasjementer (i trinn 3) i % av netto utlån*	0,28	0,14	0,31	0,02	0,02
Soliditet					
Ren kjernekapitaldekning	18,67	20,11	18,24	17,96	17,69
Kjernekapitaldekning	20,40	21,94	19,89	19,67	19,49
Kapitaldekning	22,37	24,03	21,78	21,34	21,25
Risikovektet volum (Beregningsgrunnlag)	20 278,7	19 087,0	21 190,0	20 471,4	19 450,3
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	8,89	9,27	8,60	9,03	8,81
Likviditet					
Innskuddsdekning	41,87	42,83	44,63	41,88	43,22
LCR	250,14	217,26	249,72	266,93	265,11
NSFR	127,65	130,08	122,33	120,40	117,04
Kontor og årsverk					
Antall bankfilialer	29	30	29	29	28
Årsverk	193	180	187	184	192
Egenkapitalbevis					
Eierbrøk**	28,59	28,59	29,59	31,40	32,45
Antall egenkapitalbevis	20 731 183	20 731 183	20 731 183	20 731 183	20 731 183
Bokført egenkapital pr. bevis*	62,88	61,21	61,51	61,18	58,95
Resultat pr. egenkapitalbevis	5,67	3,83	5,16	6,62	4,87
Utbytte pr. bevis	5,40	3,80	3,85	4,50	3,60
Omløpshastighet	14,26	16,30	28,53	20,64	15,17
Kurs	50,20	47,00	57,20	51,40	54,60

*Definert som alternative resultatmål **For eierbrøk gjeldende fra 01.01.24, se note 41
For definisjon av nøkkeltall og omtale alternative resultatmål, se side 182

Administrerende direktørs uttalelse

Sparebanken Øst har lagt 180 års-jubileumsåret bak seg og dette året ble også et unormalt år. Som de foregående tre årene ble også 2023 preget av geopolitisk uro og krig i Europa. Økt spenning og krigshandlinger i Midtøsten og dyrtid i Norge har også preget oss. 2023 ble nok et utfordrende år for mange. Etter år med Covid19 og ettervirkninger av nedstengninger fikk befolkningen kjenne på de økonomiske negative konsekvensene av all uroen. Mange og hyppige renteøkninger har skapt bekymringer for nordmenns evne til å håndtere høye renter på grunn av høy gjeldsbelastning. Økte priser på varer og tjenester har i tillegg lagt ekstra press på nordmenns økonomi. I bankens nærområder i Drammen og Eiker fikk vi også merke naturkreftene da ekstremværet Hans kom på besøk og medførte at Drammenselva og vannveier i omegn satte nye flomrekorder.

Når dyrtid, økte renter og uro og bekymringer omgir oss er det ekstra viktig å være til stede for våre kunder. Med bankens kontornett kan vi tilby personlige samtaler og rådgivning med mål om å løse kundenes økonomiske utfordringer. God og ansvarlig økonomisk rådgivning er alltid viktig, men ekstra betydningsfull, når usikkerhet treffer oss. Enten du vil bruke digitale løsninger eller møte oss på ett av våre kontorer og få hjelp av en kunderådgiver, skal du kjenne deg hjemme hos oss. Dette er grunnen til at banken har hele 29 bankkontorer på det sentrale østlandsområdet.

Vi merker at våre kunder setter pris på oss og det er svært hyggelig når kundeundersøkelser viser at kundene trives bedre enn noen gang i Sparebanken Øst. Det er et godt utgangspunkt for å jobbe videre med å forbedre oss, utvikle nye tjenester og arenaer og skape en enda enklere og mer effektiv bankhverdag for bankens kunder.

Banken har i 2023 opplevd god kundevekst og økt salg av bankens produkter og tjenester. I en tøff konkurranse om kundene, har vi lykket godt med en kombinasjon av gode og relevante produkter, hyggelige og serviceinnstilte medarbeidere samt stor valgfrihet for kundene.

Sparebanken Øst har en godt forankret strategi om å være en solid, uavhengig og selvstendig sparebank. Vår geografiske beliggenhet, med et meget stort og stigende marked rett utenfor døren, gir oss både tilgang til et tilnærmet ubegrenset marked med gode kunder og til et velfungerende og stort arbeidsmarked. Bankens unike beliggenhet gir oss anledning

til å opprettholde bankens overordnede strategi, selv i en finansbransje som utsettes for stadig mer omfattende reguleringer. Det registreres at det i 2023 og hittil i 2024 har blitt offentliggjort flere strukturelle endringer enn på mange år i næringen.

Sparebanken Øst har, gjennom eierskap og som distributør av Frende Forsikring og Norne Spareprodukter, et løpende samarbeid med de andre bankene som har eierskap i «Frendeselskapene». Samarbeidet er nå noe mer formalisert gjennom etableringen av Frendegruppen. Målene fremover er å kunne samarbeide i større grad innenfor teknologi, med etablering av grunnlag for felles utvikling av utvalgte produkter og tjenester samt å etablere nye produkselskaper for å legge til rette for vekst og lønnsomhet i bankene. Videre ønsker Frendegruppen å fremstå som et troverdig og kostnadseffektivt samarbeid som har lyktes med å rekruttere nye medlemmer.

Sparebanken Øst ser at myndighetene vurderer banken som en viktig aktør med egenskaper til å skape økt konkurranse i bankmarkedet. Vi vil fortsatt arbeide for at bankens strategiske posisjon opprettholdes og styrkes i lang tid fremover. Vi har mange flinke medarbeidere, vi er solide og vi har effektive systemer og gode tekniske løsninger. Derfor vil Sparebanken Øst lykkes!

Banken opplever det meningsfullt og nødvendig å bidra i samfunnet rundt oss. Banken har en lang tradisjon for å gi tilbake. Gjennom bankens disponering til allmennyttige gaver, blir bankens årsresultater hvert eneste år i vesentlig grad tilbakeført til lokalsamfunnet. Banken har i mange år gitt god avkastning til både egenkapitalbeviserne og til lokalsamfunnet. Banken har et bredt engasjement som inkluderer unge og gamle, idrett og kultur, lag, foreninger og enkeltprosjekter. Vi ønsker å bidra til at barn og unge kan få litt bedre rammevilkår når de vil utfolde og utvikle seg og vi ønsker å støtte frivilligheten med både økonomiske skulderklapp og inspirerende opplevelser slik at vi kan bidra til at frivilligheten fortsatt er motivert til å gjøre en uvurderlig og helt nødvendig oppgave hver eneste dag året igjennom.

Pål Strand
administrerende direktør i Sparebanken Øst

«Gjennom bankens disponering til allmennyttige gaver blir bankens årsresultater hvert eneste år i vesentlig grad tilbakeført lokalsamfunnet»

Pål Strand

administrerende direktør i Sparebanken Øst

Årets hendelser

Grønt rammeverk

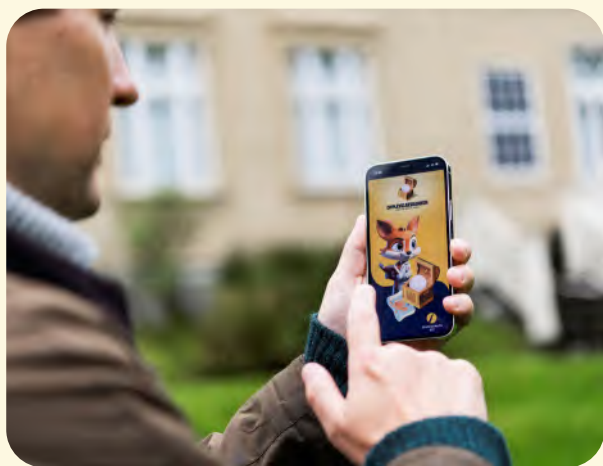
ESG

Banken etablerte et grønt rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner og finansiering av grønne utlån. Etableringen av et grønt rammeverk er en del av bankens strategi hvor vi ønsker å bruke det grønne obligasjonsmarkedet til å bidra til grønn omstilling. Som sparebank kan vi påvirke positivt gjennom tett dialog med våre kunder og støtte kundene i å ta bærekraftige valg.

Banken feiret 180 år

BANKEN

11. januar 1843 åpnet banken sitt første kontor i Skotselv, da under navnet Egers Sparebank. Bursdagen ble markert med kake og kaffe på alle bankens kontorer, mens den store feiringen kom i juni da de ansatte var samlet for en helaften på Union Scene i Drammen.

Opplevelsesbanken

SAMFUNN

Sparebanken Øst lanserte sin egen app: Opplevelsesbanken. Appen er et verktøy for å skape økt attraktivitet til Drammen og Eiker. Opplevelsesbanken er et kart med nærmere 100 forskjellige opplevelser for store og små, som bidrar til økt lokal stolthet, kunnskap og aktivitet. Appen skal være inkluderende og for alle, der premisene for opplevelsene skal være gratis eller ha en lav kostnad.

Justerprisen

KULTUR

Leif Justers ærespris, også kjent som Juster-prisen, er en norsk revypris. Den deles ut årlig til en person som har gjort eller gjør en stor innsats på en norsk revyscene. Siden 2019 har Chat Noir stått for utdelingen i samarbeid med Sparebanken Øst. Prisen ble opprettet og tidligere delt ut av Leif Justers revyfond. I 2023 gikk prisen til Rune Andersen.

Nyåpning Vikersund

KUNDE

Bankens Vikersund-kontor flyttet inn i nye lokaler og antall ansatte økte fra to til sju. Med større tilgjengelighet og tyngde i lokalsamfunnet, har kontoret utfordret de etablerte bankene i området. Vikersund-kontoret har oppnådd god synlighet i lokalpresse, under arrangementer og som en lokal støttespiller og hatt god vekst i kundemasse siden flyttingen.

Medlemstilbud hos NBBO og ABBL

KUNDE

Banken inngikk samarbeid med boligbyggelagene Nedre Buskerud Boligbyggelag (NBBO) og Asker og Bærum Boligbyggelag (ABBL) for å gi medlemsfordeler på sparing og lån. Samarbeidet ble opprettet som følge av sammenfallende interesser om å gi boligeiere gunstige betingelser i nedslagsfelt der partene er lokale aktører. Dette gir mulighet for å skape gode kunderelasjoner på bakgrunn av kjennskap til områdene partene opererer i.

Besøk av finansminister

ØKONOMI

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum besøkte Sparebanken Øst hvor tema var rammebetingelser for norske sparebanker og kundenes situasjon i urolige og krevende tider. Et viktig punkt på agendaen var den betydelige forskjellsbehandlingen av norske banker, hvor banker som benytter standardmetodens risikovekter for beregning av kapitaldekning har en betydelig konkurranseulempa sett opp mot banker som benytter IRB-modeller.

Kundetilfredshet

KUNDE

I følge EPSI Rating og deres bankstudie for 2023, som rangerer kundetilfredshet blant bankkunder, så var snittet i bransjen 67,7. Mens kundetilfredsheten generelt opplever en nedgang, er det motsatt hos Sparebanken Øst. Vår egen kundeundersøkelse gir oss en score på 82, som er helt i toppen av norske banker og en økning fra året før. Både Sparebanken Øst og bankens digitalkonsept, Nybygger, scorer også høyt hos sammenligningstjenesten Bytt.no.

Nye åpningstider kundesenter

KUNDE

Åpningstidene på kundesenteret ble utvidet til å gjelde fra 08 til 18 på hverdager og fra 10 til 14 på lørdager. Til sammen økte tilgjengelighet på telefon med 24 timer i uka. Med 29 kontorer, utvidede åpningstider på kundesenteret og mulighet for rådgiveravtaler, også utenom åpningstider, er banken mer tilgjengelig for sine kunder, som er spesielt viktig i en tid med økonomisk usikkerhet.

Apple Pay

TEKNOLOGI

En nyhet for kunder i Sparebanken Øst, Nybygger og DinBank, er at de nå kan betale med Apple Pay med iPhone eller Apple Watch. Tjenesten har vært etterspurt av bankens kunder og i løpet av kort tid hadde nærmere 4.500 kunder registrert seg som Apple Pay-brukere. Ved utgangen av året hadde Apple iOS en markedsandel på 64 prosent i Norge.

Historisk perspektiv

1839

Petter A. Elster foreslår opprettelse av en sparebank i Eger

1842

Egers Prøvesparebank etablert 8. januar med grunnkapital fra 261 privatpersoner

1843

Egers Sparebank får kongelig approbasjon 11. januar

1859

Skoger Sparebank blir stiftete den 8. januar med grunnkapital fra 172 privatpersoner

1876

Pengeenheten skifter fra speciedaler og skilling til kroner og øre

1888

Det åpnes adgang til å utstede pantelån med pant i fast eiendom

1896

Egers Sparebank flytter inn i nytt bankbygg «Tingstua»

1898

Banken går til anskaffelse av sin første telefon

1907

Sparebøsser man kan ha hjemme tas i bruk

1988

Bankkrise

1988

Som den første i Norge inviterer banken til tegning av grunnfondsbevis

1988

E-post med omverdenen innføres

1986

E-post internt i banken innføres

1978

Banken får sine første minibanker

1971

«Moderne» datautstyr tas i bruk for første gang

1970

Ekers Sparebank og Nedre Eiker Sparebank slås sammen igjen

1954

Banken tar i bruk maskinell bokføring

1943

Bankens 7 ansatte feirer 100 årsjubileum under krigen

1925

Skolespareordningen blir etablert

1910

Egers Sparebank deles i to, tilhørende Øvre og Nedre Eiker kommune

1991

Banken kjøper bilfinansieringsselskapet AS Finansiering i Oslo

1993

Banken overtar Fokus Banks virksomhet i nedre Buskerud

1996

Nettbank for privatkunder innføres og egen hjemmeside på internett åpnes

1997

Fusjon mellom Eiker Sparebank og Drammensbanken Skoger Sparebank – endrer navn til Sparebanken Eiker Drammen

1999

Endrer navn til Sparebanken Øst

2006

Etablerer digitale kundekonsepser og multibrand-strategien

2008

Finanskrise

2009

Etablerer Sparebanken Øst Boligkreditt AS

2023

Sparebanken Øst feirer 180 år.

Ekers Sparebanks hovedkontor i Stasjonsgata i Hokksund, som ble innviet i 1916.

Strategiske ambisjoner

Sparebanken Øst er en mellomstor sparebank, med svært god beliggenhet på det sentrale Østlandet. Sparebanken Øst er blant de mest solide norske større sparebankene når kapitalnivåer, kapitalvekter og risiko i bankens balanse legges til grunn.

Bankens visjon om å være en ledende sparebank på det sentrale østlandsområdet uttrykker en ambisjon om å være et relevant og attraktivt sparebankalternativ for folk flest, nå og i fremtiden. Vår forretningside er basert på at banken skal være en frittstående, selvstendig og lokalt styrt leverandør av finansielle tjenester som skal sette folk flest, og små og mellomstore bedrifter, i stand til å utnytte sine økonomiske ressurser på en best mulig måte.

Sparebanken Øst beregner sin soliditet etter standardmetoden. Slik disse reglene er i dag, må banken holde langt mer egenkapital for sine utlån enn banker som kan benytte IRB-modeller for hele eller deler av sine utlånsporteføljer. De regulatoriske forskjellene har de siste årene skapt svært stor konkurransevridding til ulempe for standardmetodebanker som ikke har felleseide boligkredittselskaper som kan benytte IRB-modeller. Sparebanken Øst har forventninger til at kommende reguleringer, en mer risikosensitiv standardmetode (Basel IV), vil kunne redusere denne vesentlige konkurranseulempen fremover, tidligst fra 1. januar 2025.

Sparebanken Øst har i svært mange år hatt en målsetting om å kombinere tradisjonelle og moderne forretningsmodeller. Uavhengig av forretningsvirksomhetens grad av digitalisering, ønsker banken at sparebankidentiteten tydelig skal oppleves og gjenkjennes hos oss. Dette medfører at vi er samfunnsorienterte og stiller høye etiske krav til oss selv og våre omgivelser. Vi skal bidra til verdiskaping og bærekraftig utvikling, både gjennom konsernets ordinære drift og gjennom bankens allmennyttige virksomhet, regionalt og lokalt. I utviklingen av banken ser vi stor verdi av at dette skjer med lokal forankring. Sparebanken Øst skal fremstå solid, langsiktig og troverdig overfor våre interessenter.

Sparebanken Øst skal være en lønnsom bank drevet etter forretningsmessige prinsipper, med ambisjon om å være relevant for bankens interessegrupper i et langsiktig perspektiv. Med høy andel private boliglånskunder med lave belåningsgrader har banken god oversikt, innsikt og nivå på risikoen i sine utlånsporteføljer. Vekst over tid i både kunde- og produktporteføljer, i privatmarkedet og bedriftsmarkedet, er viktig for å opprettholde god og lønnsom drift i fremtiden.

Finansielle målsettinger

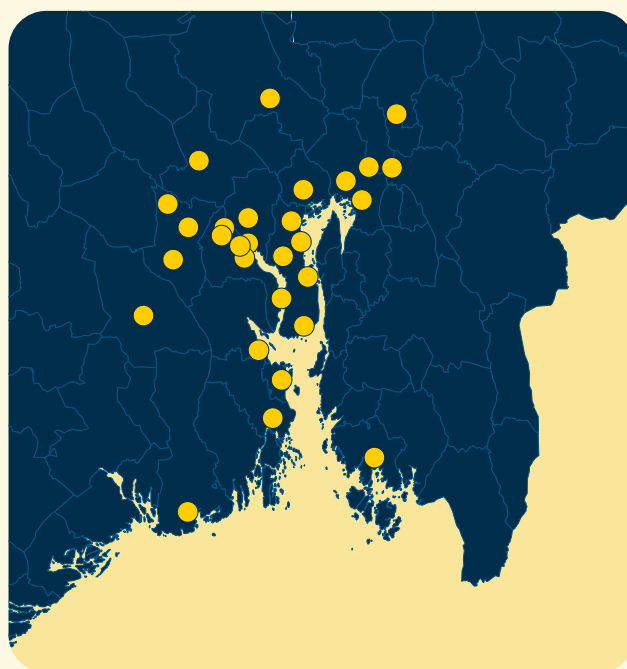
Tema	Målsetting	
Overordnede økonomiske mål	Vi skal være en lønnsom bank drevet etter forretningsmessige prinsipper. Det skal skapes økonomiske resultater i det enkelte år og over tid som bidrar til måloppnåelsen i konsernet.	
Konsernets mål for avkastning på egenkapitalen	Konsernet skal ha en egenkapitalavkastning på 9 prosent over tid	
Konsernets mål for kapitaldekning	Konsernet skal minimum ha en kapitaldekning tilsvarende myndighetskrav pluss en margin på 1,0 prosentpoeng	
Målsetting for kostnader i prosent av inntekter	< 40 %	
Målsetting for utlånsvekst	Privatkunder	Minst på nivå med kredittveksten i Norge over tid
	Næringskunder	10 % årlig vekst de neste årene
Målsetting om tilfredshet	Ansatte	> 77 %
	Kunder	> 83 %

Markedet og forretningsområder

Sparebanken Øst har siden 2005 hatt en distribusjonsstrategi som skiller seg mye fra en tradisjonell sparebank, og de aller fleste andre norske sparebanker. Banken har svært lang erfaring med å tilby digitale banktjenester til segmenter i markedet gjennom sin multibrand strategi (house of brands-strategi). Merkevarerstrategien setter oss i stand til å ivareta bankens konkurransekraft over tid, i utvalgte kundesegmenter over hele landet. Konseptene skaper muligheter for differensiering av distribusjonsmetoder, informasjonsflyt og kundekommunikasjon, kjøpsprosesser, servicenivå og risiko. Dette fører til at konseptene, hver for seg, er en tydelig og tilpasset plattform for distribusjon av utvalgte finansielle tjenester til målrettede kundesegmenter i markedet. Våre markedsområder:

- Vi har vår opprinnelse i kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen og ser på dette markedet som vårt lokalmarked. Vår ambisjon er å være en anbefalt og foretrukken lokalbank.
- Vi er til stede med bankkontorer i store deler av Østlandet og tilbyr personlig rådgivning og tett oppfølging av våre kunder i deres ulike livsfaser. Vår ambisjon er å være en engasjert og offensiv bank i det regionale markedet.
- Vi anser hele landet som marked gjennom bruk av digitale betjeningskonsepter og distribusjonskanaler. Vår ambisjon er å være en effektiv og enkel bank i det nasjonale markedet.
- Vi tilbyr produkter og tjenester til små og mellomstore bedriftskunder som ligger på det sentrale østlandsområdet. Vi definerer aksene Kongsberg – Oslo som vårt kjernemarked.

Siden 1996 har Sparebanken Øst etablert 24 filialer og vi teller nå 29 bankkontorer på det sentrale østlandsområdet. Med kostnadseffektive etableringer og fleksible åpningstider skapes det en møteplass for kundene når de ønsker og

trenger samtaler med kunderådgivere i tillegg til alle de digitale og selvbetjente løsningene som banken tilbyr sine kunder. Banken tilbyr enkle skreddersydde løsninger innen dagligbank, lån, sparing og forsikring. Hos oss kan kundene velge fritt i bankens produktspekter uten krav om andre produkter eller andre kompliserende koblinger.

Vi ønsker å være en engasjert samarbeidspartner for små- og mellomstore bedrifter og vi ønsker å bidra til regional næringsutvikling. Bedriftskundene skal oppleve oss som personlige og fleksible, og at vi jobber for at kundene er i stand til å utnytte sine økonomiske ressurser på en best mulig måte.

	1843	2006	2014	2012	2011
	 SPAREBANKEN ØST	<i>DinBANK.no</i>	NYBYGGER.no	BOLIGKREDITT.no	TOPPRENTE.no
Fysiske kontorer og personlig rådgivning	✓				
Selvbetjent	✓	✓	✓	✓	✓
Tilgjengelighet kundesenter	✓	✓	✓	✓	✓
Boliglån	✓	✓	✓	✓	
Sparing	✓	✓	✓		✓
Forsikring	✓	✓	✓		

Miljø og bærekraft

Sparebanken Øst har innlemmet bærekraftperspektivet som en naturlig del av virksomheten. Banken har et overordnet mål om netto nullutslipp innen 2050 og har definert delmål innen 2030.

Sparebanken Øst skal:

- Avdekke vesentlige bærekraftsrisikoer og -muligheter hos våre kunder og vesentlige bærekraftfaktorer skal ha en innvirkning på vårt tilbud til kundene.
- Innlemme bærekraftperspektivet i vår risikorapportering.
- Rapportere til våre interessenter på en ærlig og troverdig måte om hvordan vi håndterer bærekraft.
- Være en attraktiv samarbeidspartner og økonomisk rådgiver for kundenes bærekraftige prosjekter og løsninger.
- Tilby grønne produkter
- Gå foran som et godt eksempel og ha kontroll på interne prosesser og drift, sette krav til leverandører og partnere, og opptre med troverdighet.
- Være anerkjent som en bank som er ærlig og tydelig også når det gjelder bærekraftperspektivet.

Mål	Målsetting
Overordnet målsetting	Netto nullutslipp innen 2050
Delmål innen 2030	25 % reduksjon på CO2-utslipp i total portefølje
	50 % reduksjon på CO2-utslipp internt
	50 % økning andel grønne lån

Kundeopplevelse

I Sparebanken Øst er vi opptatt av å levere gode kundeopplevelser gjennom god tilgjengelighet og personlig rådgivning.

Vi ønsker at kundene får gode kundeopplevelser med gjennomgående høy kvalitet og relevant økonomisk rådgivning som er tilpasset kundens behov og situasjon.

Tilgjengelighet

Vi mener at en god kundeopplevelse er avhengig av god tilgjengelighet. Våre dedikerte rådgivere er tilgjengelig både fysisk, på telefon og e-post, for å svare på spørsmål og løse kundens behov raskt og effektivt. Vi er tilgjengelig også gjennom våre 29 banklokaler på det sentrale østlandsområdet, hvor man kan komme innom etter eget ønske eller avtale et møte både i og utenfor åpningstid. I 2023 har vi i tillegg utvidet

åpningstidene til vårt kundesenter, som gjør at kundene våre kan kontakte oss både senere på ukedagene og i helger. Vårt mål er å gi den samme gode kundeopplevelsen uavhengig av hvordan kundene er i kontakt med oss.

Sparebanken Øst har et mål om at kundene skal trives hos oss. Gjennom målinger av kundetilfredshet ser vi at banken har svært høy kundetilfredshet. Våre ambisjoner er å stadig forbedre oss og banken har derfor satt et mål om å nå en kundetilfredshet på 83 prosent. Per i dag måles bankens kundetilfredshet hver fjerde måned og ved siste måling ved utgangen av 2023 viste vår undersøkelse at kundene ga oss en score på 82 prosent, en marginal forbedring fra tidligere målinger. Det bekrefter at kundene i Sparebanken Øst er godt fornøyd med tjenestene og servicen de mottar.

Digitalisering

Vår digitale strategi er forankret i vårt mål om å levere kostnadseffektive løsninger som gir verdi for kunden, forenkle hverdagen for både kundene og rådgiverne våre, og gi kundene valgfrihet når det gjelder hvordan de ønsker å samhandle med oss.

Kostnadseffektiv og konkurransedyktig

Vi er opptatt av å tilby digitale tjenester som ikke bare er kostnadseffektive for banken, men også gir reell verdi for våre kunder. Dette inkluderer tjenester som gir bedre oversikt over økonomien, enklere betalingsløsninger og mer effektive selvbetjeningsløsninger. Vi investerer i teknologi som automatiserer prosesser og gir oss muligheten til å tilby konkurransedyktige produkter og tjenester. Vi tror på å gi våre kunder valgfrihet når det gjelder hvordan de ønsker å samhandle med banken. Vårt mål er å tilby mobilapper, nettplattformer, telefonstøtte og personlige møter i bankens kontorer. Dette skaper mulighetene for at kundene faktisk kan ta valg som passer best for den enkeltes behov og preferanser.

Vår digitale strategi kan betegnes som en «Smart Follower»-posisjon. Dette betyr at vi nøye overvåker og vurderer nye teknologiske trender og innovasjoner i banksektoren, og vi implementerer løsningene når de har vist seg å være pålitelige. Vi vil balansere nyskapning med stabilitet og pålitelighet for å sikre en trygg overgang til nye teknologier.

Etter forespørsler fra våre kunder, besluttet banken å innføre Apple Pay som en del av vår digitale tjenesteportefølje. Dette gir kundene muligheten til å velge fra en bred produktportefølje, og gjennom betalinger ved hjelp av sine Apple-enheter.

Cyber- og Informasjonssikkerhet

Banken må levere stabil og sikker infrastruktur både til interne produksjons- og rapporteringsprosesser og til våre kunder. Bankens risikobaserte tilnærming til IT-sikkerhet

bygger blant annet på nasjonale sikkerhetsmyndigheters grunnprinsipper for IKT-sikkerhet. Banken benytter TietoEvry som hovedleverandør av bankløsninger, noe nesten samtlige norske banker også gjør. TietoEvry er en stor nordisk aktør med gode systemer for å ivareta sikkerheten i løsningen de tilbyr. Sparebanken Øst har de siste årene investert betydelige ressurser i nye forbedrede kundeløsninger, mer effektive produksjonsløsninger og oppdaterte sikkerhetsløsninger.

Sparebanken Øst har etablert et risikoregister for digitalisering- og teknologiområdet i banken, for å kunne avdekke om det er behov for endring i implementerte sikkerhetstiltak og løpende avdekke forbedringsbehov. Sparebanken Østs metode for å ivareta IT-sikkerhet er i første omgang gjennom overvåking og identifisering av mulige trusler, for deretter å beskytte, håndtere og eventuelt gjenopprette ved hendelser.

Kompetanse

Sparebanken Øst er avhengig av å tiltrekke seg bemanningsressurser med riktige holdninger og kompetansenivå. Bankens ansatte har vært og er fortsatt vår viktigste ressurs for å nå forretningsmessige målsettinger, innfri regulatoriske krav og gi kundene tjenester, produkter og kundeopplevelser slik at banken opprettholder sin relevans fremover. Sparebanken Øst tilbyr en inkluderende og utviklende arbeidsplass for sine medarbeidere.

Sparebanken Øst har med sin beliggenhet tilgang på et stort arbeidsmarked. Banken opplever god tilgang på riktig kompetanse og vi erfarer at bankens profil appellerer til ulike segmenter i arbeidsmarkedet.

Banken har en strategi for kompetanse og læring som skal sikre kontinuerlig kompetanseutvikling. Vi tilbyr et godt arbeidsmiljø preget av åpen kommunikasjon, inkluderende kultur, utfordringer og gode utviklingsmuligheter. Våre ansatte har tilgang til omfattende opplæring, sertifiseringer og autorisasjoner for å sikre at de er oppdatert med de nyeste bransjetrender og faglige standarder

Vi oppmuntrer også til livslang læring og støtter våre ansattes ambisjoner om å utvikle seg i sine roller. Gjennom årlige målinger av medarbeidertilfredshet, har vi de siste årene sett at banken har svært mange godt fornøyde medarbeidere.

Vi vet at fleksibilitet i arbeidshverdagen verdsettes, derfor legger vi til rette for dette gjennom fleksible arbeidstider, sommertid og ekstra ferie for småbarnsforeldre. Ansatte har også muligheten for hjemmekontor. Banken tilbyr også andre ansattgoder som helseforsikring, pensjons- og forsikringsordninger, lånebetingelse og bredt utvalg av firmahytter.

God rådgivning

For at banken kan nå sin målsetting om å gi våre kunder personlig service må bankens kunderådgivere kunne hjelpe kunder i alle livsfaser og i mange situasjoner. For å gi best mulig tjenester til våre kunder, er vi avhengig av dedikerte rådgivere som er spesialister på sitt felt, både innenfor økonomi og forsikring.

Risiko

All bankvirksomhet innebærer en viss grad av risikotagning. Sparebanken Øst har et bevisst forhold til de risikoer banken har eller påtar seg. Dette gjelder innenfor de vesentlige risikoområdene for tap som omfatter kredittisiko og klimarisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. Banken har gjennom vedtatte strategidokumenter fastsatt risikotoleranser, rammer og måltall innenfor de nevnte risikoområdene.

Kredittisiko

Bankens kredittstrategier omhandler ulike typer kredittisiko knyttet til utlån, kreditter og garantier ytet til kunder innenfor person- og næringsmarkedet samt motpartsrisiko for verdipapirer.

Kredittstrategien skal bidra til å sikre at bankens aktiviteter innenfor kredittområdet er i tråd med rammebetingelser og regulatoriske forhold. Bankens strategiske planer og omfattende risikovurderinger tilkjennegir bankens evne og vilje til å ta risiko. Kredittstrategien er operasjonalisert i bankens kreditt håndbøker samt i øvrig instruksverk.

Banken har en kredittportefølje med en kvalitet og sammensetning som sikrer bankens lønnsomhet på kort og lang sikt og sikrer at bankens håndtering av kredittisiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover, forskrifter, rundskriv fra myndigheter og andre regulatoriske forhold.

Innenfor person- og næringsmarkedet står belåningsgrad, betjeningsevne og betjeningstilvillighet sentralt i kredittvurderingene. Finansavtaleloven og utlånsforskriften legger tydelige føringer for bankens utlånsvirksomhet.

Måling av risiko ved utlån til kunder skjer gjennom risikoklassifisering av kunder. Kundene risikoklassifiseres basert på scoremodeller utviklet med statistiske metoder som estimerer sannsynlighet for mislighold (PD). Risikoklassifiseringen er etablert som en integrert del av kredittprosessen og kravet til årlig reklassifisering av låneengasjement er ivarettatt. Utviklingen i kredittisiko følges løpende opp med rapporter til bankens ledelse og kvartalsvis rapportering til bankens styre.

Bankens geografiske nedslagsfelt gir tilgang til et stort markedsområde med hensyn til kunder, både privatkunder og næringskunder. Boliglån til personkunder har i all hovedsak lav risiko, lån til personkunder med pant i bolig utgjør en svært stor del av bankens samlede utlån. Banken har lav andel utlån til næringskunder sammenlignet med andre sammenliknbare banker. Bankens konservative næringsportefølje, med stort innslag av næringseiendom til godt kjente kunder, bidrar til en lav samlet kredittisiko i banken.

Banken tar også kredittisiko gjennom forvaltning av likviditetsreserver. Banken har til hensikt å holde rentebærende verdipapirer med lav kredittisiko for likviditetsformål (reserve for avhendelse ved behov) og som grunnlag for deponering av låneadgang i sentralbanken.

Markedsrisiko

Bankens finansstrategi skal bidra til å sikre at aktiviteter innenfor finansområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger av bankens overordnede forretningsidé, strategiske planer og budsjetter samt at

aktivitetene er forsvarlig i forhold til bankens evne og vilje til å bære risiko. Videre skal finansstrategien bidra til å sikre at bankens håndtering av finansiell risiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover, forskrifter, rundskriv fra myndighetene og andre regulatoriske forhold. Sparebanken Øst har en likviditetsportefølje bestående av rentebærende verdipapirer i hovedsak utstedt av nordiske kredittforetak, norske banker, kommuner, stat og statsgaranterte foretak. Gjennom dette tar banken kredittspreadsrisiko. Renterisiko holdes innenfor fastsatte rammer og begrenses ved at eiendeler og gjeld i all hovedsak har flytende rente eller er swappet til flytende rente. Eksponering mot egenkapitalinstrumenter utover bankens datterselskaper og strategiske investeringer er begrenset.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelig eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Styring og kontroll av operasjonell risiko ivaretas gjennom Sparebanken Østs strategi for helhetlig risikostyring som er bankens overordnede dokument for styring av risiko. Strategien definerer klart hvem som har ansvar for etablering og gjennomføring av internkontroll i banken. Banken har en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt etablert styrings- og kontrollordninger. Det er etablert systemer for oppfølging av risikoer som sikrer at disse er identifisert og håndtert med jevnlig vurderinger. Den operasjonelle risikoen søkes holdt på et lavt nivå. Banken gjennomfører blant annet årlige nøkkelprosessgjennomgang og lederbekreftelser.

Likviditetsrisiko

Sparebanken Øst har en konservativ holdning til likviditetsrisiko og skal sørge for forsvarlig likviditetsstyring slik at konsernet til enhver tid har tilstrekkelige likvide midler til å dekke forpliktelsene ved forfall. Konsernet skal kunne opprettholde normal virksomhet for en periode på minst 12 måneder uten tilførsel av likviditet og i tre måneder i et kombinert stressscenario. Konsernets likviditet styres etter fastsatte rammer og måltall for blant annet LCR, NSFR og stresstester.

Klimarisiko

Klimarisiko består av fysisk klimarisiko og overgangsrisiko. Fysisk risiko kan være skred, flom, havnivåstigning, tørke eller annet knyttet til klimaendringer. Overgangsrisiko er risiko knyttet til overgangen til et lavutslippssamfunn. Finansielle aktiva og eiendeler, som ikke evner å tilpasse seg nye reguleringer eller markedskrav, kan innebære overgangsrisiko. Klimarisiko kan føre til økt kredittisiko, finansielle tap, eller redusert tilgang på kapital.

Banken finansierer ingen karbonsensitive næringer som olje, gass eller shipping. Banken har definert hvilke sektorer og aktiviteter som banken ikke ønsker å finansiere. Dette gjelder kullutvinning eller energiproduksjon basert på kull, kontroversielle våpen, tobakk, pornografi, oljesand/tjæresand, skiferolje og -gass eller olje og gassutvinning i Arktis.

Sparebanken Øst har de siste årene økt oppmerksomhet på klimarisiko i utlånsporteføljene og har kartlagt både boliglånkunder og næringsseidoms-kunder for fysisk klimarisiko. Det vises til nærmere omtale om klima- og miljørisiko i banken på side 38.

Datterselskaper og strategiske eierinteresser

Bankens eierstrategi skal bidra til at vår selvstendighet og lokale styring opprettholdes eller styrkes. Videre kan banken involvere seg i virksomhet som forventes å bidra til at bankens overordnede økonomiske målsettinger nås på kort og lang sikt. Samtlige datterselskaper er 100 prosent eid av Sparebanken Øst og inngår i bankens konsernregnskap.

Datterselskaper

AS Finansiering

Et av Norges eldste finansieringsselskap med røtter tilbake til 1930 og har siden 1991 vært et heleid datterselskap av Sparebanken Øst. AS Finansiering er samlokalisert med Sparebanken Øst sentralt i Oslo sentrum. AS Finansiering er spesialist på salgspantlån til nye og brukte biler. Selskapet har ambisjon om å være en ledende aktør innen bruktbilfinansiering, men tar også en tydelig posisjon i fritidsmarkedet (mc, atv, snøscootere og caravan). AS Finansiering er landsdekkende og distribuerer sine produkter via digitale kanaler, samarbeidende forhandlere og morbankens kontorer. Selskapet tilbyr også salgspantlån gjennom det digitale konseptet «Dittbillån.no», et prisledende billånskonsept for nyere biler med lav belåningsgrad. AS Finansiering bidrar også til det grønne skiftet ved å tilby gunstig finansiering for null- og lavutslippsbiler.

Ved utgangen av 2023 utgjorde netto utlån til kunder 2,8 milliarder kroner i AS Finansiering.

Sparebanken Øst Boligkreditt AS

Konsesjon som kredittforetak med rett til utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OmF). Selskapet har siden opprettelsen i 2009 vært en svært viktig aktør for å sikre banken en langsiktig og gunstig markedsfinansiering av bankens boligutlånsportefølje gjennom utstedelser av OmF i markedet. Selskapet har en Aaa kredittrating fra Moody's Investor Service på alle sine obligasjonsutstedelser. Dette reflekterer laveste risiko, og er viktig for å sikre banken markedstilgang og å oppnå gode lånevilkår.

Selskapet erverver utlån fra to kilder. Utlån kan innvilges i markedskonseptet «Boligkreditt.no» i Sparebanken Øst Boligkreditt AS, eller utlån kan erverves fra morbanken. Sistnevnte er selskapets viktigste kilde til utlån som grunnlag for utstedelse av OmF. Utlån overført til eller gitt av Sparebanken Øst Boligkreditt AS er innvilget med pant i fast eiendom (bolighypoteklån) innenfor 75 prosent av boligens markedsverdi.

Ved utgangen av 2023 utgjorde netto utlån til kunder 18,1 milliarder kroner, og utstedte obligasjoner med fortrinnsrett utgjorde 16,5 milliarder kroner i Sparebanken Øst Boligkreditt AS.

Sparebanken Øst Eiendom AS

Forvalter av eiendommer tilhørende konsernet Sparebanken Øst.

Øst Prosjekt AS

Hovedformål å overta prosjekter og drive industri- og handelsvirksomhet til sikring og realisering av utsatte engasjementer i morbanken.

Strategiske eierinteresser

Frende Forsikring

Består av morselskapet Frende Holding AS som forvalter eierskapet i de heleide datterselskapene Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS. Selskapet tilbyr forsikringsprodukter innenfor kjøretøy, hus og innbo, båt og fritid samt liv og helse. Sparebanken Øst er 3. største eier i Frende Holding AS med en eierandel på 13,03 prosent. Banken distribuerer skade- og livprodukter til bedrifter og privatpersoner gjennom Frende.

Norne Securities AS

Verdipapirforetak som har virksomhet innen første- og annenhåndsomsetning av finansielle instrumenter og finansiell rådgivning. Selskapet tilbyr handel i aksjer og fond på internett samt Investment banking. Sparebanken Øst har en eierandel på 2,15 prosent i selskapet. Banken distribuerer aksje- og fondssparing til bedrifter og privatpersoner gjennom Norne, hvor Norne sin spareplattform er tilgjengelig via bankens nett- og mobilbank.

Vipps Holding AS

Eier av det heleide datterselskapet BankID BankAxept AS og er majoritetseier i Vipps MobilePay AS. Eierskapet kombinerer de sterke merkevarene Vipps, MobilePay, BankID og BankAxept. Selskapene er Nordens ledende aktører innen betaling og identifisering, og utfordrer det etablerte og skaper nye forenklinger hver eneste dag. Vipps Holding AS er eid av banknæringen i Norge og Sparebanken Øst har en eierandel på 0,72 prosent i Vipps Holding AS.

Dialog Eiendomsmegling AS

En av drammensregionens største eiendomsめglere med virksomhet hovedsakelig i Buskerud og nordre Vestfold. Sparebanken Øst er nest største eier med en eierandel på 35,9 prosent.

Kraft Bank ASA

Bank som hjelper privatpersoner som sliter med en vanskelig økonomi gjennom å tilby refinansiering av lån med sikkerhet i bolig og gi gode råd på veien videre mot en friskmeldt økonomi. Til kunder som allerede god økonomi, tilbyr selskapet i tillegg spareprodukter. Sparebanken Øst ble eier i selskapet i 2018 og har en eierandel på 6,85 prosent.

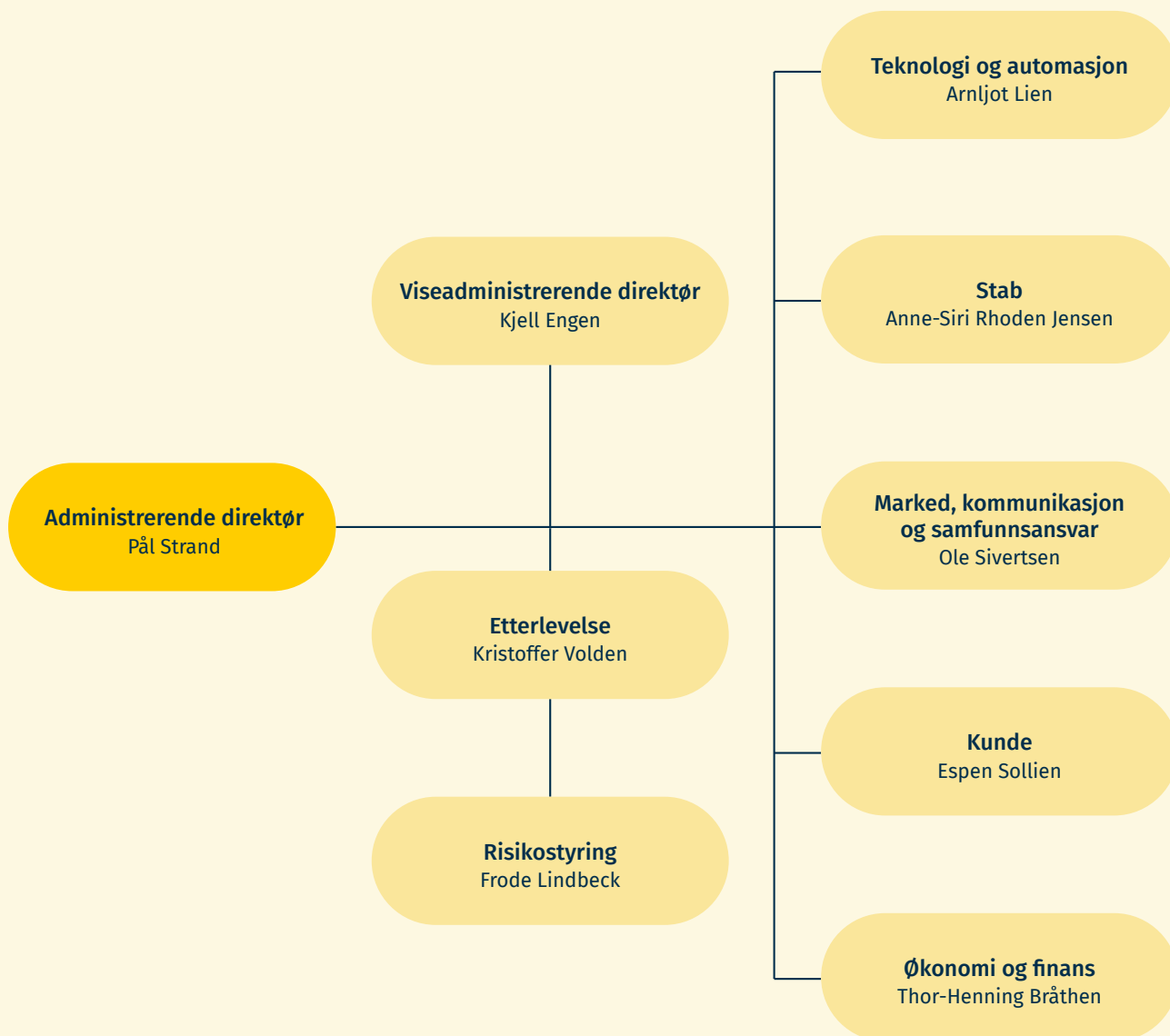
NBX AS

Norsk kryptobørs for kjøp, salg og oppbevaring av kryptovalutaer. Selskapet er registrert hos Finanstilsynet. NBX bygger sine tjenester på fremtidens finansielle infrastruktur. Selskapet er i dag en handelsplattform for kryptovaluta. Sparebanken Øst ble eier i selskapet i 2019 og har en eierandel på 9,43 prosent i NBX AS. Bankens eierskap i NBX har sin strategiske forankring i at banken ønsker tilgang til kunnskap om digitale utviklingsområder i finansnæringen samt å lære av og forstå disruptive initiativ for å stå best mulig rustet i konkurransen om fremtidens kunder.

Styret, ledelse og organisasjon

Styret i Sparebanken Øst består av åtte medlemmer, fire kvinner og fire menn. Styret har to underutvalg: Revisjons- og risikoutvalget og godtgjørelsesutvalget.

Organisasjon

Ved utgangen av 2023 hadde konsernet 198 ansatte fordelt på 179 ansatte i morbank, 17 ansatte i AS Financiering og 1 ansatt i Sparebanken Øst Eiendom. Noen få ansatte har en deltidsstilling slik at antall årsverk i konsernet utgjør 193. Dette er en økning fra 2022 da konsernet hadde 184 ansatte og 179 årsverk. Gjennomsnittsalderen i morbank er 45 år og har gått noe ned de siste årene. Andelen kvinnelige ansatte er 61 prosent. I morbank er 50 prosent av lederstillingene besatt av kvinner. Kvinneandelen i toplederguppen er imidlertid lav. I bankens strategi er det nedfelt at banken skal arbeide for likestilling og mangfold på alle områder og etterstrebe en høyere kvinneandel i topledelsen.

Morbank består av fem virksomhetsområder der direktørene for områdene rapporterer til administrerende direktør. I tillegg rapporterer viseadministrerende direktør, leder av Risikostyring og leder av Etterlevelse til administrerende direktør. De to sistnevnte har også rapportering direkte til styret og har møterett i ledermøtene. Virksomhetsområdet Kunde betjener alle bankens kunder på bedriftsmarkedet og privatmarkedet, inkludert alle kunder i bankens digitale konsepter. Øvrige virksomhetsområder består dels av stabs- og støtteområder og avdelinger som utfører operasjonelle oppgaver og tjenester og yter fagstøtte til banken og bankens datterselskaper innenfor sine områder.

Styret i Sparebanken Øst

Øivind Andersson

Født 1956

Rolle i styret:

Styreleder siden 2017 og styremedlem siden 2015. Medlem i godtgjørelsesutvalget og revisjons- og risikoutvalget..

Bakgrunn:

Statsautorisert revisor fra Norges Handelshøyskole. Daglig leder og eier av konsulent- og forvaltningsselskapet Vin AS.

Antall styremøter:

17 av 17

Antall egenkapitalbevis*:

65.000

Cecilie Hagby

Født 1966

Rolle i styret:

Nestleder siden 2020. Styremedlem siden 2018. Leder av godtgjørelsesutvalget og revisjons- og risikoutvalget.

Bakgrunn:

Sivilingeniør fra NTNU. Daglig leder i Norsk Betongforening (ansatt i Tekna).

Antall styremøter:

17 av 17

Antall egenkapitalbevis*:

0

Lina Anddal Sørby

Født 1986

Rolle i styret:

Styremedlem siden 2022, medlem av revisjons- og risikoutvalg.

Bakgrunn:

Sivilingeniør i Industriell Økonomi fra Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet. Driver gård med melk-, storfekjøtt- og kornproduksjon.

Antall styremøter:

17 av 17

Antall egenkapitalbevis*:

4.543

Jorund Rønning Indreli

Født 1959

Rolle i styret:

Styremedlem siden 2019. Medlem i godtgjørelsesutvalget.

Bakgrunn:

Økonomi- og ingeniørutdanning. Eier og daglig leder siden 1987 i entreprenør- og eiendomsselskapet Hobbestad og Rønning AS.

Antall styremøter:

17 av 17

Antall egenkapitalbevis*:

34.485

Arne K. Stokke

Født 1946

Rolle i styret:

Styremedlem siden 2019. Medlem i revisjons- og risikoutvalget.

Bakgrunn:

Juristutdannet med advokatbevilling. Erfaring som dommerfullmektig og advokat. Ansatt som advokat i Sparebanken Øst fra 1996-2013.

Antall styremøter:

15 av 17

Antall egenkapitalbevis*:

6.012

Ole B. Hoen

Født 1976

Rolle i styret:

Styremedlem siden 2021. Medlem i revisjons- og risikoutvalget.

Bakgrunn:

Sivilingeniør fra Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet. Head of Industrial Innovation Center i Kongsberg Innovation AS.

Antall styremøter:

16 av 17

Antall egenkapitalbevis*:

52.619

Håvard Saastad

Født 1983

Rolle i styret:

Ansattvalgt styremedlem siden 2022.

Bakgrunn:

Handel, service og logistikk ved Høyskolen i Harstad. Tillitsvalgt og autorisert finansiell rådgiver i Sparebanken Øst. Arbeidserfaring fra bank og forsikring.

Antall styremøter:

16 av 17

Antall egenkapitalbevis*:

2.649

Sissel Album Fjeld

Født 1959

Rolle i styret:

Ansattvalgt styremedlem siden 2019. Medlem i godtgjørelsesutvalget.

Bakgrunn:

Sekretærlinje Drammens Handelsgymnasium. Hovedtillitsvalgt og markeds konsulent i Sparebanken Øst.

Antall styremøter:

17 av 17

Antall egenkapitalbevis*:

2.824

*Antall egenkapitalbevis i Sparebanken Øst per 31. desember 2023 inkludert egenkapitalbevis tilhørende nærstående.

Ledelsen i Sparebanken Øst

Pål Strand

Født 1965

Administrerende direktør
siden 2011

Annens erfaring fra Sparebanken Øst:
Ulike funksjoner og roller i banken siden 1984, bl.a. som direktør for person- og bedriftsmarked og viseadministrerende direktør. Erfaring som administrerende direktør i Dialog Eiendomsmegling AS.

Utdanning:
Bedriftsøkonom og Bachelor of Management fra Handelshøyskolen BI.

Antall egenkapitalbevis*:
40.649

Kjell Engen

Født 1969

Viseadministrerende direktør
siden 2009

Annens erfaring fra Sparebanken Øst:
Ulike funksjoner og roller i banken siden 2003, bl.a. som finansdirektør i perioden 2008 til 2017.

Annens erfaring:
Erfaring fra Finanstilsynet og DNB.

Utdanning:
Siviløkonom fra Handelshøyskolen BI.

Antall egenkapitalbevis*:
433

Arnljot Lien

Født 1965

Direktør teknologi og automasjon
siden 2020

Annens erfaring fra Sparebanken Øst:
Erfaring fra ulike funksjoner og roller i banken siden 2001, og som direktør fra 2019.

Annens erfaring:
Lederstillinger innenfor teknologiområdet fra næringsmiddelindustri.

Utdanning:
Bedriftsøkonom og diverse ledelsesfag fra BI og Folkeuniversitetet (HiB).

Antall egenkapitalbevis*:
649

Thor-Henning Bråthen

Født 1981

Direktør økonomi og finans
siden 2017

Annens erfaring:
Senior manager og statsautorisert revisor i Ernst & Young AS.

Utdanning:
Siviløkonom og Master i revisjon og regnskap fra Handelshøyskolen BI.

Antall egenkapitalbevis*:
2.649

Ole Sivertsen

Født 1979

Direktør marked, kommunikasjon og samfunnsansvar
siden 2021

Annens erfaring:
Journalist i Mediehuset Drammens Tidende. Kommersiell leder i Mjøndalen IF Fotball og rådgiver og prosjektleder i reklame- og kommunikasjonsbyrået NYG.

Utdanning:
Medievitenskap NTNU.

Antall egenkapitalbevis*:
649

Anne-Siri Rhoden Jensen

Født 1961

Direktør stab
siden 2011

Annens erfaring fra Sparebanken Øst:
Ulike funksjoner og roller i banken siden 1985. Erfaring fra både bedriftsmarked og privatmarked og senest leder for kredittområdet i privatmarkedet.

Utdanning:
Diplomøkonom BI

Antall egenkapitalbevis*:
1.065

Espen Sollien

Født 1969

Direktør kunde
siden 1. januar 2023

Annens erfaring fra Sparebanken Øst:
Banksjef forsikring og administrerende direktør i AS Financiering.

Annens erfaring:
Ulike roller i Ford Credit Europe Bank og Genworth Financial (nå AXA).

Utdanning: Siviløkonom fra Handelshøyskolen BI.

Antall egenkapitalbevis*:
649

*Antall egenkapitalbevis i Sparebanken Øst per 31. desember 2023 inkludert egenkapitalbevis tilhørende nærstående.

Allmennyttige gaver

Sparebanken Øst har et bankende hjerte for våre lokalsamfunn og er opptatt av å bidra til samfunnsnyttige formål.

En stor del av overskuddet til banken avsettes til allmennyttige formål. Dette er midler som skal komme allmennheten til gode. Over tid blir midlene tilført organisasjoner og prosjekter

med formål om å støtte dugnadsånd, idealister og andre formål som bidrar til en positiv samfunnsutvikling. Tiltak som er rettet spesielt mot barn, ungdom og svake grupper

Grunnfondet

Sparebanken Øst er en selveid stiftelse og vår egenkapital består av en stor andel grunnfond. Grunnfondet kan føres direkte tilbake bankens opprinnelse i 1843 da 261 innbyggere i Eger Præstegjæld stilte nødvendig kapital til rådighet for å etablere Egers Sparebank. Kapitalen har med tiden vokst fra 309 speciedaler, 1 ort og 12 skilling til et betydelig større beløp. Langsiktig strategi og god bankdrift over mange år har ført til at grunnfondet ved utgangen av 2023 utgjør 2,6 milliarder kroner. Avkastningen på denne kapitalen er med på å sikre bankens soliditet, samt å opprettholde og videreutvikle bankens virksomhet.

Begeistringskveld

«Vi setter svært stor pris på at Sparebanken Øst ser hva idretten i Drammen betyr for hele samfunnsmodellen og ikke minst at dere med arrangementet «Begeistringskveld» både ser og gir kred til den frivillige innsatsen innenfor idretten i Drammen. Vi har hver dag anslagsvis 1.500 frivillige i aktivitet til det beste for barn og ungdom i aksen fra Berger til Steinberg.»

Per Fjeld-Olsen

Leder i Drammen Idrettsråd

Ski og ballklubben Skiold

«Jippi! Nå kan vi jobbe videre med hovedmålet vårt, nemlig at alle i Skiold skal få mulighet til å utfolde og utvikle seg, både sportslig og sosialt.»

Morten Backe

Daglig leder

Røde Kors

«Drammensmarka og Drammenselva innbyr til flotte tur og naturopplevelser. Men for at vi skal kunne ferdes trygt, trengs det solid lokal beredskap. Uten støtten fra banken hadde det blant annet tatt oss åtte år å finansiere en ATV som vi fikk av Sparebanken Øst.»

Rune Skjolden

Styreleder og beredskapsansvarlig

prioriteres. Banken er opptatt av at støtten har en reell samfunnsverdi og at midlene når ut til mange. Mottakerne spenner bredt og blant annet til kultur, frivillighet, bevaring av bygg og minner, økonomisk bevisstgjøring og idrett.

I bankens nedslagsfelt er lokale idrettslag og foreninger selve hjertet i lokalsamfunnet. Med ambisjoner og visjoner danner de grunnlaget for sosial og fysisk vekst hos barn og unge og er en arena for integrering og fellesskap for folk i alle aldre. Vi ønsker at alle skal ha en mulighet til å delta og utvikle seg på flere arenaer og finne idretter og aktiviteter som passer for seg, sammen med likesinnede, uavhengig av økonomisk

bakgrunn. En del av våre bidrag er også rettet mot de unge med ambisjoner om å nå toppen. For det finnes mange lokale, unge talenter med store drømmer, som vi ønsker å støtte på veien.

Med fokus på både topp og bredde, skapes det både gode møtearenaer for mennesker i alle aldre og ikke minst der unge trives og blir i idretten, samt at talenter har en trygg plass å utvikle seg. Det er også viktig å huske på de mange som holder hjulene i gang hos lokale idrettslag – de frivillige. Uten dem har ikke barn og unge de samme mulighetene for aktiviteter i sine lokalområder.

Spire

Gjennom «Spire-fondet» støtter banken en rekke lag, foreninger, stiftelser og kultur- og humanitære organisasjoner som hovedsakelig er tuftet på frivillighet. Sparebanken Øst er opptatt av langsiktige samarbeid med mange av mottakerne for å sikre forutsigbarhet og utvikling av aktivitetstilbudene. Det er spesielt viktig for de mange idrettslagene banken har samarbeidet med i utallige år. Frivillige organisasjoner bidrar til kompetanse, læring og inkludering og gir folk i alle aldre anledning til å møtes, engasjere seg og være en del av et fellesskap. De bidrar også til at mange barn og unge kan ta del i et bredt aktivitetstilbud. Ved å støtte frivillige organisasjoner, sørger Sparebanken Øst for en bedre livskvalitet for mange av innbyggerne våre og en mer bærekraftig fremtid for kommende generasjoner.

Stronghytta

«Uten støtten på 2,9 millioner fra Sparebanken Øst hadde det ikke vært mulig å gjennomføre prosjektet. Faktisk vil jeg si at støtten fra banken var utslagsgivende for at vi i det hele tatt turte å tenke tanken.»

John Eckhoff
Prosjektleder

Frelsesarmeen

«Jeg har aldri vært så overrasket og glad. De fleste prosjektene vi søker på er på ett år. Det gode med Sparebanken Øst avtalen er at den gir oss forutsigbarhet og muligheter til videreutvikling. Jeg har sagt det mange ganger før, men sier igjen; Tusen takk! Dette betyr mer enn dere aner.»

Lill Torun Løwe
Omsorgsleder

Mjøndalen Idrettsforening

«Det er vanskelig å se for seg MIFs utvikling uten å tenke på Sparebanken Øst. De bidrar stort til foreningen hvert eneste år. Dette er ganske avgjørende for at vi kan fortsette å lage gode aktiviteter til barn og unge i Mjøndalen Idrettsforening.»

Svein Erik Gevelt
Daglig leder

Men det er flere arenaer som er viktig for at barn og unge får skinne og utvikle seg. I lokale teatergrupper kan unge teaterspirer utfolde seg i et trygt og godt miljø. Her får de utforske teaterkunst sammen med likesinnede og profesjonelle, og skape gode samhold. Teatergruppene er et åpent tilbud til alle som ønsker å være med. Felles for alle barne- og ungdomsteatrene er at de er basert på stor dugnadsinnsats fra foreldre og andre frivillige. Med økonomisk støtte har disse gruppene mulighet til å leie inn instruktør og tekstforfatter,

slik at de kan sette opp en egenprodusert forestilling hvert år. Gjennom kreative øvinger får barn og ungdom bli med i en lærerik prosess hvor uttrykksformer blir utviklet og selvfølelse styrket på veien fra øvelse til forestilling. Det gir barn og unge en god mulighet til å lære om teater, utfolde seg på scenen og få en forsmak på hva det vil si å være skuespiller eller musiker.

Bærekraftig fremtid

Banken er opptatt av å være en god samarbeidspartner, også

Sprang

Gjennom stipendordningene i «Sprang» støtter banken unge mennesker som ønsker å satse innen idrett og kultur. Støtten skal bidra til at mottakerne kan utvikle sitt talent. Unge mennesker som får støtte til å utvikle sine ferdigheter og interesser kan gå videre til å gjøre en viktig innsats i samfunnet og bidra til å øke mangfoldet i samfunnet. «Sprang» har som mål å bidra til å skape en mer engasjert og aktiv ungdomsgenerasjon og inspirere unge til å ta ansvar for sine egne liv og å delta aktivt i lokalsamfunnet, noe som kan bidra til å skape et mer positivt samfunn.

Idrettsforeningen Birkebeineren

«Verken anlegget eller klubben ville vært der de er i dag uten denne samarbeidsavtalen og de ulike tilskuddene som banken har gitt.»

Erik Arve
Styreleder

Stiftelsen Nøstetangensenteret

«Midlene fra banken er helt avgjørende for at vi kunne realisere drømmen om nye utstillingslokaler og kafé med uteservering.»

Bente Gustavson
Styremedlem

Mjøndalen Barne- og ungdomsteater

«Støtten til Mjøndalen Barne- og ungdomsteater (MBUT) betyr at vi kan gi barn og unge en scene der de kan få vist fram talentene sine. Musikk, dans og drama gjennom teater er en god arena for å unge å utvikle sine ferdigheter, oppleve mestring og samhold. Vi er derfor glade for at Sparebanken Øst satser på oss og støtter økonomisk og langsiktig.»

Trine Beate Bye
Styreleder

når det kommer til miljø og bærekraft. Vi har derfor tett dialog med våre gavemottakere om å identifisere bærekraftige løsninger til det beste for lokalsamfunnet. Både Solberg Sportsklubb og Mjøndalen Idrettsforening fikk støtte av banken til finansiering av LED-belysning til sine anlegg, som både har et positivt avtrykk på samfunnet og sparer idrettslagene utgifter. Vi har også støttet utskifting til bærekraftig kunstgress-løsning og etableringer av sosiale samlingspunkter og prosjekter som ivaretar mangfold og inkludering.

En samfunnsoppgave banken er opptatt av er å utjevne forskjeller. Vi ønsker å bidra til bedre oppvekstvilkår og trygge rammer for flere innbyggere. Banken har i mange år samarbeidet med Frelsesarmeen i Drammen og Øvre Eiker. Frelsesarmeen er et supplement til det offentlige hjelpeapparatet og har som overordnet mål å hjelpe mennesker med ulike behov. Tilbudet er rettet mot innbyggere med utfordringer innen rus, psykiatri, arbeidsledighet, uføretrygd samt mot barnefamilier med lav inntekt.

Spekter

Som en del av «Spekter» samarbeider banken med Ungt Entreprenørskap om privatøkonomisk bevisstgjøring for 10. klassinger. Der får skoleelevene kunnskap om gode sparevaner. Vi bidrar til å informere om generelle økonomiske forhold som kan være viktig å tenke på når man skal studere videre eller ta steget ut i arbeidslivet. I tillegg gir Sparebanken Øst ut magasinet «Verdier» som distribueres digitalt og på papir. Dette er en viktig del av bankens mål om finansiell inkludering for alle samfunnsgrupper. Sparebanken Øst er bygget på visjonen om å oppmuntre til sparsomhet og god økonomisk styring. Det er en viktig del av vår sparebankidentitet. Ved å dele av vår kompetanse, kan vi bidra til bedre økonomisk innsikt i samfunnet.

Strømsgodset Idrettsforening

«Det at den lokale banken velger å være med oss på denne måten, betyr mye for oss. Banken har vært tydelige på at de ikke kun vil støtte toppfotballen. De er også medvirkende i alle våre samfunnsbyggende prosjekter, som Blått Hjerter, Blåtimen og Gatelaget.»

Rune Marthinsen
Markedssjef

Idrettsforeningen Eiker Kvikk

«Nå kan vi puste lettere og planlegge videre for enda mer aktivitet i anlegget vårt. En forutsigbarhet som er veldig viktig for alle oss som jobber frivillig.»

Tone Nordli
Styreleder

Stiftelsen Trygg i Vannet

«Midlene vi fikk, kom virkelig godt med. I 2023, fikk vi utdannet to av våre assistenter for midlene vi mottok fra dere, slik at tre unge Larviks ungdommer fikk mulighet til å få jobb én til to kvelder i uka. For noen av dem, var dette det aller første møtet med arbeidslivet.»

Kent Fostås
Styreleder

Banken har bidratt økonomisk til utdeling av mat, kulturelle opplevelser og julegaver.

I tillegg til mange omsorgstiltak for innbyggere i alle aldre, har Frelsesarmeen også flere tiltak rettet mot barn og unge. Prosjektet «Inn i aktivitet» går ut på å få barn inn i fritidsaktiviteter. Målet er at alle barn skal få delta i aktiviteter i sitt nærmiljø uavhengig av foreldrenes økonomi. I dette prosjektet får de voksne veiledning og hjelp til utstyr og annet

som følger med, slik som dugnad og det å kjøre til kamper, turneringer med mer. Formålet er å gi gode opplevelser til mennesker i en utfordrende hverdag og ved å tilby aktiviteter i skolens ferier bidrar banken med midler og Frelsesarmeen har hjelpeapparatet. I økonomisk utfordrende tider, er det en voksende bekymring for hvordan å få pengene til å strekke til i juletiden. Å gi barna sine julegaver er ingen selvfølge for alle. Med prosjektet «Julehjelp» bidrar banken til at Frelsesarmeen

Minner

Sparebanken Øst har i mange år tatt samfunnsansvar gjennom å kjøpe, bevare og forvalte bevaringsverdige bygninger. Vi har også sørget for innkjøp og fremvisning av historiske gjenstander og kunst. Bankens har blant annet stått for oppussingen av ærverdige Tingstua i Øvre Eiker og innkjøp av en rekke glass av historisk verdi fra Nøstetangen Glassverk. Bevaringen av den lokale historien er av samfunnsmessig interesse og bidrar til å sikre både nåværende og kommende generasjoner verdifull kunnskap om det som har vært med på å forme lokalsamfunnene.

Temte Gård og bygdesamling

«Takk til Sparebanken Øst! Vi skal vise oss fortjent til støtten! Gaven skal berike innbyggerne i Eikerbygdene fremover. Det er stilt strenge krav til brannvern ved bruk av låven som forsamlingslokale. Disse kostnader vil nå kunne dekkes i sin helhet av gaven fra banken.»

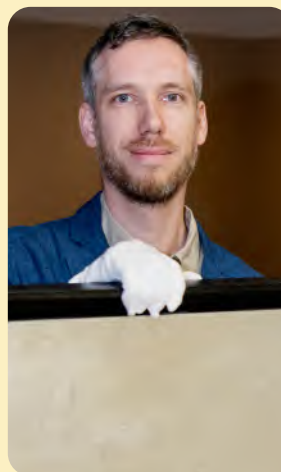
Trine Otilie Silion
Styreleder

Åssiden IF

«Det er rett og slett uvurderlig i utvikling av aktivitetstilbud innenfor fotball, håndball og e-sport. Sparebanken Øst er en seriøs samfunnsaktør som bryr seg om lokalsamfunnet og det er partnere vi i Åssiden ønsker å ha med oss på laget.»

Ørjan Dimmestøl
Daglig leder

Vestfossen Kunstlaboratorium

«Støtten fra banken har vært utslagsgivende for mange av våre utstillinger. Det å tilgjengeliggjøre kunst er en viktig del av vårt ansvar, og noe jeg har mye glede av. Hit kommer også skoleelever fra både barne- og ungdomsskoler og videregående skoler i regionen.»

Lars-Andreas Kristiansen
Daglig leder

kan kjøpe inn gaver, som foreldre kan gi til egne barn. På den måten er flere barn sikret en gave av egne foreldre til jul.

Berikende opplevelser

For å stimulere og inspirere til aktivitet, har banken i 2023 utviklet «Opplevelsesbanken», som er en gratis app fylt av lokale opplevelser i Drammen og Eiker. Appen er tuftet på å inspirere fastboende og besøkende som ønsker å komme

seg ut og oppleve noe fint, uten at det koster så mye. Appen viser ulike opplevelser og turdestinasjoner innen kategoriene kultur, natur, fritid og arrangement. Dette er et fint eventyrkart når du vil skape gode minner med familie og venner, og oppleve enda mer av hva ditt nærområde har å by på. Med Opplevelsesbanken ønsker banken å nå bredere ut og berike så mange som mulig – og dermed bidra til en positiv samfunnseffekt.

Agenda Øst

Vi er også opptatt av å samle folk rundt gode kulturopplevelser. Banken har blant annet en lang tradisjon med å arrangere gratis julekonserter. Dette er et tilbud til alle som ønsker, uavhengig av kundeforhold til banken. Sparebanken Øst er også samarbeidspartner for den populære familieforestillingen «Jakten på Juleskurken» i Drammens Teater annet hvert år. Banken gir bort gratisbilletter til familier gjennom barnevern og lokale veldedige organisasjoner, slik at flere får muligheten til å ta del i kulturelle opplevelser. Kunst og kultur kan inspirere folk til å tenke annerledes og å utforske nye ideer, noe som kan bidra til å skape en mer kreativ og innovativ befolkning. Sparebanken Øst tror at kulturelle opplevelser har en positiv effekt på folkehelsen og den generelle deltakelsen i lokalsamfunnet. Som samarbeidspartner, ønsker banken også å bidra til økonomisk vekst i kulturnæringen, som kan bidra til å skape arbeidsplasser og et bredere tilbud.

Celleforeningen 1412-2

«Vi skal ikke sløse, men med denne forutsigbarheten, kan vi nå få fraktet inn alle de materialene vi trenger i ett lass, istedenfor å måtte bære de siste ekstra plankene vi hadde bruk for, den lange bratte stien opp til leiren. Og vi kan kjøpe to tre-liters spann med beis på en gang istedenfor å bare kjøpe ett spann og smøre tynt på når det nærmer seg slutten på spannet.»

Anders Fossesholm
Leder

Johan Halvorsen Musikkfestival

«Den generøse støtten er helt avgjørende for oss. De ønsket å gjøre en forskjell, og det har de absolutt gjort. Støtten er mye av grunnen til at vi kan gjennomføre en så stor festival, i tillegg til at det gjør musikkopplevelsen bedre.»

Martin Haug
Styreleder

Bærekraft

Innhold

Sparebanken Østs bærekraftarbeid	31
FNs bærekraftsmål.....	32
Organisering av bærekraftarbeidet i banken	33
Overordnet mål: Netto nullutslipp innen år 2050.....	34
Retningslinjer banken støtter	34
Hva som er viktig og hva vi kan påvirke	36
Klima og miljø	37
Klima- og miljørisiko i porteføljen	38
Bankens klimaregnskap: Egne og finansierte utslipp	40
Finansierte utslipp	42
EUs taksonomi.....	46
Bærekraftig kapitaltilgang, lån og produkter	47
Økonomisk og bærekraftig kompetanse.....	50
Lokal næringsutvikling og innovasjon	50
Naturmangfold	51
Ressurseffektivitet og avfall.....	51
Menneskerettigheter, mangfold og inkludering	52
Mangfold og inkludering.....	53
Ansvarlig verdikjede.....	59
Ansvarlig rådgivning og kompetanseutvikling	60
Arbeidsmiljø og sikkerhet.....	61
Gaver til allmennyttinge formål.....	63
Arbeid mot økonomisk kriminalitet og beskyttelse av personvern	64
Forebygge økonomisk kriminalitet og korrupsjon	64
Informasjonssikkerhet og personvern	66
Bærekraftområder Sparebanken Øst – GRI-indikatorer	67

Sparebanken Østs bærekraftarbeid

2023 viste seg å bli et av tidenes varmeste år på kloden. Konsekvensene av klimaendringene har slått inn for fullt i hele verden og også i Sparebanken Øst sitt lokale markedsområde, hvor vi har opplevd ekstreme nedbørmengder og flom. For å begrense klimaendringene i fremtiden må vi, som andre aktører, bidra til en bærekraftig omstilling.

Sparebanken Øst har som lokal sparebank en sentral rolle i å styre finansielle midler i en retning som kan bidra til omstillingen mot en lavkarbon- og sirkulærøkonomi. Vi har satt oss et ambisiøst mål om netto nullutslipp innen 2050. Vi jobber derfor aktivt for å innlemme bærekraft i alle deler av forretningen. Dette understøtter våre strategiske ambisjoner om å skape gode kundeopplevelser, sikre etterlevelse og levere på finansielle mål. I løpet av de neste årene skal vi fortsette å støtte og samarbeide med våre kunder i en styrt omstilling gjennom god rådgivning. Vi skal i hovedsak bruke positiv påvirkning, men Sparebanken Øst har definert noen sektorer og aktiviteter som banken ikke ønsker å finansiere i fremtiden. Dette er aktiviteter som er svært negative for miljøet,

samfunnet eller mennesker. Næringene og aktivitetene som er omfattet av eksklusjonskriteriene er: Kullutvinning eller energiproduksjon basert på kull, kontroversielle våpen, tobakk, pornografi, oljesand/ tjæresand, skiferolje og skifergass og olje og gassutvinning i Arktis.

Vi skal utvide våre bærekraftige produkter og jobbe med å utvikle vår kompetanse innen bærekraft. I tillegg skal vi samarbeide videre med lokale aktører i vårt nettverk for å bidra til lokalsamfunnets nødvendige omstilling. Banken skal fortsette å bidra betydelig til både miljømessige og sosiale utviklingsprosjekter i regionen gjennom vårt gavefond. Bærekraftsperspektivet står sterkt i utvelgelsen av hvilke mottakere som får økonomisk støtte.

FNs bærekraftsmål

Banken jobber overordnet utfra FNs bærekraftsmål, som er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. De består av totalt 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en

felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. Sparebanken Øst prioriterer fire av disse målene og kommer senere i rapporten inn på hvordan vi arbeider for å etterleve ambisjonene:

GOD UTDANNING

Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle.

STOPPE KLIMAENDRINGENE

Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

FRED, RETTFERDIGHET OG VELFUNDERENDE INSTITUSJONER

Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer.

Begrepet «bærekraftig utvikling» ble brukt for første gang i 1987 i FN-rapporten «Vår felles framtid». Bærekraftig utvikling er der definert som «utvikling som tilfredsstillende dagens behov uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstillende sine behov».

Bærekraft omhandler tre dimensjoner: klima- og miljømessig bærekraft, sosial bærekraft og økonomisk

bærekraft. Når vi snakker om klima- og miljødimensjonen av bærekraftig utvikling, handler det om å ta vare på naturen og klimaet. Den sosiale delen av bærekraft handler om å sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Den økonomiske dimensjonen handler om å sikre økonomisk trygghet for mennesker og samfunn.

Organisering av bærekraftarbeidet i banken

Styret i banken er en pådriver for bankens nødvendige grønne omstilling. De har det overordnede ansvaret for bærekraft i Sparebanken Øst og beslutter strategiske bærekraftvalg for banken. Styret blir holdt løpende informert om klimarelaterte temaer i samfunnet og innen det regulatoriske. I 2023 vedtok styret bankens delmål for 2030 og alle styremedlemmer har gjennomført opplæring i bærekraft sammen med de ansatte i banken.

I det daglige virket er bærekraftarbeidet organisert under virksomhetsområdet; Marked, kommunikasjon og samfunnsansvar. Direktør for virksomhetsområdet rapporterer til administrerende direktør i banken. Viseadministrerende direktør er aktiv i bærekraftarbeidet i banken, gjennom faglig bidrag samt ekstern kommunikasjon til investorer og interessegrupper. Banken har også en bærekraftrådgiver som har ansvaret for å sørge for at banken er oppdatert på gjeldende lover og retningslinjer.

Alle direktørene som sitter i ledelsen i banken har ansvar for å nå målene i bankens bærekraftstrategi. Banken har i år etablert en egen ESG-komiteé som består av avdelingsledere og direktører. Komiteen har ansvar for oppsyn med status på ESG-relaterte oppgaver, sørge for at ESG-tiltak blir gjennomført på jevnlig basis og delegere relevante ESG-oppgaver til ulike avdelinger. Banken vil i 2024 organisere utviklingsarbeid på ESG-feltet i arbeidsgrupper som favner flere forretningsområder i banken.

Bankens datterselskap AS Finansiering er et finansieringsselskap som gir lån til kjøretøy med salgspant i låneobjektet. Datterselskapet består av 17 ansatte. AS Finansiering er inkludert i bankens bærekraftarbeid, herunder også bærekraftrapporten. Under de temaer hvor det ikke er kommentert særskilt for AS Finansiering, gjelder bankens rapportering også for AS Finansiering.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftmål	Mål nr. 4, 8, 13, 16
UN Global Compact	Prinsipp 7 og 8
GRI-indikator	2.9 og 2.14
TCFD	Virksomhetsstyring

Overordnet mål: Netto nullutslipp innen år 2050

Netto nullutslipp betyr å kutte klimagassutslippene til så nær null som mulig, med eventuelle gjenværende utslipp absorbert fra atmosfæren, for eksempel av hav og skog.

Energisektoren er kilden til rundt tre fjerdedeler av klimagassutslippene i dag og har nøkkelen til å avverge de verste effektene av klimaendringer.

Banken har som mål å redusere egne og finansierte utslipp og har vedtatt målsettingen om netto nullutslipp innen år 2050. I 2023 har vi satt delmål som banken skal nå innen 2030.

Banken har innført flere tiltak over tid for å redusere utslipp. Vi har gradvis utfaset innkjøp av biler som benytter fossilt drivstoff, til fordel for el-biler. Det har medført at banken i 2023 har 8 firmabiler som går på diesel og bensin, i tillegg til vaktmesterbil, og 11 el-biler. De neste årene er ambisjonen at alle bankens biler byttes ut til hybrid og el-biler. Ved vårt hovedkontor i Drammen er ventilasjonsanlegget byttet ut med et nytt og energieffektivt anlegg som krever vesentlig mindre strøm. Kurs, seminarer og møtevirksomhet blir i stor grad

DELMÅL INNEN 2030*

- 25% reduksjon utslipp CO2 i total portefølje
- 50% reduksjon utslipp CO2 internt
- 50% økning andel grønne lån

*Målt mot basisåret 2019.

gjennomført digitalt.

For å nå våre delmål innen 2030, vil banken fastsette nye konkrete tiltak til delmålene. Denne jobben er påstartet og vil fortsette inn i 2024. Banken ønsker en bred forankring av tiltakene med tilhørende konsekvenser og hvilke reduserte utslipp det skal resultere i.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 13
UN Global Compact	Prinsipp 7 og 8
GRI-indikator	305.5
TCFD	Mål og metoder

Retningslinjer banken støtter

NUES

I tråd med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES), viser denne delen av rapporten vårt kontinuerlige arbeid med å kartlegge og beskrive vesentlige ikke-finansielle temaer og påvirkningen disse har for virksomheten i Sparebanken Øst. Les mer om NUES i kapittel Eierstyring og selskapsledelse.

GRI

Sparebanken Øst rapporterer etter GRI-standarden (Global Reporting Initiative). Retningslinjer fra Oslo Børs/Euronext for ESG-rapportering henviser til denne standarden. Rapporteringen er utarbeidet på best mulig måte ut ifra forutsetningene som gjelder for Sparebanken Øst. Det kan være områder i rapporten som ikke fullt ut oppfyller alle kravene fra GRI-standarden per i dag.

NUES
Norsk utvalg for eierstyring
og selskapsledelse

CSRD

Bankens bærekraftrapportering vil være under utvikling fremover da banken sikter mot en gradvis innføring av kommende CSRD-direktiv fra EU gjennom 2024, med fullstendig rapportering for regnskapsåret 2025. I CSRD er det fastslått at virksomheter skal rapportere på sin bærekraftinformasjon i tråd med European Sustainability Reporting Standards (ESRS).

UN Global Compact

UN Global Compact er et frivillig initiativ lansert av FN i 2000 for å oppmuntre bedrifter over hele verden til å ta i bruk bærekraftige og sosialt ansvarlige retningslinjer og praksis. Initiativet gir et rammeverk for bedrifter til å innrette sine strategier og operasjoner med universelle prinsipper om menneskerettigheter, arbeidskraft, miljø og antikorrupsjon, og for å iverksette tiltak som fremmer samfunns mål. Selskaper som slutter seg til UN Global Compact forplikter seg til å implementere initiativets ti prinsipper i sin forretningsdrift og rapportere om deres fremgang. Sparebanken Øst er medlem av UN Global Compact, og hvordan vi etterlever prinsippene er beskrevet i rapporten.

TCFD

Sparebanken Øst støtter anbefalingene fra Task-Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) og har til nå jobbet for å inkludere dette rammeverket i bankens arbeid og rapportering om klimarisiko. Fremover vil vi se mot CSRD som vil omfatte anbefalingene i TCFD.

TASK FORCE ON
CLIMATE-RELATED
FINANCIAL
DISCLOSURES

PCAF

For å nå vårt mål om netto nullutslipp innen 2050 er banken medlem av PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials). PCAF er et samarbeid mellom finansinstitusjoner for å få til en systematisert rapportering på finansierte utslipp. Medlemskapet sikrer banken verdifull innsikt om klimakartlegging og banken har i 2023 beregnet klimagassutslipp i porteføljen basert på dette rammeverket.

PCAF

Partnership for
Carbon Accounting
Financials

PBAF

En viktig del av arbeidet med bærekraft fremover vil omhandle å kartlegge vår egen og våre bedriftskunders påvirkning på natur og biodiversitet. Vi har derfor i 2023 meldt oss inn som støtte medlem i PBAF (Partnership for Biodiversity Accounting Financials).

Partnership for
Biodiversity Accounting
Financials

TNFD

For å få støtte til risikovurderinger og rapportering på natur har banken meldt seg inn i TNFD (Task Force on Nature-related Financial Disclosures).

Taskforce on Nature-related
Financial Disclosures

Under hvert tema i rapporten har vi ført opp hvilke regler og retningslinjer som treffes innenfor området i tabeller.

REGLER OG RETNINGSLINJER

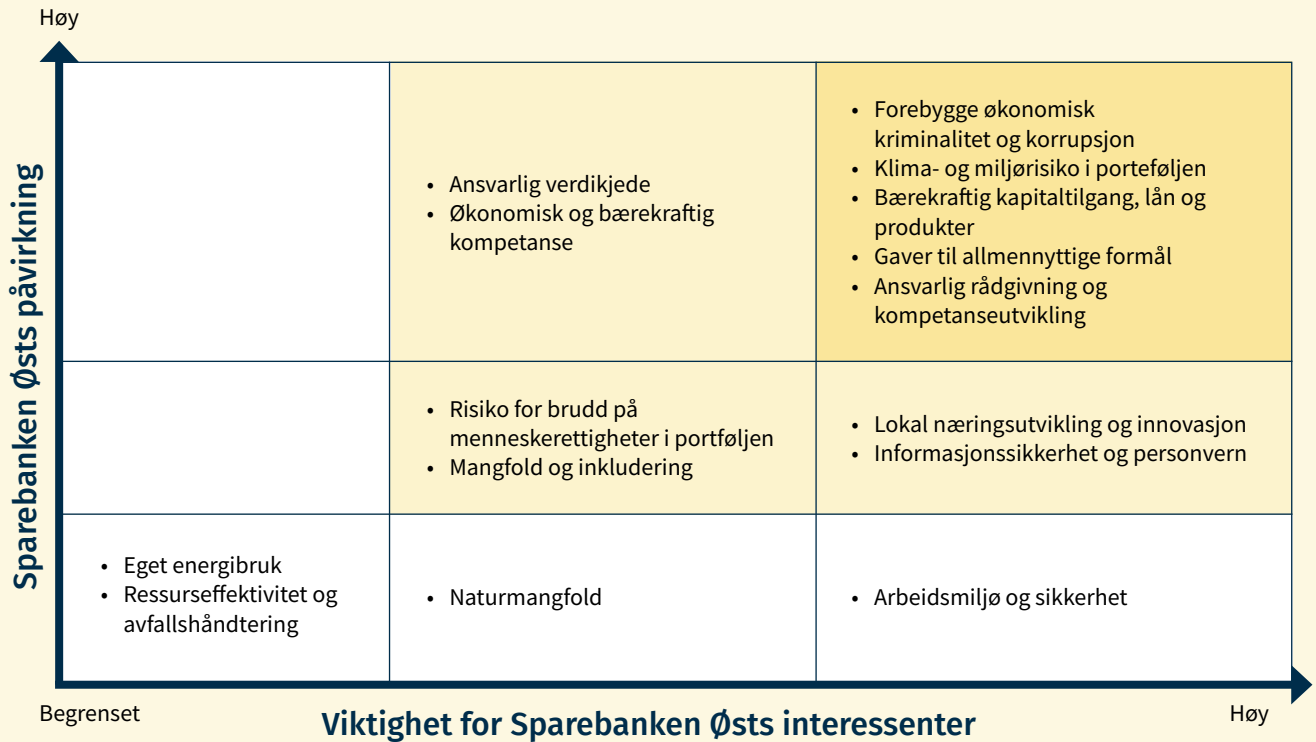
FNs bærekraftsmål	Mål nr. 8, 13 og 16
UN Global Compact	Prinsipp 1-10
GRI-indikator	2.28

Hva som er viktig og hva vi kan påvirke

For å kunne prioritere de områdene hvor banken faktisk kan gjøre en forskjell, har Sparebanken Øst gjennomført en vesentlighetsanalyse.

Vesentlighetsanalysen vil være grunnlag for vårt arbeid fremover. Hvordan vi prioriterer tiltak og innlemmer bærekraft i vår virksomhet vil være tuftet på vår visjon, ambisjon, langsiktige mål og verdier og dermed i vår overordnede strategiske plattform. Vesentlighetsanalysen beskriver temaer

der Sparebanken Øst mener vi har en mulighet til å påvirke våre interessenter, samt hvor stor grad av viktighet dette kan ha for samfunnet, kunder og ansatte. I 2024 vil banken gjennomføre en dobbel vesentlighetsanalyse etter CSRD-krav og synliggjøre både bankens påvirkning på samfunnet, hva banken blir påvirket av og hvordan dette har innvirkning på finansiell vesentlighet.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 4, 8, 13 og 16
GRI-indikator	3.1, 3.2 og 3.3
TCFD	Virksomhetsstyring

Områder vi kan bidra til en bærekraftig fremtid

- Klima og miljø
- Menneskerettigheter, mangfold og inkludering
- Arbeid mot økonomisk kriminalitet og beskyttelse av personvern

Klima og miljø

Utslippskutt i egen drift og portefølje er et prioritert område for banken og støtter opp under FNs bærekraftsmål nr. 13: «Å stoppe klimaendringene». Dette området omhandler vår evne til og tiltak for å redusere klimagassutslippene som banken skaper direkte gjennom virksomheten, samt utslippene skapt av selskaper og prosjekter som vi finansierer.

Vi vil i 2024 jobbe med en omstillingsplan for banken, som blant annet innebærer å få godkjent våre mål for utslippskutt av Science Based Targets Initiative (SBTi). Gjennom nye tiltak skal Sparebanken Øst bidra til å dempe vår innvirkning på klimaendringer og støtte overgangen til en lavkarbonøkonomi.

For å oppnå målet om å bidra til å stoppe klimaendringene, jobber Sparebanken Øst innenfor følgende områder:

- Klima og miljørisiko i porteføljen
- Bankens klimaregnskap: Egne og finansierte utslipp
- EUs taksonomi
- Bærekraftig kapitaltilgang, lån og produkter
- Økonomisk og bærekraftig kompetanse
- Lokal næringsutvikling og innovasjon
- Naturmangfold
- Ressurseffektivisering og avfallshåndtering

Klima- og miljørisiko i porteføljen

Banken er utsatt for flere bærekraftrelaterte risikoer, herunder blant annet fysisk klimarisiko, overgangsrisiko og naturrisiko. Fysisk klimarisiko handler om hvordan været påvirker oss. Ekstremvær kan eksempelvis føre til at bankens lokaler blir skadet eller skaper forstyrrelser i vår verdikjede. I vår kundeportefølje har vi både privatboliger og næringsbygg som kan bli direkte påvirket av værhendelser. Banken er også utsatt for overgangsrisiko. Det omhandler alt av risiko som

er knyttet til omstillingen til et lavutslippssamfunn. Banken vil eksempelvis måtte imøtekomme nye rapporteringskrav på bærekraft og hensynta endret forbrukeratferd grunnet det grønne skiftet. Tap av natur og naturmangfold, samt reguleringer og tiltak for å stanse tap av natur er også en bærekraftsrisiko for banken. Som bank må vi derfor sikre at vår egen drift ikke går på bekostning av naturtap og inkludere naturrisiko i finansielle vurderinger.

Klimarisiko i bedriftsmarkedet

Som sparebank er vår største mulighet for påvirkning gjennom tett dialog med våre næringskunder, og støtte de i å ta bærekraftige valg. Vår ambisjon er å være en pådriver og motivator for våre kunders omstilling til bærekraftig drift. Vi har i 2023 lansert en veileder som skal bidra til at næringskundene kan komme i gang med sitt bærekraftarbeid i sin virksomhet.

Sparebanken Øst kartlegger næringskundene for bærekraftsrisiko. Med bærekraftsrisiko mener vi risiko innenfor områdene klima og miljø, sosiale forhold og selskapsstyring. Bærekraftområdet er i stadig utvikling, noe som gjør at vi fra tid til annen må endre våre parametere i kartleggingen av kundene i tråd med endringer i markedet og nye reguleringer. Kundene kategoriseres med enten lav, moderat eller høy bærekraftsrisiko.

Årsaker til at kunder havner under høy risiko:

1. Lav oppmerksomhet

Kunden har lite oppmerksomhet på bærekraft og/eller kunden vil i stor grad kunne påvirkes av klimaendringer. Kunden kan dermed være eksponert mot overgangsrisiko.

2. Fysisk risiko

Kunden har eiendom som er oppført i et område hvor det er avdekket risiko for naturhendelser eller fysisk risiko.

Ved utgangen av 2023 viser kartleggingen at det er svært få kunder med høy bærekraftsrisiko i bankens næringsportefølje.

Bærekraftsrisiko næringskunder 2023	Eiendom, kjøp, salg og eiendomsforvaltning	Øvrig bransje	Totalt
Lav risiko	34,0 %	31,0 %	65,0 %
Moderat risiko	19,0 %	14,6 %	33,6 %
Høy risiko	1,4 %	0,0 %	1,4 %

Tabellen over viser at det er 1,4 % kunder med høy risiko i bankens næringsportefølje. Disse er kunder med eiendom som ligger i et område som NVE (Norges vassdrag- og energidirektorat) har definert for klimarisiko, eksempelvis flom, skred eller kvikkleire. NVE sine vurderinger tar ikke nødvendigvis høyde for individuelle og lokale sikringstiltak.

Banken kan vise til en reduksjon i antall næringskunder med høy risiko fra 2022 til 2023. Dette knytter seg hovedsakelig til endringer i kartleggingskriteriene til banken. Fra 2023 er det

kun engasjement over 2 millioner NOK som er kartlagt. Dette skyldes at mindre engasjementer under 2 millioner NOK i liten grad lar seg kartlegge i henhold til intensjonen.

Banken har tidligere avstått finansiering av prosjekter med utgangspunkt i vurderinger av fysisk klimarisiko. Vi vil som hovedregel ikke ta inn nye kunder som har høy bærekraftsrisiko, og vi skal jobbe med risikodpendende tiltak mot de kundene vi allerede har i bankens portefølje.

Klimarisiko i privatboligporteføljen

Sparebanken Østs driver sin virksomhet, og finansierer hovedsakelig privatboliger, på det sentrale østlandsområdet. Bankens lokalområde er kommunene Drammen og Øvre Eiker. Lokalområdet er blant annet utsatt for flom grunnet plassering ved vassdrag. Dette så vi tydelig under storflommen «Hans» høsten 2023, hvor flere av våre lokalområder ble rammet. For å jobbe med klimarisiko i vår boliglånportefølje har vi kartlagt våre finansierte boliger med fare for fysiske klimarisiko. Vi har hentet data fra NVE i dette arbeidet. NVE tilbyr oversiktskart for å vise områder som kan ha en fysisk klimarisiko, men det er ikke kartlagt på detaljnivå for hver bolig. Oversiktene som presenteres her er derfor oversikt over indikasjoner på fysisk klimarisiko i vår portefølje, og ikke nøyaktige tall.

Som tabellen under viser, er 8,7 % av bankens finansierte boliger innenfor et konstatert farenivå for fysisk klimarisiko. Inkluderer vi boliger som ligger i et aktsomhetsområde med

potensiell klimarisiko, er tallet 22,3%. Dette defineres som områder med indikasjoner på klimarisiko, uten fastslått risiko. Flom og skred er kartlagt til å være de største fysiske klimarisikoene i bankens område, og vi vil derfor fremover være særskilt oppmerksomme på slike farer i kartlegging og risikovurderinger av finansierte boliger som ligger utsatt til, også boligene innenfor et definert aktsomhetsnivå. For mer detaljert oversikt over klimarisiko i porteføljen, se note 5 på side 109.

Banken har en ambisjon om å tilby bærekraftrådgivning som en obligatorisk del av kundeoppfølgingen og samtidig kartlegge klimarisiko i kredittprosessen for privatkunder. Tallene fra NVE vil derfor være et nyttig bidrag inn i arbeidet med klimarisikovurderinger. Videre har vi utarbeidet en veileder for våre privatkunder som gir tips og råd om klimarisiko, hvordan oppgradere til en mer energieffektiv bolig og generelle tips til en grønnere hverdag som et bidrag til bærekraftrådgivningen.

Type klimarisiko	Andel boliger innenfor konstatert klimarisiko	Andel boliger innenfor for både konstatert og potensiell klimarisiko
Flom	2,1 %	14,2 %
Skred	5,2 %	5,2 %
Havnivå	0,8 %	0,8 %
Flom + Skred	0,2 %	1,5 %
Flom + Havnivå	0,3 %	0,5 %
Skred + Havnivå	0,1 %	0,1 %
Alle (flom, skred og havnivå)	0,0002 %	0,0002 %
Sum	8,7 %	22,3 %

Vann

Sparebanken Øst er opptatt av bærekraftig bruk av vann. Med det mener banken hvordan vann utvinnes, behandles og utnyttes. Samtidig må vann brukes på en slik måte at den forblir en fornybar ressurs og at vannkvaliteten ikke forringes. Banken anser foreløpig ikke vann som en risikofaktor i våre analyser. Banken bruker ikke store mengder vann i dag. Av bankens totale vannforbruk ser vi at det er våre næringskunder

som står for det anslåtte største vannforbruket. Vi kartlegger i dag våre næringskunder for vannforbruk i forbindelse med kredittprosessen, ved å være i dialog rundt vannhåndtering og for å sikre at kundene ikke har et uforholdsmessig høyt vannforbruk eller skaper forurensing av vannkilder. Gjennom samarbeidet med kundene skal banken, der hvor det er aktuelt, etterstrebe kundene å redusere vannbruket.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 13
UN Global Compact	Prinsipp 7-9
GRI-indikator	201-2, 303-1, 303-5
PCAF	Måle klimagassutslipp
TCFD	Netto nullutslipp innen 2050, vurdering av klimarisiko

Bankens klimaregnskap: Egne og finansierte utslipp

Banken har satt som mål å kutte 50 % av utslipp i egen drift i 2030. Som rådgivningsvirksomhet har banken ingen direkte produksjonsutslipp. Våre egne utslipp omhandler derfor primært transport og strøm fra våre bygg. For å kompensere for våre utslipp fra strøm har vi kjøpt opprinnelsesgaranti

på all elektrisitet banken benytter på våre kontorer. På to av våre kontorer benytter vi i tillegg fjernvarme. Bankens energiforbruk oppfattes å være relativt beskjedent. Følgende klimaregnskap omfatter konsernets klimagassutslipp, samt bankens finansierte utslipp i Scope 3.

Kategori	Enhet	2021		2022		2023	
		Antall enheter	Utslipp	Antall enheter	Utslipp	Antall enheter	Utslipp
Transport - firmabiler, vaktmesterbiler			(tCO _{2e})		(tCO _{2e})		(tCO _{2e})
Bensin	Liter	102	0,2	106	0,2	316	0,7
Diesel	Liter	3.475	9,3	3.502	9,4	8.634	23,2
Elbil	kWh	7.043	2,8	5.312	2,1	4.707	0,9
Scope 1 totalt			12,3		11,7		24,8
Fjernvarme Norge							
Fjernvarme Bragernes	kWh	336.080	6,0	259.700	4,7	220.440	0,9
Fjernvarme Vestfossen	kWh	51.128	0,7	49.561	0,6	63.216	0,8
Fjernvarme totalt	kWh	387.208	6,7	309.261	5,3	283.656	1,7
Elektrisitet Norge							
Elektrisitet totalt	kWh	1.270.519	0,0	1.134.450	0,0	1.079.961	0,0
Scope 2 totalt			6,7		5,3		1,7
Fly							
Fly Norge	Km	3.352	0,8	12.620	3,0	13.764	3,3
Fly Norden	Km	3.866	1,0	4.276	1,0	55.411	13,3
Fly Europa	Km	0		8.948	2,1	40.834	9,8
Km godtgjørelse ansatte							
Bensin	Liter	1.709	3,9	1.957	4,5	3.731	8,6
Diesel	Liter	1.009	2,7	986	2,6	1.748	4,7
Elbil	kWh	1.387	0,6	5.119	2,1	6.670	1,3
Finansierte utslipp							
Privatboliger							3.597
Næringseiendom							1.003
Øvrig næringsportefølje							10.994
Kjøretøy							21.078
Scope 3 totalt			9		15,2		36.713
Utslipp totalt			28		32,2		36.739,5

Scope 1

Transport: Her er det inkludert bensin-, diesel- og elektrisitetsforbruk for firmabiler og vaktmesterbiler. For de av firmabilene hvor banken per i dag kun har informasjon om beløpet brukt på drivstoff og strøm, er det benyttet en snittpris på 27 kroner / liter bensin, 24,5 kroner / liter for / diesel og 2,33 kr / kWh. Det er vanskelig å vite hvor mye bilene benyttes i arbeidssammenheng, men det er benyttet en forutsetning om at 15 prosent av bruken er tilknyttet arbeid. For karbonutslippet knyttet til elbiler er NVEs lokasjonsbaserte faktor på 19 g/kwh lagt til grunn.

Scope 2

Fjernvarme: For to av bankens kontorer (Bragernes og Vestfossen) benyttes fjernvarme til oppvarming. For kontoret i Vestfossen er det benyttet en utslippsfaktor på 14,0 gCO₂ / kWh som er oppgitt av leverandør for 2023. For kontoret på Bragernes er det benyttet et oppdatert tall fra leverandør i 2023 med 3,7 gCO₂ / kWh.

Elektrisitet: Sparebanken Øst har kjøpt opprinnelsesgaranti på all elektrisitet som benyttes på våre lokasjoner. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer våre leverandører at elektrisiteten kommer fra fornybare kilder og dermed at bankens strømforbruk ikke har noe utslipp.

Scope 3

Flyreiser: Sparebanken Øst har kontornettet lokalisert i østlandsområdet, og dermed er det lite behov for flyreiser for intern møtevirksomhet. Banken har med sin geografiske beliggenhet på det sentrale Østlandet nærhet til de fleste av bankens samarbeidspartnere og kontakter, og forekomst av flyturer er svært begrenset. Banken forsøker så langt det er mulig å benytte digitale møteplattformer for å effektivisere møtegjenomføring samt redusere utslipp ved flyreiser. For flyreiser er det lagt til grunn en utslippsfaktor hentet fra SSB på 0,24 kilo CO₂ / km.

Transport ansatte: Transport ansatte omfatter kilometergodtgjørelse utbetalt ansatte som har reist i arbeidet. For bensinbiler er det benyttet en faktor på 2,31 CO₂ per kjørte kilometer, mens for dieselmotorer er det benyttet en faktor på 2,69 per kjørte kilometer. For elbiler er det benyttet en faktor som tilsier 0,2 kWh per kjørte kilometer. For karbonutslippet til el-

biler er NVEs lokasjonsbaserte faktor på 19 g/kwh lagt inn.

Følgende klimaregnskap omfatter Sparebanken Øst og datterselskapet AS Finansiering sine klimagassutslipp, samt bankens finansierte utslipp i scope 3.

Banken har før første gang beregnet estimater for finansierte utslipp i porteføljen. Dette er inkludert i årets klimaregnskap og viser at våre finansierte utslipp står for høyeste andel av våre totale klimagassutslipp.

Bankens egne utslipp fra scope 1,2 og 3 har økt fra 2022 til 2023. Økningene har primært kommet i Scope 1 og Scope 3 som handler om reising og drivstoff. Årsakene til økningen er både økt bruk av vaktmesterbil, økt kjøring blant ansatte og økning i flybruk, samt lave utslippstall i 2021 og 2022 grunnet Covid19. Banken vil de neste årene sette inn målrettede tiltak for å redusere egne utslipp i tråd med målene for 2030 og 2050.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 13
UN Global Compact	Prinsipp 7-9
GRI-indikator	302-1, 305-1, 305-2, 305-3, 305-4 og 305-5
PCAF	Måle klimagassutslipp, netto null utslipp innen 2050
TCFD	Mål og metoder

Finansierte utslipp

For å skaffe både oss selv og våre interessenter innsikt i bankens bærekraftpåvirkning, har vi i klimaregnskapet beregnet bankens finansierte klimagassutslipp gjennom vår

kundeportefølje, herunder for næringsbygg og næringskunder, privatboliger og finansierte biler gjennom AS Financiering. Dette utgjør et estimat av utslipp for hele bankens totale utlån.

Totaloversikt finansierte utslipp

Finansierte utslipp pr. kategori:	Finansierte utslipp i tonn Co2e	Utslippsintensitet i tonn Co2e /MNOK	PCAF datakvalitetsscore for porteføljen
Næringskunder (eks. eiendom)	10.994	2,73	5
Næringseiendom	1.003	0,47	4
Privatboliger	3.597	0,11	4
Kjøretøy	21.078	7,6	2,2
Totalt	36.672	0,88 *	3,3*

*Total utslippsintensitet er beregnet ved å ta totale utslipp delt på totalt finansiert beløp og total datakvalitetsscore er vektet snitt av datakvalitetsscore basert på utslipp.

Metodikk

Banken har brukt Finans Norges veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp, samt anbefalinger fra Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). PCAF oppgir en datakvalitetsscore mellom 1-5 basert på hvilke data som er tatt i bruk, der 1 har høyest score og 5 har lavest score.

Under «forutsetninger tatt i beregningene» konkretiserer vi hvilken datakvalitetsscore som er brukt for hver del av porteføljen. Tallene som presenteres er estimater og bør ikke brukes til sammenligning med andre finansinstitusjoner, da datagrunnlag og metodikk vil kunne avvike.

Hvordan banken har beregnet utslippsintensitet på boliger og næringseiendommer

Tallene på næringseiendom og boliglånporteføljen er rapportert under med utregning av både lokasjonsbasert og markedsbasert metode, etter anbefalinger fra Finans Norge sin veileder. Aggregert i tabellen over er det kun utregninger gjort med lokasjonsbasert metode som er inkludert. Utregninger gjort med markedsbasert metode er inkludert i tabellene under.

En lokasjonsbasert metode vil vise en lav utslippsintensitet da vi i Norge har stor tilgang til fornybar energi. Da Norge også er tilknyttet Europas strømmnett er det relevant å fremstille

tallene utregnet ved markedsbasert utslippsfaktor, som har en høyere utslippsintensitet enn lokasjonsbasert metode. Det skal allikevel bemerkes fra NVE at bruk av Co2-faktor for markedsbasert metode vil gi et feilaktig bilde av høye utslipp knyttet til strøm i Norge. For markedsbasert metode har vi brukt NVEs varedeklarasjon for strømleverandører med 502 g CO2 ekvivalenter/kWh. For lokasjonsbasert metode har vi brukt NVEs klimadeklarasjon for fysisk levert strøm med 19g CO2 ekvivalenter/kWh.

Næringskunder

Næringseiendom

Bankens næringsportefølje har størst eksponering mot eiendom med over 60 % av næringsporteføljen. I tabellen under vises utslippsintensiteten for næringseiendom finansiert av Sparebanken Øst målt i tonn CO₂-ekvivalenter totalt i 2023, samt total energiintensitet i porteføljen.

	Tonn Co ₂ e finansierte utslipp (lokasjonsbasert metode)	Tonn Co ₂ e finansierte utslipp (markedsbasert metode)	Total energiintensitet i porteføljen i mwh
Næringseiendom lokasjonsbasert metode	1.003	26.495	102.298

*Forutsetninger tatt i beregningene: Utslippene er basert på estimater av byggenes energibruk i 2023. I beregningene har banken tatt en del forutsetninger grunnet mangel på reell data. Når det gjelder energibruk i kwh er alle næringsbygg regnet som gjennomsnittsbruk for kontorbygg i Norge (kWh/m²), basert fra veilederen fra Finans Norge som har hentet tallet fra CREEMs database. Videre er det lagt til grunn at alle bygg benytter samme energimiks, samt at det er brukt et nåverdiestimat på alle bygg. Oppvarmet areal er beregnet til den delen av bygget som banken finansierer. Datakvaliteten vi har benyttet til denne utregningen er beregnet til å være nivå 4, som er nest laveste datakvalitet i hierarkiet.

Andre næringskunder

Den resterende delen av næringsporteføljen består av tjenesteytende næringer, forretningsmessig finans, tjenesteyting, bygg og anlegg, varehandel/hotell og restaurant, transport/kommunikasjon, industri og bergverk, kraft og vannforsyning, jordbruk, skogbruk og fiske, samt offentlig forvaltning. Disse har vi til sammen estimert til å ha følgende utslipp:

Tonn CO2 finansierte utslipp	Tonn CO2 finansierte utslipp pr. MNOK (utslippsintensitet)
10.994	2,73

*Forutsetninger tatt i beregningene: Utregning av utslipp i næringskundeporteføljen er beregnet til datakvalitetsscore 5 i PCAF sitt datakvalitetshieraki, med valg 3b som baserer seg på utslippsfaktor pr. eiendel for hver næringskode. Det er rapportert utslipp for bedriftskundenes scope 1 og 2, etter retningslinjer fra PCAF. PCAF sin database er brukt for å hente ut utslippsfaktorer for ulike sektorer, som er kartlagt mot næringskoder i våre data. Næringskoden som er brukt er derfor sterkt førende for utslipp som er kalkulert og beregningene er primært basert på vår finansiering av hver næringskunde og utslipp pr. eiendeler. De nyeste faktorene fra PCAF er fra 2019 og vi har derfor ikke tilgjengelige oppdaterte faktorer for 2023. Disse beregningene er derfor å anse som grove estimater.

Privatkunder

Utslippsintensiteten for boliglånsporteføljen viser utslipp finansiert av Sparebanken Øst målt i tonn CO₂-ekvivalenter totalt i 2023. Av bankens totale utlånsportefølje utgjør private boliger over 90 %.

Tonn Co ₂ e finansierte utslipp privatboliger (lokasjonsbasert metode)	Tonn Co ₂ e finansierte utslipp (markedsbasert metode)	Total energiintensitet i porteføljen i mwh
3.597	95.025	390.689

*Forutsetninger tatt i beregningene: Utrekning av utslipp i bankens boliglånsportefølje er i hovedsak beregnet basert på beregnet energiforbruk fra statistikk (eiendomsverdi). Dette tilsvarer datakvalitet 4 i PCAFs datakvalitetshierarki, da blant annet energimerke og areal er lagt til grunn for estimater fra Eiendomsverdi. I de tilfeller hvor det mangler grunnleggende data for å foreta beregninger basert på PCAF-standarden, er det brukt snittall fra beregninger gjort på boliger med nok datagrunnlag. Dette tilsvarer i overkant av 14 % av PM porteføljen. Noen av engasjementene er delfinansiert av kausjonister som ikke har sin sikkerhet i banken. I slike tilfeller vil en liten andel av engasjementets LTV og dermed utslipp tilhøre kausjonistens bolig.

Finansierte kjøretøy

Banken finansierer ulike kjøretøy gjennom sitt datterselskap AS Financiering. I denne porteføljen er det en kombinasjon av ulike drivstofftyper, med en andel av diesel og bensinbiler som bidrar til å trekke opp utslippstallene.

Tonn CO ₂ finansierte utslipp kjøretøy	Tonn CO ₂ finansierte utslipp pr. MNOK (utslippsintensitet)
21.078	7,6

*Forutsetninger tatt i beregningene: Utrekninger av utslipp i kjøretøyporteføljen er gitt en vektet datakvalitetsscore 2,2. En stor del av porteføljen er kalkulert med metode 2b, da vi kjenner drivstofftype, bilmerke og modell på svært mange kjøretøy i vår portefølje. I de tilfeller hvor vi ikke har tilstrekkelig data om bilmerke og modell er det kalkulert utslipp basert på drivstofftype og estimert kjørelengde (metode 3a). For elbiler er det lagt til grunn et utslipp på 4 g CO₂/km, basert på NVE sin lokasjonsbaserte faktor med 19g/kwh og snitt på 5km pr. kwh. For 5 % av porteføljen mangler det tilstrekkelig data for å kalkulere utslipp basert på PCAFs metode, er det regnet et snitt basert på resten av porteføljen.

Veien videre

I tråd med kommende reguleringer i bransjer, forventninger fra interessenter og bankens eget ønske om utvikling, vil vi de neste årene jobbe aktivt for å bevege oss mot høyere datakvalitet i utslippsberegningene. Vår ambisjon er å fremskaffe en presis identifisering av utslipp i porteføljen og derav jobbe målrettet mot utslippsreduksjon. For å nå

våre mål må banken være i tett dialog med våre kunder om utslippsreducerende tiltak. Bankens ambisjoner på sikt er at alle finansierte eiendommer er energimerket, at flere kunder velger å rehabilitere sine bygg, at næringskunder jobber målrettet med utslippskutt i sine virksomheter og at vi finansierer flere el- og hybridbiler.

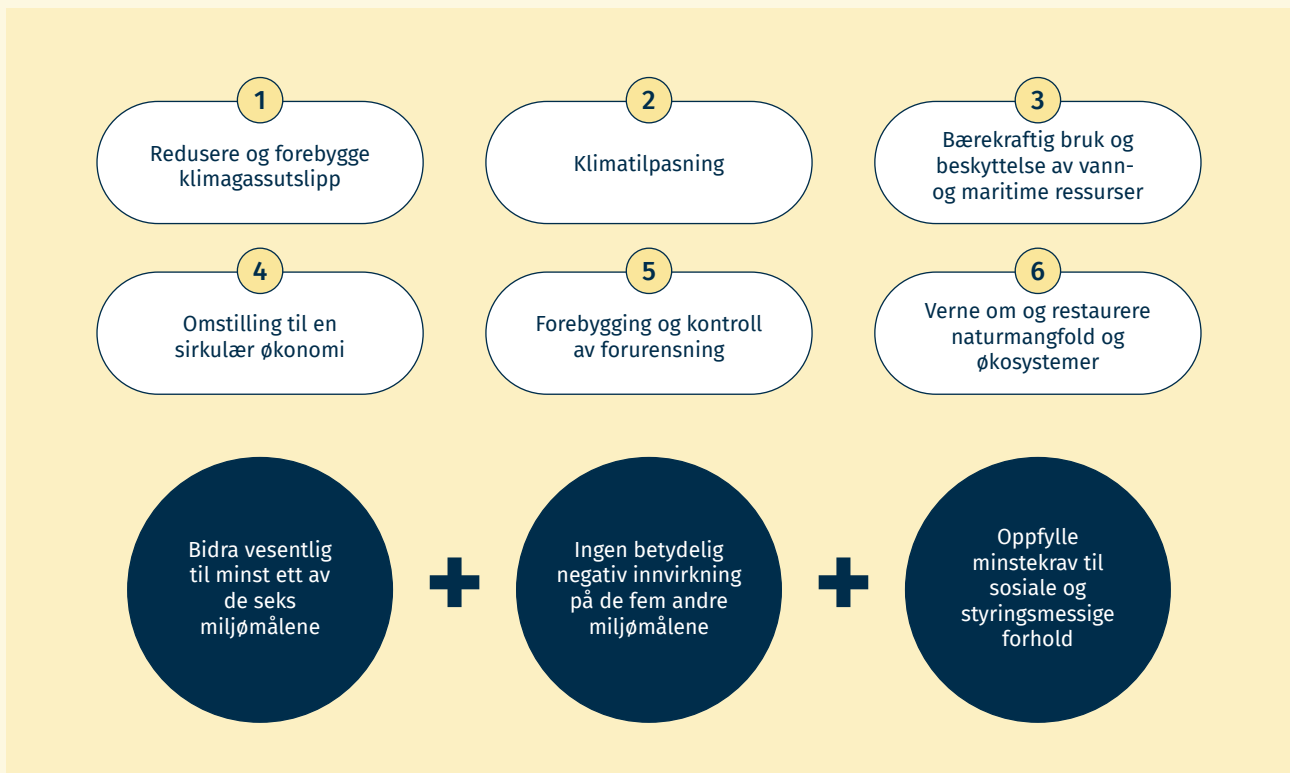
REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 13
UN Global Compact	Prinsipp 7-9
GRI-indikator	305-3, 305-4, 305-5
PCAF	Måle klimagassutslipp, netto null utslipp innen 2050
TCFD	Mål og metoder

EUs taksonomi

Lov om bærekraftig finans trådte i kraft i 2023. Denne loven gjennomfører taksonomiforordningen i norsk rett. Krav til taksonomirapportering gjelder foreløpig store, børsnoterte selskaper, men det oppfordres til at virksomheter som ennå ikke er omfattet av kravet rapporterer på frivillig basis. Sparebanken Øst ønsker å bidra til omstillingen til lavutslippssamfunnet og har derfor startet med forberedelser for å kunne rapportere etter taksonomien.

Taksonomien skal bidra til at det blir enklere for finansaktører å vurdere om investeringer er i tråd med Europas klima- og miljømål. En aktivitet regnes som bærekraftig hvis den bidrar vesentlig til oppnåelsen av minst ett av de 6 klima- og miljømålene, samt at den ikke må ha betydelig negativ innvirkning på de andre målene og oppfyller minstekrav til sosiale og styringsmessige forhold.

Sparebanken Øst har utviklet ni produkter for å bidra til grønn omstilling, herunder produkter tilpasset oppgradering av næringseiendom og privatboliger, samt lån til grønne kjøretøy og boliger.

Nytt av 2023 er oppgraderingsprodukter for næringseiendom og privatboliger. Disse er delvis tilpasset med taksonomien, da det å oppgradere bygg bidrar vesentlig til miljømål dersom oppgradering er i tråd med nasjonale regelverk på byggstandarder eller fører til å redusere energibehov med minst 30 prosent.

Innen bedriftsmarkedet er ESG-vurderinger et vesentlig kriterium ved vurdering av kredittisiko i forbindelse med innvilgning og oppfølging av kredittengasjementer. I søknader

om byggesaker i bedriftsmarkedet gjøres egne vurderinger på klima- og naturrisiko. På privatmarkedet ser vi en tendens til at byggelån oftere konverteres til grønne produkter, da flere og flere bygg blir bygget mer energieffektive enn tidligere.

Banken kan per i dag ikke garantere for at oppgraderinger av bygg ikke vesentlig skader noen av de andre miljømålene og heller ingen garantier for at arbeidsvilkår og menneskerettigheter ikke blir brutt i slike prosesser. Fremover vil banken etablere gode rutiner for å kvalitetssikre om denne typen utlån kan bli vurdert som fullt tilpasset i henhold til taksonomien, samt fortsette med positiv påvirkning av våre kunder for å sammen bidra til overordnede klima- og miljømål.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål

Mål nr. 13

Bærekraftig kapitaltilgang, lån og produkter

Samfunnet skal gjennom en stor omstillingsprosess for å være bærekraftig i fremtiden. I denne omstillingen har banken en viktig rolle gjennom påvirkning på hvem som tilbys finansiering og gjennom bærekraftig rådgivning. Som sparebank er vår påvirkningskraft størst gjennom tett dialog med våre kunder og støtte de i å ta bærekraftige valg i en omstillingsprosess. Banken har derfor produkter og tjenester som understøtter denne ambisjonen. Vi har derfor eget lån som skal finansiere grønne aktiva, et grønt rammeverk og grønne produkter.

For å stimulere våre næringskunder til en grønn omstilling, har vi i år utviklet tre nye produkter. Et grønt lån til nyere næringseiendom, et rehabiliteringslån til næringseiendom og et konverteringslån når bygget er rehabilitert. For å få grønt lån til næringsbygg må kunden oppfylle ett av følgende kriterier; BREEAM-NOR (minimum very good),

energiklasse A eller B, eller at bygget er Svanemerket. For å få rehabiliteringslån må kunden oppfylle ett eller flere av bankens krav: BREEAM-NOR (minimum very good), forbedring på minst 30 % reduksjon i energibehov, forbedring på to energikarakterer eller energimerke D etter oppgradering.

Til privatkunder tilbyr vi grønt boliglån, grønt førstehjemslån, grønt rammelån, grønt boliglån UNG og et miljølån til energieffektiviseringstiltak som eksempelvis solcellepaneler, varmepumpe og etterisolering. De tre sistnevnte ble utviklet i 2023 og lanseres i 2024. For å kunne få grønt boliglån eller grønt rammelån må kunden oppfylle ett eller flere av bankens krav: BREEAM-NOR Sertifisering (minimum Very good), energimerke A eller B, eller at boligen er Svanemerket. Tilleggskrav til Grønt førstehjemslån er at boligen må være kundens første kjøp, uansett bank, og at kunden selv skal bo i boligen.

ANDEL GRØNNE BOLIGLÅN I FORHOLD TIL SAMLET PRIVATPORTEFØLJE (MILL. KR.)

	2021	2022	2023
Grønne boliglån	11.668	164.198	275.590
Portefølje	0 %	0,5 %	0,9 %

AS Finansiering tilbyr grønt billån der kjøretøy er hybrid- eller el-bil. Av alle nye lån i 2023 utgjorde cirka 21 prosent lån til rene elbiler, en reduksjon på drøyt 4 prosentpoeng fra året før.

Andel el-biler i samlet portefølje har økt med 3 prosent fra 2022 til 2023.

ANDEL EL-BILER FORDELT PÅ NYE LÅN OG SAMLET PORTEFØLJE

	2021	2022	2023
Nye lån	17 %	25 %	21 %
Portefølje	15 %	21 %	24 %

Bærekraftig kapitaltilgang

Sparebanken Øst har i dag et lån på 218,2 millioner kroner fra Nordic Investment Bank (NIB). Dette lånet finansierer grønne aktiva i tråd med NIBs bærekraftkriterier. NIB finansierer prosjekter som fremmer miljø- og produktivetsgevinster i de nordiske og baltiske landene for å støtte en velstående og bærekraftig medlemsregion.

Bankens grønne rammeverk er verifisert av Cicero. Rammeverket ble etablert i januar 2023 og dekker hele konsernet. Rammeverket definerer eiendeler og prosjekter som kan finansieres med grønne obligasjoner og grønne lån. Kriteriene for grønne eiendeler er i henhold til rammeverket som følger;

- Boliger som er bygget etter 2011, og før 2021
- Bygninger og boliger med energimerke A eller B
- Alle el-biler uavhengig av hvilket låneprodukt de har

Rammeverket er tenkt oppdatert cirka hvert annet år og ved neste oppdatering vil også boliger bygget i 2021 og senere tas inn.

I forbindelse med etablering av det grønne rammeverket ble det utarbeidet en påvirkningsrapport (Impact report). Denne rapporten skal vise den miljømessige påvirkningen av de grønne lånene som er eller kan bli finansiert av grønne obligasjoner. Rapporten beskriver kvalifiserte objekter og bygninger innenfor kriteriene, samt areal. Videre er det i rapporten oppgitt hvor mye mer energieffektiv den kvalifiserte delen av porteføljen er sammenliknet med den gjennomsnittlige norske bolig. Det er også kalkulert hvor mye CO₂-utslipp som er unngått, basert på energimiksen levert til norske boliger og produksjonen av europeisk energimiks.

	Kvalifisert areal for bygg i porteføljen (m ²)				Kvalifiserte areal totalt (m ²)
	TEK 10	TEK 17	Energimerke A	Energimerke B	
Leiligheter	48.675	14.769	5.927	1.195	70.566
Bolighus	111.698	28.950	4.135	13.989	158.772
Sum	160.373	43.719	10.062	15.184	229.338

	Areal (m ²)	Unngått energiforbruk sammenlignet med normalt forbruk (gwh/år)	Unngått energiforbruk sammenlignet med normalt forbruk (tonn CO2/år)
Bygninger kvalifisert under energimerke A	10.062	1.1	116
Bygninger som kvalifiserer under kriteria for bygningskode	204.092	28	3.050
Bygninger kvalifisert under energimerke B	15.184	1.6	175
Kvalifiserte bygninger i porteføljen totalt	229.338	30	3.341
Bankens påvirkning		14	1.557

Sparebanken Øst Boligkreditt AS utstedte 31. januar NOK 2,0 milliarder i en grønn Obligasjon med Fortrinnsrett (OMF) med 5,5 års løpetid. Obligasjonslånet ble utvidet med NOK 500 millioner i august og utestående i lånet var pr. 31.12.2023 NOK 2,5 milliarder.

Sparebanken Øst Boligkreditt AS hadde per 31.12.2023

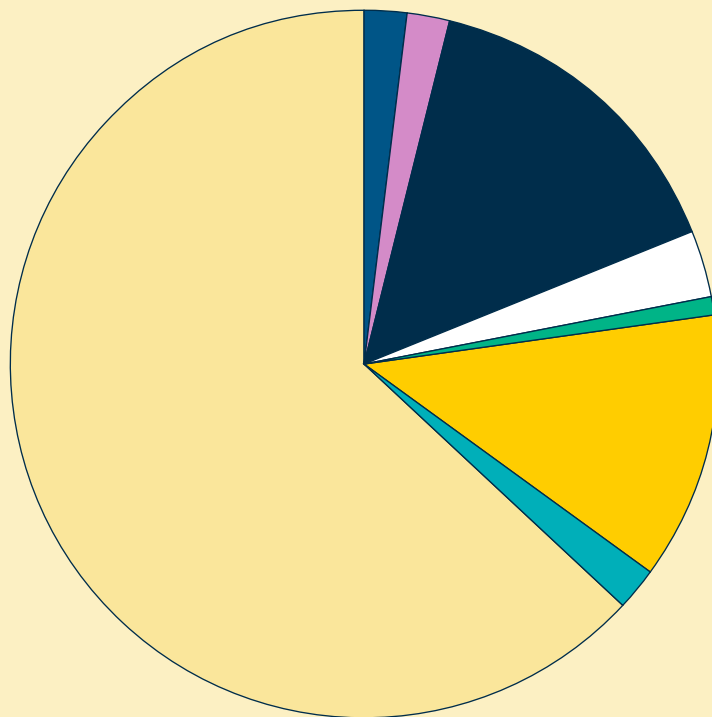
eiendeler som i henhold til rammeverket kvalifiserte som grønne, tilsvarende NOK 3,3 milliarder. I morbanken lå det ytterligere NOK 1,2 milliarder som ved behov kunne blitt overført til boligkredittforetaket.

AS Finansiering har billån til elektriske biler som utgjør cirka NOK 600 millioner.

Kvalifisert portefølje for grønne lån	Beløp i mill. kr.	Prosent av total grønn låneportefølje som er tildelt
Sparebanken Øst Boligkreditt AS: Grønne lån til privatboliger	3.330.519	100%
Grønne privatboliger	1.467.583	0%
AS Finansiering: Grønn transport	634.610	0%
Sum	5.432.712	

Boligobjektene som faller innenfor rammeverket er geografisk fordelt som tabellen nedenfor viser.

Agder 2 %	Oslo 15 %	Vestfold og Telemark 12 %
Innlandet 2 %	Rogaland 3 %	Vestland 2 %
Møre og Romsdal 0 %	Troms og Finnmark 0 %	Viken 63 %
Nordland 0 %	Trøndelag 1 %	

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 13
UN Global Compact	Prinsipp 7-9
TCFD	Tilgang på grønn kapital, grønne produkter
PCAF	Netto nullutslipp i porteføljen

Økonomisk og bærekraftig kompetanse

I 2023 har alle ansatte i banken, AS Financiering og styret i banken gjennomført grunnkurs i bærekraft. Våre næringsrådgivere og ledere har gjennomført kurs om klimarisiko og kommende reguleringskrav.

Særlig våre næringskunder vil merke økte krav, lovreguleringer og retningslinjer direkte til seg og sin bedrift, og vi ønsker å være en sparringspartner for kundene innen bærekraftområdet.

ESG-kurs har blitt en del av opplæringsplanen for alle nyansatte i banken, med både fysisk kurs og digital

gjennomgang av grunnkurs i bærekraft. AS Financiering jobber kontinuerlig med å heve bærekraftkompetansen i alle kanaler mot kunder og samarbeidende bilforhandlere.

Arbeidet med å heve bærekraftkompetansen i alle bankens avdelinger vil være et pågående arbeid og flere av bankens avdelinger vil få tilbud om kurs innen relevante bærekrafttemaer i 2024.

Les mer om kompetanse under Ansvarlig rådgivning og kompetanseutvikling på side 60.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 4 og 13
UN Global Compact	Prinsipp 7-9
GRI-indikator	404
TCFD	Ansattes kompetanse innen ESG- og klimarisiko

Lokal næringsutvikling og innovasjon

Sparebanken Øst er en regional sparebank med stor tilstedeværelse i lokalmarkedet. Bankens lokalmarked kan defineres som Øvre Eiker og Drammen. I dette området er vi en stor arbeidsgiver som tilbyr arbeid innenfor mange ulike fagområder og stillingsnivåer.

Det er viktig for Sparebanken Øst at vi gjennom vår rolle som tilbyder av kompetansearbeidsplasser også samarbeider med mange næringer og næringsaktører om utviklingsprosjekter i lokalsamfunnene.

I 2023 har banken blant annet inngått samarbeid med en lokal aktør som kan bistå våre kunder med energikartlegging,

energimerking og energieffektivisering, samt en aktør som kan tilby installering av solceller. Banken har også et langt og positivt forhold til offentlige aktører når nærings- og samfunnsutviklingsprosjekter skal diskuteres eller igangsettes.

Bankens rolle som tilbyder av finansielle tjenester til næringslivet skaper økt konkurranse på produkter og service som på sikt kan bidra til økt næringsutvikling og innovasjon. Vi har fagkunnskap, lokalkunnskap og kjennskap som bidrar til at banken gjennom kunnskapsutveksling med næringslivet, også innen bærekraft, kan bidra til utvikling.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 8
GRI-indikator	413-1

Naturmangfold

Naturmangfold er alle de ulike variasjonene av liv som finnes i naturen, som planter, dyr og organismer. Naturtap (tap av arter) er regnet som en av de store truslene i dagens samfunn. De fleste virksomheter er avhengig av naturen, enten direkte eller indirekte. Menneskeskapt påvirkning handler i hovedsak om utnyttelse av naturressurser, areal og utslipp av klimagasser.

Sparebanken Øst ønsker å være en positiv bidragsyter til bevaring av det lokale arts mangfoldet rundt oss. Å bevare og gjenoppbygge natur er en oppgave som må løses lokalt og banken sitt kjennskap til lokalmarkedet kan hjelpe oss å iverksette tiltak som kan påvirke naturen positivt. Bankens primære drift er plassert på østlandsområdet, med Drammen og Øvre Eiker som sitt lokalmarked og det er derfor her vår påvirkning på naturen er størst. Banken opererer i et område hvor det finnes truede arter, forurenset grunn, vernede områder og områder som er foreslått vernet. Vi må derfor hensynta disse faktorene når det eksempelvis vurderes nye lokaler eller når ny finansiering skal innvilges.

I 2023 har vi tatt grep for å ivareta naturmangfold. For det første kartlegger vi nå våre næringskunder med spørsmål om deres påvirkning på natur og hvordan deres drift eventuelt er avhengig av naturressurser. Videre har banken også i 2023 vedtatt et nytt eksklusjonskriterium: Sparebanken Øst finansierer ikke byggeprosjekter som ødelegger vernet natur eller fører til tap av truede arter.

I tillegg har styret besluttet en ny policy for miljø og naturmangfold som slår fast at bankens vedtatte naturmål er:

- Vi skal være en bidragsyter til gjenoppretting av skadet natur i vårt lokalområde innen 2050.
- Innen 2030 skal vi sørge for å bidra til null tap av viktige biodiverse områder både i egen drift og i finansiering av nye prosjekter.

I årene som kommer er målet å finne gode og konkrete tiltak for å oppnå dette.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 13
UN Global Compact	Prinsipp 7-8
PBAF	Analysere biologisk fotavtrykk
TNFD	Mål og metoder, strategi
GRI-indikator	304-2

Ressurseffektivitet og avfall

Sparebanken Østs direkte klimapåvirkning gjennom egen drift, antas å være relativt beskjeden sett opp mot utslipp, ressursbruk og avfall som skapes indirekte gjennom vår kundeportefølje. Ved bankens selveide bygg og kontorer, hvor majoriteten av bankens ansatte arbeider, gjennomføres komplett kildesortering. På noen av de mindre og leide lokalene, er det delvis kildesortering. Dette skyldes små

lokaler med reduserte åpningstider og få ansatte. Avfallet som produseres på de mindre lokalene, er hovedsakelig papir, våtorganisk og restavfall. El-avfall, tonerkassetter og batterier håndteres etter gjeldende avfallsinstrukser på alle kontorer. En betydelig andel av kontorrekvisita som banken kjøper til eget bruk er miljømerket. Bankens ambisjon er å prioritere bærekraftige alternativer ved innkjøp.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 13
UN Global Compact	Prinsipp 7-8
GRI-indikator	306-3
PCAF	Klimagassutslipp

Menneskerettigheter, mangfold og inkludering

Menneskerettigheter er de grunnleggende rettighetene og frihetene som alle individer har krav på, uavhengig av kjønn, alder, religion, legning, nasjonalitet eller hvor i verden de bor. Eksempler på menneskerettigheter inkluderer retten til liv, frihet fra diskriminering, ytringsfrihet og retten til arbeid og utdanning.

Mangfold refererer til variasjonen av egenskaper som gjør individer unike, for eksempel deres bakgrunn, perspektiver og erfaringer. Mangfold handler om å møte forskjellene med åpenhet, respekt og inkludering. Sparebanken Øst skal være en arbeidsplass der medarbeidere opplever et trygt og inkluderende arbeidsmiljø, og der den enkeltes rettigheter blir ivaretatt på en anstendig måte. Vi mener at mangfold på arbeidsplassen kan bidra til å skape prestasjonsmiljøer som kan forbedre både drift og utvikling av banken.

Inkludering refererer til den aktive og forsettlige innsatsen for å skape et miljø der alle individer føler seg verdsatt, respektert og støttet.

Bedrifter har et ansvar for å respektere menneskerettighetene i sin virksomhet og i hele leverandørkjeden. De bør også etterstrebe mangfoldige og inkluderende arbeidsplasser, der alle blir behandlet med rettferdighet og respekt, og alle stemmer blir hørt.

Virksomhetsstyringen i Sparebanken Øst omfatter en

egen styrevedtatt strategi for mennesker og organisasjon. Konsernets etiske prinsipper, nedfelt i «Regler for god opptreden i Sparebanken Øst» samt en mer utfyllende intern instruks for etiske retningslinjer, danner rammeverket for etikk og beskriver forpliktelser og forventninger til hvordan vi som konsern skal opptre. Det følger av dette rammeverket at vi skal tilrettelegge for likestilling og mangfold på alle områder og at vi ikke aksepterer diskriminering eller trakassering. Som et ledd i arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering har banken utarbeidet en egen policy for mangfold og inkludering.

Sparebanken Øst arbeider innenfor følgende områder:

- Mangfold og inkludering
- Ansvarlig verdikjede (inkludert risiko for brudd på menneskerettigheter)
- Ansvarlig rådgivning og kompetanseutvikling av ansatte
- Arbeidsmiljø og sikkerhet
- Gaver til allmennyttige formål

Mangfold og inkludering

Sparebanken Øst vil være en attraktiv arbeidsgiver for kompetente og ansvarsbevisste mennesker. Sparebanken Øst har ambisjon om å tiltrekke seg relevant kompetanse uavhengig av alder, kjønn, etnisitet eller funksjonsevne. Alle ansatte gis de samme muligheter for personlig og faglig utvikling og skal stilles likt med hensyn til blant annet ansettelse, lønn, opplæring og utvikling.

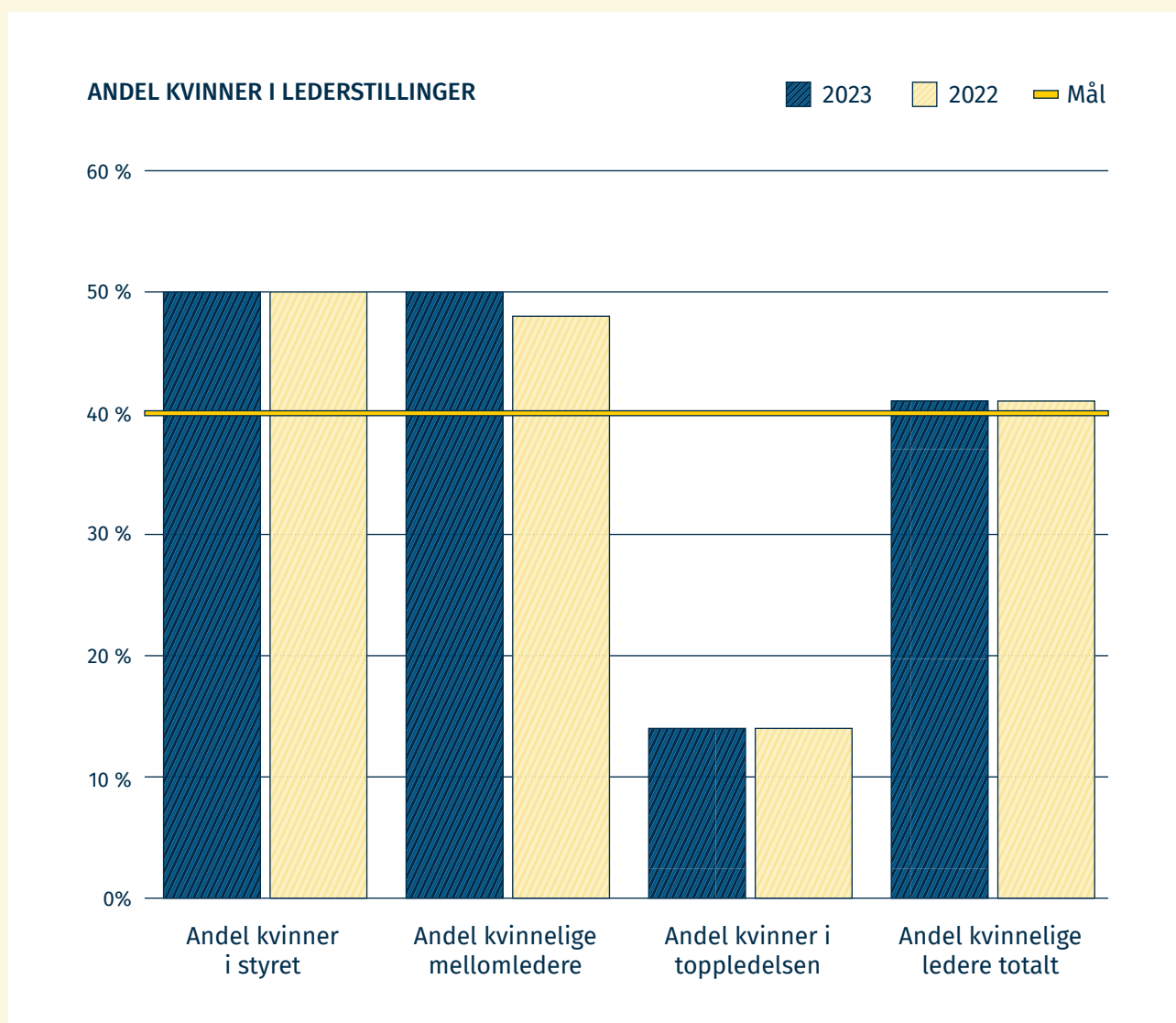
Vi ønsker en relativt lik fordeling av kjønn innenfor alle ledernivåer, og har en målsetning om å nå et nivå på minst 40 prosent kvinner i lederstillinger innenfor alle ledernivåer over tid.

Sparebanken Øst har en plikt til å arbeide for likestilling og hindre kjønnsdiskriminering. Sparebanken Øst

har som mål at det skal betales lik lønn for arbeid av lik verdi uavhengig av kjønn. Sparebanken Øst skal så langt det er mulig tilrettelegge for ansatte med funksjonsnedsettelse. Vi skal også legge til rette for en god balanse mellom arbeid og fritid.

Sparebanken Øst aksepterer ikke mobbing og trakassering. Vi har nulltoleranse for verbal, fysisk og seksuell trakassering. Alle ansatte har varslingsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven dersom man blir kjent med trakassering eller diskriminering på arbeidsplassen. Ansatte skal ha mulighet til å varsle om kritikkverdige forhold på en trygg måte. Det er lagt til rette for intern varsling, og varslingene skal behandles med respekt og tas på alvor.

Tilstand for kjønnslikestilling i Sparebanken Øst

Kjønnsdelt statistikk over lønnsforhold i Sparebanken Øst

2023	Kjønn		Lønnsforskjeller (i snitt) Kvinner andel av menns ytelser oppgis i prosent	
	Antall kvinner	Antall menn	Avtalt lønn/fastlønn	Avtalt lønn inkludert forsikring, firmabil, ev. utbetalt bonus, pensjon
Totalt alle ansatte	109	71	74 %	72 %
Totalt alle ansatte uten toppledelsen	108	63	86 %	87 %
Alle ledere inkl. toppledelsen	16	23	66 %	64 %
Toppledelsen uten CEO*	1	7	75 %	78 %
Mellomledere	15	15	84 %	85 %
Bedriftsrådgivere/ Kunderådgivere	46	30	90 %	89 %

Sparebanken Øst har som målsetning over tid at vi skal ha minst 40 prosent kvinner i lederstillinger innenfor alle ledernivåer. Dette målet har over flere år vært nådd for andel kvinnelige

ledere totalt, andel kvinnelige mellomledere og andel kvinner i styret. Ved behov for å erstatte personer i toppledelsen, skal det søkes å øke kvinneandelen.

ANDEL KVINNER FORDELT PÅ STILLINGSNIVÅ

	2022	2023
Andel kvinnelige ledere totalt	41 %	41 %
Ledernivå 1 (CEO)	0 %	0
Toppledelsen*	14 %	13 %
Mellomledere	48 %	50 %
Bedriftsrådgiver/Kunderådgivere	61 %	61 %
Andel kvinner i styret	50 %	50 %

*Inkludert leder Etterlevelse og leder Risikostyring.

LIKESTILLINGSRAPPORT

	2022	2023
Antall ansatte totalt	168	180
Kvinneandel	62 %	61 %
Mannsandel	38 %	39 %
Deltidsansatte kvinner	7 %	7 %
Deltidsansatte menn	1 %	1 %
Midlertidige stillinger kvinner	1	0
Midlertidige stillinger menn	1	1

Deltidsarbeid og midlertidig ansatte i Sparebanken Øst

I 2023 arbeidet 15 medarbeidere (8 %) i Sparebanken Øst deltid.

I ti av disse tilfellene er bakgrunnen for deltid enten at arbeidstaker er delvis ufør, eller at arbeidstaker selv har søkt om redusert arbeidstid i henhold til Arbeidsmiljøloven § 10-2. Dette er i tråd med vårt ønske om å tilrettelegge for ansatte som har nedsatt funksjonsevne eller som av andre grunner har et særlig behov for fast eller midlertidig redusert arbeidstid. De resterende fem medarbeiderne som jobbet deltid, har selv søkt om dette og fått det innvilget. Med bakgrunn i dette kan det konkluderes med at det ikke finnes ufrivillig deltid i Sparebanken Øst. Banken ønsker som utgangspunkt heltidsstillinger, men legger til rette for deltid der det følger av

lov, for å inkludere arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne eller etter eget ønske.

Sparebanken Øst benytter midlertidige ansettelser i svært liten utstrekning og i all vesentlighet kun ved vikariater. Vi har en god tradisjon for å tilby ungdom og studenter arbeidstrening som ferievikarer.

Sparebanken Øst har som mål at det skal betales lik lønn for arbeid av lik verdi uavhengig av kjønn. Banken har et partssammensatt ansettelsesutvalg som formelt beslutter ansettelser for medarbeidere som har lønn innenfor et lønnsregulativ. Dette utvalget vil i 2024 få et mandat til å vurdere hvordan ulikheter kan oppstå i lønn innenfor arbeid av lik verdi, og hvordan eventuelle ulikheter kan jevnes ut.

LIKESTILLING FORELDREPERMISJON I SPAREBANKEN ØST

Uttak foreldrepermisjon	2022		2023	
	Antall i permisjon	Gjennomsnitt antall uker	Antall i permisjon	Gjennomsnitt antall uker
Menn	6	10	2	10
Kvinner	9	18	4	25
Totalt	15	28	6	35

PERMISJON UTEN LØNN I FORBINDELSE MED FORELDREPERMISJON

Antall som tok permisjon uten lønn i forbindelse med foreldrepermisjon	2022	Perm totalt		2023	Perm totalt	
Menn	4	9	44 %	1	2	50 %
Kvinner	0	6	0 %	0	4	0 %

Antall som tok gradert foreldrepermisjon	2022	Perm totalt		2023	Perm totalt	
Menn	0	9	0 %	0	2	0 %
Kvinner	2	6	33 %	0	4	0 %

REDUSERT STILLINGSPROSENT FOR Å TA SEG AV BARN

Redusert stillingsprosent for å ta seg av barn	2022	Barn under 10 år 2022		2023	Barn under 10 år 2023	
Menn	2	25	8 %	4	28	14 %
Kvinner	0	19	0 %	0	20	0 %

Vi ser at fedre i Sparebanken Øst, i tråd med tendensen i Norges befolkning, hovedsakelig kun tar ut den lovbestemte fedrekvoten. Det er mødre som stort sett tar ut fellesperioden. Det er også mødre som tar ut ulønnet permisjon i forbindelse med foreldrepermisjonen. Menn i Sparebanken Øst møtes med

samme grad av forståelse og tilrettelegging dersom de velger å ta ut større del av permisjonen og det aksepteres også at fedre kan ta ut ulønnet permisjon. Holdningsskapende arbeid rundt dette ivaretas ved onboarding av nye ledere spesielt og i lederopplæring generelt.

Sykefraværet i Sparebanken Øst

Sykefravær (egenmeldt/legemeldt)	per 31.12.22	Mulig dagsverk 2022	Antall dagsverk	per 31.12.23	Mulig dagsverk 2023	Antall dagsverk
Menn	2,1 %	14.600	313	2,4 %	15.578	380
Kvinner	8,2 %	22.377	1.832	5,7 %	22.975	1.302
Totalt	5,8 %	36.977	2.145	4,4 %	38.553	1.682

Banken har god kontroll på sykefraværet og gode rutiner for oppfølging av sykemeldte. Det vurderes ikke å være behov for å sette inn ytterligere tiltak for å redusere fraværet.

Fravær pga. syke barn (samlet antall dagsverk)	per 31.12.22	Mulig dagsverk 2022	Antall dagsverk	per 31.12.23	Mulig dagsverk 2023	Antall dagsverk
Menn	1,2 %	4.370	53	1,3 %	5.060	67
Kvinner	3,8 %	5.750	219	3,3 %	7.590	247
Totalt	2,7 %	10.120	272	2,5 %	12.650	315

Som i samfunnet ellers, ser vi et generelt høyere sykefravær hos kvinner enn hos menn. En del av kvinners sykefravær er knyttet til svangerskap. Kvinner har flere sykedager enn menn

for å være hjemme med sykt barn. Holdningsskapende arbeid rundt dette skal ivaretas ved onboarding av nye ledere spesielt og i lederopplæring generelt.

Kombinering av arbeid og familiev

Sparebanken Øst ønsker å legge til rette for at ansatte får en god balanse mellom arbeid og fritid. For å legge til rette for økt fleksibilitet, har banken fleksitidsordning med kjernetid mellom kl. 09:00-15:00, og en ytre ramme for ordinær arbeidstid fra kl. 07:30 – 18:00. Innenfor disse rammene kan ansatte selv disponere sin arbeidstid. Sparebanken Øst er

en av få arbeidsgivere som har innført en ekstra ferieuke for ansatte med små barn i alderen to til ni år. Banken har i tillegg redusert arbeidstid i sommerhalvåret med én time som gjelder fra midten av mai til og med august. Sparebanken Øst har også en klar målsetning om at møteaktivitet skal foregå innenfor normal arbeidstid.

Arbeid for likestilling og mot diskriminering

Ansettelse, både eksterne og interne, behandles i bankens ansettelsesutvalg. Utvalget består av tre representanter fra ledelsen, to tillitsvalgte i banken fra Finansforbundet og en representant fra de ansatte. Utvalget arbeider for å ivareta mangfold, likestilling og lik lønn for arbeid av lik verdi ved ansettelse. Ansettelsesutvalget får foruten informasjon om innstilt kandidat også tilgang til søkerlister i sitt arbeid og

behandler og beslutter lønnsfastsettelse for stillinger som er omfattet av finansnæringens lønnsregulativ. De lokale lønnsforhandlingene blir også behandlet og besluttet i ansettelsesutvalget.

Sparebanken Øst vil i 2024 gjennomføre kompetansehevede tiltak innenfor temaet mangfold og inkludering for medlemmer av ansettelsesutvalget spesielt og for ledere generelt.

Arbeidstakerrettigheter

En stor gruppe ansatte i banken er organisert i Finansforbundet. Banken er medlem av Finans Norge og følger norske lover. Arbeid av barn og ungdom er regulert i arbeidsmiljølovens kapittel 11 og i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning. Som hovedregel ansetter ikke Sparebanken Øst barn under 15 år. Vi har nedfelt i våre interne retningslinjer og i lederhåndboka hvordan vi skal ta vare

på ansatte, både i ansettelsesprosessen og mens de jobber hos oss. Banken har publisert «Regler for god opptreden» som også omtaler diskriminering. Den sier blant annet at Sparebanken Øst skal fremme respekt for menneskeverdet ved å oppfordre til mangfold i arbeidslivet. Vi skal erkjenne likheter, men også verdsette ulikheter for å få frem det beste for både kundene og Sparebanken Øst.

Rapportering på likestilling hos AS Financiering

2023	Kjønn		Lønnsforskjeller (i snitt) Kvinner andel av menns ytelser oppgis i prosent	
	Antall kvinner	Antall menn	Avtalt lønn/fastlønn	Avtalt lønn inkludert forsikring, firmabil, ev. utbetalt bonus, pensjon
Totalt alle ansatte	9	8	80 %	76 %
Totalt alle ansatte uten ledergruppa	8	5	101 %	99 %

ANDEL KVINNER FORDELT PÅ STILLINGSNIVÅ

Andel kvinner fordelt på stillingsnivå	2022	2023
Antall kvinnelige ledere	0 %	25 %
Ledernivå 1 (CEO)	0 %	0 %
Ledergruppa	0 %	33 %
Andel kvinner i styret	40 %	33 %

LIKESTILLINGSRAPPORT

Likestillingsrapport	2022	2023
Antall ansatte totalt	17	17
Kvinneandel	53 %	53 %
Mannsandel	47 %	47 %
Deltidsansatte kvinner	0 %	0 %
Deltidsansatte menn	0 %	0 %
Midlertidige stillinger kvinner	0	0
Midlertidige stillinger menn	0	0

AS Finansiering har ingen i deltidsarbeid eller midlertidig ansatte. Ingen ansatte i AS Finansiering har tatt ut foreldrepermisjon i 2023, hverken på fulltid eller gradert. Videre har ingen tatt ut permisjon uten lønn i forbindelse med foreldrepermisjon.

Det er innrapportert to fraværsdager totalt i 2023 grunnet syke barn.

Sykefraværet i AS Finansiering kan anses å være lavt. Det vurderes ikke å være behov for å sette inn ytterligere tiltak for å redusere fraværet. Arbeidsmiljøet anses som godt.

Sykefravær og arbeidsmiljø i AS Finansiering

Sykefravær	2022			2023		
	Per 31.12.22	Mulige dagsverk	Antall dagsverk	Per 31.12.23	Mulige dagsverk	Antall dagsverk
Menn	3,2 %	1.770	56	1,9 %	1.643	31
Kvinner	4,1 %	2.030	84	1,9 %	2.059	38
Totalt	3,7 %	3.800	140	1,9 %	3.702	69

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 8 og 16
UN Global Compact	Prinsipp 1-6
Åpenhetsloven	Arbeidstakerrettigheter
GRI- indikator	401-3, 405-1, 405-2, 406-1
FNs menneskerettigheter	Artikkel nr. 23

Ansvarlig verdikjede

For å realisere bankens ambisjon om å tenke bærekraft i alle ledd, er vi opptatt av at vi også jobber for en mest mulig bærekraftig verdikjede. Banken har i 2023 vedtatt Policy for ansvarlige innkjøp som skal gjelde for alle eksisterende og nye leverandører. Formålet med denne policyen er å ivareta grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, miljø og virksomhetsstyring hos leverandører og forretningspartnere.

Akkurat som alle ansatte i Sparebanken Øst skal ha gode arbeidsforhold i tråd med menneskerettighetene og norske lover, forventer vi det samme hos våre leverandører og forretningspartnere. Sparebanken Øst har derfor foretatt aktsomhetsvurderinger av sine leverandører i henhold til åpenhetsloven og publisert redegjørelsene.

Vi har kartlagt og vurdert om det finnes faktiske og mulige risikoer for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som er direkte knyttet til virksomhetens forretningsvirksomhet, produkter eller tjenester gjennom leverandørkjeden eller forretningspartnere. Felles for våre leverandører er at de enten er norske selskaper i Norge eller store internasjonale konsern, som holder til i Vest-Europa og Nord-Amerika. Dette er deler av verden hvor selskaper er underlagt regelverk. Sparebanken Øst har valgt i denne omgang å prioritere leverandører der vi ser at vi kan ha en påvirkningskraft.

Det er avdekket lav risiko for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter internt i Sparebanken Øst. Banken er underlagt reglement og lovverk, og vi har rutiner for håndtering

på plass dersom brudd likevel skulle oppstå. Vi oppfatter at vi også har lav risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold gjennom leverandørkjeden. Banken har ikke avdekket brudd. Derimot har vi funnet mangelfull informasjon fra enkelte leverandører, som mulig kan innebære brudd. Dette gjelder 7 av totalt 158 leverandører. Vi har også identifisert 5 leverandører vi mener har en bransjerisiko, selv om disse per i dag har besvart våre spørsmål tilfredsstillende.

Sparebanken Øst skal jobbe med leverandørene på tre områder:

1. Virksomheter vi har en avtale med i dag som oppgir mangelfull informasjon, eller ikke har besvart våre spørsmål, om menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
2. Virksomheter vi har en avtale med i dag som opererer i en bransje vi ser mulig kan være utsatt for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
3. Nye virksomheter vi vurderer/ønsker å inngå en avtale med

Ved inngåelse av avtaler med nye leverandører vil vi foreta en aktsomhetsvurdering før avtaleinngåelse, og sette krav i samsvar med vår Policy for ansvarlige innkjøp. Fremover vil vi kreve at samtlige leverandører kan dokumentere hvordan de jobber med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Aktsomhetsvurderinger i AS Financiering

AS Financiering er et mindre selskap med få ansatte og opererer kun i Norge. Risiko knyttet til brudd på grunnleggende menneskerettigheter internt i AS Financiering anses som lav. Hos samarbeidende bilforhandlere

anses bransjerisikoen som moderat. I 2023 er det foretatt aktsomhetsvurderinger av våre leverandører og samarbeidspartnere i henhold til åpenhetsloven. Selskapet har ikke avdekket brudd.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 8 og 16
UN Global Compact	Prinsipp 1-6
Åpenhetsloven	Arbeidstakerrettigheter
GRI- indikator	408-1, 409-1, 414-1, 414-2
FNs menneskerettigheter	Artikkel nr. 23

Ansvarlig rådgivning og kompetanseutvikling

Kompetente medarbeidere er en forutsetning for en bærekraftig og attraktiv finansnæring. Kontinuerlig utvikling av ansattes kompetanse er et satsningsområde for å nå våre strategiske mål og for å kunne betjene kundene våre på en best mulig måte. Vi vil også knytte til oss nødvendig kompetanse gjennom rekruttering og samarbeid. I 2023 har vi etablert en ny strategi for kompetanse og læring i Sparebanken Øst.

Sparebanken Øst er tilsluttet Finansnæringens autorisasjonsordninger (FinAut) innen sparing og investering, kreditt, skadeforsikring privat og næring, og personforsikring privat og næring. Bankens tilslutning til disse autorisasjonsordningene er et viktig ledd i å sikre at våre medarbeidere har den nødvendige kompetanse og etikk i kundebehandlingen. Ansatte i bedriftsmarkedet skal være autorisert i kreditt. Alle autoriserte gjennomgår årlige faglige oppdateringer for å holde autorisasjonen ved like. Banken har i 2023 ansatt flere nye rådgivere som ikke er rekruttert fra bank. Disse vil få opplæring og bli autorisert i løpet av første arbeidsår i banken.

Gjennom året er det gjennomført en rekke kompetansehevende tiltak. Alle ansatte har gjennomgått opplæring innen bærekraft, forebygging av økonomisk kriminalitet, antihvitvask og antikorrupsjon, samt ny finansavtalelov. Det gjennomføres intern lederopplæring i ulike aktuelle tema. I privatmarkedet er det gjennomført opplæring som sikrer at våre rådgivere skal yte god service til kundene våre.

De ulike fagområdene og fagpersonene i banken deltar jevnlig på kurs og webinarer for å sikre kompetanseutvikling i tråd med bankens behov og markeds- og samfunnsutviklingen.

Alle nyansatte skal gjennom opplæring for å få nødvendig kunnskap og innsikt i bankens historie, strategi og verdier samt våre rammebetingelser. I tillegg må alle nyansatte gjennomføre tilpasset fag- og systemopplæring, opplæring innen antihvitvask og terrorfinansiering, samt IT-sikkerhet.

Banken har en rekke håndbøker og et omfattende instruksverk. Gjennom året er det jobbet med kvalitetssikring av disse verktøyene slik at kompetanse sikres i organisasjonen. Strukturering og kvalitetssikring av nødvendig læring og utvikling er et viktig område for Sparebanken Øst. Økning i antall klager i Finansklagenemnda fra 2022 til 2023 skyldes primært økt svindelvirksomhet.

AS Finansiering har hatt 1 sak i finansklagenemnda i 2023.

ANTALL KLAGER I FINANSKLAGENEMNDA

	2020	2021	2022	2023
Antall	8	8	3	8

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 4, 8 og 16
UN Global Compact	Prinsipp 1-6
GRI-indikator	404-2, 417-2
Åpenhetsloven	Arbeidstakerrettigheter
FNs menneskerettigheter	Artikkel nr. 26

Arbeidsmiljø og sikkerhet

Det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet i banken skal være slik at alle arbeidstakere får en positiv opplevelse av arbeidssituasjonen. Sparebanken Øst gjennomfører årlige medarbeiderundersøkelser for å kartlegge arbeidsmiljøet i banken, og har over flere år benyttet Humetrica Organisasjonsanalyse (HOA). Organisasjonsanalysen er godt

dokumentert, basert på 30 års erfaring og benyttes av en rekke norske organisasjoner. Tilbakemeldingene gir banken god innsikt i små og store forbedringsområder der banken kan sette inn målrettede tiltak for å skape forbedring. Samtidig gir det banken mulighet til å bevare og videreutvikle de positive faktorene i arbeidsmiljøet.

MEDARBEIDERUNDERSØKELSE

	2021	2022	2023
Snittscore	75,5	82	82,2
Er stolt over å jobbe i Sparebanken Øst	64,5	80,1	83,4
Anbefaler Sparebanken Øst som arbeidsgiver	63,1	80	85

Scoren på medarbeiderundersøkelsen i 2023 var svært god og vi ser en positiv utvikling på flere områder. Dette viser at målrettede tiltak har påvirket arbeidsmiljøet positivt og har medført økt stolthet blant ansatte i banken.

God oppfølging og utvikling av ansatte er viktig for banken. Gjennom året er det jobbet strukturert med medarbeideroppfølging. Strategier og resultatpresentasjoner tilgjengeliggjøres i digitale presentasjoner for å sikre god og ensartet informasjon om mål, forventninger og resultater.

Banken ivaretar pålagte helse-, miljø- og sikkerhetskrav på en systematisk måte gjennom blant annet vedtatt instruksverk og i nært samarbeid med bedriftshelsetjenesten. Ettervern i forbindelse med ran inngår som en del av bankens totale HMS-arbeid og ivaretas av en særskilt etterverngruppe. Det har ikke vært ran i banken i 2023. Det er gjennomført kurs i konflikts- og situasjonsmestring for ansatte i kundeposisjon vinteren 2023. Banken har ikke gjennomført oppsigelsesprosesser.

RAPPORTERTE HENDELSER INNENFOR ANSATTE OG ARBEIDSMILJØ

	2020	2021	2022	2023
Hendelser	4	5	3	6

Alle personskader meldes inn til NAV. Med personskader menes ulykker eller fysiske skader på de ansatte, som har

INNRAPPORTERTE PERSONSKADER

	2020	2021	2022	2023
Personskader	3	1	0	0

innetruftet på arbeidsplassen og som har blitt håndtert av bankens HR-avdeling.

Turnover

Bankens turnover varierer over tid. Balansen mellom fornyelse av organisasjonen, opprettholdelse av relevant erfaring og viktig kompetanse samt å være en attraktiv arbeidsgiver i markedet også for nye generasjoner, er viktig. I perioder vil bankens alderssammensetning medføre økt andel medarbeidere som avslutter sitt arbeidsforhold for å gå over til pensjonstilværelsen. Arbeidsledigheten i Norge har vært lav de siste årene, med et betydelig antall ledige stillinger.

Knapphet på arbeidskraft, kombinert med at bankens ansatte er attraktive for andre bedrifter, har ført til stigende turnover.

Oversikten under viser avgang og tilgang fordelt på alder og kjønn. Det er ikke hensiktsmessig å rapportere på geografisk tilhørighet, da banken kun har medarbeidere på østlandsområdet. For å få mer kunnskap om hvorfor medarbeidere velger å slutte hos oss, gjennomføres sluttsamtaler. Det er i 2023 gjennomført 11 sluttsamtaler.

	2021				2022				2023			
	Totalt		Eks. pensjonister		Totalt		Eks. pensjonister		Totalt		Eks. pensjonister	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Nyansatte	29	17,3			37	22,4			38	21,1		
Kvinner	14	8,3			16	9,7			18	10,0		
Menn	15	8,9			21	12,7			20	11,1		
Nyansatte under 30 år	13				11				8			
Kvinner	6				5				3			
Menn	7				6				5			
Nyansatte mellom 30-50 år	16				21				22			
Kvinner	8				10				13			
Menn	8				11				9			
Nyansatte over 50 år					5				8			
Kvinner					1				2			
Menn					4				6			
Turnover	33	19,6	24	14,3	39	23,6	34	20,6	26	14,4	19	10,6
Kvinner	15	8,9	11	6,6	18	10,9	15	9,1	15	8,3	8	4,4
Menn	18	10,7	13	7,7	21	12,7	19	11,5	11	6,1	11	6,1
Turnover under 30 år	9		9		6		6		5		5	
Kvinner	4		4		3		3		0		0	
Menn	5		5		3		3		5		5	
Turnover mellom 30 og 50 år	12		12		25		25		10		9	
Kvinner	6		6		10		10		5		4	
Menn	6		6		15		15		5		5	
Turnover over 50 år	12		3		8		3		11		5	
Kvinner	5		1		5		2		9		4	
Menn	7		2		3		1		1		1	

Turnover AS Finansiering

Turnover i AS Finansiering holder seg jevn og forholdsvis lav, og det er ikke knyttet bekymring til turnover tallene for 2023.

	2021	2022	2023
Prosent	6%	12%	13%

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 8 og 16
UN Global Compact	Prinsipp 1-6
GRI-indikator	401-1, 403-1, 403-4
Åpenhetsloven	Arbeidstakerrettigheter

Gaver til allmennyttige formål

Som sparebank avsettes en del av overskuddet hvert år til allmennyttige gaver. Over tid vil disse midlene bli tilført organisasjoner og prosjekter med formål om å støtte dugnadsånd, idealister og andre samfunnsnyttige formål.

Tiltak som er rettet spesielt mot barn, ungdom og svake grupper prioriteres. Det vises til eget kapittel «Allmennyttige gaver».

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr.16
UN Global Compact	Prinsipp 1-6
GRI-indikator	413-1

Arbeid mot økonomisk kriminalitet og beskyttelse av personvern

Økonomisk kriminalitet refererer til ulovlige aktiviteter som involverer bruk av det finansielle systemet for kriminell vinning, hvitvasking av penger, bedrageri og finansiering av terrorisme. Sparebanken Øst har et ansvar for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet for å beskytte sine kunder og opprettholde integriteten til det finansielle systemet.

Sparebanken Øst arbeider innenfor følgende områder:

- Forebygge økonomisk kriminalitet og korrupsjon
- Informasjonssikkerhet og personvern

Forebygge økonomisk kriminalitet og korrupsjon

Økonomisk kriminalitet skjer i stort omfang og er et alvorlig samfunnsproblem. Det er en stadig trussel mot både enkeltpersoner og næringslivet, og truer viktige grunnsteiner i samfunnet. Som bank har vi derfor et viktig samfunnsoppdrag - nemlig å forebygge, avdekke og rapportere forhold som kan knyttes til økonomisk kriminalitet.

En av bankens utvalgte bærekraftsmål er «Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner». I dette ligger også arbeidet med å motvirke konsekvensene av økonomisk kriminalitet, slik som hindring av økonomisk vekst, sosiale ulikheter, menneskerettigheter, samt motvirkning av korrupsjon. Banken har derfor et eget etikuttvalg, bestående av hovedtillitsvalgt, advokat, HR-sjef, viseadministrerende direktør og administrerende direktør. Her behandles etiske retningslinjer, varsler og kritikkverdige forhold. Alle ansatte signerer på interne, etiske retningslinjer, i tillegg til at det er utarbeidet «Regler for god opptreden» som skal følges av alle ansatte.

Sparebanken Øst har som overordnet mål å bekjempe økonomisk kriminalitet, og arbeider systematisk for å forhindre at våre produkter og tjenester blir benyttet til blant annet hvitvasking og terrorfinansiering. Banken har nulltoleranse for økonomisk kriminalitet, og bankens «Policy for Antihvitvask og antiterrorfinansiering» gir føringer for bankens holdninger til og arbeid for å forhindre dette.

Forutsetningen for å kunne utføre et tilfredsstillende arbeid på dette området, er for det første god kjennskap til og informasjon om våre kunders bruk av våre produkter

og tjenester. Innhenting av informasjon utføres både på etableringsstadiet og løpende, og banken har gode, operasjonelle rutiner som skal følges av den enkelte ansatte. For det andre må det kontinuerlig gjennomføres forbedring og optimalisering av transaksjonsregler. En av hovedoppgavene for å avdekke og analysere mistenkelige transaksjoner som har hatt indikasjoner på mulig hvitvasking og terrorfinansiering, er transaksjonskontroll. I prosessen med å avkrefte mistanken, benyttes en rekke kontroll- og kundetiltak, som er forankret i robuste og operasjonaliserte rutiner. I tillegg har banken gode styrings- og kontrollfunksjoner som skal avdekke eventuelle feil og/eller mangler i arbeidet. For de fleste transaksjoner avkreftes mistanken, men i tilfeller hvor mistanken ikke har latt seg avkrefte, er forholdet rapportert til Økokrim (se tabell nedenfor).

Gjennom de siste årene har det vært en brå teknologisk utvikling, og bankers arbeid for å forhindre økonomisk kriminalitet, herunder svindel, hvitvasking, terrorfinansiering og korrupsjon, blir stadig mer utfordrende. Dette betyr at vi må ha kunnskapsrike og omstillingsdyktige ansatte. I 2023 er det blitt iverksatt opplæring av alle ansatte gjennom eksterne kurs, med etterfølgende kunnskapstester. I tillegg har nøkkelpersoner gjennomført og bestått spesialisering innenfor antihvitvask.

I Sparebanken Øst tror vi på et tett samarbeid med øvrige aktører i bransjen for å dele informasjon og utveksle erfaringer. Ansatte i AHV-avdelingen deltar derfor i flere nettverksgrupper, herunder «OPS AT» (offentlig-privat samarbeid) og «Nettverk i Antihvitvasking» gjennom JUC.

	2020	2021	2022	2023
Korrupsjonssaker internt	0	0	0	0
Bedragerisaker internt	0	0	0	0
Mistenkelige saker – flagget	24.423	20.010	20.352	19.846
Antall rapporter til Økokrim	69	61	87	182

AS Financiering

AS Financiering har oppmerksomhet på svindel ved låneinnvilgelse, og jobber aktivt for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet. Alle medarbeidere gjennomfører regelmessig obligatorisk opplæring om hvitvasking og terrorfinansiering. AS Financiering sin antihvitvaskansvarlig innehar relevant kompetanse for å oppfylle forpliktelser etter hvitvaskingsregelverket. De jobber systematisk med risikovurdering, internkontroll og rutiner. Gjennom god

ANTALL TRANSAKSJONER MELDT TIL ØKOKRIM

	2021	2022	2023
Antall transaksjoner	1	2	1

opplæringsstrategi og veiledning internt i AS Financiering, forebygges og avdekkes svindel både i den manuelle kredittvurderingen og i kontrollsjekk før utbetaling.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 16
UN Global Compact	Prinsipp 10
GRI-indikator	205-1, 205-2, 205-3
Åpenhetsloven	Forebygge økonomisk kriminalitet og korrupsjon

Informasjonssikkerhet og personvern

Sparebanken Øst tar informasjons- og IT-sikkerhet på største alvor. Ansvar for informasjons- og IT-sikkerhet er forankret i bankens topledelse og det er etablert IT-strategier samt styringssystem for informasjonssikkerhet. Disse strategiene oppdateres årlig og ved behov, og besluttes av bankens ledelse og styret. Banken har et godt samarbeid med Nordic Financial Cert (NFCert) og god dialog med bankens leverandører av tekniske tjenester i dette arbeidet. Videre har banken etablert et eget IT-sikkerhetsprogram som inkluderer flere kurs og øvelser for alle ansatte. Dette bidrar til bevisstgjøring av de ansattes rolle og betydning for bankens sikkerhetskultur.

Personvernforordningen gir generelle bestemmelser om behandling av personopplysninger, det vil si opplysninger som direkte eller indirekte kan knyttes til en fysisk person. Alle ansatte har lovpålagt taushetsplikt, i henhold til finansforetaksloven § 9-6 og § 9-7, og signerer erklæring om taushet ved ansettelse. Sparebanken Øst har utarbeidet egne

personvernerklæringer, for både kunder og ansatte. Vi har også eget personvernombud.

Sparebanken Øst har etablert rutiner for å ivareta kunders og ansattes rettigheter og klagemuligheter. Det er også iverksatt rutine for rapportering av avvik, herunder brudd på personopplysningssikkerheten. Banken registrerer og vurderer avvik relatert til behandling av personopplysninger med rapportering til Datatilsynet etter vurdering. I løpet av 2023 er det innrapportert én hendelse til Datatilsynet relatert til avvik hos systemleverandør. Sparebanken Øst er ikke kjent med at det er innmeldt noen formelle klager på banken til Datatilsynet for brudd på personvern de siste fem årene. Banken har heller ikke hatt noen registrerte sikkerhetshendelser av alvorlig art i 2023. Mer informasjon om bankens behandling av personopplysninger finnes i bankens personvernerklæring på oest.no/personvern.

REGLER OG RETNINGSLINJER

FNs bærekraftsmål	Mål nr. 16
UN Global Compact	Prinsipp 10
GRI-indikator	418-1
Åpenhetsloven	Informasjonssikkerhet

Bærekraftområder Sparebanken Øst – GRI-indikatorer

GRI-indikator	Beskrivelse	Sidehenvisning
102-18	Selskapsstyring	68
2.9	Styringsstruktur og sammensetning	33
2.14	Styrets rolle i bærekraftrapportering	33
2.28	Tilknytning til medlemskap	34
3.1, 3.2, 3.3	Prosess for å sette vesentlige områder, liste over vesentlige områder, styring av vesentlige områder	36
205-1, 205-2, 205-3	Forebygge økonomisk kriminalitet og korrupsjon	64
201-2	Klima og miljørisiko i porteføljen	37
302-1, 305-1, 305-2, 305-3	Energibruk	37
303-1	Interaksjoner med vann som en delt ressurs	39
303-5	Vannforbruk	39
304-2	Vesentlig påvirkning fra aktiviteter, produkter og service på biodiversitet	51
305-1, 305-2, 305-3	Direkte utslipp scope 1, indirekte utslipp scope 2, andre indirekte utslipp scope 3	37
305-4	GHG utslippintensitet	37
305-5	Reduksjon av klimagassutslipp	42
306-3	Ressurseeffektivitet og avfall	51
308-2	Ansvarlig verdikjede	59
401-1	Nyansatte og turnover	62
401-3	Foreldrepermisjon	53
403-1, 403-4	Ledelsessystem for HMS, arbeidstakers deltakelse, konsultering og kommunikasjon om HMS	62
404	Opplæring og utdanning	50
404-2	Ansvarlig rådgivning og kompetanseutvikling	60
405-1	Kjønnsfordeling av ulike nivåer	53
405-2	Likestilling mellom kjønn og lønn	53
405-1, 405-2, 406-1	Mangfold og inkludering	53
408-1, 409-1	Drift og leverandører hvor det er risiko for barnearbeid og tvangsarbeid	59
413-1	Involvering i lokalsamfunnet, lokal næringsutvikling og innovasjon	63, 50
414-1	Nye leverandører	59
414-2	Negativ sosial påvirkning i leverandørkjeden og handlinger utført	59
417-2	Økonomisk og bærekraftig kompetanse	60
418-1	Informasjonssikkerhet og personvern	66

Eierstyring og selskapsledelse

Innhold

1. Innledning	69	11. Styrets arbeid	74
2. Redegjørelse om foretaksstyring etter regnskapsloven	69	a) Styrets oppgaver	74
3. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse	70	b) Taushetsplikt	75
a) Oversikt over styrende og kontrollerende organer i Sparebanken Øst	70	c) Interessekonflikter og inhabilitet	75
4. Virksomhet	71	d) Styreinstruks	75
5. Selskapskapital og utbytte	71	e) Finansiell rapportering	75
a) Selskapskapital	71	f) Årsplan	75
b) Kapitalforhøyelse	71	12. Styrekomiteer	75
6. Likebehandling av egenkapitalbeviserne	72	a) Godtgjørelsesutvalg	75
a) Likebehandling	72	b) Revisjons- og risikoutvalg	76
b) Fortrinnsrett	72	13. Risikostyring og internkontroll	76
7. Egenkapitalbevis og omsettelighet	72	a) Roller og ansvar	76
8. Forstanderskapet	72	b) Internrevisjon	76
a) Sammensetning	72	c) Eksternrevisjon	77
b) Møter	73	d) Overvåker	77
9. Valgkomiteer	73	e) Avdeling Risikostyring og avdeling Etterlevelse	77
10. Styret, sammensetning og uavhengighet	74	f) Internkontroll i operative avdelinger	77
a) Styresammensetning	74	g) Andre organer og kontrollpunkter	78
b) Valg av styre	74	h) Finanstilsynet	78
c) Uavhengighet	74	14. Godtgjørelse til forstanderskapet, styret og tillitsvalgte	78
d) Styremedlemmers beholdning av egne egenkapitalbevis	74	15. Lønn og annen godtgjørelse til ledende personer	79
		16. Informasjon og kommunikasjon	79
		17. Selskapsovertakelse	79
		18. Revisor	80
		19. Finansiell kalender for 2024	80
		20. Investorkontakter	80

1. Innledning

Sparebanker er selveiende stiftelser. Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, utarbeidet av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES), er utarbeidet for aksjeselskaper eid av aksjonærer med aksjer notert på regulert marked i Norge. For sparebanker gjelder standarden så langt den passer. Forstanderskapet er det øverste styringsorganet i Sparebanken Øst som tilsvarende generalforsamlingen i aksjeselskaper. Forstanderskapet er valgt blant egenkapitalbevisiere, ansatte, innskyttere og kommuneoppnevnte i Drammen, Nedre Eiker og Øvre Eiker. Hvert medlem av forstanderskapet har en stemme. Formålet med NUES-anbefalingen er at selskaper som er notert på regulerte markeder i Norge skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledeling mellom aksjeeiere,

styret og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. I en sparebank er det videre behov for å klargjøre rollene også i forhold til ansatte, kunder og kommuneoppnevnte forstandere. Dette ivaretas gjennom Sparebanken Øst sine vedtekter.

Ledelsen og styret i Sparebanken Øst vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de praktiseres og etterleves i organisasjonen. Sparebanken Øst gir innledningsvis en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-3b. Deretter følger en redegjørelse som kommenterer hvert enkelt punkt i den norske anbefalingen. Gjennomgangen tar utgangspunkt i den siste reviderte versjonen av anbefalingen av 14.oktober 2021.

2. Redegjørelse om foretaksstyring etter regnskapsloven

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan regnskapslovens paragraf 3-3b, 2. ledd er dekket i Sparebanken Øst. Inndelingen refererer til nummerering i paragrafen.

Redegjørelse om foretaksstyring etter regnskapsloven	Kommentarer
1. Angivelse av anbefalinger og regelverk om foretaksstyring som foretaket er omfattet av eller for øvrig velger å følge	Sparebankvirksomhet er konsesjonspliktig og underlagt et omfattende regelverk som regulerer sparebankens virksomhet. Finanstilsynsloven og finansforetaksloven med tilhørende forskrifter står helt sentralt i denne sammenhengen. Dette regelverket definerer i meget stor grad hva som anses som god eierstyring og selskapsledelse i finansforetak. Sparebanker er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Sparebanken Øst følger videre den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse så langt den passer.
2. Opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1 er offentlig tilgjengelig	NUES-anbefalingen er tilgjengelig på nues.no . Øvrig regelverk ligger blant annet på lovdata.no .
3. En begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1	Avvik kan være nødvendig for å ivareta alle interessegruppene i Sparebanken Øst. Eventuelle avvik fra anbefalingen blir forklart i denne redegjørelsen.
4. En beskrivelse av hovedelementene i sparebankens systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen	Se punkt 12
5. Vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5	Sparebanken Øst er regulert av finansforetaksloven og har vedtekter i samsvar med denne. Se for øvrig punkt. 7
6. Sammensetningen til ledende organer samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruks og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid	Se punkt 6-11
7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskiftning av styremedlemmer	Se punkt 9
8. Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte og kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis	Se punkt 4
9. En beskrivelse av foretakets retningslinjer for likestilling og mangfold med hensyn til for eksempel alder, kjønn og utdannings- og yrkesbakgrunn for sammensetning av styre, ledelse og kontrollorganer og deres underutvalg. Mål for retningslinjene, hvordan de har blitt gjennomført og virkningen av dem i rapporteringsperioden skal opplyses. Hvis foretaket ikke har retningslinjer, skal dette begrunnes.	Se punkt 8 og 9

3. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Øst bidrar til å sikre ansattes, innskytternes, egenkapitalbeveiseiernes og andre eksterne parters interesser i Sparebanken Øst.

Eierstyring og selskapsledelse er styrets overordnede ansvar og skal sikre at organer og funksjoner fungerer i henhold til regelverket og at virksomheten styres på en effektiv og målrettet måte over tid.

Styringen av Sparebanken Øst er fundamentert på vedtatt visjon, idegrunnlag, mål, strategier og kjerneverdier, se avsnitt «Bankens strategi» i årsberetning for 2023, herunder sparebankens etiske regelverk som er vedtatt av styret.

Reglene innledes med følgende:

«Sparebanken Øst og sparebankene ellers spiller en sentral rolle i det moderne samfunn. Vi er mer enn andre virksomheter avhengige av tillit fra alle grupper. Tillit har selvfølgelig ikke bare med soliditet og lønnsomhet å gjøre, men også holdninger og den atferd vi som bank viser. Vi kan ikke fungere uavhengig av våre omgivelser. Vi må ha aksept i markedet. For å oppnå dette må ikke vårt etiske nivå kunne trekkes i tvil. Det etiske nivået i Sparebanken Øst er ditt ansvar. Det er selvfølgelig også ledelsens og tillitsvalgtes ansvar. Ledere bestemmer gjennom sin atferd hvor høyt listen skal legges, men ledere alene kan ikke sørge for høy etisk standard. Alle er med på å påvirke det etiske nivået i banken. Det er vår felles utfordring. Vi i Sparebanken Øst stiller krav om lojalitet, redelighet og åpenhet hos ledere og medarbeidere. Det er rom for uenighet i interne diskusjoner og forberedelser, men etter

at vedtak er fattet, forventes det at samtlige ansatte holder seg lojalt til dette».

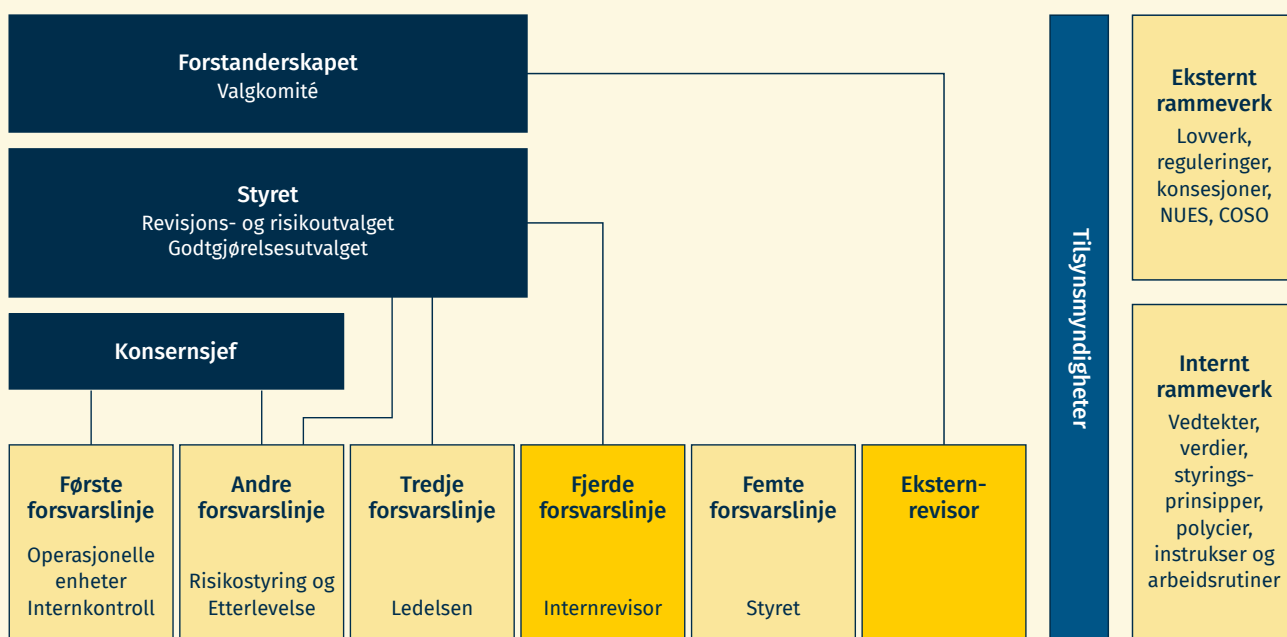
Styringen ivaretas av sparebankens valgte organer og funksjoner tillagt styringsansvar. Grunnlaget for effektiv og målrettet drift av Sparebanken Øst er solid kompetanse innen sparebankens kjernevirksomhet med en hensiktsmessig organisering basert på henholdsvis person- og bedriftsmarkedsaktiviteter, finans, IT og innfordring.

Sparebanken har videre juridisk kompetanse internt. Rammeverket for styring av sparebanker er lagt i et omfattende lov- og forskriftsverk. Regelverket består av spesialregler for finansforetak som på en rekke områder er vesentlig mer omfattende enn generelle selskapsrettslige regler og anbefalinger rettet mot aksjeselskaper generelt. Spesialreglene omfatter blant annet krav til tilsyn, konsesjon, virksomhetens art, egenkapital og utbytte, styrende organers sammensetning og ansvar, risikostyring og kontroll og forhold knyttet til oppkjøp, sammenslåinger med videre.

Sparebanken Øst praktiserer et «følg eller forklar»-prinsipp i forhold til anbefalingen (NUES), så der det foreligger avvik fra NUES vil dette bli kommentert. Vi tar i denne sammenheng hensyn til at sparebanker er selveiende stiftelser og at styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene i vesentlig grad skiller seg fra aksjeselskaper.

Presentasjoner, kvartalsrapporter, vedtekter med mer er å finne på www.oest.no, under «Om oss».

a) Oversikt over styrende og kontrollerende organer i Sparebanken Øst

4. Virksomhet

Sparebanken Østs overordnede virksomhet kommer frem i vedtektene. Sparebanken Øst har til formål å utføre forretninger og tjenester som det er vanlig og naturlig at sparebanker kan utføre i henhold til den til enhver tid gjeldende lovgivning og de til enhver tid gitte konsesjoner.

Sparebanken kan i samsvar med de til enhver tid gjeldende bestemmelser i finansforetaksloven og andre lover inneha eiendeler i andre finansinstitusjoner, samt i selskaper som driver virksomhet med naturlig tilknytning til bank- og finansieringsvirksomhet. Sparebanken kan også eie aksjer i andre selskaper, men ikke drive eller delta som ansvarlig deltaker i selskaper som driver annen virksomhet enn nevnt i dette avsnittet med mindre dette skjer midlertidig og er nødvendig for sikring av sparebankens krav. Sparebankens virksomhet skjer ellers innenfor de rammer som følger av konsesjonen til å drive sparebank og de regler som følger av finansforetaksloven og andre lover og forskrifter gjeldende for sparebanker.

Sparebanken Øst skal være utviklingsorientert med lokal forankring, solid, langsiktig og troverdig. Sparebanken Østs samfunnsansvar er forankret i vedtekter og retningslinjer. I sparebankens overordnede strategi er det presisert at Sparebanken Øst skal være samfunnsorientert og ha høye etiske krav. Sparebanken skal være en bidragsyter til verdiskapning og bærekraftig utvikling både gjennom konsernets ordinære drift og gjennom bankens samfunnskapitalutbytte – spesielt i kommunene Øvre Eiker og Drammen. Forstanderskapet er sparebankens øverste organ. Forstanderskapets sammensetning kommer frem av vedtektene og viser klart det lokale samfunnsansvaret gjennom sammensetningen som gir representasjon for innskyttervalgte, lokalsamfunnet (kommunevalgte) og de ansatte i tillegg til egenkapitalbeveiserne.

For nærmere beskrivelse av virksomheten vises til styrets årsberetning for 2023 og omtale av bankens strategi.

AVVIK FRA NUES: Ingen

5. Selskapskapital og utbytte

a) Selskapskapital

Styret foretar løpende en vurdering av kapitalstrukturen i lys av selskapets mål, strategi og ønsket risikoprofil. Minstekravet til egenkapital for sparebanker følger av finansforetakslovens § 14-1. Krav til bevaringsbuffer, systemrisikobuffer og motsyklisk kapitalbuffer er regulert i finansforetaksloven § 14-3. Konsernets mål for kapitaldekning er tilsvarende myndighetskrav pluss en kapitalmargin på 1,0 prosent. For nærmere beskrivelse av reglene om kapitaldekning, hvilke prinsipper som legges til grunn for å vurdere kapitalbehovet samt nærmere spesifisering av elementene i sparebankens kapitaldekning, vises til sparebankens pilar 3-rapportering om risikostyring, risikoeksponering og soliditetsforhold som

er publisert på sparebankens nettsider. Finanstilsynet fører tilsyn med at sparebanken drives med betryggende soliditet i forhold til faktisk risikonivå. Utbyttepolitikken er gjengitt i styrets årsberetning.

Forstanderskapet har gitt styret fullmakt til å erverve og/eller etablere pant i egne egenkapitalbevis. Fullmakten gjelder i 18 måneder fra 23.03.2023 og er gjenstand for årlig behandling. Finanstilsynet har godkjent fullmakten. Sparebanken Øst avviker av praktiske årsaker her NUES' anbefaling om at slike fullmakter skal gjelde fram til neste forstanderskapsmøte, underforstått i ett år

b) Kapitalforhøyelse

Forstanderskapet har ikke gitt styret noen generell fullmakt til egen kapitalforhøyelse. Har sparebanken behov for kapitalforhøyelse, vil dette bli behandlet som en egen

sak i forstanderskapsmøte. Vedtak om forhøyelse av eierandelskapitalen skal godkjennes av Finanstilsynet, jf. finansforetaksloven § 10-4, (3).

AVVIK FRA NUES: Sparebanken Øst avviker av praktiske årsaker anbefaling om at en styrefullmakt til å erverve og/eller etablere pant i egne egenkapitalbevis ikke bør vare lenger enn frem til neste ordinære forstanderskapsmøte ved at fullmakten varer i 18 måneder.

6. Likebehandling av egenkapitalbeviserne

a) Likebehandling

Sparebanken Øst har én egenkapitalbevisklasse.

Sparebankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs i tråd med de regler som følger av finanslovgivningen og utstederreglene gitt av Oslo Børs. Alle egenkapitalbevisiere har samme rettigheter. Det er i 2023 ikke foretatt transaksjoner

mellom sparebanken og egenkapitalbeviserne og deres nærstående utover lån, innskudd og betalingsformidling, samt lønn/honorar til ansatte og tillitsvalgte som er egenkapitalbevisiere.

b) Fortrinnsrett

Egenkapitalbevisieres fortrinnsrett ved kapitalforhøyelser kommer frem i finansforetaksloven § 10-10 (3). Det fremkommer her at ved forhøyelse av eierandelskapitalen, har eierne av egenkapitalbevis fortrinnsrett til å tegne de

nye egenkapitalbevisene i samme forhold som de fra før eier egenkapitalbevis utstedt av institusjonen. Allmennaksjeloven § 10-5 om tilsidesettelse av fortrinnsrett gjelder tilsvarende.

AVVIK FRA NUES: Ingen

7. Egenkapitalbevis og omsettelighet

Sparebankens egenkapitalbevis omsettes fritt på Oslo Børs. Det er ikke andre eierbegrensninger enn gjeldende regler i finansforetaksloven om eierbegrensning og konsesjonsplikt

og vedtektsfestede regler om styregodkjenning av kjøp av egenkapitalbevis som gjelder for egenkapitalbevisiere i Sparebanken Øst.

AVVIK FRA NUES: Sparebanken Øst avviker fra NUES ved at kjøp av bankens egenkapitalbevis krever styregodkjenning. Dette er vedtektsfestet.

8. Forstanderskapet

Forstanderskapet skal påse at sparebanken virker etter sitt formål i samsvar med lover, vedtekter og vedtak fattet av forstanderskapet.

Forstanderskapet fastsetter regnskapet og vedtar godtgjørelse til sparebankens tillitsvalgte, herunder styret, valgkomite og valgt revisor. Forstanderskapet velger valgkomite blant forstanderskapets medlemmer. I henhold

til vedtekter skal følgende saker behandles av det ordinære forstanderskapet, herunder valg av styremedlemmer:

- Valg av forstanderskapets leder og nestleder
- Godkjenning av årsregnskap og årsberetning, herunder disponering av overskudd/utdeling av utbytte
- Andre saker som etter lov eller vedtekter hører under forstanderskapet

a) Sammensetning

Forstanderskapets sammensetning kommer frem av vedtektene. Vedtektene ble sist endret 23.03.2023. I vedtektene menes kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen slik kommunene var geografisk definert pr. 01.01.2019.

Det lokale samfunnsansvaret vises gjennom sammensetningen av forstanderskapet, der både innskytervalgte, kommunevalgte (det offentlige), egenkapitalbevisiere og de ansatte er representert.

Forstanderskapet består av totalt 32 medlemmer med 24 varamedlemmer. 9 medlemmer velges av innskytere fordelt

med 3 fra Øvre Eiker, 2 fra Nedre Eiker og 4 fra Drammen. 4 medlemmer velges av det offentlige med 1 medlem fra Øvre Eiker, 2 medlemmer fra Nedre Eiker og 1 medlem fra Drammen. 8 medlemmer velges av de ansatte og 11 medlemmer velges av egenkapitalbeviserne. Medlemmene av forstanderskapet velges for 4 år. Forstanderskapets medlemmer velges i tråd med finansforetaksloven og sparebankens vedtekter. Det fremkommer her at vervet er personlig og det er ikke mulig å møte ved fullmektig. NUES' anbefaling om bruk av fullmakt på generalforsamlingen er av denne grunn ikke

aktuelt for egenkapitalbevisiere i Sparebanken Øst. Eierne av egenkapitalbevis er stemmeberettigede ved valg av egenkapitalbevisierens medlemmer og varamedlemmer til sparebankens forstanderskap. Hvert egenkapitalbevis gir en stemme, men ingen kan stemme for mer enn 10 % av samtlige egenkapitalbevis eller avgi flere stemmer enn 20 % av de stemmer som er representert i valgmøtet. Forstanderskapets

b) Møter

Forstanderskapet har ett fast møte hvert år. Utover dette innkalles forstanderskapet av forstanderskapets leder ved behov. Forstanderskapet hadde ett møte i 2023. Styret innkaller til forstanderskapets årlige møter med minst 21 dagers varsel, jf. finansforetaksloven § 8-3 (1) og følgelig allmennaksjeloven §5-10. Både sparebankens revisor og styret får innkalling til forstanderskapsmøtene.

leder i 2023 har vært May-Britt Andersen og nestleder har vært Lars M. Lunde.

Forstanderskapets medlemmer velges i tråd med finansforetaksloven og sparebankens vedtekter. Det fremkommer i vedtektene at vervet er personlig og at det ikke er mulig å møte med fullmektig. Ved fravær av medlemmer kalles forhåndsvalgte varamedlemmer inn.

Forstanderskapsmøtene ledes av forstanderskapets leder jf. vedtekter og finansforetaksloven og følger dermed anbefalingen om uavhengig møteledelse. Når det gjelder saksdokumenter, påmeldingsfrist, gjennomføring av valg og publisering av protokoller fra forstanderskapsmøter følger sparebanken NUES på alle punkter.

AVVIK FRA NUES: Ingen. NUES' anbefaling om bruk av fullmakt på generalforsamlingen er ikke relevant da forstanderskapet opererer med forhåndsvalgte varamedlemmer som innkalles ved eventuelle fravær av ordinære medlemmer.

9. Valgkomiteer

Det følger av sparebankens vedtekter at valg av medlemmer til forstanderskap og styre skal skje etter innstilling fra valgkomiteen. Det er 3 valgkomiteer i Sparebanken Øst:

- 1) Valgkomite for forstanderskapet og styret
- 2) Valgkomite for innskytere
- 3) Valgkomite for egenkapitalbevisiere

Valgkomiteene skal sørge for at sammensetningen i styret og øvrige organer er i tråd med bankens vedtekter og den til enhver tid gjeldende lovgivning. I tillegg må det tas hensyn til organets sammensetning av kjønn, alder og kandidatenes uavhengighet i forhold til administrasjonen.

Ansattes representanter i styret og forstanderskap velges av og blant de ansatte i tråd med Forskrift nr. 9386 av 23.12.1977.

Valgkomiteen for forstanderskapet består av representanter fra alle grupper som er representert i forstanderskapet, herunder også egenkapitalbevisierne. Dette skal sikre at forholdet mellom valgkomiteene og den som velges har hensyntatt uavhengighet og habilitet. Det er også vektlagt at de ulike valgkomiteer opprettholder sin uavhengighet til styret i sparebanken. De ulike valgkomiteer skal også sikre at tilgangen på nødvendig kompetanse er til stede sett i forhold til de oppgaver valgkomiteen står overfor.

Valgkomite for forstanderskapet og styret velges av

og blant forstanderskapets medlemmer. Valgkomiteens sammensetning kommer frem av sparebankens vedtekter. NUES' anbefalinger på dette punkt oppfylles så langt de passer i forhold til vedtektene.

Valgkomiteens innstilling overfor forstanderskapet begrunnes i tråd med NUES. Det er utarbeidet egen instruks for valgkomiteene, sist vedtatt av forstanderskapet i møte 30.03.2017.

Valgkomite for forstanderskapet og styret har i 2023 bestått av følgende personer:

- Thor S. Syvaldsen
- Ann Kristin Plomås, ansatt
- Cato Brekke
- Ole Jørgen Smedsrud
- Frank Borgen

Sparebanken Øst følger anbefalingen om at flertallet i valgkomiteen er uavhengig av styret og øvrige ledende ansatte. Videre også at styrets medlemmer eller ledende ansatte i selskapet ikke bør være medlem av valgkomiteen. Sparebankens vedtekter krever at alle medlemmene i valgkomiteen er medlemmer av forstanderskapet.

Valgkomiteen har i 2023 hatt separate møter med både styrets leder og sparebankens administrerende direktør.

10. Styret, sammensetning og uavhengighet

a) Styresammensetning

Styret består av 6 eksterne medlemmer og 2 representanter fra de ansatte. Administrerende direktør og viseadministrerende direktør har møterett, men ikke stemmerett i styret.

Styrets sammensetning, styremedlemmenes bakgrunn og deltakelse på styremøter i 2023 er omtalt under «Presentasjon

av styret». Detaljert informasjon om det enkelte styremedlem finnes også på vår hjemmeside på oest.no/om-oss/styret-og-ledelse/.

Administrerende direktør og viseadministrerende direktør har møtt i 17 av 17 styremøter.

b) Valg av styre

Valg av styremedlemmer skjer etter forberedelse av valgkomiteen nedsatt av forstanderskapet. Valgkomiteen utarbeider en innstilling til forstanderskapet.

Styremedlemmer velges for 2 år av gangen. Forstanderskapet velger styrets leder og nestleder.

Styremedlemmenes kompetanse og yrkeserfaring blir fremlagt i forstanderskapet i forbindelse med valget. §4-1 i Sparebanken Øst sine vedtekter omhandler styrets sammensetning.

c) Uavhengighet

Styret skal handle uavhengig og styrets medlemmer, med unntak av ansattes representanter, vurderes som uavhengig av sparebankens vesentlige forretningsforbindelser og sparebankens daglige ledelse. Ingen av sparebankens ledende ansatte er medlemmer av styret. Sammensetningen av styret

utgjør et mangfold der kompetanse og ferdigheter legger grunnlaget for utføring av det nødvendige styrearbeidet. Det kommer frem i styreinstruksen at styret opptrer som et kollegium. Ansvar for de vedtak og de disposisjoner som styret foretar, tilligger imidlertid det enkelte styremedlem.

d) Styremedlemmers beholdning av egne egenkapitalbevis

Styremedlemmer som har egenkapitalbevis i Sparebanken Øst per 31.12.2023 fremkommer i note 41.

AVVIK FRA NUES: Ingen

11. Styrets arbeid

a) Styrets oppgaver

Styret leder sparebankens virksomhet i samsvar med lov, forskrift, vedtekter og nærmere instruks gitt av forstanderskapet.

Forvaltningen av sparebanken hører under styret. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten, herunder påse at kravene til organisering av banken og etablering av forsvarlige styrings- og kontrollsystemer blir etterkommet.

Styret skal fastsette planer og budsjetter for bankens virksomhet. Styret skal også fastsette retningslinjer for virksomheten, herunder regler om taushetsplikt for opplysninger om banken og dens virksomhet.

Styret skal holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og plikter å påse at dens virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal minst én gang årlig og ellers etter behov ha møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede.

Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og bankens virksomhet ellers. Styret skal fastsette instruks for daglig leder og sørge for at daglig leder regelmessig gir styret underretning om bankens virksomhet, stilling og resultatutvikling.

Styret iverksetter de undersøkelser det finner nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver.

Styret har ansvaret for at sparebanken til enhver tid har den egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i sparebanken. Styret har delegert deler av forvaltningsansvaret til administrasjonen gjennom ulike delegasjonsvedtak.

Vedtakene er gitt med ulik varighet. Styret har videre fastsatt instruks for internrevisor som skal foreta operasjonell revisjon i tråd med gjeldende standarder for slik revisjon. Sparebanken Østs internrevisor er KPMG.

b) Taushetsplikt

Alle tillitsvalgte i Sparebanken Øst er underlagt de samme regler om taushet, etikk og habilitet som gjelder for sparebankens ansatte generelt. Uavhengighet mellom sparebankens ulike styrende og kontrollerende organer er et sentralt kriterium for forsvarlig styring av virksomheten.

Blant de tillitsvalgte i Sparebanken Øst foreligger det, etter styrets vurdering, ingen nærstående forhold eller personlige relasjoner som kan påvirke den enkelte tillitsvalgtes uavhengighet og dømmekraft.

c) Interessekonflikter og inhabilitet

Det fremkommer av sparebankens etiske regler at det foreligger en varslingsplikt for styremedlemmer og ansatte dersom de direkte eller indirekte har vesentlig interesse av

avtaler som inngås av eller i sparebanken (konsernnet) eller i saker som styret skal behandle.

d) Styreinstruks

Styrets ansvar og arbeidsoppgaver er fastsatt i finansforetaksloven §8-6 og i bankens vedtekter. Styret har utarbeidet en egen styreinstruks som er gjenstand for årlig revidering. Instruksen ble sist revidert 08.02.2024. Instruksen beskriver hvilket ansvar styret har, hvilke saker styret skal behandle og hvilke regler som skal ligge til

grunn for saksbehandlingen. Styret har fastsatt instruks for administrerende direktør som sørger for den daglige ledelsen av sparebanken. Styreinstruks og instruks for daglig leder angir ansvars- og oppgavefordelingen mellom styret og daglig leder.

e) Finansiell rapportering

Styret mottar månedlige rapporter hvor sparebankens økonomiske og finansielle status kommenteres, herunder administrerende direktørs månedlige virksomhetsrapport. Månedsrapportene danner grunnlaget for intern styring og

kommunikasjon om status i sparebanken. Styret mottar periodiske rapporter som viser sparebankens etterlevelse av delegerte fullmakter, samt kvartalsvise rapporter som viser utviklingen i sparebankens totale risikobilde.

f) Årsplan

Styret utarbeider en årsplan for sitt arbeid. Årsplanen inneholder blant annet møteplan for året, oversikt over faste oppgaver på bestemte møter og finansiell kalender. Styret foretar hvert år en egevaluering. Evalueringen omfatter

styremedlemmers kompetanse, styrets sammensetning og måten styret fungerer på både som gruppe og individuelt. Styrets egevaluering er tilgjengelig for valgkomiteen til forstandskapet.

AVVIK FRA NUES: Ingen

12. Styrekomiteer

a) Godtgjørelsesutvalg

Det er etter krav i finansforetaksloven § 15-1 og forskrift om finansforetak og finanskonsern § 15-1 flg. etablert et godtgjørelsesutvalg i Sparebanken Øst. Godtgjørelsesutvalget har som oppgave å forberede for styret retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.

De skal videre sørge for at foretaket til enhver tid har og praktiserer retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordningen som er i samsvar med forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond. Utvalget utfører sine oppgaver i tråd med retningslinjer fastsatt av styret. Utvalget utpeker selv sin leder. Medlemmene er valgt av

styret. Godtgjørelsesutvalget har i 2023 bestått av følgende medlemmer:

- Cecilie Hagby, leder
- Øivind Andersson
- Jorund Rønning Indreid (til og med 24.04.2023)
- Sissel Album Fjeld, ansattes representant

HR-sjef har vært sekretær for utvalget. Styret har godkjent retningslinjer for godtgjørelser i Sparebanken Øst. Flertallet i utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengig av virksomheten.

b) Revisjons- og risikoutvalg

Sparebanken Øst har etter krav i finansforetaksloven § 8-18 og § 13-6 (4) etablert revisjons- og risikoutvalg etter de retningslinjer som loven beskriver. Revisjons- og risikoutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret.

Medlemmene er valgt av styret og velges for ett år av gangen. Utvalgets leder utpekes av styret. Revisjons- og risikoutvalgets hovedoppgaver er å forberede styrets oppfølging av regnskap og rapportering, overvåke systemer for risikostyring og internkontroll, vurdere internrevisjonens arbeid samt vurdere og overvåke revisors uavhengighet.

Revisjons- og risikoutvalget skal dessuten forberede og gi råd til styret om forhold rundt bankens eksisterende og fremtidige risikoappetitt og risikostrategi samt oppfølging og implementering av denne strategien.

Det tilligger også utvalget å overvåke i hvilken grad

sparebankens prising av produkter ut mot kundene fullt ut reflekterer den risiko sparebanken bærer.

Utvalget utfører sine oppgaver etter instruksjer fastsatt av styret. Revisjons- og risikoutvalget har avholdt 9 møter i 2023. Revisjons- og risikoutvalget har i 2023 bestått av følgende medlemmer:

- Cecilie Hagby, leder
- Øivind Andersson
- Arne K. Stokke
- Ole B. Hoen (til og med 24.04.2023)
- Lina Andal Sørby (til og med 24.04.2023)

Utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengig av virksomheten.

AVVIK FRA NUES: Ingen

13. Risikostyring og internkontroll

Risikostyring skal støtte opp under konsernets utvikling og måloppnåelse og skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig forretningsdrift. Dette oppnås gjennom en risikoprofil som kjennetegnes ved en sterk risikokultur og en høy bevissthet om risikostyring. For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risikostyring og internkontroll, har konsernet lagt til grunn COSO-modellen¹. Dette er et anerkjent rammeverk for risikostyring og internkontroll. Modellen baseres på at risikostyring og internkontroll gjelder alle deler av virksomheten samtidig som et helhetlig perspektiv legges

til grunn. Risikostyring og internkontroll omfatter både strategiske og operative forhold samt at det settes særlig søkelys på kvalitet i ekstern rapportering og etterlevelse av lover og regler. Dette benevnes som helhetlig risikostyring. Begrepet helhetlig risikostyring benyttes i Sparebanken Øst med følgende definisjon:

Helhetlig risikostyring er den kulturen, de egenskapene og den praksisen som organisasjonen integrerer med strategi og som de benytter når strategien settes ut i praksis. Dette for å styre risikoen når verdier skapes, bevares og realiseres.

a) Roller og ansvar

Organisering og kontrollfunksjoner er i tråd med gjeldende lovverk. Bestemmelsene om helhetlig risikostyring finner vi i finansforetakslovens § 13-5, Forsvarlig virksomhet, god forretningskikk. I § 13-5 (1) heter det at et finansforetak skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Foretaket skal ha klar organisasjonsstruktur og ansvarsdeling samt klare og

hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Foretaket skal ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for. En tydelig organisering med klart definerte ansvarsområder og fullmakter er et sentralt element i god risikostyring og internkontroll.

b) Internrevisjon

Internrevisjonen skal i samsvar med finansavtaleloven §8-16 (1) kontrollere at finansforetaket er organisert og drives på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende krav til virksomheten. Forhold som vurderes som utilfredsstillende, skal rapporteres til styret og administrerende direktør.

- Internrevisor har rett til å møte i styremøtene og avgi rapport om risikostyringen og internkontrollen minimum en gang pr. år.

- Gi objektive råd til styret og ledelsen om konsernets risikostyring, utforming og etterlevelse av kontroller samt etterlevelse av etablerte rutiner, prosedyrer og retningslinjer.
- Ha tilstrekkelig kompetanse og erfaring, metodikk og verktøy for å sikre at alle områder med høy og kritisk risiko dekkes.
- Gjennomføre planlagte internkontroller.

¹The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) har gitt innhold til begrepene gjennom et internasjonalt anerkjent rammeverk og benyttet bl.a. i lovgivning innen finansområdet.

c) Eksternrevisjon

Ekstern revisor gir ledelsen og styret uavhengige og objektive synspunkter som kan bidra til at banken når sine målsettinger ikke bare for regnskapsrapportering, men også for målsettinger innenfor andre kategorier. I forbindelse med årsregnskapsrevisjonen fremlegger revisor sitt syn på i hvilken grad regnskapet gir et forsvarlig uttrykk for virksomhetens økonomiske stilling i overensstemmelse med IFRS, og bidrar dermed til virksomhetens målsettinger

d) Overvåker

I tråd med finansforetaksloven § 11-14 er BDO AS utnevnt som uavhengig overvåker for Sparebanken Øst Boligkreditt AS. Overvåker gjennomfører selvstendige kvartalsvise kontroller blant annet av lovbestemt register og beløpsmessig

for regnskapsrapportering. Revisor kan videre bidra ved å gi nyttig informasjon til ledelsen i dens gjennomføring av aktiviteter relatert til risikostyring. Slik informasjon omfatter revisjonsfunn, analytisk informasjon og anbefalinger om nødvendige tiltak for å nå etablerte målsettinger, og funn som revisor gjør angående mangler ved risikostyring og kontroll med anbefalinger om forbedringer.

balanse mellom sikkerhetsmasse og utstedte obligasjoner med fortrinnsrett. Overvåker rapporterer regelmessig til Finanstilsynet.

e) Avdeling Risikostyring og avdeling Etterlevelse

Sparebanken Øst har i henhold til CRR/CRD IV-forskriften, §§ 38-39 egne avdelinger for risikostyring og compliance. Avdelingene er uavhengig av den ordinære operative driften.:

Avdeling Risikostyring sine hovedoppgaver:

- Ha et konsernansvar for oppfølging av strategi for helhetlig Risikostyring.
- Sitte i «førersetet» når strategier skal utformes på sentrale risikoområder.
- Skal være involvert i vurderingene av risikoer forbundet med vesentlige kredittbevilgninger, nye og vesentlige endringer i produkter, tjenester og andre aktiviteter, herunder utkontraktering.
- Skal være involvert i utarbeidelsen av risikotoleranse, risikostrategier og overordnede rammer for risikotakingen.
- Bidra til videreutvikling av bankens rammeverk for helhetlig risikostyring- og internkontroll, herunder risikostrategi, metoder, modeller og systemer i henhold til anerkjente prinsipper.
- Påse at risikostyringssystemene iverksettes, benyttes, følges opp og dokumenteres i samsvar med lover, forskrifter, strategi og rutiner og at risikostyringsprosessen er hensiktsmessig og effektiv.
- Følge opp bankens risikostatus og utvikling i forhold til vedtatte risikostrategiske måltall og forretningsstrategi.
- Delta i møter i styrets revisjons- og risikoutvalg.

Avdelingsleder risikostyring skal ikke kunne avsettes uten samtykke fra styret, jf. CRR/CRD IV-forskriften, § 38.

Avdeling Etterlevelse sine hovedoppgaver:

- Ha et konsernansvar for oppfølging av strategi for helhetlig Risikostyring.
- Skal være involvert i vurderingene av risikoer forbundet med nye og vesentlige endringer i produkter, tjenester og andre aktiviteter, herunder utkontraktering. Videre legge til rette for bankens workshops i forbindelse med identifisering, vurdering og håndtering av de ulike avdelingens operasjonelle risikoer.
- Være et uavhengig miljø som utfordrer de operative avdelingene i banken.
- Bidra til videreutvikling av bankens rammeverk for helhetlig risikostyring- og internkontroll, herunder risikostrategi, metoder, modeller og systemer i henhold til anerkjente prinsipper.
- Sørge for at det opprettes effektive systemer og prosesser for etterlevelse av gjeldende regelverk samt fange opp endringer i lover/forskrifter, bransjestandarder og interne retningslinjer, og påse at disse blir iverksatt i banken.
- Teste, vurdere og gi råd om internkontrollen.
- Ansvar for å gjennomføre årlige nøkkelprosessgjennomganger og fremlegge forslag og vurderinger for bankens ledelse.
- Delta i møter i styrets revisjons- og risikoutvalg.

Avdelingsleder etterlevelse skal ikke kunne avsettes uten samtykke fra styret, jf. CRR/CRD IV-forskriften, § 39.

f) Internkontroll i operative avdelinger

Administrerende direktør

Administrerende direktør er ansvarlig for, skal utarbeide og følge opp at:

- Det er etablert en forsvarlig helhetlig risikostyring etter retningslinjer fastsatt av styret.
- Helhetlig risikostyring blir dokumentert, gjennomført og overvåket på forsvarlig måte.

- Rapporteringsplikten til styret er i samsvar med lover, forskrifter, vedtekter og konsernets vedtatte prinsipper om dette.
- Risikostyringssystemene gjennomføres, følges opp og dokumenteres i samsvar med lover, forskrifter, strategi/policy og rutiner.
- Risikostyringsprosessen er hensiktsmessig og effektiv.

Administrerende direktør skal sørge for at konsernet er hensiktsmessig organisert, herunder at det er klare ansvarsforhold og at det er etablert nødvendig arbeidsdeling. Administrerende direktør har ansvar for at prosess som gjelder vurdering av risikoer og samlet kapitalbehov (ICAAP) blir gjennomført.

Ledere av forretningsområder

Ledere av forretningsområdene, herunder direktører og mellomledere, har ansvar for:

- Å etablere og gjennomføre forsvarlig risikostyring innenfor sitt område, herunder vurdere risiko og etablere nødvendige linjekontroller.
- Etterlevelse av gjeldende regelverk.

g) Andre organer og kontrollpunkter

Bankens balansestyringskomite (BSK) har jevnlig møter der status og tiltak med hensyn til likviditetssituasjonen drøftes. I BSK møter administrerende direktør, viseadministrerende direktør, direktør økonomi og finans, avd. leder risikostyring, finanssjef og regnskapschef. BSK er også forum for vurderinger knyttet til Gjenopprettingsplanen under normale forhold, herunder løpende vurdering av indikatorer og triggere.

Risikokomiteen har til formål å vurdere risikoeksponering og risikorapportering. Komiteen skal gjøre vurderinger av

- Rapportering knyttet til helhetlig risikostyring, herunder rapportering av vesentlige brudd/hendelser.

Ansatte

De ansatte har ansvar for å:

- Besitte tilstrekkelig kompetanse om sitt ansvarsområde og sine arbeidsoppgaver for tilstrekkelig egenkontroll.
- Utføre arbeid innenfor vedtatte instruksjoner, rammer og fullmakter med riktig kvalitet.
- Rapportere vesentlige brudd/hendelser til leder.

Helhetlig risikostyring skal være en del av den løpende oppfølgingen mellom leder og den ansatte. Den ansattes rolle i dette skal synliggjøres og følges opp.

kapitalbehovet og behandle risikorapporteringen til styret. Komiteens medlemmer er advokat, avdelingsledere for hhv. Risikostyring og Etterlevelse, kontrollere, avdelingsleder innfordring, kredittsjef, avdelingsleder kreditt personmarked og direktør for IT/ automasjon. Komiteens konklusjoner og merknader protokollføres og oversendes adm. direktør.

Det er opprettet en egen avdeling for antihvitvask. Bankens viseadministrerende direktør er antihvitvaskansvarlig.

h) Finanstilsynet

Finanstilsynet er et selvstendig styringsorgan som bygger på lover og vedtak fra Stortinget, Regjeringen og Finansdepartementet og på internasjonale standarder for finansielt tilsyn.

Gjennom tilsyn med foretak og markeder skal Finanstilsynet bidra til finansiell stabilitet og ordnede markedsforhold og til

at brukerne kan stole på at finansielle avtaler og tjenester blir fulgt opp etter formålet. I tillegg til det forebyggende arbeidet må Finanstilsynet kunne bidra til å løse problemer som kan oppstå. Finanstilsynet legger til grunn at norske virksomheter skal ha konkurransevilkår som samlet sett er på linje med virksomheter i andre EØS-land.

AVVIK FRA NUES: Ingen

14. Godtgjørelse til forstanderskapet, styret og tillitsvalgte

Godtgjørelse til styret, forstanderskapet og valgkomiteen fastsettes av forstanderskapet. Godtgjørelsen er søkt tilpasset den arbeidsmengde og det ansvar som påhviler hver enkelt. Honoraret er uavhengig av sparebankens resultater og utgjør et bestemt beløp. Det er ingen resultatbaserte eller variable godtgjørelser til sparebankens forstanderskapsmedlemmer,

styremedlemmer eller tillitsvalgte. Godtgjørelse til forstanderskapet og styret er offentliggjort i lederlønnsrapport for 2023. Ingen av styrets medlemmer utenom ansattes representanter har i 2023 utført andre oppgaver for sparebanken enn styrevervet.

AVVIK FRA NUES: Ingen

15. Lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

I henhold til gjeldende lovverk, finansforetaksloven § 15-1 til 15-6, fastsetter styret nødvendige retningslinjer for ledende ansattes godtgjørelser. Godtgjørelse til ledende ansatte er offentliggjort i lederlønsrapport for 2023. Fastlønnen utgjør hovedinntekten til alle ansatte i Sparebanken Øst. Styret fastsetter godtgjørelsen til administrerende

direktør. Administrerende direktør fastsetter godtgjørelsen til toppledergruppen. Det er ingen avtale om variabel godtgjørelse eller opsjons- eller bonusavtaler. Toppledelsen tar del i styrevedtatt ordning om overskuddsdeling.

AVVIK FRA NUES: Ingen

16. Informasjon og kommunikasjon

Sparebankens målsetting for informasjon og kommunikasjon er basert på åpenhet og tilgjengelighet. For å sikre en nødvendig informasjonsflyt, skal finansiell informasjon offentliggjøres i tråd med fastsatt finansiell kalender på sparebankens internettsider, ved innsendelse av opplysningene til Oslo Børs og ved presentasjoner for investorer og andre interessenter. Sparebanken Øst arrangerer åpne investorpresentasjoner i forbindelse med at års- og kvartalsresultater blir lagt frem. Regelverket for informasjon og kommunikasjon, regler om god børsetikk, i tillegg til et generelt krav om likebehandling setter imidlertid begrensninger for sparebankens mulighet til å utgi informasjon, herunder også for analytikere.

Sparebanken Øst har utarbeidet retningslinjer for investorpleie. Retningslinjene viser til at banken ønsker å ha en utstrakt og effektiv kommunikasjon med de finansielle markedene der åpenhet og troverdighet vektlegges. Sparebanken ønsker et langsiktig og gjensidig

fordelaktig forhold med flest mulig meglerforetak. Investeringsbeslutninger skal være tuftet på økonomiske kalkyler fremfor relasjoner. Sparebanken Øst skal være positiv til investeringsbeslutninger som ikke nevneverdig endrer aktuelle lønnsomhetsestimater, og som vil være gunstig for investor. Meglerkontakt skal skje gjennom Finansavdelingen for å sikre at informasjonen som går ut og kommer inn er ensartet.

Informasjon som vurderes som viktig og sensitiv vil først bli meddelt Oslo Børs. Sparebanken Øst vil tilstrebe korrekt og velbalansert informasjon både skriftlig og muntlig, og ingen investorer skal forfordes. All informasjon som tilbys skal distribueres til alle investorkretser og den skal presenteres på en entydig måte. Banken skal tilstrebe tilgjengelighet for investorer og henvendelser skal besvares innen rimelig tid. Informasjon som anses som sentral for investorer skal distribueres via sparebankens hjemmeside, Oslo Børs og via e-post.

AVVIK FRA NUES: Ingen

17. Selskapsovertakelse

Sparebanker kan ikke overtas av andre foretak eller enkeltpersoner. NUES' anbefaling på dette punkt er av den grunn ikke relevant for sparebanker. Forstandskapet skal treffe avgjørelse i alle saker som gjelder virksomhetsendringer i Sparebanken Øst, oppkjøp av andre selskaper eller andre

saker av særlig viktighet for banken. Dette gjelder likevel ikke ved oppkjøp av mindre selskaper innenfor bankens nåværende virksomhetsområde, eller dersom saken av andre særlige grunner bør avgjøres av styret og først deretter forelegges forstandskapet.

AVVIK FRA NUES: Ingen

18. Revisor

Revisjon av Sparebanken Øst foretas etter anerkjente revisjonsprinsipper med hensyn til planlegging, gjennomføring og beretning. Ernst & Young AS er sparebankens eksterne revisor. Eksternrevisor møter minst en gang i året i Revisjons- og risikoutvalget og på styremøte og gjennomgår sine vurderinger av sparebankens risikoer. Ekstern revisor deltar alltid på styremøtet ved fastsettelse av årsregnskapet og på regnskapsmøtet i Revisjons- og risikoutvalget, og går gjennom

sin vurdering av vesentlige forhold i sparebanken. Ellers deltar eksternrevisor i styremøter etter behov. I henhold til finansforetaksloven § 8-6 (3) er det krav om at styret minst én gang per kvartal har møte med revisor uten at daglig ledelse er til stede om ikke annet er fastsatt i instruks for styret. Eksternrevisor blir innkalt til alle forstanderskapsmøter. Det henvises ellers til note 20 i årsregnskapet, i forbindelse med godtgjørelse til revisor, herunder fordelingen av godtgjørelsen.

AVVIK FRA NUES: Ingen

19. Finansiell kalender for 2024

	Offentliggjøring
• Foreløpig resultat 2023 (4. kvartal 2023)	09. februar 2024
• Årsregnskap 2023	29. februar 2024
• Forstanderskapsmøte	21. mars 2024
• Ex. utbyttedato	22. mars 2024
• Utbetaling utbytte	05. april 2024
• 1. kvartal 2024	08. mai 2024
• 2. kvartal 2024	12. juli 2024
• 3. kvartal 2024	01. november 2024

20. Investorkontakter

Adm. dir. Pål Strand
916 24 428
paal.strand@oest.no

Viseadm. dir. Kjell Engen
957 75 003
kjell.engen@oest.no

Sparebanken Øst
Bragernes Torg 2, Drammen, Postboks 67, 3301 Hokksund
post@oest.no | www.oest.no

Redegjørelse og resultater

Årsberetning

Banken kan i 2023 vise til et meget godt resultat og økt egenkapitalavkastning. Banken har lav risiko i sine utlånsporteføljer og mottok i 2023 et redusert pilar 2-krav. Med redusert pilar 2-krav, høy ren kjernekapitaldekning og høy uvektet kjernekapitalandel er Sparebanken Øst blant Norges mest solide banker.

Bankens 181. driftsår viser et resultat etter skatt på 440,6 millioner kroner som gir en egenkapitalrentabilitet på 9,87 prosent. Egenkapitalrentabiliteten er høyere enn det langsiktige avkastningsmålet på 9 prosent. Banken er meget fornøyd med resultatutviklingen sett i lys av bankens soliditet samt at banken benytter standardmetoden for beregning av kapitalvekter.

Det er gjennomført syv rentehevinger i bankens kundeporteføljer som har fått effekt i løpet av 2023. Bankens netto renteinntekter øker med 142,6 millioner kroner sammenlignet med 2022. Det er besluttet ytterligere en renteøkning med virkning fra midten av mars 2024.

I et marked preget av høy konkurranse om utlåns-kundene, kan banken vise til utlånsvekst i 2023, hvor netto utlån er økt med 2,9 prosent. Den positive veksten er drevet av høy utlånsvekst til personkunder i kontorkanalen, hvor utlånsveksten er på 7,7 prosent.

Banken har fortsatt svært lave tap på utlån og lavt nivå på misligholdte engasjementer. Banken er meget solid med ren kjernekapitaldekning på 18,67 prosent.

Resultat per egenkapitalbevis er 5,67 kroner. Styret foreslår at det for 2023 deles ut et kontantutbytte på 5,40 kroner per egenkapitalbevis til sammen 111,9 millioner kroner og avsetning til allmennyttige gaver på 279,6 millioner kroner. Styrets forslag til utdelinger utgjør 95,2 prosent av konsernets årsresultat tilordnet henholdsvis egenkapitalbeviserne og grunnfondet. Grunnlaget for årets utdelinger er basert på bankens inntjening, lave kredittrisiko og meget solide kapitaldekning.

Kort om resultatet i 2023

Årsresultatet er på 440,6 millioner kroner, en økning på 144,2 millioner kroner fra 2022. Egenkapitalrentabiliteten (ROE) endte på 9,87 prosent sammenlignet med 6,65 prosent i 2022. Resultat per egenkapitalbevis er 5,67 kroner, opp fra 3,83 kroner i 2022.

Ren Kjernekapitaldekning er 18,67 prosent, mot 20,11 prosent ved utgangen av 2022. Uvektet kjernekapital er 8,89 prosent, ned fra 9,27 prosent ved utgangen av 2022.

Netto renteinntekter utgjør 828,8 millioner kroner og øker med 142,6 millioner kroner fra 2022. Målt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjør netto renteinntekter 1,85 prosent og øker med 0,36 prosentpoeng sammenlignet med 2022. Utviklingen i netto renteinntekter påvirkes først og fremst av et stigende rentenivå som har gitt økte innskuddsmarginer.

Netto andre driftsinntekter er positive med 88,0 millioner kroner og øker med 75,9 millioner kroner fra 2022. Verdiendringer på likviditetsporteføljen er negativ med 7,6 millioner kroner sammenlignet med negativ verdiendring på 46,8 millioner kroner i 2022. Mottatt utbytte utgjør 45,9 millioner kroner og reduseres med 8 millioner kroner fra 2022. Øvrige resultateffekter fra eierinteresser er positive med 7,3 millioner kroner og øker med 36,8 millioner kroner fra 2022. Netto provisjonsinntekter utgjør 43,3 millioner kroner og øker med 5,9 millioner kroner fra 2022.

Driftskostnader utgjør 345,9 millioner kroner og øker med 36,2 millioner kroner. Økningen forklares i hovedsak med økt antall årsverk. Målt i prosent av inntekter er kostnadsnivået på 37,7 prosent, en reduksjon fra 44,4 prosent i 2022.

Tap er beskjedne med 6,7 millioner kroner. Til sammenligning utgjorde tap 6,8 millioner kroner i 2022.

Strategi og mål

Sparebanken Øst ønsker å være en ledende sparebank på det sentrale østlandsområdet og definerer det sentrale østlandsområdet som vårt hovedmarked. Med en kombinasjon av fysisk og digital distribusjon er vi en moderne tradisjonsbærer og tilbyder av finansielle tjenester.

Vår forretningside er at vi skal være en frittstående, selvstendig og lokalt styrt leverandør av finansielle tjenester som skal sette folk flest og små og mellomstore bedrifter i stand til å utnytte sine økonomiske ressurser på en best mulig måte.

Vi skal være en lønnsom bank drevet etter forretningsmessige prinsipper. Det skal skapes økonomiske resultater i det enkelte år og over tid som bidrar til måloppnåelse i konsernet. Banken har som avkastningsmål at konsernet skal ha en egenkapitalavkastning på 9 prosent over tid. Gitt dagens regulatoriske rammebetingelser som standardmetodebank, er det styrets vurdering at avkastningsmålet er et ambisiøst, men ikke urealistisk mål for Sparebanken Øst. Konsernets mål for kapitaldekning er at konsernet skal minimum ha en kapitaldekning tilsvarende myndighetskrav pluss en margin på 1,0 prosentpoeng.

Det vises til nærmere omtale av bankens strategi under kapitlet strategiske ambisjoner fra side 12.

Redegjørelse for årsregnskapet

Årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med IFRS Accounting Standards godkjent av EU.

Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er til stede og er lagt til grunn ved utarbeidelsen av årsregnskapet.

NETTO RENTEINTEKTER

Netto renteinntekter utgjør 828,8 millioner kroner og øker med 142,6 millioner kroner fra 2022. Rentenetto i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital er på 1,85 prosent og øker med 0,36 prosentpoeng sammenlignet med 2022. Utviklingen i netto renteinntekter påvirkes først og fremst av et stigende rentenivå som har gitt økte innskuddsmarginer.

Renteinntekter på utlån til kunder øker sammenlignet med 2022, i hovedsak som følge av rentehevinger i bankens utlånsportefølje. Det er gjennomført syv rentehevinger, med utgangspunkt i renteøkninger fra Norges Bank, som har fått effekt i 2023. Renteøkninger i utlånsporteføljen gjennomføres med varslingsfrister og gir et betydelig etterslep sammenlignet med renteregulering på bankens markedsfinansiering.

Rentekostnader på verdipapirgjeld er tett knyttet opp mot utviklingen i pengemarkedsrentene. Økningen i rentekostnader sammenlignet med 2022 forklares med stigende pengemarkedsrenter som følge av forventninger til rentehevinger fra Norges Bank. Pengemarkedspåslaget har vært høyt i årets tre første kvartaler og ført til høyere markedsfinansieringskostnader enn hva styringsrenten under normale forhold skulle tilsi.

Netto renteinntekter

Beløp i NOK mill.	2023	2022
Utlån til & fordringer på kredittinstitusjoner	15,7	5,7
Utlån til kunder	1.950,8	1.202,9
Sertifikater og obligasjoner	273,9	145,9
Andre renteinntekter	4,5	1,0
Sum renteinntekter	2.244,9	1.355,5
<hr/>		
Gjeld til kredittinstitusjoner	9,3	6,7
Innskudd fra kunder	312,5	136,4
Verdipapirgjeld	993,7	479,0
Etterstilte seniorobligasjoner	59,0	19,6
Ansvarlig lånekapital	25,4	12,8
Sikringsfondsavgift	16,3	14,7
Sum rentekostnader	1.416,1	669,3
Netto renteinntekter	828,8	686,2
Rentenetto i % av GFK	1,85	1,49

NETTO ANDRE DRIFTSINTEKTER

Netto provisjonsinntekter utgjør 43,3 millioner kroner og øker med 5,9 millioner kroner fra 2022. Økningen forklares i hovedsak med økte provisjonsinntekter fra forsikringsformidling.

Mottatt utbytte utgjør 45,9 millioner kroner, hvorav utbytte fra Frende utgjør 45,6 millioner kroner. I 2022 utgjorde mottatt utbytte 53,9 millioner kroner, hvorav utbytte fra Frende utgjorde 49,1 millioner kroner og utbytte fra VN Norge AS utgjorde 3,0 millioner kroner (realisasjon av aksjer i Visa Inc.).

Netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter er negativ med 3,3 millioner sammenlignet med en negativ verdiendring på 82,6 millioner kroner i 2022. Verdiendring på likviditetsporteføljen er negativ med 7,6 millioner kroner sammenlignet med negativ endring på 46,8 millioner kroner i 2022. Fjorårets negative verdiendring

skyldtes i hovedsak effekter av den geopolitiske usikkerheten som oppstod knyttet til invasjonen i Ukraina. Negativ verdiendring på bankens aksjer i Norwegian Block Exchange (NBX) utgjør 6,8 millioner kroner. Til sammenligning utgjorde negativ verdiendring på aksjeposten i NBX 30,9 millioner kroner i 2022. Bankens aksjer i Kraft Bank har negativ verdiendring på 1,9 millioner kroner mot negativ verdiendring på 5,3 millioner kroner i 2022. Positiv verdiendring på bankens aksjepost i Norne Securites utgjør 2,4 millioner kroner. Positive verdiendringer knyttet til aksjer og aksjerettigheter i Visa inc. utgjør 13,6 millioner kroner sammenlignet med positive verdiendringer på 1,5 millioner kroner i 2022. Positiv resultat effekt på bankens aksjepost i Frende utgjorde 4,8 millioner kroner i 2022. Negative resultat effekter av valuta, derivater og fastrenteutlån til virkelig verdi utgjør 0,7 millioner kroner. Tilsvarende resultat effekter var negative med 2,4 millioner kroner i 2022. Kostnader ved tilbakekjøp av egenutstedt gjeld utgjør 2,2 millioner kroner mot 3,9 millioner kroner i 2022.

Netto andre driftsinntekter

Beløp i NOK mill.	2023	2022
Netto provisjonsinntekter	43,3	37,4
Utbytte	45,9	53,9
Nto. verdiendr. og gev./tap på sert. og obl.*	-1,9	-50,5
Nto. verdiendr. og gev./tap på aksjer	7,3	-29,5
Nto. verdiendr. og gev./tap på fastrenteutlån	1,3	-6,3
Nto. verdiendr. og gev./tap på på andre fin. instr.	-10,0	3,6
Andre driftsinntekter	2,0	3,4
Netto andre driftsinntekter	88,0	12,1

*eksklusiv resultat effekt fra finansielle derivater inngått med formål for økonomisk rentesikring i likviditetsporteføljen

DRIFTSKOSTNADER

Driftskostnader utgjør 345,9 millioner kroner og øker med 36,2 millioner kroner fra 2022. Målt i prosent av inntekter er kostnadsnivået på 37,7 prosent, en reduksjon fra 44,4 prosent i 2022.

Lønn og personalkostnader utgjør 194,7 millioner kroner og øker med 26,3 millioner kroner fra 2022. Banken har styrket sin fagkompetanse samt bemanningen i kontorkanalen, og sammenlignet med 2022 er gjennomsnittlig antall årsverk økt med 13. Økningen i lønn og personalkostnader inkluderer avsetning til overskuddsdeling på 2,8 millioner kroner i 2023.

Andre driftskostnader utgjør 122,3 millioner kroner og øker med 8,2 millioner kroner fra 2022. Av økningen utgjør IT-kostnader 4,2 millioner kroner og formuesskatt 2,7 millioner kroner.

Driftskostnader

Beløp i NOK mill.	2023	2022
Lønn og andre personalkostnader	194,7	168,5
Avskrivning/nedskrivning varige og im. eiend.	29,0	27,2
Andre driftskostnader	122,3	114,1
Sum driftskostnader	345,9	309,7
Kostnader i % av inntekter	37,73	44,35
Kostnader i % av GFK	0,77	0,67

TAP OG MISLIGHOLD

Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier utgjør 6,7 millioner kroner hvorav endringer i modellbergnede tap utgjør en inntekt på 1,2 millioner kroner. Til sammenligning utgjorde tap 6,8 millioner kroner i 2022 hvorav endringer i modellbergnede tapsavsetninger utgjorde en inntekt på 2,3 millioner kroner.

Tapskostnad		
Beløp i NOK mill.	2023	2022
Utlån til personkunder i mor og boligkredittsel.	-3,8	2,3
Utlån til næringskunder	2,2	-0,1
Utlån i AS Financiering	8,0	4,7
Ubenyttede kreditter og garantier	0,2	-0,1
Sum tapskostnad	6,7	6,8
Tap i % av netto utlån til kunder (IB)	0,02	0,02

Samlede tapsavsetninger utgjør 109,9 millioner kroner, tilsvarende 0,29 prosent av brutto utlån til kunder. Til sammenligning var tapsavsetninger 113,2 millioner kroner ved utgangen av 2022, tilsvarende 0,31 prosent av brutto utlån til kunder. Andel individuelt vurderte tapsavsetninger utgjør 83,7 millioner kroner mot 85,8 millioner kroner ved utgangen av 2022. Bankens tapsavsetninger er i all hovedsak knyttet til AS Financiering og sammenlignet med utgangen av 2022 er tapsavsetningene redusert målt i prosent av brutto utlån i AS Financiering.

Tapsavsetninger		
Beløp i NOK mill.	2023	2022
Utlån til personkunder i mor og boligkredittsel.	14,6	18,4
Utlån til næringskunder	6,5	4,3
Utlån i AS Financiering	87,4	89,2
Ubenyttede kreditter og garantier	1,5	1,3
Sum tapsavsetninger	109,9	113,2
Tapsavsetninger i % av brutto utlån til kunder	0,29	0,31

Netto misligholdte engasjementer er lave med 194,6 millioner kroner tilsvarende 0,51 prosent av netto utlån til kunder. Til sammenligning utgjorde netto misligholdte engasjementer 128,9 millioner kroner tilsvarende 0,35 prosent av netto utlån til kunder ved utgangen av 2022. Økningen i netto misligholdte engasjementer forklares i hovedsak med betalingslettelser og karenperiode på inntil ett år.

Misligholdte engasjementer		
Beløp i NOK mill.	2023	2022
Utlån til personkunder i mor og boligkredittsel.	80,9	47,8
Næringskunder	30,4	7,1
AS Financiering	168,3	160,6
Sum brutto misligholdte engasjementer	279,6	215,6
Tapsavsetninger på misligholdte engasjementer	85,0	86,7
Netto misligholdte engasjementer	194,6	128,9
Netto misligholdte eng. i % av netto utlån	0,51	0,35

SKATTEKOSTNAD

Skattekostnaden er 123,7 millioner kroner og utgjør 21,9 prosent av resultat før skatt.

Forslag til resultatdisponering for 2023

Det er morbankens årsresultat etter skatt som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Morbankens årsresultat er 426,7 millioner kroner i 2023 mot 344,7 millioner kroner i 2022. Det er i morbanken inntektsført utbytter fra 100 prosent eide datterselskaper med 114,2 millioner kroner i 2023 mot 171,1 millioner kroner i 2022.

Hybridkapitaleierne andel av morbankens årsresultat utgjør 29,3 millioner kroner i 2023 og disponeres til hybridkapitaleierne andel av egenkapitalen. Tilsvarende resultatandel utgjorde 18,7 millioner kroner i 2022. Resultatandelen utgjør rentekostnader og tilbakekjøpskostnader på fondsobligasjoner, hvor betalte renter presenteres som utdeling av betalte renter fra egenkapitalen.

Styret foreslår at morbankens årsresultat til egenkapitalbeviserne og grunnfondet for 2023 blir disponert som vist i etterfølgende oppstilling:

(beløp i mill. kroner)	
Årsresultat morbank*	397,4
Kontantutbytte til egenkapitalbeviserne	111,9
Avsatt til allmennyttige gaver	279,6
Sum utdelinger	391,6
Til utjevningsfond	1,0
Til grunnfond	2,4
Til fond for urealiserte gevinster	2,4
Sum til egenkapital	5,8
Sum disponert	397,4

* EK-beviserens og grunnfondets andel av resultatet.

Forslag til utdeling av kontantutbytte utgjør 5,40 kroner per egenkapitalbevis, til sammen 111,9 millioner kroner. Årets avsetning til gaver til allmennyttige formål er historisk høyt og utgjør 279,6 millioner kroner. Både utbytte til egenkapitalbeviserne og gaver til allmennyttige formål utgjør 95,2 prosent av konsernets årsresultat tilordnet henholdsvis egenkapitalbeviserne og grunnfondet. Styrets forslag til disponering medfører at bankens eierbrøk holdes uendret på 28,59 prosent.

Styrets forslag til utdelinger er i tråd med bankens gjeldende utbyttepolitikk som ble endret 13. juli 2023. Endringen innebar at banken de neste årene sikter mot at inntil 100 prosent av overskuddet utdeles i utbytte til egenkapitalbeviserne og gaver til allmennyttige formål, dog opprettholdes at inntil 50 prosent av overskuddet utdeles i et langsiktig perspektiv.

Forslag til resultatdisponering for 2023 innebærer at 98,5 prosent av morbankens årsresultat tilordnet egenkapitalbeviserne og grunnfondet deles ut i utbytte og avsettes til gaver. Etter finansforetaksloven har styret meldeplikt til Finanstilsynet når styret fremmer forslag hvor samlede utdelinger overstiger halvparten av resultatet. Sparebanken Øst har

oppfylt meldeplikten og orientert Finanstilsynet om styrets forslag. Styrets forsvarlighetsvurderinger ved forslag til utdelinger for 2023 er nærmere redegjort for i etterfølgende avsnitt.

STYRETS FORSVARLIGHETSVURDERING FOR 2023

Finansforetakslovens krav til forsvarlighetsvurdering

Utbytte på eierandelskapital og grunnfondskapital skal ikke settes høyere enn det som er forsvarlig og forenlig med forsiktig og god forretningskikk under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe, samt ut fra behovet for oppbygging av egenkapital i banken. Dersom styret beslutter å fremme forslag om utdeling som innebærer at det samlede utbyttet i et enkelt år vil overstige halvparten av resultatet etter det godkjente resultatregnskapet for siste regnskapsår, skal styret gi melding om forslaget til Finanstilsynet. Finanstilsynet kan, når hensynet til finansforetakets soliditet tilsier det, gi foretaket pålegg om ikke å dele ut utbytte eller om å dele ut mindre enn det som er foreslått av styret eller vedtatt av generalforsamlingen (Finansforetaksloven §10-6).

Tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe, hensyntas løpende i bankens kvartals- og årsregnskap basert på IFRS-standarder, herunder IFRS 9 Finansielle instrumenter. Bankens behov for egenkapital er vurdert i bankens ICAAP for 2023. Det samlede kapitalbehovet er uttrykt gjennom bankens kapitalmål tilsvarende myndighetskrav pluss en kapitalmargin på 1,0 prosent. Sparebanken Øst benytter standardmetoden ved beregning av kapitalbehov. Sammenlignbare sparebanker benytter primært IRB-metoden for dette formålet. Standardmetoden krever betydelig høyere kapitalvekter enn IRB-metoden for lik risiko og like kunder. Sammenlignet med banker som benytter IRB-metoden er derfor Sparebanken Østs reelle tapsabsorberende evne vesentlig høyere enn for IRB-bankene alt annet likt.

Utsikter for norsk og internasjonal økonomi

Styret har særlig vurdert makroøkonomiske forhold nasjonalt og internasjonalt knyttet til prisvekst, sysselsetting og økonomisk utvikling, samt påvirkning av geopolitiske forhold mer generelt. Styrets vurderinger er blant annet basert på Pengepolitisk rapport 4/2023 utgitt av Norges Bank. Styrets forsvarlighetsvurdering legger til grunn fortsatt usikkerhet i internasjonal økonomi med lav vekst i økonomiene i 2024 samtidig som prisstigningen ser ut til å være under kontroll hos flere av våre viktigste handelspartnere. Styret legger til grunn beskjednen, men positiv vekst i norsk økonomi i 2024 med utsikter for økt vekst i de påfølgende årene. Prisveksten ser også i Norge ut til å være under kontroll. Styret legger videre til grunn at arbeidsledigheten i Norge fremover fortsatt vil holde seg på et lavt nivå og at det forventes vekst i boligpriser i 2024. Det legges til grunn fortsatt noe usikkerhet i etterspørselen etter næringsseidendom. Tilsvarende kan det ikke utelukkes svakere utvikling i omsetningen i detaljhandelen og i enkelte tjenesteytende næringer.

Styrets vurderinger

Styret vurderer at banken har meget god kvalitet i sin utlånsportefølje og risikoen for tap og mislighold fremover fortsatt vurderes som lav og at den pågående makroøkonomiske usikkerheten vil få begrenset innvirkning på bankens utlånsvirksomhet fremover. Ved utgangen av 2023 er netto misligholdte engasjementer i prosent av netto utlån på 0,51 prosent. Dette er en økning fra 0,35 prosent ved utgangen av 2022, men på nivå med perioden før koronapandemien. Tapene i 2023 er uforandret fra 2022 og utgjør 0,02 prosent av netto utlån til kunder. Banken har en begrenset utlåns-eksponeringen mot næringsseidendom med 2,5 milliarder kroner, tilsvarende om lag 6,6 prosent av brutto utlån i banken. I 2022 ble eksponeringen redusert som et risikoreduserende tiltak grunnet økt makroøkonomisk usikkerhet. Bankens andel av utlån til næringskunder er lav med 10,3 prosent av brutto utlån. Banken analyserer løpende sammensetningen av leietakermassen i de næringsbyggene banken har belånt. Banken har lav eksponering mot utsatte næringer som blant annet bygge- og utviklingsprosjekter, håndverkstjenester, hotell og restaurant og handel knyttet til sport og fritid. Andelen utlån til privatpersoner er 89,7 prosent av samlede utlån. Gjennomsnittlig belåningsgrad i boliglånporteføljen er 55,0 prosent og 99,0 prosent av boliglånene har belåningsgrad lavere enn 85 prosent.

Styret vurderer at risikoen knyttet til tilgang på likviditet og forvaltning av likviditetsportefølje er relativt lav og at den pågående makroøkonomiske usikkerheten har begrenset innvirkning på bankens tilgang til finansiering og at verdisingninger knyttet til likviditetsforvaltning vil være begrenset fremover. Det oppleves god tilgang til likviditet i det norske kapitalmarkedet. Likviditetsporteføljen har lav kredittrisiko og begrenset durasjon.

Styret har også vurdert utsiktene knyttet til bankens eierskap i Frende Forsikring og anser risikoen som relativt lav. I 2023 har det vært flere naturskader og større skadeutbetalinger, noe som vurderes å være naturlige svingninger i bransjen. Den underliggende lønnsomheten i Frende anses fremdeles å være god og med videre prisøkninger for å kompensere for skadeinflasjon forventes at den underliggende forsikringslønnsomheten opprettholdes over tid. Bankens aksjer i Eksportfinans AS anses i liten grad å påvirkes av det makroøkonomiske bildet, da selskapet nå har en meget begrenset virksomhet og en betydelig egenkapital. Bankens investeringer i NBX AS og Kraftbank er samlet meget begrenset i beløp og konsekvensene av det makroøkonomiske bildet fremover anses som meget lave for banken.

Forslaget til utdelinger medfører at eierbrøken er uendret på 28,6 prosent. Styret er kjent med at Finanstilsynet tolker finansforetaksloven § 10-17 første ledd dithen at utvanning av eierbrøken er i strid med nevnte bestemmelse.

Finansdepartementet la 10. november 2023 frem en proposisjon (Prop. 13 L 2023-2024) med endringer i finansforetaksloven hvor det ble foreslått endringer i reglene for utdeling av utbytte i finansforetak. Finanstilsynet har i utkast til høringsnotat foreslått en rekke endringer om utdeling av utbytte med formål at norske finansforetak fortsatt skal kunne

bruke sin aksje- og egenkapitalbeviskapital til å oppfylle soliditetskrav etter de europeiske kapitalkravs reglene. Av Finanstilsynets foreslåtte endringer foreslo departementet en lovendring i finansforetaksloven § 10-18 som innebærer at utdeling av utbytte fra utjevningfondet krever samtykke fra Finanstilsynet. Finanskomiteen behandlet lovforslaget 13. februar 2024 og gikk imot det fremlagte forslaget om samtykke til utdeling av utbytte fra utjevningfondet og fjernet dette i sin tilrådning til Stortinget. Bakgrunnen var basert på høringsinnspill og at eventuelle endringer bør avvete sparebankutvalgets pågående utredning som har frist ved utgangen av september 2024. Eventuelle endringer i bestemmelser om utdeling av utbytte antas ikke å få betydning for styrets forslag til disponering av resultatet for 2023.

Styrets konklusjon

Styret konkluderer med at banken har en betydelig risikobærende evne med en ren kjernekapitaldekning på nær 19 prosent som blant annet muliggjør vekst i utlån til kunder fremover. Styret vurderer risikoen i bankens balanse som lav, også sammenlignet med banker som helt eller delvis benytter IRB-modeller ved sin kapitaldekningsberegning. For 2024 forventer banken en utlånsvekst på linje med den generelle kredittveksten.

Styret har per i dag ingen planer om å redusere ansvarlig kapital i løpet av 2024 utover tilbakekjøp av egenkapitalbevis knyttet til spareprogram for ansatte (inntil 5 millioner kroner).

Styret legger til grunn at risikovurderinger og stresstester benyttet i ICAAP for 2023 fortsatt er relevante og konservative hensyntatt den makroøkonomiske situasjonen nasjonalt og internasjonalt. Styret ser basert på ovennevnte ikke behov for å gjøre ekstraordinære endringer i bankens ICAAP, herunder revurdere bankens kapitalmål. Styret mener det ikke er forhold per 29. februar 2024 som skulle tilsi at hele eller deler av overskuddet for 2023 må tilbakeholdes som egenkapital i banken.

Hovedposter i balansen

Forvaltningskapitalen utgjør 45,4 milliarder kroner ved utgangen av 2023 og øker med 1,3 milliarder kroner sammenlignet med utgangen av 2022.

UTLÅN TIL KUNDER

Netto utlån til kunder utgjør 37,9 milliarder kroner og øker med 1,1 milliarder kroner tilsvarende 2,9 prosent siste 12 måneder.

Netto utlån til personkunder utgjør 34,0 milliarder kroner og øker med 0,7 milliarder kroner tilsvarende 2,1 prosent siste 12 måneder. Innenfor personkunder i kontorkanalen (Sparebanken Øst) og i AS Finansiering kan banken vise til meget god utlånsvekst. Utlånsveksten til personkunder i kontorkanalen er 7,7 prosent siste 12 måneder. I AS Finansiering er utlånsveksten på 9,6 prosent siste 12 måneder. Utlånsveksten til personkunder i digitale konsepter (Sparebanken Øst) er negativ med 10,6 prosent siste 12 måneder. Utlån og kreditter til personkunder gis som hovedregel mot pant i bolig. Banken har meget lav eksponering

knyttet til utlån og kreditter uten tilhørende sikkerhet. Banken har over tid prioritert å tilby lån til kunder med lave belåningsgrader. Belåningsgraden i boliglånporteføljen er i gjennomsnitt 55,0 prosent beregnet på sikkerhetenes verdi ved tidspunkt for innvilgelse. Med konsernets høye andel av utlån til personkunder, som i hovedsak fordeler seg geografisk på det sentrale østlandsområdet, vurderes personkundeporteføljen å ha kunder med lav risiko i et bolig- og arbeidsmarked som forventes velfungerende over tid. Brutto utlån til personkunder utgjør 89,7 prosent av totale utlån til kunder.

Netto utlån til næringskunder utgjør 3,9 milliarder kroner og øker med 0,4 milliarder kroner siste 12 måneder. Det er fremdeles knyttet stor usikkerhet til utviklingen innenfor næringsseidomsmarkedet. Det er fortsatt få transaksjoner i markedet og dette skaper usikkerhet rundt verdiutviklingen. Etter en lengre periode med oppgang i verdier på nærings-eiendom (lavere yielder), har yieldene økt i takt med at finansieringskostnaden for nærings-eiendom har økt betydelig. Banken har en forsiktig tilnærming til næringskunder, hvor det stilles krav til gode sikkerheter og lave belåningsgrader. Eksponering mot nærings-eiendom utgjør en relativt stor andel av næringsporteføljen, men en svært begrenset andel av bankens totale utlånsportefølje. Bankens utlån til nærings-eiendom er beskjedne med 2,5 milliarder kroner som tilsvarer om lag 6,6 prosent av brutto utlån i banken, en økning fra 2,3 milliarder kroner tilsvarende om lag 6,2 prosent ved utgangen av 2022. Banken har ikke eksponering innenfor olje og oljerelatert virksomhet eller fiske- og oppdrettsvirksomhet. Banken har videre generelt liten direkte og indirekte eksponering innenfor bygge- og utviklingsprosjekter, håndverkstjenester, overnatting/servering-, import/eksport virksomheter og større industri- og handelsvirksomhet. Det er liten direkte og indirekte eksponering mot handelsvirksomhet utover dagligvare.

INNSKUDD FRA KUNDER

Innskudd fra kunder utgjør 15,9 milliarder kroner og øker med 0,1 milliarder kroner tilsvarende 0,6 prosent siste 12 måneder. Innskuddsdekningen er 41,9 prosent. Innskudd fra personkunder utgjør 10,1 milliard kroner og reduseres med 0,3 milliarder kroner siste 12 måneder. Innskudd fra næringskunder utgjør 5,8 milliarder kroner og øker med 0,4 milliarder kroner siste 12 måneder.

LIKVIDITET OG FINANSIERING

Med en robust likviditetsportefølje og balansert forfallsstruktur på bankens markedsfinansiering var banken lite påvirket av bank- og markedsuroen som oppstod i første kvartal 2023.

Banken har en konservativ holdning til likviditetsrisiko med forsvarlig likviditetsstyring slik at konsernet til enhver tid har tilstrekkelig likvider til å dekke sine forpliktelser ved forfall. Banken skal kunne drive normal virksomhet for en periode på minst 12 måneder uten tilgang til ekstern finansiering. Banken tar også kredittrisiko gjennom forvaltning av likviditetsreserver og overskuddslikviditet. Banken har til hensikt å holde rentebærende papirer med lav kredittrisiko for likviditetsformål (reserve for avhendelse ved behov) og som grunnlag for

deponering for låneadgang i sentralbanken. Bankens likviditetsrisiko overvåkes kontinuerlig og det foreligger oppdaterte oversikter over bankens totale motpartsrisiko.

Beholdningen av sertifikater og obligasjoner utgjør 5,9 milliarder kroner og øker med 0,3 milliarder kroner siste 12 måneder.

Det kortsiktige likviditetsmålet målt ved LCR er over bankens fastsatte ramme på 102 prosent og utgjør 250,1 prosent mot 217,3 prosent ved utgangen av 2022. Bankens likviditetsstrategi medfører en høy andel verdipapirer som teller med i LCR-beregningen og i perioder med lite forfall på markedsfinansiering vil konsernet ha en høy rapportert LCR.

Verdipapirgjeld utgjør 21,7 milliarder kroner og øker med 0,3 milliarder kroner siste 12 måneder. Banken har i tillegg senior etterstilt gjeld (SNP) pålydende 1,5 milliarder kroner, en økning på 0,6 milliarder kroner siste 12 måneder. Banken vurderer tilgangen til markedsfinansiering som god.

Graden av stabil og langsiktig finansiering målt ved NSFR er 127,7 prosent mot 130,1 prosent ved utgangen av 2022. Gjennomsnittlig løpetid på markedsfinansiering er 3,02 år mot 3,01 år ved utgangen av 2022. Andelen av kortsiktige innlån (definert som innlån med gjenstående løpetid under 1 år) utgjør 3,9 milliarder kroner ved utgangen av 2023.

FRENDE FORSIKRING

Banken eier 13,03 prosent i Frende Holding AS (Frende) som er eierselskapet for Frende Skade AS og Frende Liv AS (Frende Forsikring). Som følge av at bankens eierandel i Frende er under 20 prosent, verdsattes aksjeposten til virkelig verdi med verdiendring og inntektsføring av mottatt utbytte over resultatet. Bankens aksjepost i Frende er verdsatt til 456,1 millioner kroner, som utgjør 518 kroner per aksje.

I 2023 utgjør positiv resultat effekt 45,6 millioner kroner, som i sin helhet utgjør mottatt utbytteinntekt.

19. januar 2024 inngikk banken, sammen med 22 andre eiere i Frende, avtale om erverv av Haugesund Sparebank sin aksjepost i Frende til kurs 520 kroner per aksje. Avtalen innebærer at Sparebanken Øst i første kvartal 2024 øker sin eierandel med 0,22 prosent og eier 13,25 prosent i Frende. Aksjeoverdragelsen forventes ikke å gi noen vesentlig resultat effekt i 2024.

ØVRIGE EIERINTERESSER I ANDRE SELSKAPER

Banken eier 4,85 prosent av aksjene i Eksportfinans ASA og aksjeposten er verdsatt til 195,0 millioner kroner.

Bankens eierandel i Vipps Holding AS utgjør 0,72 prosent og aksjeposten er verdsatt til 64,4 millioner kroner. Vipps Holding eier 72,22 prosent av aksjene i Vipps AS og 100 prosent av aksjene i BankID BankAxept AS.

Banken eier C-aksjer i Visa Inc. Aksjeposten er verdsatt til 50,2 millioner kroner. I tillegg har banken rettigheter til aksjer i Visa Inc., eiet via VN Norge Forvaltning AS og VN Norge AS. Rettighetene er verdsatt til 10,8 millioner kroner.

Banken eier 6,85 prosent av aksjene i Kraft Bank ASA. Kraft Bank er notert på Euronext Growth Oslo og bankens aksjepost er verdsatt til 24,2 millioner kroner.

Banken eier 9,43 prosent av aksjene i Norwegian Block Exchange AS (NBX). NBX notert på Euronext Growth Oslo og bankens aksjepost er verdsatt til 4,1 millioner kroner.

Kapitaldekning

Ren kjernekapitaldekning utgjør 18,67 prosent ved utgangen av 2023, en reduksjon fra 20,11 prosent ved utgangen av 2022.

Gjeldende pilar 2-krav for Sparebanken Øst er 1,1 prosent, hvorav minst 56,25 prosent av kravet skal dekkes av ren kjernekapital, mens minst 75 prosent skal dekkes av kjernekapital. Kravet trådte i kraft 30. september 2023. Kravet til økt systemrisikobuffer for banker som benytter standard-metoden økte med 1,5 prosentpoeng fra 3,0 prosent til 4,5 prosent fra og med 31. desember 2023. Gitt dagens kapitalkrav innebærer dette et samlet krav for ren kjernekapital på minimum 14,62 prosent ved utgangen av 2023. Tillagt Finanstilsynets forventning om en kapitalkravsmargin på minst 1,0 prosent utgjør samlet myndighetskrav minimum 15,62 prosent ved utgangen av 2023.

Styret endret i juni 2023 sitt kapitalmål fra å gjelde for ren kjernekapitaldekning til å gjelde for kapitaldekningen. Kapitalmålet uttrykkes slik: Konsernet Sparebanken Øst skal minimum ha kapitaldekning tilsvarende myndighetskrav pluss en kapitalmargin på 1,0 prosentpoeng. Basert på gjeldende myndighetskrav ved utgangen av 2023 utgjør målet for kapitaldekning minimum 19,60 prosent. Minimumsnivå for ren kjernekapitaldekning utgjør tilsvarende 15,62 prosent.

Netto ansvarlig kapital utgjør 4,5 milliarder kroner ved utgangen av 2023, hvorav konsernets kjernekapital utgjør 4,1 milliarder kroner. Med et beregningsgrunnlag på 20,3 milliarder kroner tilsvarer dette en kapitaldekning på 22,37 prosent hvorav kjernekapitaldekningen utgjør 20,40 prosent. Uvektet kjernekapitalandel utgjør 8,89 prosent ved utgangen av 2023, en reduksjon fra 9,27 prosent ved utgangen av 2022. Gjeldende krav til uvektet kjernekapital er 3,0 prosent.

Kapitalnivå

prosent	2023	2022
Ren kjernekapitaldekning	18,67	20,11
Kjernekapitaldekning	20,40	21,94
Kapitaldekning	22,37	24,03
Uvektet kjernekapitalandel	8,89	9,27

MREL

Sparebanken Øst er en blant flere banker i Norge som Finanstilsynet har besluttet at skal krisehåndteres i tilfelle økonomiske kriser for å sikre finansiell stabilitet. Det følger av finansforetaksloven § 20-9 første ledd at slike foretak til enhver tid skal oppfylle et minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL). Finanstilsynet har for Sparebanken Øst fattet MREL-vedtak gjeldende fra 1. januar 2024. Kravet til effektiv MREL er satt til 34,7 prosent av et justert beregningsgrunnlag, mens det tilsvarende er gitt et krav om at 27,7 prosent av det justerte beregningsgrunnlaget skal bestå av etterstilt gjeld. Ved utgangen av 2023 var

Sparebanken Øst sin faktiske MREL på 41,4 prosent, mens etterstillelsesandelen var 29,5 prosent.

Betydelig forskjellsbehandling av banker

Sparebanken Øst bygger sine kapitalberegninger på prinsippene i standardmetoden, som etter dagens regelverk, innebærer at lån med samme risiko har vesentlig høyere risikovekter sammenlignet med banker som benytter risikovekter etter IRB-modeller. Resultatet er at Sparebanken Øst med sine kapitalkrav holder langt mer egenkapital for sine utlån enn banker som kan benytte IRB-modeller for hele eller deler av sine utlånsporteføljer. Bortfall av Basel 1-gulvet for de norske IRB-bankene fra 31. desember 2019 endret konkurransesituasjonen i det norske markedet i betydelig grad og preger også avkastningsprestasjoner.

Sparebanken Øst benytter risikovekter på 35 prosent på boliglån med belåningsgrad 80 prosent eller lavere, mens banker som benytter IRB-modeller har risikovekter på om lag 21 prosent. På lån til næringsseiendom benytter banken risikovekter fra 100 prosent, mens banker som benytter IRB-modeller har risikovekter på om lag 40 prosent.

Bankens beregninger viser at en standardmetodebank må holde om lag 80 prosent mer egenkapital (ren kjernekapital) enn en IRB bank. Som grunnlag for beregningene er det lagt til grunn to like banker med identiske utlån til identiske kunder med identisk risiko for tap, der det eneste som skiller er at den ene er en standardmetodebank og den andre er en IRB bank. I beregningene er det lagt til grunn at bankene har det samme kapitalkravet i prosent, samme utlånsfordeling på 80/20 prosent til personer og bedrifter og det er lagt til grunn full SMB rabatt på utlån til bedriftene.

Sparebanken Øst mener at forskjellsbehandlingen av kapitalkravene for lik risiko gir vesentlig høyere gearing for IRB-bankene med mulighet for betydelig høyere utlånsvolum i forhold til egenkapitalnivå, alternativt redusert egenkapitalbehov, noe som gir høyere egenkapitalavkastning. Forskjellsbehandlingen av lik risiko medfører svært stor konkurranseulempe for standardmetodebankene når også hensynet til bankens egenkapitalbevis-investorer skal ivaretas på en god måte. Sparebanken Øst arbeider for at rammevilkårene for norske banker skal bli likere og at bankene får samme konkurransevilkår.

Bærekraft og samfunnsansvar

Sparebanken Øst har stor oppmerksomhet på bærekraft og samfunnsansvar. Bærekraft er innlemmet i alle deler av forretningen og understøtter våre strategiske ambisjoner om å skape gode kundeopplevelser, sikre etterlevelse og levere på finansielle mål. Banken skal primært bruke positiv påvirkning, men kan også velge å ikke finansiere enkelte engasjementer som ikke er i tråd med bankens strategi.

I 2023 og årene fremover har banken stort fokus på klima- og miljøpåvirkning i utlånsporteføljene. Banken tar også

samfunnsansvar innenfor en rekke andre områder, herunder gaver til allmenntilretteleggende formål. Det vises til nærmere omtale om bærekraft og samfunnsansvar i bankens kapittel om bærekraft fra side 30 samt om bankens samfunnsbidrag gjennom allmenntilretteleggende gaver fra side 24.

Banken har som mål å redusere egne og finansierte utslipp og har en målsetting om netto nullutslipp innen år 2050. I 2023 satte banken delmål som skal nås innen 2030 målt opp mot basisåret 2019. Bankens delmål innebærer 25 prosent reduksjon i CO2 utslipp i total portefølje, 50 prosent reduksjon i CO2 utslipp internt og 50 prosent økning i andel grønne utlån. Banken vil fremover jobbe med å konkretisere tiltak som bidrar til måloppnåelse samt å utvide kvalitativ og kvantitativ rapportering både på klimautslipp og klimarisiko. For nærmere omtale om egne og finansierte utslipp vises det til «Klima og miljø» fra side 37 i kapittelet om bærekraft.

Banken har etablert grønt rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner og finansiering av grønne utlån. Etableringen av et grønt rammeverk er en del av bankens strategi hvor vi ønsker å bruke det grønne obligasjonsmarkedet til å bidra til grønn omstilling. Som sparebank kan vi påvirke positivt gjennom tett dialog med våre kunder og støtte kundene i å ta bærekraftige valg. Til kunder tilbyr banken både grønt boliglån og grønt førstehjemslån, og i tillegg grønt billån gjennom datterselskapet AS Finansiering. Sparebanken Øst Boligkreditt AS utstedte sin første grønne obligasjon med fortrinnsrett i januar 2023.

Sparebanken Øst har i 2023 foretatt aktsomhetsvurderinger av leverandører i henhold til åpenhetsloven og publisert redegjørelse på bankens hjemmeside (www.oest.no). Det vises til nærmere omtale under «Ansvarlig verdikjede» i kapittelet om bærekraft på side 59.

Eierstyring og selskapsledelse

Styringen av Sparebanken Øst bygger blant annet på finansforetaksloven, allmennaksjeloven og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse (NUES-anbefalingen). God eierstyring og selskapsledelse bidrar til å sikre ansattes, innskytternes, egenkapitalbeveies og andre eksterne parter interesser i Sparebanken Øst. Eierstyring og selskapsledelse er styrets overordnede ansvar og skal sikre at organer og funksjoner fungerer i henhold til regelverket og at virksomheten styres på en effektiv og målrettet måte over tid. Det vises til nærmere omtale i bankens rapport om eierstyring og selskapsledelse fra side 68. For presentasjon av bankens styre, ledelse og hvordan banken er organisert vises det til omtale fra side 20.

Banken har styreansvarsforsikring som dekker bankens styremedlemmer, administrerende direktør, medlemmer av ledelsen eller tilsvarende styreorgan i banken, samt enhver tidligere eller nåværende/fremtidig ansatt i banken som kan påta seg et selvstendig ledelsesansvar. Forsikringen dekker ansvar for formueskade, herunder personlig ansvar for konsernets gjeld, som skyldes krav fremsatt mot banken i forsikringsperioden som følge av en påstått ansvarsbetingende handling eller unnlattelse i forsikredes egenskap av

styremedlem, administrerende direktør, medlem av ledelsen eller tilsvarende styreorgan i banken. Med formueskade menes i denne sammenheng økonomisk tap som ikke direkte er oppstått som følge av fysisk skade på person eller gjenstand. Styreansvarsforsikringen har beløpsbegrensninger.

Risikostyring og etterlevelse

I henhold til finansforetakslovens § 13-5 (1), skal banken organiseres og drives på en forsvarlig måte. Dette innebærer blant annet klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling, klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger, hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risikoer banken er, eller kan bli eksponert for. Det endelige ansvaret for risikostyring og internkontroll ligger hos bankens styre og ledelse. Styret vedtar den overordnede risikostrategien og godkjenner prinsipper for oppfølging, kontroll og risikorammer. Administrasjonen rapporterer regelmessig til styret alle vesentlige risikoer, herunder faktisk risikonivå mot fastsatte rammer. Videre avgis årlig en rapport på internkontrollen inkludert bekreftelse på gjennomført internkontroll og en samlet årlig risikovurdering.

Risikostyringen skal støtte opp under bankens utvikling og måloppnåelse og skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig forretningsdrift.

Proessen for risikostyring og internkontroll i banken er nærmere beskrevet i avsnittet «Risikostyring og internkontroll» under Eierstyring og selskapsledelse fra side 76.

Bankvirksomhet forutsetter en viss grad av risikotagning, og banken ønsker å ha et bevisst og mest mulig målbart forhold til den risiko banken har eller påtar seg. Dette gjelder innenfor de vesentlige risikoområdene for tap som omfatter kredittisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko, klimarisiko og operasjonell risiko. Banken har gjennom vedtatte strategidokumenter fastsatt risikotoleranser, rammer og måltall innenfor de nevnte risikoområdene. De vesentlige risikoområdene er nærmere omtalt under «Risiko» fra side 16 i kapitlet strategiske ambisjoner.

Mennesker og organisasjon

Sparebanken Øst har som strategi å være en markedsorientert organisasjon og en attraktiv arbeidsgiver for kompetente og ansvarsbevisste mennesker, som ønsker å bidra aktivt til at banken når sine mål. Banken er opptatt av at de ansatte gis utviklingsmuligheter, inkluderende arbeidsmiljø og en fleksibel hverdag. Dette gjør Sparebanken Øst til en fremtidsrettet organisasjon. Det vises til nærmere omtale om «Kompetanse» i kapitlet strategiske ambisjoner på side 16 samt i kapittel om bærekraft under avsnittene:

- Økonomisk og bærekraftig kompetanse – side 50
- Menneskerettigheter, mangfold og inkludering – fra side 52
- Ansvarlig rådgivning og kompetanseutvikling – side 60
- Arbeidsmiljø og sikkerhet – side 61

Samlet sykefravær i 2023 utgjorde 4,4 prosent av total arbeidstid mot 5,8 prosent i 2022. Sykefraværet i 2023 fordeler seg med 2,4 prosent for menn og 5,7 prosent for kvinner. Det er ikke registrert noen personskader i løpet av 2023.

Sparebanken Øst utvikler, digitaliserer og effektiviserer kontinuerlig arbeids- og kredittprosesser. Det er i 2023 ikke gjennomført egen forskningsaktivitet eller balanseført interne kostnader knyttet til utviklingsaktiviteter.

Styret og administrasjonen vil berømme de ansatte i Sparebanken Øst for meget god innsats i 2023.

Rating

Sparebanken Øst har langsiktige innskudd- og utstederrating på A1 fra Moody's Investor Services. Ratingen ble sist bekreftet av Moody's i desember 2022. Sparebanken Øst har siden januar 2021 hatt A1 rating, hvor banken ble oppgradert fra A2. Obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Sparebanken Øst Boligkreditt AS har AAA rating fra Moody's.

Datterselskaper

Samtlige datterselskaper er 100 prosent eid av Sparebanken Øst og inngår i bankens konsernregnskap.

Sparebanken Øst Boligkreditt AS har konsesjon som kredittforetak med rett til utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Boligkredittselskapet er gjennom markedet en svært viktig aktør for å sikre konsernet en langsiktig og gunstig markedsfinansiering. Ved utgangen av 2023 har selskapet en forvaltningskapital på 19,0 milliarder kroner som består i all hovedsak av 1. prioritets pantelån i bolig finansiert gjennom obligasjoner med fortrinnsrett og trekkrettighet fra morbanken. Selskapet har lav belåningsgrad i sikkerhetsmassen (LTV). Belåningsgraden ved utgangen av 2023 var 46,7 prosent. Til sammenligning var belåningsgraden 45,6 prosent ved utgangen av 2022. I 2023 har selskapet et overskudd på 84,7 millioner kroner mot 73,1 millioner kroner i 2022. Selskapet har ingen ansatte, men leier tjenester fra Sparebanken Øst.

AS Finansiering sitt hovedprodukt er salgspant-finansiering av bruktbil. Ved utgangen av 2023 har selskapet en forvaltningskapital på 2,8 milliarder kroner. I 2023 har selskapet et overskudd på 41,8 millioner kroner mot 41,1 millioner kroner i 2022. Selskapet har 17 ansatte tilsvarende 17 årsverk.

Sparebanken Øst Eiendom AS er forvalter av eiendommer tilhørende banken. Selskapets driftsinntekter utgjør 6,2 millioner kroner i 2023 mot 5,8 millioner i 2022. I 2023 har selskapet et overskudd på 2,2 millioner kroner mot 1,6 millioner kroner i 2022. Selskapet har 1,2 ansatte tilsvarende 1,2 årsverk.

Øst Prosjekt AS har som hovedformål å overta prosjekter og drive industri- og handelsvirksomhet til sikring og realisering av utsatte engasjementer i morbanken. I 2023 har selskapet et underskudd på 0,6 millioner kroner mot et underskudd på 1,1 millioner kroner i 2022.

Utbyttepolitikk

Styret vedtok 13. juli 2023 å endre bankens utbyttepolitikk. Endringen innebar at banken de neste årene sikter mot at inntil 100 prosent av overskuddet utdeles i utbytte til egenkapitalbeveiseierne og gaver til allmenntilgjeldende formål, dog opprettholdes at inntil 50 prosent av overskuddet utdeles i et langsiktig perspektiv. Ved endringen ble det lagt til grunn bankens meget gode kapitalsituasjon og det lave risikonivået i virksomheten. Videre at banken er en standardmetodebank som legger til grunn konservative kapitalvekter ved beregning av kapitaldekning samt at en innføring av en mer risikosensitiv standardmetode (Basel IV) kan gi banken positive effekter i form av høyere kapitaldekning. Bankens utbyttepolitikk er:

Sparebanken Øst har som økonomisk mål for vår virksomhet å oppnå resultater som gir en god og stabil avkastning på bankens egenkapital og skape verdier for egenkapitalbeveiseierne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene. Vi vil arbeide for at vår utbyttepolitikk over tid fører til stabil eierbrøk.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom egenkapitalbeveiseierne og samfunnskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

Vi vil sikte mot at inntil 100 prosent av overskuddet tilordnet egenkapitalbeveiseierne utbetales som utbytte de neste årene, dog opprettholdes at inntil 50 prosent av overskuddet tilordnet egenkapitalbeveiseierne utbetales som utbytte i et langsiktig perspektiv.

Vi tar videre sikte på å utdele utbytte på bankens grunnfond i form av gaver til allmenntilgjeldende formål, gavefond og/eller stiftelse med allmenntilgjeldende formål med inntil 100 prosent av overskuddet tilordnet grunnfondet de neste årene, dog opprettholdes at inntil 50 prosent av overskuddet tilordnet grunnfondet kan utdeles som utbytte på bankens grunnfond i form av gaver til allmenntilgjeldende formål, gavefond og/eller stiftelse med allmenntilgjeldende formål i et langsiktig perspektiv.

Ved fastsettelsen av utbytter vil det bli tatt hensyn til bankens resultatutvikling, markedssituasjon, stabilitet i utbytte samt behov for kjernekapital.

Makrosituasjonen

Inflasjon, stigende renter og usikre vekstutsikter har preget økonomien i 2023. Prisveksten i Norge er avtagende etter å ha holdt seg meget høy og langt over inflasjonsmålet i lengre tid. I desember steg konsumprisindeksen (KPI) med 4,8 prosent sammenlignet med samme måned i fjor. Kjerneinflasjonen (KPI-JAE) var 5,7 prosent. Høye priser på mat, drikke og husleie har bidratt mye til prisveksten. Strømprisen har på sin side hatt en dempende effekt på prisveksten de siste 12 månedene. Den norske kronen har svekket seg sammenlignet med utgangen av 2022, men styrket seg noe gjennom fjerde kvartal. En styrking av kronen har bidratt til at den importerte inflasjonen er redusert sammenlignet med tidligere kvartaler i 2023. Høy inflasjon har også bidratt til høy lønnsvekst i årets

lønnsoppgjør, noe som har gjort det vanskeligere å få inflasjonen ned mot målet på 2 prosent over tid. Internasjonalt er inflasjonen fallende hos flere av Norges viktigste handelspartnere, men ligger fortsatt på høye nivåer i flere land og økonomier.

I fjerde kvartal 2023 steg fastlands-BNP med 0,2 prosent. Samlet vokste fastlandsøkonomien med 0,7 prosent for 2023. I 2023 har man sett tegn til at økonomien har bremset opp. Tallene indikerer at norsk økonomi utvikler seg svakere enn de foregående årene og mye tyder på at økt rentenivå for alvor har begynt å virke inn på forbrukerne. Den siste rapporten fra Regionalt nettverk viser at bedriftene ventet stagnasjon i økonomien i fjerde kvartal og et fall på 0,3 prosent i første kvartal 2024. Mindre etterspørsel fra husholdningene og lavere byggeaktivitet, demper veksten. Den svake kronen har på den andre siden bidratt til bedret konkurransekraft for eksportbedrifter i 2023.

Arbeidsledigheten er fortsatt lav, men har økt noe siden utgangen av 2022. Arbeidskraftundersøkelsen til SSB for desember viser at arbeidsledigheten lå på 3,7 prosent, uendret fra forrige måned og en økning på 0,3 prosentpoeng sammenlignet med samme måned i fjor.

Norges Bank har hevet styringsrenten med 1,75 prosentpoeng i løpet av 2023 til 4,50 prosent ved utgangen av 2023. Styringsrenten ble sist hevet med 0,25 prosentpoeng i desember. Den svake kronen sammen med en prisvekst som fortsatt ligger høyt over målet, ble brukt som hovedargumenter for den siste rentehevingen. Styringsrenten er nå på det høyeste nivået siden høsten 2008. Samtidig med renteendringen i desember signaliserte Norges Bank at rentetoppen mest sannsynlig er nådd og at de ser for seg ett rentekutt mot slutten av 2024.

Pengemarkedsrentene har steget betydelig gjennom 2023, både som følge av forventninger om og faktiske økninger i styringsrenten. I fjerde kvartal har derimot pengemarkedsrenten, 3 måneders nitor, vært stabil og på om lag 4,72 prosent.

Boligprisene har vist en svakere utvikling gjennom 2023. I desember falt prisene med 0,9 prosent, mens prisene korrigert for sesongvariasjoner steg med 0,2 prosent. I 2023 steg boligprisene i Norge med 0,5 prosent, den svakeste utviklingen siden 2017. Omsetningen i bruktboligmarkedet i 2023 endte på nivå med 2022, og volumene er som årene før pandemien. Byggeaktiviteten er meget lav og igangsatte nye boliger i 2023 er betydelig lavere enn i 2022. Det er spesielt igangsetting av nye leiligheter som bidrar til nedgangen. Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til utviklingen innenfor næringseiendom. Høy inflasjon og raskt stigende renter har redusert markedsverdier, men næringseiendomsmarkedet preges fortsatt av få transaksjoner.

Fremtidsutsikter

Veksten i norsk økonomi har avtatt og Norges Bank anslår en vekst i BNP på 1,0 prosent for fastlands-Norge i 2023 og det antas at aktiviteten vil være omtrent uendret i 2024. Det pekes spesielt på at høyere rentenivå og høy prisvekst vil redusere

husholdningenes konsum og boliginvesteringer. På den annen side har kronesvekkelsen bedret den kostnadmessige konkurransevnen for norske eksportbedrifter.

Arbeidsledigheten er fortsatt lav, og en stor andel av befolkningen er i jobb. Norges Bank forventer at svak vekst i sysselsettingen de nærmeste årene vil medføre noe høyere arbeidsledighet og at den etter hvert vil komme tilbake til samme nivå som den var før pandemien.

Etter at inflasjonstallene for desember viste marginalt lavere prisvekst enn forventet, ble markedet styrket i troen på at Norges Bank vil senke styringsrenten betydelig mer i 2024 enn hva Norges Bank selv signaliserte ved rentemøtet i desember. Markedsforventningene har siden blitt betydelig redusert og markedet priser nå inn 2 til 3 rentesenkninger fra Norges Bank i 2024.

Med utsikter til fortsatt lavere kredittvekst i samfunnet forventes fortsatt stor konkurranse om utlån. Med høye utlånsrenter ventes boligprisene å ligge ganske flatt fremover, men lav byggeaktivitet og et stramt arbeidsmarked kan til en viss grad motvirke dette og gi boligprisvekst. Bankenes innskuddsmarginer har det siste året økt. Fremover forventes økt konkurranse og press på innskuddsmarginene.

Utlånsveksten har over tid variert og fremover forventes en utlånsvekst om lag på linje med den generelle kredittveksten. Veksten i personmarkedet antas å komme innenfor boliglån, både gjennom kontorkanalen og i de digitale konseptene og gjennom salgspantfinansiering av bruktbil. Vekst i utlån til bedriftsmarkedet skal skje i konsernets definerte markedsområder der hovedproduktet er nedbetalingslån med pant i fast eiendom.

Sparebanken Øst er en kostnadseffektiv bank og har tro på at et lavt kostnadsnivå utgjør et konkurransefortrinn. Banken har over tid hatt et stabilt og lavt kostnadsnivå og vil fremover også ha god kostnadskontroll. Høy prisvekst, stigende lønninger samt antagelse om økte IT-kostnader vil påvirke bankens kostnadsutvikling.

Bankvirksomhet innebærer risiko og tap på utlån og garantier til kunder kan derfor ikke utelukkes. Det forventes fortsatt et relativt sett lavt nivå på misligholdte engasjementer og lave tap fremover.

Markedsverdiene på verdipapirer i form av obligasjoner og aksjer vil svinge over tid og tap vil kunne inntreffe. Konsernets beholdning av obligasjoner holdes for likviditetsmessige formål og har lav risiko for tap.

Sparebanken Øst har, gjennom eierskap og som distributør av Frende Forsikring og Norne Spareprodukter, et løpende samarbeid med de andre bankene som har eierskap i «Frendeselskapene». Samarbeidet er nå noe mer formalisert gjennom etableringen av Frendegruppen. Målene fremover er å kunne samarbeide i større grad innenfor teknologi, med etablering av grunnlag for felles utvikling av utvalgte produkter og tjenester samt å etablere nye produktselskaper for å legge til rette for vekst og lønnsomhet i bankene. Videre ønsker

Frendegruppen å fremstå som et troverdig og kostnads-effektivt samarbeid som har lyktes med å rekruttere nye medlemmer.

Sparebanken Øst bygger sine kapitalberegninger på prinsippene i standardmetoden. Finansdepartementet offentliggjorde 13. desember 2023 en pakke med tiltak som vil bedre rammevilkårene for små og mellomstore banker. Det viktigste tiltaket er at Finansdepartementet har bedt Finanstilsynet utrede endringene i bankenes kapitalkrav, blant annet innføring av en ny og mer risikofølsom standardmetode for beregning av kapitalbehov for kredittrisiko (Basel IV). Målet er at dette skal gjelde i Norge fra 1. januar 2025. Det foreligger etter bankens oppfatning betydelig usikkerhet knyttet til hvordan Basel IV vil innføres i Norge. Basert på foreløpige analyser og forutsetninger forventer banken at innføringen vil gi banken bedre konkurransevilkår i form av lavere kapitalbehov i pilar 1. Det forventes at dagens forskjellsbehandling av banker som benytter standardmetoden, sett opp mot banker som kan benytte IRB-modeller for hele eller deler av sine utlånsporteføljer, vil reduseres. Dog forventes det at banker som Sparebanken Øst fortsatt vil ha en konkurrans-eulempe som følge av forskjellsbehandling.

Finanstilsynet har foreslått en rekke endringer om utdeling av utbytte med formål at norske finansforetak fortsatt skal kunne bruke sin aksje- og egenkapitalbeviskapital til å oppfylle soliditetskrav etter de europeiske kapitalkravs reglene. Bakgrunnen er at Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA) har ment at visse egenskaper ved disse kapitalinstrumentene ikke er i tråd med regelverket. På bakgrunn av dette la Finansdepartementet frem en proposisjon (Prop. 13 L 2023-2024) 10. november 2023 med endringer i finansforetaksloven. Blant annet ble det foreslått en lovendring som innebærer at utdeling av utbytte fra utjevningfondet krever samtykke fra Finanstilsynet. Finanskomiteen behandlet lovforslaget 13. februar 2024 og gikk imot det fremlagte forslaget om samtykke til utdeling av utbytte fra utjevningfondet og fjernet dette i sin tilråding til Stortinget. Bakgrunnen var basert på høringsinnspill og at eventuelle endringer bør avvete sparebankutvalgets pågående utredning, for å sikre en helhetlig og koordinert tilnærming til regulering av sparebankenes kapitalstruktur og egenkapitalbevisets stilling. Sparebankutvalget ble nedsatt i august 2023 for å vurdere blant annet kapitalstrukturen i sparebanker. Utvalget har frist til utgangen av september 2024. Det er med andre ord en pågående bred gjennomgang av egenkapitalbevisets stilling, hvor det ventes avklaringer og regler, blant annet knyttet til utdelinger av utbytte og forventninger til størrelsen på utjevningfondet. Pågående prosesser skaper en viss usikkerhet rundt egenkapitalbevisets stilling og utbyttemuligheter fremover.

Hokksund, 31. desember 2023

Drammen, 29. februar 2024

Øivind Andersson
leder

Cecilie Hagby
nestleder

Lina Andal Sørby
medlem

Jorund Rønning Indrelid
medlem

Arne K. Stokke
medlem

Ole B. Hoen
medlem

Håvard Saastad
ansattes repr.

Sissel Album Fjeld
ansattes repr.

Pål Strand
adm. direktør

ÅRSREGNSKAP

Innhold

RESULTATREGNSKAP.....	94
TOTALRESULTAT.....	94
BALANSE.....	95
ENDRINGER I EGENKAPITAL.....	96
KONTANTSTRØMOPPSTILLING.....	98
Innledende noter	
NOTE 1 - GENERELL INFORMASJON.....	99
NOTE 2 - REGNSKAPSPRINSIPPER.....	99
NOTE 3 - VURDERINGER OG ANVENDELSE AV ESTIMATER.....	103
NOTE 4 - DRIFTSSEGMENTER.....	104
NOTE 5 - STYRING AV FINANSIELL RISIKO.....	107
NOTE 6 - KAPITALDEKNING.....	111
Finansiell risiko	
NOTE 7 - KREDITTRISIKO.....	112
NOTE 8 - KREDITTKVALITET PR. KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER.....	113
NOTE 9 - KREDITTRISIKO FORDELT PÅ KLASSER.....	115
NOTE 10 - TAP PÅ UTLÅN, UBENYTTETE KREDITTER OG GARANTIER.....	120
NOTE 11 - RENTERISIKO.....	131
NOTE 12 - LIKVIDITETSRISIKO.....	135
NOTE 13 - VALUTARISIKO.....	137
Resultatregnskap	
NOTE 14 - NETTO RENTEINNTEKTER.....	138
NOTE 15 - NETTO PROVISJONSINNTEKTER.....	139
NOTE 16 - UTBYTTE OG ANDRE INNTEKTER AV VERDIPAPIRER MED VARIABEL AVKASTNING.....	139
NOTE 17 - NETTO VERDIENDRING OG GEVINST/TAP PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER.....	140
NOTE 18 - ANDRE DRIFTSINNTEKTER.....	140
NOTE 19 - LØNN OG PERSONALKOSTNADER.....	141
NOTE 20 - ANDRE DRIFTSKOSTNADER.....	141
NOTE 21 - SKATT.....	142
Balanse	
NOTE 22 - KLASIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER.....	143
NOTE 23 - FINANSIELLE DERIVATER.....	145
NOTE 24 - MOTREGNING FINANSIELLE INSTRUMENTER.....	147
NOTE 25 - FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI.....	148
NOTE 26 - FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST.....	150
NOTE 27 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER KNYTTET TIL FINANSIELLE LEIEAVTALER.....	151
NOTE 28 - SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER.....	152
NOTE 29 - AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS.....	154
NOTE 30 - EIERINTERESSER I KONSERNSELSKAP.....	154
NOTE 31 - IMMATERIELLE EIENDELER.....	155
NOTE 32 - VARIGE DRIFTSMIDLER, INVESTERINGSEIENDOMMER OG LEIERETTIGHETER.....	155
NOTE 33 - ANDRE EIENDELER.....	158
NOTE 34 - GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER.....	158
NOTE 35 - VERDIPAPIRGJELD.....	159
NOTE 36 - ANNEN GJELD.....	161
NOTE 37 - PENSJONSFORPLIKTELSER.....	161
NOTE 38 - ETTERSTILTE SENIOROBLIGASJONER.....	167
NOTE 39 - ANSVARLIG LÅNEKAPITAL.....	168
NOTE 40 - FONDSOBLIGASJONER.....	169
NOTE 41 - EGENKAPITALBEVIS.....	169
Øvrige opplysninger	
NOTE 42 - TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER.....	173
NOTE 43 - OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT OG SIKKERHETSSTILLELSER.....	174

RESULTATREGNSKAP

Konsern	Konsern			Morbank	Morbank
2023	2022	Beløp i mill. kroner	Noter	2023	2022
1.962,2	1.201,1	Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost	14,42	818,5	389,7
282,7	154,3	Renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi	14,42	435,9	361,3
1.416,1	669,3	Rentekostnader	14,42	704,7	325,9
828,8	686,2	NETTO RENTEINNEKTER		549,7	425,1
90,9	86,2	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	15	112,7	110,1
47,6	48,8	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	15	17,1	17,2
45,9	53,9	Utbytte	16	160,1	225,0
-3,3	-82,6	Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter	17	1,1	-84,3
2,0	3,4	Andre driftsinntekter	18	4,6	5,0
194,7	168,5	Lønn og personalkostnader	19,37	176,0	149,9
29,0	27,2	Avskrivning/nedskrivning varige og immaterielle eiendeler	20,31,32	27,6	25,8
122,3	114,1	Andre driftskostnader	20	96,0	93,0
570,9	388,6	RESULTAT FØR TAP		511,5	394,9
6,7	6,8	Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	10	-0,2	1,9
564,2	381,9	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		511,8	393,0
123,7	85,5	Skattekostnad	21	85,1	48,3
440,6	296,4	ÅRSRESULTAT		426,7	344,7
29,3	18,7	Hybridkapitaleiernes andel av resultatet		29,3	18,7
411,3	277,7	EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet		397,4	326,0
440,6	296,4	ÅRSRESULTAT		426,7	344,7
5,67	3,83	Resultat pr. egenkapitalbevis (kroner)	41	5,48	4,50
5,67	3,83	Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (kroner)	41	5,48	4,50

TOTALRESULTAT

Konsern	Konsern			Morbank	Morbank
2023	2022	Beløp i mill. kroner	Noter	2023	2022
440,6	296,4	ÅRSRESULTAT		426,7	344,7
		Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet			
-20,3	-26,9	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	37	-19,2	-25,8
5,1	6,7	Skatt relatert til poster som ikke kan reklassifiseres	21,37	4,8	6,4
		Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet			
0,0	0,0	Utlån til virkelig verdi	17	-0,4	0,2
0,0	0,0	Skatt relatert til poster som kan reklassifiseres	17,21	0,1	-0,1
425,4	276,2	TOTALRESULTAT		412,0	325,6

BALANSE

Konsern	Konsern			Morbank	Morbank
31.12.23	31.12.22	Beløp i mill. kroner	Noter	31.12.23	31.12.22
EIENDELER					
417,3	486,4	Kontanter og fordringer på sentralbanker	22	417,3	486,4
16,5	16,1	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	22	3.041,7	3.217,4
37.877,1	36.800,2	Utlån til kunder	4,9,10,22,27	17.051,1	16.308,0
5.914,0	5.635,3	Sertifikater og obligasjoner	22,25,28	5.601,9	5.343,7
67,6	44,4	Finansielle derivater	22,23,24,25	67,6	29,2
809,6	796,0	Aksjer og andeler	22,25,29	809,6	796,0
0,0	0,0	Eierinteresser i konsernselskap	30	1.800,0	1.800,0
33,0	33,9	Immaterielle eiendeler	31	22,3	21,6
13,1	11,4	Investerings eiendommer	32	0,0	0,0
122,8	120,5	Varige driftsmidler	32	73,7	71,4
40,2	41,1	Leierettigheter	32	73,0	69,5
0,0	0,0	Utsatt skattefordel	21	10,1	11,8
67,4	93,0	Andre eiendeler	33	64,7	91,3
45.378,6	44.078,4	SUM EIENDELER		29.032,9	28.246,2
GJELD OG EGENKAPITAL					
219,6	274,1	Gjeld til kredittinstitusjoner	22,34	858,2	999,0
15.860,8	15.761,3	Innskudd fra kunder	4,22	15.909,1	15.831,2
21.658,5	21.375,7	Verdipapirgjeld	22,35	5.115,2	5.110,7
147,4	131,7	Finansielle derivater	22,23,24,25	97,7	105,4
433,8	238,4	Annen gjeld	36	427,6	319,9
60,2	52,7	Pensjonsforpliktelser	37	57,8	51,1
126,7	90,1	Betalbar skatt	21	90,0	57,0
4,5	1,4	Utsatt skatt	21	0,0	0,0
1,5	1,3	Avsetninger ubenyttede kreditter og garantier	10	1,0	0,8
41,5	42,2	Forpliktelser knyttet til leieavtaler		75,5	71,6
1.508,2	896,2	Etterstilte seniorobligasjoner	22,38	1.508,2	896,2
402,4	420,9	Ansvarlig lånekapital	22,39	402,4	420,9
40.465,0	39.286,1	SUM GJELD		24.542,7	23.863,9
595,1	595,1	Innskutt egenkapital	41	595,1	595,1
353,7	352,9	Hybridkapital	40	353,7	352,9
3.964,8	3.844,3	Opptjent egenkapital		3.541,4	3.434,3
4.913,6	4.792,3	SUM EGENKAPITAL	6	4.490,2	4.382,3
45.378,6	44.078,4	SUM GJELD OG EGENKAPITAL		29.032,9	28.246,2

Hokksund, 31. desember 2023
Drammen, 29. februar 2024

Øivind Andersson
leder

Cecilie Hagby
nestleder

Lina Andal Sørby
medlem

Jorund Rønning Indrelid
medlem

Arne K. Stokke
medlem

Ole B. Hoen
medlem

Håvard Saastad
ansattes repr.

Sissel Album Fjeld
ansattes repr.

Pål Strand
adm. direktør

ENDRINGER I EGENKAPITAL

Endring egenkapital konsern

(Beløp i mill.)	Sum egenkapital	Innskutt egenkapital			Hybridkap.		Opptjent egenkapital		
		Egenkapital bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital
2023									
Egenkapital pr. 31.12.2022	4.792,3	207,3	387,8	352,9	443,0	2.555,3	38,1	397,3	410,7
Årsresultat	440,6	0,0	0,0	29,3	112,9	282,1	0,0	2,4	13,9
Aktuarielle gev. og tap på ytelsesplaner e. skatt	-15,2	0,0	0,0	0,0	-4,1	-10,3	0,0	0,0	-0,8
Totalresultat	425,4	0,0	0,0	29,3	108,8	271,8	0,0	2,4	13,1
Utbytte til EK-bevisiere 2022 vedtatt	-78,8	0,0	0,0	0,0	-78,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Gaver til allmennyttige formål 2022 vedtatt	-196,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-196,8	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-27,8	0,0	0,0	-27,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstedelse av ny hybridkapital	200,0	0,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innløsning av hybridkapital	-200,7	0,0	0,0	-200,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2023	4.913,6	207,3	387,8	353,7	473,0	2.630,3	38,1	399,7	423,8

Årets forslag til utbytte til egenkapitalbevisierne på 111,9 mill. kroner (5,40 kroner per egenkapitalbevis) ligger som en del av utjevningsfondet og årets forslag til avsetning til allmennyttige gaver på 279,6 mill. kroner ligger som en del av grunnfondskapitalen inntil de er endelig vedtatt av forstanderskapet.

(Beløp i mill.)	Sum egenkapital	Innskutt egenkapital			Hybridkap.		Opptjent egenkapital		
		Egenkapital bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital
2022									
Egenkapital pr. 31.12.2021	4.693,4	207,3	387,8	351,9	413,3	2.361,5	38,1	473,7	459,9
Årsresultat	296,4	0,0	0,0	18,7	115,0	287,3	0,0	-76,4	-48,4
Aktuarielle gev. og tap på ytelsesplaner e. skatt	-20,2	0,0	0,0	0,0	-5,5	-13,8	0,0	0,0	-0,9
Totalresultat	276,2	0,0	0,0	18,7	109,5	273,6	0,0	-76,4	-49,2
Utbytte til EK-bevisiere 2021 vedtatt	-79,8	0,0	0,0	0,0	-79,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Gaver til allmennyttige formål 2021 vedtatt	-79,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-79,8	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-17,6	0,0	0,0	-17,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2022	4.792,3	207,3	387,8	352,9	443,0	2.555,3	38,1	397,3	410,7

Endring egenkapital morbank

	Innskutt egenkapital		Hybridkapital		Opptjent egenkapital				
	Sum egenkapital	Egenkapital bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningfond	Grunnfonds kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Verdiendr. over totalres. som reklass.
(Beløp i mill.)									
2023									
Egenkapital pr. 31.12.2022	4.382,3	207,3	387,8	352,9	443,0	2.555,3	38,1	397,3	0,7
Årsresultat	426,7	0,0	0,0	29,3	112,9	282,1	0,0	2,4	0,0
Endring i utlån til virkelig verdi over totalres. e.skatt	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
Aktuarielle gev. og tap på ytelsesplaner e. skatt	-14,4	0,0	0,0	0,0	-4,1	-10,3	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	412,0	0,0	0,0	29,3	108,8	271,8	0,0	2,4	-0,3
Utbytte til EK-bevisiere 2022 vedtatt	-78,8	0,0	0,0	0,0	-78,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Gaver til allmennyttige formål 2022 vedtatt	-196,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-196,8	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-27,8	0,0	0,0	-27,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstedelse av ny hybridkapital	200,0	0,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innløsning av hybridkapital	-200,7	0,0	0,0	-200,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2023	4.490,2	207,3	387,8	353,7	473,0	2.630,3	38,1	399,7	0,4

Årets forslag til utbytte til egenkapitalbevisierne på 111,9 mill. kroner (5,40 kroner per egenkapitalbevis) ligger som en del av utjevningfondet og årets forslag til avsetning til allmennyttige gaver på 279,6 mill. kroner ligger som en del av grunnfondskapitalen inntil de er endelig vedtatt av forstanderskapet.

	Innskutt egenkapital		Hybridkapital		Opptjent egenkapital				
	Sum egenkapital	Egenkapital bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningfond	Grunnfonds kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Verdiendr. over totalres. som reklass.
(Beløp i mill.)									
2022									
Egenkapital pr. 31.12.2021	4.234,0	207,3	387,8	351,9	413,3	2.361,5	38,1	473,7	0,5
Årsresultat	344,7	0,0	0,0	18,7	115,0	287,3	0,0	-76,4	0,0
Endring i utlån til virkelig verdi over totalres. e.skatt	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Aktuarielle gev. og tap på ytelsesplaner e. skatt	-19,3	0,0	0,0	0,0	-5,5	-13,8	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	325,6	0,0	0,0	18,7	109,5	273,6	0,0	-76,4	0,2
Utbytte til EK-bevisiere 2021 vedtatt	-79,8	0,0	0,0	0,0	-79,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Gaver til allmennyttige formål 2021 vedtatt	-79,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-79,8	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-17,6	0,0	0,0	-17,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2022	4.382,3	207,3	387,8	352,9	443,0	2.555,3	38,1	397,3	0,7

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Konsern	Konsern		Note	Morbank	Morbank
2023	2022	Beløp i mill. kroner		2023	2022
Driftsaktiviteter					
564,2	381,9	Resultat før skattekostnad		511,8	393,0
Justert for:					
12,1	8,0	Endring i netto opptj. renteinntekter og pål. rentekostnader		-4,9	-8,5
0,0	0,0	Netto inn-/utbetaling av lån til kredittinstitusjoner		176,9	-612,2
-1.043,5	2.621,4	Netto inn-/utbetaling av lån til kunder		-725,4	1.204,6
-264,9	1.574,4	Endring i sertifikater og obligasjoner		-245,1	2.051,2
-7,3	38,7	Verdiendring aksjer og andeler		-7,3	38,7
40,3	5,1	Netto endring i finansielle derivater (netto eiendeler og gjeld)		10,1	5,1
36,5	-62,9	Netto endring i andre eiendeler		26,6	-71,0
0,0	0,0	Netto inn-/utbetaling av innlån til kredittinstitusjoner		-86,4	-111,0
93,2	-1.816,5	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder		71,6	-1.819,8
-23,8	-149,7	Endringer i øvrig gjeld i forbindelse med driften		-103,8	8,7
29,0	27,2	Avskrivninger på varige driftsmidler, immaterielle eiendeler og leierettigheter		27,6	25,8
-3,5	-13,2	Nedskrivning av finansielle eiendeler		-0,5	2,1
-16,5	-17,9	Amortisering finansieringsaktiviteter målt til amortisert kost		1,9	0,7
-0,1	-5,3	Netto gevinst fra investeringsaktiviteter		-0,1	-5,3
2,2	4,0	Netto tap fra finansieringsaktiviteter		-0,8	0,5
-89,8	-82,5	Periodens betalte skatter		-56,5	-30,9
-671,9	2.512,6	Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	A	-404,4	1.071,7
Investeringsaktiviteter					
-12,6	-12,3	Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler		-8,6	-8,8
0,9	1,9	Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		0,5	1,5
-10,2	-12,3	Utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler		-8,6	-6,6
-6,2	-15,0	Utbetaling ved kjøp av finansielle investeringer		-6,2	-15,0
0,0	33,7	Innbetaling ved salg av finansielle investeringer		0,0	33,7
0,0	0,0	Utbetaling vedrørende investeringer i datterselskap		0,0	-40,0
-28,1	-4,1	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B	-23,0	-35,3
Finansieringsaktiviteter					
-54,5	-27,3	Netto inn-/utbetaling ved låneopptak til/fra kredittinstitusjoner		-54,5	-27,3
-3.768,3	-5.152,2	Utbetaling ved tilbakebetaling av verdipapirer	35,38,39	-1.274,2	-2.148,4
4.561,5	2.957,2	Innbetaling ved utstedelse av verdipapirer	35,38,39	1.794,7	1.425,8
-78,8	-79,8	Utbetaling av utbytte		-78,8	-79,8
-200,7	0,0	Utbetaling ved tilbakebetaling av hybridkapital		-200,7	0,0
200,0	0,0	Innbetaling ved utstedelse av hybridkapital		200,0	0,0
-27,8	-17,6	Betalte renter på hybridkapital		-27,8	-17,6
631,3	-2.319,6	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	C	358,6	-847,4
-68,7	188,9	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	A+B+C	-68,7	189,0
502,5	313,6	Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.		502,5	313,6
433,8	502,5	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr. 31.12.		433,8	502,5

Likviditetsbeholdningen inkluderer 417,3 mill kontanter og fordringer på sentralbanker og 16,5 mill i utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer.

Konsern	Konsern		Morbank	Morbank
2023	2022	Tilleggsinformasjon til driftsaktiviteter vedrørende renter og utbytteinntekter	2023	2022
2.204,4	1.322,1	Renteinnbetalinger	1.226,2	728,6
1.388,4	644,9	Renteutbetalinger	677,9	309,6
45,9	53,9	Mottatt utbytte	160,1	225,0

NOTE 1 - GENERELL INFORMASJON

Sparebanken Øst er en sparebank med egenkapitalbevis notert på Oslo Børs. Banken har sitt hovedkontor i Drammen, Norge. Besøksadresse er Bragernes Torg 2, Drammen. Forretningsadressen er Stasjonsgata 14, 3300 Hokksund. Sparebanken Øst er alliansefri og har drevet sparebank-virksomhet uten opphold siden 1843.

Banken har ved utgangen av 2023 også kontorer i kommunene Øvre Eiker, Lier, Asker, Bærum, Oslo, Fredrikstad, Ullensaker, Lillestrøm, Horten, Tønsberg, Kongsberg, Ringerike, Holmestrand, Larvik og Modum. Konsernet Sparebanken Øst består av morbanken og de heleide datterselskapene Sparebanken Øst Boligkreditt AS, AS Finansiering, Øst Inkasso AS, Øst Prosjekt AS med datterselskapene Slagenveien 16 AS, Borreveien 44 AS og Jon Smørs Vei 7 AS, og Sparebanken Øst Eiendom AS med datterselskapene Hawø Eiendom AS og Stasjonsgaten 14 AS.

Sparebanken Øst er leverandør av tjenester innenfor områdene finansiering, sparing og plassering, betalingsformidling og forsikring.

Årsregnskapet for 2023 ble behandlet og godkjent av styret i Sparebanken Øst 29. februar 2024.

NOTE 2 - REGNSKAPSPRINSIPPER

1. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV ÅRSREGNSKAPET

Konsern- og selskapsregnskapet til Sparebanken Øst er utarbeidet i samsvar med gjeldende internasjonale regnskapsstandarder, IFRS Accounting Standards, godkjent av EU.

En legger til grunn prinsippene i et historisk kostregnskap, med unntak av finansielle eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi. Der konsernet benytter sikringsbøkføring justeres verdien på sikringsobjektet for verdiendringer knyttet til sikret risiko. Rentebærende balanseposter er inkludert opptjent/påløpt rente.

I notene er alle beløp angitt i millioner kroner dersom ikke annet er oppgitt.

2. ENDRING I REGNSKAPSPRINSIPPER

Endringer i IAS 1 og IFRS praksisuttalelse 2 – Opplysning om regnskapsprinsipper

IASB har besluttet endringer i IAS 1 for å sikre at regnskapet inneholder vesentlig informasjon om regnskapsprinsipper, og ikke viktige regnskapsprinsipper som var ordlyden i standarden før endringen trådte i kraft. Banken har gjennomgått prinsippnotene for å imøtekomme det nye kravet om vesentlig informasjon, det har resultert i innholdsmessige endringer sammenlignet med fjoråret. Det er ingen endringer i anvendelse av prinsipper, men

informasjon som ikke er vurdert som vesentlig informasjon om regnskapsprinsipper er tatt bort.

Endringer i IAS 8 – Definisjon av regnskapsmessige estimater

I februar 2021 besluttet IASB endringer i IAS 8 der det ble innført en definisjon av «regnskapsestimater». Endringene har ikke vesentlig innvirkning på regnskapet.

Det er ingen andre endringer som har tredd i kraft med vesentlig effekt for regnskapet.

3. KONSOLIDERING

Datterselskaper inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører.

4. VALUTA

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK), som også er funksjonell valuta for samtlige selskap i konsernet.

5. RENTEINNTEKTER OG -KOSTNADER

Renteinntekter og -kostnader innregnes i resultatregnskapet ved bruk av effektiv rentemetode. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Renteinntekter på nedskrevne engasjementer beregnes som effektiv rente av netto nedskrevet verdi. Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost, og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

6. PROVISJONSINNTEKTER OG -KOSTNADER

Provisjonsinntekter og -kostnader resultatføres i takt med at tjenesten blir utført. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende.

7. FINANSIELLE INSTRUMENTER

7.1 Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når konsernet blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. Fraregning skjer når vilkårene angitt i kontrakten er innfridd, kansellert eller utløpt.

7.2 Klassifisering og måling

Konsernets finansielle instrumenter som omfattes av IFRS 9, er klassifisert som følgende:

Finansielle eiendeler:

- Amortisert kost: Utlån til kunder med flytende rente
- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet: Fastrenteutlån, sertifikater, obligasjoner, egenkapitalinstrumenter og finansielle derivater
- Utlån til virkelig verdi over totalresultat: Utlån klargjort for overføring til boligkreditselskap (kun i morbank)

Finansielle forpliktelser:

- Amortisert kost: Verdipapirgjeld og gjeld til kredittinstitusjoner
- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet: Finansielle derivater

Utlån til kunder

Konsernets utlån og fordringer, unntatt fastrenteutlån, måles til amortisert kost. Klassifiseringen er basert på konsernets forretningsmodell hvor formålet er å holde instrumentene for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer. Etableringsgebyr inntektsføres over lånets forventede løpetid.

Fasterentutlån

Fastrenteutlån er utpekt og måles til virkelig verdi over resultatet for å unngå regnskapsmessige måleulikheter som følge av at det inngås rentederivater for å redusere renterisiko.

Sertifikater og obligasjoner

Beholdning av sertifikater og obligasjoner mv. utgjør konsernets likviditetsportefølje, som styres og måles til virkelig verdi. Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner er klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Egenkapitalinstrumenter

Konsernets beholdning av egenkapitalinstrumenter måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Det vises til note 25 for nærmere beskrivelse av verdsettelseshiarkiet.

Mottatt utbytte innregnes i resultatet etter at konsernets rett til å motta betaling er fastsatt.

Verdipapirgjeld

Verdipapirgjeld måles til amortisert kost. Rentekostnader og amortiseringseffekter på instrumentene inngår i «Rentekostnader» i resultatregnskapet. Beholdning av egne obligasjoner føres som reduksjon av gjeld. Ved tilbakekjøp blir forskjellen mellom balanseført verdi og betalt vederlag resultatført.

Finansielle derivater

Finansielle derivater regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Derivatet regnskapsføres som eiendel dersom virkelig verdi er positiv og som forpliktelse dersom virkelig verdi er negativ.

Utlån til virkelig verdi over totalresultat

Morbanken har som praksis å overføre utlån til datterselskapet Sparebanken Øst Boligkreditt AS, som innebærer en forretningsmodell hvor morbanken både «mottar kontraktsmessige kontantstrømmer» og «selger utlån». Den andel av utlån til kunder identifisert som overførbar til Sparebanken Øst Boligkreditt AS er i morbanken målt til virkelig verdi med verdiendring over totalresultatet. Verdiendring på utlånene, som følge av virkelig verdimåling, inngår i «Utlån til virkelig verdi» over totalresultatet. Ved avhendelse blir akkumulert gevinst eller tap på utlån som tidligere er regnskapsført i totalresultatet

reversert, og gevinst eller tap blir innregnet i «Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter».

7.3 Sikringsbokføring

Konsernet benytter seg i hovedsak av finansielle derivater for å redusere rente- og/eller valutarisiko.

Konsernet benytter virkelig verdisikring på fastrenteinnlån og valutainnlån. Endringer i virkelig verdi på finansielle derivater som er klassifisert som, og oppfyller kravene til verdisikring, regnskapsføres over resultatregnskapet sammen med enhver i virkelig verdi på sikringsobjektet som kan tilskrives den sikrede risikoen. Det er renteswapper og kombinerte rente- og valutaswapper (basisswapper) som benyttes som sikringsinstrumenter i konsernet. Påløpt rente fra finansielle derivater, hvor sikringsbokføring anvendes, er presentert på samme linje i resultatregnskapet som renter på sikringsobjektet.

I overveiende grad benytter konsernet seg av en-til-en-sikringer, det vil si at for eksempel nominelle beløp og hovedstol, vilkår, reprisingstidspunkter, tidspunkter for mottak og betaling av renter og hovedstol samt grunnlaget for måling av renter er de samme for sikringsinstrumentet og sikringsobjektet.

7.4 Misligholdte engasjementer, tap og tapsavsetninger

7.4.1 Misligholdte engasjementer

Et misligholdt engasjement defineres som betalingsmislighold dersom følgende kriterier er oppfylt:

- Restanse over 90 dager
- Forfalt beløp er større enn 1.000 kroner for personkunder eller større enn 2.000 kroner for næringskunder
- Restansen overstiger 1 prosent av kundens totale engasjement

Et engasjement skal også ses på som misligholdt dersom det oppstår situasjoner som gjør at det kan vurderes som lite sannsynlig at kunden klarer å innfri sine forpliktelser («unlikeliness to pay»-kriterier), herunder:

- Antar at det vil bli åpnet gjeldsforhandling, konkurs, eller offentlig administrasjon hos motparten
- Vilårene er endret på grunn av betalingsproblemer, og det antas at dette reduserer verdien av kontantstrømmen med et ikke uvesentlig beløp
- Avhender en fordring til underkurs og underkursen ikke er uvesentlig
- Av andre grunner antar at forpliktelsen ikke vil bli oppfylt

Engasjementer rapporteres som misligholdt i en karenperiode på minimum 3 måneder etter at misligholdet har opphørt.

Dersom en kunde med et misligholdt engasjement har flere engasjementer i banken, vil samtlige av kundens engasjementer anses misligholdt. For kunder med felles engasjementer vil et mislighold av det felles engasjementet føre til at alle felles engasjementer mellom samme kunder anses misligholdt.

Misligholdte engasjementer tilordnes trinn 3.

Konstatering av tap

Konstatering av tap skjer først når et engasjement ikke lenger anses mulig å inndrive, herunder når det er stadfestet akkord eller konkurs hos debitor, når utleggsforretning ikke har ført frem, det foreligger rettskraftig dom eller i tilfeller der banken har gitt avkall på utlånet eller deler av det, eller andre tilfeller der det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige. Konstaterte tap resultatføres i den grad det ikke dekkes av tidligere foretatte individuelle tapsavsetninger.

7.4.2 Måling av forventet tap

Forventet tap beregnes på finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter målt til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendring over totalresultatet. Det beregnes forventet tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier. Forventet tap beregnes pr. engasjement. Konsernet fordeler engasjementer i tre trinn ved beregning av forventet tap. Det henvises til note 10 for modellberegnet tapskostnad og tapsavsetninger pr. trinn samt note 9 for engasjementssummer pr. risikoklasse og fordeling pr. trinn.

Trinn 1: Engasjementer som ikke har vesentlig økning i kredittrisiko etter første gangs innregning, målt med utgangspunkt i endring av sannsynlighet for mislighold (PD), inngår i trinn 1. For engasjementer i trinn 1 beregnes det et forventet 12-måneders tap med utgangspunkt i engasjementets eksponering.

Trinn 2: Engasjementer med vesentlig økning i kredittrisiko etter første gangs innregning, målt med utgangspunkt i endring av sannsynlighet for mislighold (PD) inkludert engasjementer med betalingsforsinkelse over 30 dager, inngår i trinn 2. For engasjementer i trinn 2 beregnes det et forventet livstidstap med utgangspunkt i engasjementets eksponering og forventet løpetid. Engasjementer med betalingslettelse tilordnes trinn 2 dersom de ikke allerede er tilordnet trinn 2 eller trinn 3. Dersom det vurderes å foreligge vesentlig økt kredittrisiko som følge av forhold som har inntruffet, men som ikke er fanget opp av bankens system for måling av sannsynlighet for mislighold (PD), tilordnes engasjementer trinn 2 dersom de ikke allerede er tilordnet i trinn 2 eller trinn 3.

Trinn 3: Misligholdte engasjementer, det vil si engasjementer som er misligholdt eller har objektive bevis for tap, inngår i trinn 3. Avsetninger trinn 3 består av både individuelt vurderte tapsavsetninger og modellberegnet forventet tap. For engasjementer som er individuelt tapsvurdert skjer estimering av eventuelt kredittap på basis av størrelsen på forventede fremtidige kontantstrømmer fra forventet betjening, salg av panteobjekter og lignende, når kontantstrømmene forventes innbetalt samt diskonteringsrentens størrelse. Tapets størrelse er en direkte funksjon av nåverdien av kontraktsmessige kontantstrømmer som

man ikke forventer å motta, neddiskontert med lånets opprinnelige effektive rente. Ved flere sannsynlige utfall legges til grunn den sannsynlighetsvektede nåverdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. For engasjementer hvor det ikke foreligger en individuelt vurdert tapsvurdering beregnes det et forventet tap med utgangspunkt i engasjementets eksponering, segmentets parameter for forventet tap og forventet løpetid.

Prinsipp for beregning av forventet tap: Det beregnes tap per engasjement. Tapsestimatene beregnes med utgangspunkt i estimert 12 måneders- og livslang sannsynlighet for mislighold (PD) per kunde. Bankens engasjementer er videre klassifisert i segmenter ut fra produkt, sikkerhet og andre kriterier, slik at hvert segment inneholder engasjementer med tilnærmet samme risikoprofil. For hvert segment er det fastsatt en forventet tapsgrad gitt mislighold (LGD). Det er videre fastsatt en forventet engasjementseksponering. For nedbetalingslån legges det til grunn en forventet nedbetalingsplan. For rammekreditter og garantier legges til grunn en forventet eksponering gitt mislighold. Forventet tap beregnes ved å multiplisere sannsynlighet for mislighold (PD) * forventet tapsgrad gitt mislighold (LGD) * forventet eksponering ved mislighold (EAD). Ved beregning av forventet tap foretas det en sannsynlighetsvektet beregning basert på analyse av alternative utfall basert på observerte kredittap, og fremadskuede informasjon, inkludert forventet makro-økonomisk utvikling.

Sannsynlighet for mislighold (PD) ved første gangs innregning: Ved behandling av lånesøknad benyttes scoremodell som estimerer 12 måneders sannsynlighet for kundens mislighold. Denne sannsynligheten danner utgangspunkt for måling av vesentlig økning i kredittrisiko.

Sannsynlighet for mislighold (PD): Ved etterfølgende måling benyttes scoremodell for porteføljescore hvor estimert 12 måneders sannsynlighet for mislighold (PD) legges til grunn. Porteføljene scores på månedlig basis med oppdatert sannsynlighet for mislighold (PD). Forventet sannsynlighet for mislighold over engasjementets løpetid, for beregning av forventet tap i trinn 2, er utledet basert på misligholdssannsynlighet for de første 12 måneder. For risikoklassene J og K, som utgjør risikoklassene for misligholdte engasjementer, er misligholdssannsynlighet 100 %.

Forventet tapsgrad gitt mislighold (LGD): Tapsgrad skal reflektere graden av udekket tap gitt kontantstrøm fra kunde og eventuell realisasjon av sikkerhet på misligholdte engasjement. Tapsgrad er vurdert samlet pr. segment og pr. produkt. Ved vurderingen av realisasjon av pant gjennomføres betraktninger som gjenspeiler forventninger på kort og mellomlang sikt.

Eksponering ved mislighold (EAD): For nedbetalingslån fastsettes forventet nedbetalingsprofil pr. segment basert på utført analyse av snitt løpetid i segmentene. For engasjementer med kredittamme fastsettes hvor stor grad av kredittgrensen som forventes å være trukket ved tidspunkt for mislighold. For garantier fastsettes forventet eksponering ved mislighold.

Regelsett for vesentlig økning i kredittrisiko:

Banken benytter endring i 12 måneders sannsynlighet for mislighold (PD) målt opp mot sannsynlighet for mislighold (PD) ved første gangs innregning som det primære kriteriet for vesentlig økning i kredittrisiko. Som hovedprinsipp innebærer en dobling av 12 måneders sannsynlighet for mislighold (PD) en vesentlig økning i kredittrisiko, forutsatt at ny misligholdsansynlighet (PD) er større enn 0,5 prosent. Lån med vesentlig økning i kredittrisiko overføres fra trinn 1 til trinn 2. Misligholdte engasjementer tilordnes trinn 3. Banken anvender ikke unntaket for lån med lav kredittrisiko.

Tilbakeføring fra trinn 2 og fra trinn 3: Når kriteriene for vesentlig økning i kredittrisiko (trinn 2) ikke lenger er til stede, overføres engasjementet til trinn 1 etter en måned. For misligholdte engasjementer i trinn 3 starter en karanteneperiode på minimum 90 dager etter at årsaken til misligholdet har opphørt. Etter opphør av karanteneperiode skal det foretas vurdering av kundens adferd og økonomiske situasjon før eventuell friskmelding.

Makrosenarioer og sannsynlighetsvekting: Ved beregning av forventet tap er det lagt til grunn modellparametere i det scenarioet som er forventet. Ved vurdering av makrosituasjonen, og mulige makro-økonomiske utviklinger fastsettes to ytterligere scenarioer, ett optimistisk og ett pessimistisk. Med utgangspunkt i det forventede scenarioet settes det en faktor for hvor mye det forventede tapet forventes å endres for henholdsvis det optimistiske og det pessimistiske. De tre scenarioene sannsynlighetsvektes og utgjør modellberegnet forventet tap. Faktor og sannsynlighet for scenarioene settes basert på konsernets interne vurderinger som inkluderer forventet utvikling i sentrale makroøkonomiske indikatorer, herunder økonomisk vekst (BNP), boligpriser, rentenivå og arbeidsledighet samt observerte kredittap. Faktor og sannsynlighet for scenarioene settes individuelt for hvert segment i konsernet.

8. VARIGE DRIFTSMIDLER, IMMATERIELLE EIENDELER OG INVESTERINGSEIENDOMMER

Anskaffelseskostmodellen er benyttet for måling av eiendelene inkludert investeringseiendommer.

9. OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler som overtas i forbindelse med oppfølging av misligholdte engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi. Konsernet har ingen overtatte eiendeler i løpet av året.

10. LEIEAVTALER

Ved inngåelse av en kontrakt vurderer konsernet hvorvidt kontrakten er eller inneholder en leieavtale i tråd med IFRS 16. Det innregnes ikke kortsiktige avtaler eller leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi.

11. PENSJONER

Konsernet har ytelsesbaserte ordninger og innskuddsbasert ordning.

Ytelsesbaserte ordninger

Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Se note 3 for nærmere informasjon om estimater benyttet i nåverdiregningen, og note 37 for nærmere beskrivelse av pensjonsordningene.

12. KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Det benyttes indirekte metode ved utarbeidelse av kontantstrømoppstilling.

13. HYBRIDKAPITAL

Konsernets hybridkapital består av fondsobligasjoner som ikke tilfredsstiller definisjonen av finansielle forpliktelser i henhold til IAS 32. Slike obligasjoner defineres som evigvarende og hvor konsernet har rett til å tilbakeholde renter under gitte vilkår. Påløpte renter på fondsobligasjoner tilordnes hybridkapital, mens betalte renter regnskapsføres som utbetaling fra hybridkapital på betalingstidspunktet.

14. HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon etter balansedagen om bankens finansielle stilling på balansedagen vil inngå i grunnlaget for vurdering av regnskapsestimater i regnskapet og vil således være hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker bankens finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke bankens finansielle stilling i fremtiden, er opplyst om dersom dette er vesentlig.

15. FREMTIDIGE ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Standarder og fortolkninger som er vedtatt frem til tidspunkt for avleggelse av regnskapet, men hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid, unntatt de som er vurdert til ikke å være relevante, er oppgitt under. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av regnskapet.

Endringer i IAS 1 – Klassifisering av gjeld som kortsiktig eller langsiktig

Endringene gjelder presentasjon i finansregnskapet for å klargjøre hvordan gjeld og andre forpliktelser skal klassifiseres som kortsiktig eller langsiktig. Endringene tar sikte på å fremme konsistent anvendelse av kravene for å kunne avgjøre hvorvidt gjeld og andre forpliktelser med usikker oppgjørsdato skal klassifiseres som for kortsiktig eller ikke er aktuelt. Endringene er ikke EU-godkjent men var fra IASB planlagt å gjelde for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2024. Endringene forventes ikke å ha innvirkning på regnskapet.

NOTE 3 - VURDERINGER OG ANVENDELSE AV ESTIMATER

På grunn av den usikkerhet som er forbundet med forretningsvirksomhet, kan mange regnskapsposter ikke måles nøyaktig, men bare estimeres. Ledelsen har utøvd skjønn ved anvendelse av regnskapsprinsipper og lagt til grunn antakelser og forventninger om fremtidige hendelser som man anser sannsynlig. Estimater og vurderinger blir jevnlig evaluert og bygger på de seneste pålitelige opplysninger som er tilgjengelig, samt erfaring fra lignende vurderinger. Det vil alltid være en iboende usikkerhet knyttet til regnskapsposter som ikke måles nøyaktig og ledelsens vurderinger og beste estimat vil kunne avvike vesentlig fra faktisk utfall.

I bankens regnskap relaterer bruken av slike estimater seg spesielt til måling av følgende poster:

- Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier
- Virkelig verdi på finansielle instrumenter
- Netto pensjonsforpliktelse

3.1 Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier

3.1.1 Modellberegnet forventet tap

Anvendelse av modell for beregning av forventet tap krever bruk av skjønn og det eksisterer estimatusikkerhet ved beregning av modellberegnet forventet tap. Ledelsen har anvendt skjønn ved fastsettelse av parametere som inngår ved beregningen. En forventet tapsmodell benytter et betydelig antall parametere. De parametere modellen er mest sensitiv for og det er knyttet mest usikkerhet til er: Sannsynlighet for mislighold, forventet tap gitt mislighold og sannsynlighetsvekting av scenarioene. Det vises til note 10 for kvantitative opplysninger og sensitivitetsanalyser på modellberegnet forventet tap.

3.1.2 Individuelt vurderte tapsavsetninger

Utlån nedskrives for kredittap på individuell basis dersom det foreligger objektive bevis for at slikt kredittap har inntruffet. Eksempler på slike objektive bevis er vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller i andre avtalevilkår som følge av problemer hos debitor, sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling. Estimering av eventuelt kredittap skjer på basis av størrelsen på

forventede fremtidige kontantstrømmer fra salg av panteobjekter og lignende, når kontantstrømmene forventes innbetalt samt diskonteringsrentens størrelse. Tapets størrelse er en direkte funksjon av forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Ved flere sannsynlige utfall legges til grunn den sannsynlighetsvektede nåverdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Hovedusikkerheten i estimatene av størrelsen på kredittap ligger i vurderingene av kontantstrømmenes størrelse og når i tid de forventes mottatt. Individuelt vurderte tapsavsetninger inngår i forventet tap trinn 3. Det henvises til note 10.

3.2 Virkelig verdi på finansielle instrumenter

I utgangspunktet skal observerbare markedskurser legges til grunn for finansielle instrumenters virkelige verdi. Der observerbare markedskurser i et aktivt marked ikke finnes og virkelig verdi ikke kan utledes, direkte eller indirekte fra observerbar input i markedet, benyttes alternative verdsettelsesteknikker. Dette er teknikker som til en viss grad kan innebære skjønsmessige vurderinger. Slike skjønsmessige vurderinger kan være likviditetsrisiko, kredittrisiko og volatilitet. Endringer i holdningen til slike faktorer kan påvirke fastsettelsen av virkelig verdi på et finansielt instrument. Det henvises til note 25 for verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi.

3.3 Netto pensjonsforpliktelse

Konsernets ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser beregnes av eksterne aktuar. Beregningene er basert på standardiserte forutsetninger om døds- og uføreutviklingen, samt andre demografiske forutsetninger utarbeidet av Finansnæringens Hovedorganisasjon. Som grunnlag for beregningene anvendes også en rekke økonomiske forutsetninger; blant annet forventet avkastning på pensjonsmidlene, diskonteringsrente, årlig lønnsvekst, utvikling i G (Folketrygdens grunnbeløp) og regulering av pensjoner.

Diskonteringsrenten tar utgangspunkt i renten på obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i det norske markedet med begrunnelse at OMF-markedet i Norge anses å tilfredsstillende kravene til foretaksobligasjoner med høy kvalitet og dypt marked. Diskonteringsrenten er justert med et påslag for å komme frem til en rente som reflekterer estimert utbetalingstidspunkt. Forventet avkastning på pensjonsmidlene er satt lik diskonteringsrenten i henhold til IAS 19. Pensjonsmidlene er i stor grad investert i likvide eiendeler som verdsettes til virkelig verdi på balansedagen. De andre økonomiske forutsetningene er basert på forventet langsiktig utvikling i parameterne. Det vurderes å foreligge langt høyere risiko knyttet til estimerte brutto pensjonsforpliktelser enn til estimerte pensjonsmidler. Det henvises til note 37 for ytterligere informasjon.

NOTE 4 - DRIFTSSEGMENTER

Segmentrapporteringen er basert på bankens interne rapporteringsformat, hvor morbank og boligkreditselskapet er splittet i privatmarked, bedriftsmarked og finans. I tillegg utgjør datterselskaper egne segmenter. Segment ufordelt utgjør i hovedsak av inntekter og kostnader, eiendeler og egenkapital i morbanken som ikke er fordelt til øvrige segmenter. Konsernet har tilnærmet alle sine inntekter fra Norge.

For ledelsesformål er banken organisert i fem driftssegmenter basert på produkter og tjenester som følger: Segmentene privatmarked og bedriftsmarked består hovedsakelig av utlån til kunder og innskudd fra kunder. Finans består i all hovedsak av bankens likviditetsportefølje, mens hovedproduktet i AS Finansiering er gjeldsbrevfinansiering av bil. Sparebanken Øst Eiendom AS skal være en forvalter av eiendommer tilhørende konsernet Sparebanken Øst. Inntektene fra privatmarked, bedriftsmarked og AS Finansiering består hovedsakelig av netto renteinntekter, mens inntekter fra Sparebanken Øst Eiendom AS består av inntekter fra fast eiendom. Inntektsskatt styres på selskapsbasis og allokeres ikke til driftssegmentene, bortsett fra datterselskap som er rapportert som egne driftssegmenter.

Renter rapporteres netto siden majoriteten av segmentinntektene er fra renteinntekter på utlån. Ledelsen baserer seg primært på netto renteinntekt og ikke brutto renteinntekt og -kostnad. Transaksjoner mellom driftssegmentene er basert på armlengdes prising tilsvarende transaksjoner med tredjeparter. Ingen enkeltkunder utgjør mer enn 10 % av bankens totale inntekter i 2023 eller i 2022.

Resultatregnskap

2023	PM	BM	Finans	Finansiering	Sparebanken		Ufordelt	Eliminering	Konsern
					AS	Øst Eiendom			
Netto rente- og provisjonsinntekter	423,4	155,3	-33,7	131,7	0,5	152,3	-0,7	828,8	
Andre inntekter	61,3	4,3	-5,7	-25,5	6,2	54,3	-7,0	88,0	
Driftskostnader	72,0	14,5	0,0	42,1	3,8	220,7	-7,2	345,9	
Resultat før tap	412,7	145,1	-39,4	64,1	2,8	-14,0	-0,5	570,9	
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	-4,6	3,3	0,0	8,0	0,0	-0,1	0,0	6,7	
Resultat før skattekostnad	417,3	141,8	-39,4	56,0	2,8	-13,9	-0,5	564,2	
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	14,2	0,6	108,9	-0,1	123,7	
Resultat etter skatt	417,3	141,8	-39,4	41,8	2,2	-122,9	-0,4	440,6	

Resultatregnskap

2022	PM	BM	Finans	Finansiering	Sparebanken		Ufordelt	Eliminering	Konsern
					AS	Øst Eiendom			
Netto rente- og provisjonsinntekter	365,7	139,6	-25,1	125,2	-0,2	81,1	-0,1	686,2	
Andre inntekter	58,6	7,5	-94,3	-27,3	5,8	59,0	2,9	12,1	
Driftskostnader	65,2	13,1	0,0	38,1	3,6	196,1	-6,5	309,7	
Resultat før tap	359,1	134,1	-119,4	59,7	2,0	-56,0	9,2	388,6	
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	2,4	-0,2	0,0	4,7	0,0	-0,1	0,0	6,8	
Resultat før skattekostnad	356,8	134,3	-119,4	55,0	2,0	-55,9	9,2	381,9	
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	13,8	0,4	69,0	2,3	85,5	
Resultat etter skatt	356,8	134,3	-119,4	41,1	1,6	-124,9	6,9	296,4	

Balanse

2023	PM	BM	Finans	Finansiering	Sparebanken		Ufordelt	Eliminering	Konsern
					AS	Øst Eiendom			
Utlån til kunder	30.721,2	3.775,8	0,0	2.759,6	0,0	628,4	-7,9	37.877,1	
Andre eiendeler	3,4	0,0	6.072,3	63,6	86,0	4.103,2	-2.826,9	7.501,5	
Sum eiendeler	30.724,6	3.775,8	6.072,3	2.823,2	86,0	4.731,6	-2.834,8	45.378,6	
Innskudd fra kunder	10.698,3	3.038,5	2.020,8	0,0	0,0	139,6	-36,3	15.860,8	
Annen gjeld/mellomregning	20.026,3	737,3	4.051,5	2.371,8	10,7	-181,2	-2.412,2	24.604,2	
Egenkapital	0,0	0,0	0,0	451,4	75,3	4.773,2	-386,2	4.913,6	
Sum gjeld og egenkapital	30.724,6	3.775,8	6.072,3	2.823,2	86,0	4.731,6	-2.834,8	45.378,6	

Balanse

2022	PM	BM	Finans	Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom		Ufordelt	Eliminering	Konsern
					AS	AS			
Utlån til kunder	30.386,3	3.391,5	0,0	2.522,9	0,0	527,8	-28,3	36.800,2	
Andre eiendeler	4,2	0,0	6.015,8	56,4	104,9	3.704,2	-2.607,3	7.278,2	
Sum eiendeler	30.390,5	3.391,5	6.015,8	2.579,3	104,9	4.232,0	-2.635,6	44.078,4	
Innskudd fra kunder	11.071,2	2.899,0	1.686,0	0,0	0,0	160,3	-55,1	15.761,3	
Annen gjeld/mellomregning	19.319,3	492,6	4.329,8	2.127,8	31,8	-582,3	-2.194,2	23.524,8	
Egenkapital	0,0	0,0	0,0	451,4	73,2	4.654,1	-386,3	4.792,3	
Sum gjeld og egenkapital	30.390,5	3.391,5	6.015,8	2.579,3	104,9	4.232,0	-2.635,6	44.078,4	

Utlån, Garantier og innskudd fordelt på geografi

Konsern Brutto utlån		Konsern Garantier		Morbank Brutto utlån		Morbank Garantier		
2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	
7.370,5	7.289,6	15,6	17,0	Drammen	3.782,1	4.209,7	15,6	17,0
2.252,5	1.965,3	4,6	6,4	Øvre Eiker	1.303,6	1.186,2	4,6	6,4
2.540,8	2.335,2	2,6	2,4	Buskerud for øvrig	1.560,1	1.412,2	2,6	2,4
4.596,7	4.057,8	0,1	15,0	Asker	2.306,2	2.229,5	0,1	15,0
5.081,5	5.073,6	0,1	0,1	Akershus for øvrig	1.896,3	1.641,9	0,1	0,1
7.272,8	7.558,7	2,6	9,1	Oslo	3.300,8	3.139,7	2,6	9,1
1.994,9	1.815,5	0,6	0,1	Østfold	700,9	430,7	0,6	0,1
3.191,0	2.933,4	0,6	0,7	Vestfold	1.480,3	1.546,7	0,6	0,7
3.674,7	3.847,6	0,0	0,0	Resten av landet	733,3	506,5	0,0	0,0
10,0	35,5	0,0	0,0	Utlandet	3,6	21,6	0,0	0,0
37.985,5	36.912,1	26,7	50,7	Totalt	17.067,1	16.324,6	26,7	50,7

Konsern Innskudd		Morbank Innskudd		
2023	2022	2023	2022	
5.376,1	5.505,8	Drammen	5.424,4	5.575,7
2.416,2	2.303,0	Øvre Eiker	2.416,2	2.303,0
962,8	954,9	Buskerud for øvrig	962,8	954,9
709,7	669,5	Asker	709,7	669,5
794,1	868,2	Akershus for øvrig	794,1	868,2
2.566,0	2.484,7	Oslo	2.566,0	2.484,7
305,5	310,1	Østfold	305,5	310,1
746,4	742,5	Vestfold	746,4	742,5
1.854,8	1.823,3	Resten av landet	1.854,8	1.823,3
129,3	99,4	Utlandet	129,3	99,4
15.860,8	15.761,3	Totalt	15.909,1	15.831,2

Utlån, Garantier og innskudd fordelt på sektor og næring

Konsern	Brutto utlån		Garantier		Potensiell eksponering ved trekkfasiliteter	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Lønnstagerer	34.061,6	33.341,2	0,6	1,0	3.865,0	3.613,9
Offentlig forvaltning	7,1	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordbruk,skogbruk,fiske etc.	93,5	78,1	0,3	0,3	15,7	15,1
Industri og bergverk, kraft og vannforsyning	50,3	49,3	0,1	0,3	4,8	3,0
Bygg og anlegg	551,5	457,0	4,8	21,1	74,9	33,9
Varehandel/hotell og restaur.	93,5	97,6	5,4	6,9	23,4	24,0
Transport/kommunikasjon	14,1	16,7	3,8	3,9	2,2	4,1
Forr.m. finans tjenesteyt.	133,1	73,6	2,9	0,0	5,3	4,2
Tjenesteyt. næringer ellers	468,3	468,4	1,6	1,6	19,8	6,3
Omsetning og drift av fast eiendom	2.502,5	2.287,7	7,4	15,6	21,5	36,0
Utlandet	10,0	35,4	0,0	0,0	2,7	3,1
Totalt	37.985,5	36.912,1	26,7	50,7	4.035,0	3.743,6

Morbank	Brutto utlån		Garantier		Potensiell eksponering ved trekkfasiliteter	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Lønnstagerer	13.339,3	12.920,5	0,6	1,0	795,9	820,7
Offentlig forvaltning	7,1	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordbruk,skogbruk,fiske etc.	92,0	78,0	0,3	0,3	15,7	15,1
Industri og bergverk, kraft og vannforsyning	41,3	41,1	0,1	0,3	4,8	3,0
Bygg og anlegg	508,3	417,5	4,8	21,1	71,9	30,7
Varehandel/hotell og restaur.	66,9	68,0	5,4	6,9	23,4	24,0
Transport/kommunikasjon	6,3	4,3	3,8	3,9	1,1	2,0
Forr.m. finans tjenesteyt.	114,6	60,1	2,9	0,0	5,8	5,1
Tjenesteyt. næringer ellers	381,3	394,0	1,6	1,6	21,0	12,2
Omsetning og drift av fast eiendom	2.506,5	2.312,4	7,4	15,6	21,5	36,0
Utlandet	3,6	21,5	0,0	0,0	0,5	0,6
Totalt	17.067,1	16.324,6	26,7	50,7	961,3	949,5

Konsern Innskudd			Morbank Innskudd		
2023	2022		2023	2022	
9.975,6	10.303,7	Lønnstagerer	9.975,0	10.303,6	
333,5	401,5	Offentlig forvaltning	333,5	401,5	
139,7	104,8	Jordbruk,skogbruk,fiske etc.	139,7	104,8	
1.131,5	543,6	Industri og bergverk, kraft og vannforsyning	1.131,5	543,6	
647,4	662,2	Bygg og anlegg	647,4	662,2	
477,1	408,4	Varehandel/hotell og restaur.	477,1	408,4	
175,2	169,1	Transport/kommunikasjon	175,2	169,1	
924,6	1.309,7	Forr.m. finans tjenesteyt.	924,6	1.309,7	
870,1	842,6	Tjenesteyt. næringer ellers	870,0	842,6	
1.057,0	916,2	Omsetning og drift av fast eiendom	1.105,9	986,3	
129,3	99,4	Utlandet	129,3	99,4	
15.860,8	15.761,3	Totalt	15.909,1	15.831,2	

NOTE 5 - STYRING AV FINANSIELL RISIKO

Som finansielle risikoer regnes kredittisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og klimarisiko. I tillegg omtales konsentrasjonsrisiko. Risiko rapporteres kvartalsvis til ledelsen og styret. Rapporteringen viser løpende status i henhold til ulike fastsatte rammer for risiko, både interne og lovbestemte. Det er etablert en intern risikokomiteé som behandler og vurderer alle signifikante risikoområder som kan påvirke konsernets drift og målsettinger, herunder finansiell og operasjonell risiko.

Kredittisiko

Kredittisiko regnes som risiko for tap ved at kunder og andre motparter ikke møter sine forpliktelser om tilbakebetaling og at eventuell sikkerhetsstillelse ikke dekker bankens tilgodehavende.

Måling av risiko ved utlån til kunder skjer ved risikoklassifisering av kundene, og er en integrert del av kredittprosessen. Prising av kreditt skal være basert på det enkelte engasjements risiko.

Bankens kredittstrategi beskriver det overordnede knyttet til bankens kredittgivning innenfor privat- og bedriftsmarkedet. I det daglige ivaretas kredittstrategien gjennom kreditthåndbøker, rammer og vedtatt fullmaktshierarki. Alle fullmaktshavere innenfor kreditt er pålagt ansvaret for å gjennomføre bankens vedtatte kredittpolitikk.

I personmarkedet er det etablert en sentral kredittavdeling som har bevilgningsfullmakt til å bevilge lån og kreditter i tråd med bankens kredittstrategi, vedtatte instruksjoner og kreditthåndbok PM innenfor de rammer som fullmakten angir.

I bedriftsmarkedet er det etablert et styrevedtatt beslutningshierarki. Beslutningsnivået på den enkelte sak er basert på en kombinasjon av kundens risikoklasse og beløpsstørrelse. Bankens styre er øverste beslutningsnivå, mindre engasjementer besluttes i henhold til vedtatte rammer og personlige fullmakter i bedriftsmarkedsavdelingen. Utviklingen i kredittisikoen knyttet til bankens utlån overvåkes løpende med rammekontroll, periodiske analyser og rapporter, samt ved bruk av stikkprøver ned på kundenivå.

Plassering i rentebærende verdipapirer for likviditetsformål er knyttet til investeringspolicy for porteføljeforvaltning vedtatt av styret. Vedtatt strategi og investeringspolicy konkretiserer risikotoleranse, allokering til aktivaklasser, rammer og fullmakter. Kredittap skal være tilnærmet lik null. Videre skal en vesentlig del av porteføljen være egnet som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank. Ved plassering av midler i sertifikater og obligasjoner vurderes risiko ut fra papirenes likviditet, utsteders rating og andre motpartsspesifikke forhold. Rentebærende verdipapirer regnskapsføres til markedsverdi slik at endringer i verdi løpende reflekteres i regnskapet.

Oppgjørsrisiko er en form for kredittisiko. Dersom kontraktsmotpart ikke oppfyller sine forpliktelser kan oppgjør i form av kontanter eller verdipapirer risikeres tapt. Banken søker å unngå slik risiko ved at kontrakter kun inngås med solide og om mulig ratede motparter, samt ved å benytte velrenommerte clearing-systemer.

Motpartsrisiko ved derivater og poster utenom balansen (garantier, lånetilsagn, etc.) innebærer også kredittisiko ved at inngåtte kontrakter kan gi tap dersom motpart går konkurs eller ikke er i stand til å gjøre opp sine betalingsforpliktelser. Derivatkontrakter inngås kun med finansinstitusjoner som minimum har offisiell rating A- (A3) eller bedre. Motpartsrisikoen reduseres ved at banken har inngått ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuelt mislighold. Det er også inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA). Det vises til note 24 for detaljer om motregning finansielle instrumenter.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko oppstår ved lav diversifisering med hensyn til motpartsrisiko for tilknyttede kundegrupper, geografiske områder, bransjer og produkter. I Sparebanken Øst styres dette med rammer for eksponering mot bransjer og engasjementsstørrelse.

Den ordinære utlånsvirksomheten har i konsernet en fordeling per 31. desember 2023 med 89,5 prosent av brutto utlån til privatkunder. Lav andel utlån til bedrifter bidrar til lav konsentrasjonsrisiko.

Konsernets utlånsportefølje til privatkunder og bedrifter fordeler seg geografisk i hovedsak til det sentrale østlandsområdet. Utlånsvirksomheten anses ikke å være spesielt eksponert mot enkeltbedrifter (hjørnesteinsbedrifter) eller ensidig økonomisk utvikling i regionen. Bankens lokalisering på Østlandet gir nærhet til et stort markedsområde. Eksponering mot eiendom og eiendomsutvikling utgjør en relativt stor andel av bedriftsporteføljen, men målt som andel av samlet utlånsportefølje i konsernet utgjør denne eksponering en begrenset andel av den totale utlånsporteføljen. Omsetning og drift av fast eiendom utgjør 63,3 prosent av bedriftsporteføljen. Målt som andel av samlet utlånsportefølje i konsernet utgjør eksponering mot omsetning og drift av fast eiendom likevel ikke mer enn 6,6 prosent. Eiendom er en syklisk næring som kan være særlig utsatt i nedgangskonjunkturer. Engasjementene vurderes imidlertid å være godt sikret, ofte med tillegg av sidesikkerheter.

Sparebanken Øst har rammer for størrelseskonsentrasjon som fastsetter at den største eksponeringen ikke skal være over 15 prosent av næringsporteføljen, de 3 største eksponeringene ikke mer enn 25 prosent, og de 10 største ikke mer enn 40 prosent.

Banken hadde i sin utlånsvirksomhet per 31. desember 2023, foruten engasjementer med egne datterselskap (AS Finansiering og Sparebanken Øst Boligkreditt AS), ingen eksponering mot eksterne kunder over 10 prosent av egen ansvarlig kapital. Per 31. desember 2023 representerte eksponering på konsernets største låntaker 0,6 prosent av brutto utlån. Konsernets 10 største låntakere representerte 3,6 prosent av brutto utlån, og konsernets 20 største låntakere representerte 5,1 prosent av brutto utlån.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap på åpne posisjoner i finansielle instrumenter som følge av endringer i observerbare markedsvariabler som rente, valuta og verdipapirmarkeder.

Sparebanken Øst er eksponert for markedsrisiko primært gjennom endringer i rentenivået (renterisiko), gjennom endringer i markedspris på finansielle instrumenter, herunder endringer i margin på rentebærende verdipapirer (kredittspreadrisiko), valutakurser (valutarisiko) og ved endringer i aksjepriser (aksjerisiko).

Markedsrisiko styres gjennom rammer for maksimal eksponering mot ulike aktivaklasser, renterisiko, valutarisiko og lignende.

Renterisiko

Ved endring i markedsrenten kan ikke Sparebanken Øst umiddelbart gjennomføre renteendring for alle balanseposter dersom disse har ulik rentebindingstid. En endring i markedsrenten vil da gi en økning eller reduksjon av rentenettoen og balansepostenes virkelige verdi. Denne risikoen reduseres ved at eiendeler, forpliktelser og ulike derivater balanseres mot hverandre for å holde risikoen innenfor vedtatte rammer.

Kredittspreadrisiko

Kredittspreadrisiko er risiko for tap som skyldes at marginen (kredittspread) på rentebærende verdipapirer endres. Kredittspreadrisiko i likviditetsporteføljen styres slik at tapet ved en gitt endring i kredittspread aldri skal overstige fastsatt ramme.

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko for tap av verdier på grunn av endring i kursen på utenlandsk valuta. Slik risiko reduseres ved å balansere aktiva- og passivoposisjoner i balansen mot hverandre eller ved bruk av valutaderivater. For eiendeler der debitor har anledning til å tilbakebetale før endelig forfall benyttes rullerende swapper. Der endelig forfall ikke skal fravikes, sikres posisjonene ved bruk av basisswapper. Det er fastsatt rammer for valutaeksponering.

Aksjerisiko

Konsernet har en beholdning av aksjer som i all hovedsak er knyttet til strategiske formål. Aksjerisiko er risikoen for tap som følge av endring i aksjeprisene. Et verdifall i aksjeverdiene på 10 prosent per 31. desember 2023 ville medført en negativ resultateffekt på 81,0 mill. kroner. Til sammenligning ville ett verdifall på aksjeverdien på 10 prosent per årsslutt 2022 medført en negativ resultateffekt på 79,6 mill. kroner. Det vises til note 29 for spesifikasjon av konsernets aksjer og egenkapitalbevis.

Eiendomsrisiko

Eiendomsrisiko er risiko for tap som følge av bankens posisjoner og direkte eierskap i eiendom, inkludert egen eide forretningslokaler. Bankens eiendomsrisiko skal overvåkes kontinuerlig og det utarbeides regelmessig stresstester av eiendomsrisiko i tråd med Finanstilsynets retningslinjer.

Risikoreduserende tiltak

Banken anvender garantier, derivater og finansielle sikringsforretninger for å redusere risikoeksponering som skyldes endringer i rentenivå, valutakurser og kredittisiko. Det vises til beskrivelsen av hvert enkelt risikoområde.

Engasjementene vurderes å være godt sikret med pant i fast eiendom, ofte også med tillegg av sidesikkerheter. Lån og kreditter til personmarkedet består i all hovedsak av engasjementer knyttet opp mot pant i fast eiendom innenfor betryggende belåningsgrader. I AS Finansiering benyttes hovedsakelig salgspant i bil som sikkerhet. Banken har en meget lav eksponering knyttet til lån/kreditter uten tilhørende sikkerhet.

Utlån til andre banker og utlån i form av plasseringer i senior obligasjoner og sertifikater er gitt på usikret basis. Plasseringer i obligasjoner med fortrinnsrett gir sikkerhet i et definert utvalg av utsteders eiendeler, som oftest boliglån.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for ikke å være i stand til å møte sine løpende forpliktelser etter hvert som de forfaller, eller eventuelt at refinansiering må skje til en høyere kostnad. Den overordnede strategien tilsier at Sparebanken Øst skal ha et konservativt forhold til likviditetsrisiko. Dette innebærer langsiktighet og proaktivitet i forhold til fremtidige likviditetsbehov, og sikring av likvider ved plassering i eiendeler med lav likviditets- og kredittisiko. Risiko styres mot fastsatte rammer som styrer balansens sammensetning med hensyn til graden av langsiktig finansiering og horisont for overlevelse i en situasjon uten tilgang til ny likviditet. Banken holder likviditetsreserver i form av kontanter og trekkrettighet i Norges Bank, og en obligasjonsportefølje bestående av likvide papirer med høy kredittkvalitet.

Sparebanken Øst søker til enhver tid å diversifisere finansieringskildene for å bli mest mulig uavhengig av hendelser i det enkelte marked. I tillegg til innskudd fra kunder er det norske sertifikat- og obligasjonsmarkedet den viktigste kilden til finansiering, herunder markedet for obligasjoner med fortrinnsrett.

Innskudd er en viktig kilde til finansiering for bankene. Banken arbeider aktivt for å øke innskuddene fra ulike kundegrupper. Innskuddene ble i 2023 økt med 0,6 prosent. Per 31. desember 2023 utgjør innskudd fra kunder 41,9 prosent av konsernets netto utlån mot 42,8 prosent per 31. desember 2022.

I all hovedsak er det større institusjonelle investorer som investerer i bankenes gjeldsutstedelser. For å sikre likviditet i utstedelsene er det ønskelig at obligasjonslånene er av en viss størrelse. På en annen side er det ikke ønskelig med for store lån da dette vil øke refinansieringsrisikoen. Obligasjoner med fortrinnsrett gir investorene sikkerhet i form av fortrinnsrett til boliglån med lav risiko. I utgangspunktet er det ønskelig at de største obligasjonslånene er obligasjoner med fortrinnsrett.

Balansestyreskomitéen adresserer løpende markedshendelser og treffer tiltak knyttet til likviditetssituasjonen i tråd med den vedtatte strategien. Det er også utarbeidet gjenopprettingsplaner som definerer overvåkning og handlingsplaner for soliditet- og likviditetskriser.

Klimarisiko

Klimarisiko består av fysisk klimarisiko og overgangsrisiko. Fysisk risiko kan være skred, flom, havnivåstigning, tørke eller annet, knyttet til klimaendringer. Overgangsrisiko er risiko knyttet til overgangen mot et lavutslippssamfunn, der endringer i klimapolitikk/reguleringer, utvikling av ny teknologi, endrede kundepreferanser, og investorkrav som kan føre til brå endring i markedsverdien til finansielle eiendeler. Klimarisiko kan føre til økt kredittisiko, finansielle tap, eller redusert tilgang på kapital. Ved økt eksponering mot klimarisiko øker også risiko for strandede eiendeler. Strandede eiendeler defineres som eiendeler som har vært utsatt for uforutsette eller for tidlige reduksjoner i verdi.

NVE har kartlagt og utgitt et nasjonalt datasett som på oversiktsnivå viser hvilke arealer som kan være utsatt for fysisk klimarisiko. NVE gir igjennom sine vurderinger indikasjoner på hvorvidt boliger ligger innenfor angitte soner for flom, skred eller havnivå. NVE sine vurderinger er basert på områder og ikke enkelt-boliger. Banken har valgt å kartlegge engasjementer med eksponering innenfor NVE sine kategorier for flom, stormflo, kvikkleire og snøskred. Risikoklasse 1 består av flom og stormflo med 20-års intervall, kvikkleire i kategorien høy faregrad samt aktsomhetsområde for snøskred. Risikoklasse 2 består av kategoriene flom og stormflo med intervallene 50 til 200 år og kvikkleire kategorien middels faregrad. NVE sine vurderinger tar ikke høyde for individuelle og lokale sikringstiltak. Basert på NVE sine kartlegginger har konsernet 3,2 prosent av porteføljen eksponert mot scenarioene i risikoklasse 1, som øker til 6,8 prosent dersom scenarioene i risikoklasse 2 inkluderes. Banken vurderer den fysiske risikoen som lav og innenfor et akseptabelt nivå. Antall risikoer i tabellen under uttrykker antall hovedkategorier av fysisk risiko (flom, skred og havnivå) et engasjement er eksponert mot.

Risikoklasse 1 pr. 31.12.23 - konsern

Antall risikoer	Antall pant	Engasjement	I prosent av portefølje
1	602	1.077,7	2,75 %
2	102	184,3	0,47 %
3	1	2,7	0,01 %
Sum	705	1.264,7	3,22 %

Risikoklasse 1+2 pr. 31.12.23 - konsern

Antall risikoer	Antall pant	Engasjement	I prosent av portefølje
1	1.075	2.225,7	5,68 %
2	214	426,8	1,09 %
3	2	4,5	0,01 %
Sum	1.291	2.657,0	6,77 %

Risikoklasse 1 pr. 31.12.23 - morbank

Antall risikoer	Antall pant	Engasjement	I prosent av portefølje
1	290	516,6	2,86 %
2	45	101,8	0,56 %
3	0	0,0	0,00 %
Sum	335	618,3	3,42 %

Risikoklasse 1+2 pr. 31.12.23 - morbank

Antall risikoer	Antall pant	Engasjement	I prosent av portefølje
1	519	1.248,9	6,92 %
2	99	242,2	1,34 %
3	0	0,0	0,00 %
Sum	618	1.491,1	8,26 %

Langsiktig kapitalstyring

Langsiktig kapitalstyring i Sparebanken Øst er innrettet på å sikre god soliditet og tilstrekkelig likviditet for hele konsernet. God soliditet opprettholdes i første rekke ved å sørge for tilstrekkelige kapitalbuffer over minimumskravene til kapital. Banken tilpasser seg nye kapitaldekningsregler og følger utviklingen i markedets forventninger til kapital utover regulatoriske krav nøye.

Gjeldende mål for kapitaldekning er definert slik: «Konsernet Sparebanken Øst skal minimum ha kapitaldekning tilsvarende myndighetskrav pluss en kapitalmargin på 1,0 prosentpoeng». Mål for ren kjernekapital og kjernekapital vil være tilsvarende, og konsernet vil søke å optimalisere kapitalstrukturen ved bruk av tapsabsorberende gjeldsinstrumenter. Krav til systemrisikobuffer ble økt med 1,5 prosentpoeng til 4,5 prosent fra utgangen av 2023. Krav til motsyklisk buffer økte fra 2,0 til 2,5 prosent fra 31. mars 2023.

Gjeldende pilar 2-krav for Sparebanken Øst er 1,1 prosent, redusert fra 1,8 prosent. Kravet trådte i kraft 30. september 2023. Pilar 2 skal bestå av minimum 56,25 prosent ren kjernekapital og 75 prosent kjernekapital, som tilsvarer kravet til sammensetning av kapital i pilar 1. I vedtaket fra Finanstilsynet bør Sparebanken Øst i tillegg ha en kapitalkravsmargin som utgjør minst 1,0 prosent av risikovektet beregningsgrunnlag i pilar 1. Kapitalkravsmarginen skal oppfylles med ren kjernekapital.

Ren kjernekapitaldekning i konsernet er 18,67 prosent per 31. desember 2023. Dette kapitalnivået gir vekstevne og handlingsrom i forhold til regulatoriske krav. Se også note 6 om kapitaldekning.

Vekst og planer om vekst i utlån og andre aktiva vil alltid ta hensyn til behov for bufferkapital utover minimumskravene. For øvrig tillegges betydelig vekt på å opprettholde forsvarlig styring av forretningsmessig drift slik at konsernet kan oppnå gode resultater og gi tilfredsstillende avkastning på investert kapital. På den måten vil banken være attraktiv for investorer og bidra til å sikre konsernet tilgang til kapital ved behov for å styrke egenkapitalen.

NOTE 6 - KAPITALDEKNING

Konsern 31.12.2023	Konsern 31.12.2022		Morbank 31.12.2023	Morbank 31.12.2022
		Ren kjernekapital		
4.559,9	4.439,4	Sum egenkapital eksklusiv hybridkapital	4.136,5	4.029,4
		Fradragsposter i ren kjernekapital		
-28,3	0,0	Godkjennelse for erverv av egne egenkapitalbevis	-28,3	0,0
-7,2	-6,9	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-9,2	-11,2
-391,6	-275,5	Utbytter	-391,6	-275,5
-247,6	-227,3	Goodwill i verdsettelsen av signifikante investeringer	-247,6	-227,3
-33,0	-33,9	Immaterielle eiendeler	-22,3	-21,6
0,0	0,0	Ren kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0
0,0	0,0	Ren kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0
-65,7	-58,2	Andre fradrag i ren kjernekapital	-64,4	-58,2
3.786,6	3.837,5	Sum ren kjernekapital	3.373,2	3.435,6
		Øvrig kjernekapital		
350,0	350,0	Fondsobligasjoner	350,0	350,0
		Fradragsposter i øvrig kjernekapital		
0,0	0,0	Øvrig kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0
0,0	0,0	Øvrig kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0
350,0	350,0	Sum øvrig kjernekapital	350,0	350,0
4.136,6	4.187,5	Sum kjernekapital	3.723,2	3.785,6
		Tilleggskapital		
400,0	400,0	Ansvarlig lån	400,0	400,0
		Fradragsposter i tilleggskapital		
0,0	0,0	Tilleggskapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0
0,0	0,0	Tilleggskapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0
400,0	400,0	Sum tilleggskapital	400,0	400,0
4.536,6	4.587,5	Netto ansvarlig kapital	4.123,2	4.185,6
		Beregningsgrunnlag		
0,0	0,0	Stater og sentralbanker	0,0	0,0
0,0	0,0	Lokale og regionale myndigheter	0,0	0,0
0,0	6,0	Offentlig eide foretak	0,0	6,0
0,0	0,0	Multilaterale utviklingsbanker	0,0	0,0
83,6	77,3	Institusjoner	773,2	759,1
118,3	66,4	Foretak	120,0	68,1
3.241,0	2.925,9	Massemarkedsengasjementer	1.040,9	961,4
13.128,7	12.832,3	Engasjementer med pant i eiendom	6.578,1	6.331,9
232,1	151,7	Forfalte engasjementer	83,6	26,7
597,1	163,9	Høyrisikoengasjementer	597,1	163,9
448,3	424,1	Obligasjoner med fortrinnsrett	2.080,7	2.023,1
0,0	0,0	Andeler i verdipapirfond	0,0	0,0
750,0	808,5	Egenkapitalposisjoner	2.610,4	2.653,7
195,0	192,6	Øvrige engasjementer	172,6	172,5
0,0	0,0	Verdipapirisering	0,0	0,0
18.794,1	17.648,7	Beregningsgrunnlag kreditt- og motpartsrisiko	14.056,4	13.166,3
0,0	0,0	Beregningsgrunnlag valutarisiko	0,0	0,0
1.456,4	1.411,3	Beregningsgrunnlag operasjonell risiko	1.016,6	931,0
28,3	27,0	Beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet motpart (CVA)	11,5	16,0
20.278,7	19.087,0	Sum beregningsgrunnlag	15.084,5	14.113,3
18,67 %	20,11 %	Ren kjernekapitaldekning	22,36 %	24,34 %
20,40 %	21,94 %	Kjernekapitaldekning	24,68 %	26,82 %
22,37 %	24,03 %	Kapitaldekning	27,33 %	29,66 %

Konsern 31.12.2023	Konsern 31.12.2022	Buffere	Morbank 31.12.2023	Morbank 31.12.2022
507,0	477,2	Bevaringsbuffer	377,1	352,8
507,0	381,7	Motsyklisk buffer	377,1	282,3
912,5	572,6	Systemrisikobuffer	678,8	423,4
0,0	0,0	Buffer for systemviktige banker	0,0	0,0
1.926,5	1.431,5	Sum bufferkrav	1.433,0	1.058,5
2.874,0	2.978,6	Tilgjengelig bufferkapital	2.694,4	2.800,5
8,89 %	9,27 %	Uvektet kjernekapitalandel	8,05 %	8,39 %

Banken benytter standardmetoden ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko. Beregningen knyttet til operasjonell risiko beregnes ut fra basismetoden. CVA-tillegget beregnes etter standardmetoden. Engasjementsbeløp for derivater beregnes etter standardisert metode (SA-CCR).

Bankens ansvarlige kapital skal til en hver tid oppfylle minstekravene til kapitaldekning med tillegg av en buffer som samsvarer med selskapets aksepterte risikotoleranse.

Det henvises for øvrig til konsernets pilar III-dokument som gjøres tilgjengelig på Sparebanken Østs nettside.

NOTE 7 - KREDITTRISIKO

Maksimal kredittrisiko

Maksimal kredittrisiko er representert ved balanseført verdi av de finansielle eiendelene, inkludert derivater, i balansen. Konsernet har i tillegg kredittrisiko knyttet til lånetilsagn, ubenyttede trekkfasiliteter og garantier. Maksimal kredittrisiko utover balanseførte verdier er vist under.

Konsern 31.12.2023	Konsern 31.12.2022		Morbank 31.12.2023	Morbank 31.12.2022
		Forpliktelser		
541,8	512,5	Lånetilsagn	510,4	470,5
4.033,8	3.742,5	Trekkfasiliteter	3.502,2	3.058,9
26,2	50,2	Garantier overfor kunder	26,2	50,2
0,0	0,0	Garanti for alle OMF-forpliktelser i boligkredittforetaket*	16.459,0	16.150,0
4.601,9	4.305,3	Sum forpliktelser	20.497,8	19.729,6

* I forbindelse med ratingprosessen av Sparebanken Øst Boligkreditt AS, har morbanken utstedt en garanti for alle OMF-forpliktelser i boligkredittforetaket. OMF-forpliktelsene utgjør pålydende MNOK 16.459,0 pr. 31.12.23 og pålydende MNOK 16.150,0 pr. 31.12.22. Morbanken har ingen beholdning av OMF i Sparebanken Øst Boligkreditt AS pr 31.12.23 eller pr 31.12.22.

For mer informasjon om maksimal kreditteksponering tilknyttet de ulike klassene av finansielle instrumenter vises det til etterfølgende noter til og med note 10.

Kredittrisiko

Sparebanken Øst sin kredittstrategi danner grunnlaget for kredittvirksomheten i banken. Innenfor både person- og bedrifts-markedet er det etablert rammer, måltall, prosesser og retningslinjer som skal bidra til å sikre at alle elementer knyttet til kredittvurderingene er tilstrekkelig beskrevet og kjent. Videre at oppfølging av porteføljer skjer på en betryggende måte og at eventuelle endringer knyttet til den vurderte risikoen på det enkelte engasjement kan avdekkes i en tidlig fase og følges tett. Utvikling i enkeltengasjement og porteføljer følges opp løpende gjennom ulike administrative rapporter. Styrevedtatte måltall og rammer følges opp og rapporteres kvartalsvis til styret.

Gjeldsbetjeningsevnen er sentral i enhver kredittvurdering både innenfor person- og bedrifts-markedet. Normalt skal ikke kreditt ytes dersom det ikke kan sannsynliggjøres at kunden kan betjene sine forpliktelser. Dette selv om sikkerheten er tilfredsstillende. Utgangspunktet for vurderingen av en kundes gjeldsbetjeningsevne er løpende og fremtidig kontantstrøm målt mot de kostnadsforpliktelsene kunden til enhver tid påtar seg. Grunnlag for den kontantstrøm som legges til grunn er lønnsinntekt eller inntekt fra den/de forretningsvirksomheter som finansieres. Ut over dette vurderes det i hvilken grad banken i tilfelle et fremtidig mislighold,

svekkelse av kontantstrøm eller andre negative markedsmessige endringer vil være i stand til å dekke inn engasjementene ved realisering av sikkerheter. Sparebanken Øst har en generelt svært lav eksponering knyttet til lån/kreditter uten tilhørende sikkerhet.

Innenfor bedriftsmarkedet er det etablert rutiner knyttet til periodisk oppfølging av engasjementene slik at banken er sikret at det gjennomføres oppdaterte vurderinger minimum en gang pr. år på hoveddelen av porteføljen. For å redusere risiko, sikre oppfølging og styring av enkelte engasjement i tillegg til den vanlige kredittvurderingen, benyttes det løpende klausuler i kredittavtalene. Det er den samlede eksponering på den enkelte kunde som tas i betraktning ved vurdering av den effekt sikkerhetsstillelsen har for kredittrisikoen.

Finansforetakslovens kapittel 11-II regulerer virksomheten i Sparebanken Øst Boligkreditt AS, og stiller høye krav til hvilke lån som kan tas inn i sikkerhetsmassen som ligger til dekning for obligasjoner med fortrinnsrett. Dette er et strengere regelverk enn ved vanlig långivning til bolig, og loven krever også en uavhengig overvåker oppnevnt av Finanstilsynet og uavhengig verdivurdering av hvert enkelt pant.

NOTE 8 - KREDITTKVALITET PR. KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER

Sparebanken Øst sin underliggende kredittkvalitet knyttet til utlån og fordringer på kunder vises gjennom porteføljens risikoklassifisering. Risikoklassifiseringen av kunder er en integrert og obligatorisk del av kredittprosessen både innenfor privat- og bedriftsmarkedet. Det er i kredittstrategien vedtatt ramme for andel porteføljer innenfor gruppering av risikoklassene i lav, middels og høy risiko basert på beregnet PD. Utviklingen i porteføljefordelingen innenfor risikoklassene følges opp gjennom løpende overvåkning og rapportering.

Konsernet søker til enhver tid å forbedre sine interne modeller for risikoklassifisering for å sikre at modellene til enhver tid har høy forklaringskraft med basis i de vesentligste driverne innenfor de ulike kundesegmentene. I konsernet risikoklassifiseres kunder med en kredittscoremodell. Det vises til note 9 for nærmere omtale av risikoklassifisering av kunder.

For finansielle plasseringer i sertifikater og obligasjoner vurderes risiko ut fra rating og motpartsspesifikke forhold. Fortrinnsvis benyttes rating fra kredittvurderingsbyrå. Der slik rating ikke er tilgjengelig benyttes scoringer fra norske meglerhus og det foretas en intern vurdering.

Rating fra kredittvurderingsbyråer og scoringer fra meglerhus følger generelt en skala fra AAA til C, der AAA er høyeste kvalitet og C er laveste kvalitet. Skalaen er benyttet slik at AAA – A er vurdert som lav risiko, BBB er vurdert som moderat risiko og BB – C er vurdert som høyere risiko.

Konsern pr. 31.12.23

Balansførte verdier	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Trinn 3	Uklassifisert	Sum
Utlån						
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	16,5					16,5
Utlån til kunder						
- Leiefinansieringsavtaler	17,4	2,3	0,2			20,0
- Kasse-, drifts- og brukskreditter	7.581,8	132,6	22,3	5,6	0,2	7.742,6
- Byggelån	74,3	11,3				85,6
- Nedbetalingslån	27.324,7	2.226,8	282,7	186,9	7,8	30.028,9
Sum utlån	35.014,7	2.373,0	305,3	192,5	8,0	37.893,6
Finansielle investeringer						
Noterte statsobligasjoner						
Noterte andre obligasjoner	5.911,9					5.911,9
Unoterte obligasjoner			2,1			2,1
Sum finansielle investeringer	5.911,9	0,0	2,1	0,0	0,0	5.914,0

Konsern pr. 31.12.22

	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Trinn 3	Uklassifisert	Sum
Balanseførte verdier						
Utlån						
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	16,1					16,1
Utlån til kunder						
- Leiefinansieringsavtaler	16,0	2,4	1,0		0,0	19,3
- Kasse-, drifts- og brukskreditter	8.071,6	93,9	6,0	1,9	0,3	8.173,7
- Byggelån	202,0	13,3	2,7		0,0	218,0
- Nedbetalingslån	26.025,9	1.854,9	354,3	126,8	27,4	28.389,2
Sum utlån	34.331,6	1.964,5	363,9	128,6	27,6	36.816,3
Finansielle investeringer						
Noterte statsobligasjoner						
Noterte andre obligasjoner	5.633,2					5.633,2
Unoterte obligasjoner			2,0			2,0
Sum finansielle investeringer	5.633,2	0,0	2,0	0,0	0,0	5.635,3

Morbank pr. 31.12.23

	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Trinn 3	Uklassifisert	Sum
Balanseførte verdier						
Utlån						
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3.041,7					3.041,7
Utlån til kunder						
- Leiefinansieringsavtaler						
- Kasse-, drifts- og brukskreditter	1.639,5	54,5	9,3	1,9	0,2	1.705,4
- Byggelån	74,3	11,3				85,6
- Nedbetalingslån	14.652,5	494,4	38,6	67,1	7,3	15.260,0
Sum utlån	19.408,0	560,2	47,9	69,0	7,6	20.092,7
Finansielle investeringer						
Noterte statsobligasjoner						
Noterte andre obligasjoner	5.599,8					5.599,8
Unoterte obligasjoner			2,1			2,1
Sum finansielle investeringer	5.599,8	0,0	2,1	0,0	0,0	5.601,9

Morbank pr. 31.12.22

	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Trinn 3	Uklassifisert	Sum
Balanseførte verdier						
Utlån						
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3.217,4					3.217,4
Utlån til kunder						
- Leiefinansieringsavtaler						
- Kasse-, drifts- og brukskreditter	2.001,9	49,6	2,9	0,5	0,3	2.055,2
- Byggelån	202,0	13,3	2,7			218,0
- Nedbetalingslån	13.575,7	319,8	88,5	23,5	27,4	14.034,8
Sum utlån	18.996,9	382,7	94,1	24,0	27,6	19.525,4
Finansielle investeringer						
Noterte statsobligasjoner						
Noterte andre obligasjoner	5.341,6					5.341,6
Unoterte obligasjoner			2,0			2,0
Sum finansielle investeringer	5.341,6	0,0	2,0	0,0	0,0	5.343,7

NOTE 9 - KREDITTRISIKO FORDELT PÅ KLASSER

Styret har gjennom bankens vedtatte kredittstrategi besluttet overordnede rammer knyttet til maksimal eksponering pr. kunde/konsern, bransjeeksponering, risikoklasse, konsentrasjonsrisiko og krav til inntak av nye kunder. Oppfølging knyttet til styrevedtatte måltall og rammer, beskrevet i kredittstrategien, skjer gjennom kvartalsvise risikorapporter som fremlegges for bankens styre.

Risikoklassifisering av person- og foretakskunder er en integrert del av kredittprosessen for innvilgelse og overordnet styring av porteføljen. Kundene risikoklassifiseres basert på scoremodeller utviklet med statistiske metoder som estimerer sannsynlighet for mislighold (PD). Modellene er basert på informasjon om kundens økonomi og adferd. Risikoklassifiseringen skjer ved nye lånesaks vurderinger og deretter ved månedlig reklassifisering på bakgrunn av tilgjengelig informasjon om kundens økonomi og adferd. Risikoklassifiseringen består av 11 kategorier fra A til K, hvor risikoklasse A representerer laveste kreditt risiko og risikoklasse I representerer høyeste risiko for ikke misligholdte kunder. Risikoklassene J og K består av engasjement der det foreligger objektive bevis på mislighold/tap og at engasjementene er under spesiell oppfølging i bankens avdeling for innføring. Risikoklasse U (ufordelt) er kredittengasjementer uten risikoklassifisering.

Konserntallene viser sammendrag av morbank, Sparebanken Øst Boligkreditt AS og AS Financiering. Virksomheten i AS Financiering består hovedsakelig i finansiering av bruktbiler.

Sannsynlighet for mislighold (12 måneders PD) per risikoklasse

Risikoklasse	Fra og med	Til
A	0,00 %	0,10 %
B	0,10 %	0,25 %
C	0,25 %	0,50 %
D	0,50 %	0,75 %
E	0,75 %	1,50 %
F	1,50 %	2,75 %
G	2,75 %	5,00 %
H	5,00 %	10,00 %
I	10,00 %	99,99 %
J og K	99,99 %	100,00 %

Kreditt risiko fordelt på risikoklasser 2023 - konsern

	Brutto utlån	Brutto garanti-ansvar	Trekk-fasilitet	Engasje-ment	%	Engasjement trinn 1	Tapsavsetn trinn 1	Engasjement trinn 2	Tapsavsetn. trinn 2	Engasjement trinn 3	Tapsavsetn trinn 3*
A	13.556,9	11,8	1.509,3	15.078,0	35,9	15.059,7	1,1	18,4	0,0	0,0	0,0
B	14.818,1	3,7	2.324,1	17.145,9	40,8	16.990,7	3,5	155,2	0,2	0,0	0,0
C	5.146,4	5,7	132,3	5.284,4	12,6	5.150,1	2,5	134,3	0,3	0,0	0,0
D	1.492,4	0,4	40,2	1.533,0	3,6	1.155,9	0,9	377,1	1,6	0,0	0,0
E	1.097,9	2,1	9,2	1.109,2	2,6	869,1	1,2	240,1	1,2	0,0	0,0
F	938,5	0,2	12,0	950,7	2,3	694,6	1,6	256,1	1,9	0,0	0,0
G	344,1	0,1	0,7	344,9	0,8	243,7	0,8	101,2	0,7	0,0	0,0
H	146,5	0,0	0,1	146,6	0,3	45,1	0,3	101,6	1,1	0,0	0,0
I	166,1	0,2	4,9	171,3	0,4	16,7	0,5	154,6	5,5	0,0	0,0
J	98,5	0,1	1,8	100,4	0,2	0,0	0,0	0,5	0,0	99,9	0,0
K	179,2	0,5	0,0	179,7	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	179,7	85,0
Ufordelt	0,9	1,9	0,4	3,2	0,0	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	37.985,5	26,7	4.035,0	42.047,3	100,0	40.228,8	12,4	1.538,9	12,6	279,6	85,0

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 83,7 mill. kroner

Kreditrisiko fordelt på risikoklasser 2022 - konsern

	Brutto utlån	Brutto garanti-ansvar	Trekk-fasilitet	Engasje-ment	%	Engasjement trinn 1	Tapsavsetn trinn 1	Engasjement trinn 2	Tapsavsetn. trinn 2	Engasjement trinn 3	Tapsavsetn trinn 3*
A	13.761,5	19,5	1.345,6	15.126,6	37,2	15.081,0	1,0	45,6	0,0	0,0	0,0
B	15.312,1	23,7	2.210,3	17.546,1	43,1	17.427,7	3,4	118,4	0,1	0,0	0,0
C	4.016,4	3,0	139,1	4.158,5	10,2	4.054,2	2,0	104,3	0,1	0,0	0,0
D	1.259,8	1,2	28,4	1.289,4	3,2	1.052,9	0,8	236,5	0,7	0,0	0,0
E	875,5	0,3	7,8	883,5	2,2	682,4	0,8	201,1	1,0	0,0	0,0
F	743,5	0,4	7,7	751,7	1,8	558,1	1,1	193,6	1,7	0,0	0,0
G	352,1	0,0	0,5	352,6	0,9	256,9	0,9	95,7	0,8	0,0	0,0
H	152,5	0,1	0,3	152,8	0,4	50,0	0,3	102,8	1,4	0,0	0,0
I	223,5	0,0	3,5	226,9	0,6	22,8	0,9	204,2	9,5	0,0	0,0
J	43,6	0,1	0,0	43,7	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	43,7	0,0
K	171,4	0,5	0,0	171,9	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	171,9	86,7
Ufordelt	0,3	1,9	0,4	2,6	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	36.912,1	50,7	3.743,6	40.706,3	100,0	39.188,5	11,2	1.302,3	15,3	215,6	86,7

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 85,8 mill. kroner

Personkunder - morbank og boligkreditselskap

Risikoklassifiseringssystemet anvendes for beslutningsstøtte, overvåking og rapportering. Risikoklassifisering for boliglånskunder er en integrert del av kredittprosessen for innvilgelse og overordnet styring av porteføljen. Kundene klassifiseres i tråd med regler beskrevet i Sparebanken Østs kreditthåndbok PM, og er basert på en automatisk scoremodell for personkunder som estimerer sannsynlighet for mislighold (PD) basert på informasjon om kundens økonomi og adferd.

Bankens organisering av beslutningsprosessen innenfor personmarkedet er basert på sentraliserte beslutningsenheter.

Kreditrisiko fordelt på risikoklasser 2023 – person i morbank og boligkreditselskap

	Brutto utlån	Brutto garanti-ansvar	Trekk-fasilitet	Engasje-ment	%	Engasjement trinn 1	Tapsavsetn trinn 1	Engasjement trinn 2	Tapsavsetn. trinn 2	Engasjement trinn 3	Tapsavsetn trinn 3*
A	11.232,6	0,5	1.436,8	12.669,8	36,0	12.653,4	0,7	16,5	0,0	0,0	0,0
B	13.938,7	0,1	2.274,1	16.212,9	46,1	16.084,2	2,9	128,7	0,1	0,0	0,0
C	4.295,3	0,0	121,5	4.416,9	12,6	4.309,1	1,6	107,8	0,2	0,0	0,0
D	999,6	0,0	16,2	1.015,9	2,9	741,8	0,5	274,0	0,7	0,0	0,0
E	360,8	0,0	7,0	367,8	1,0	208,9	0,2	158,9	0,6	0,0	0,0
F	242,7	0,0	5,1	247,8	0,7	73,3	0,2	174,5	1,0	0,0	0,0
G	51,5	0,0	0,3	51,8	0,1	15,4	0,1	36,4	0,2	0,0	0,0
H	27,9	0,0	0,1	28,0	0,1	2,0	0,0	26,0	0,3	0,0	0,0
I	51,9	0,0	4,8	56,8	0,2	12,1	0,4	44,7	1,9	0,0	0,0
J	75,7	0,0	1,3	77,0	0,2	0,0	0,0	0,5	0,0	76,5	0,0
K	4,4	0,0	0,0	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4	3,7
Ufordelt	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	31.281,4	0,6	3.867,2	35.149,2	100,0	34.100,4	6,8	968,0	5,1	80,9	3,7

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 3,5 mill. kroner

Kreditrisiko fordelt på risikoklasser 2022 – person i morbank og boligkreditselskap

	Brutto utlån	Brutto garanti-ansvar	Trekk-fasilitet	Engasje-ment	%	Engasjement trinn 1	Tapsavsetn trinn 1	Engasjement trinn 2	Tapsavsetn. trinn 2	Engasjement trinn 3	Tapsavsetn trinn 3*
A	11.435,7	0,8	1.271,4	12.708,0	36,9	12.673,6	0,7	34,4	0,0	0,0	0,0
B	14.594,9	0,1	2.175,7	16.770,8	48,7	16.661,0	3,1	109,8	0,1	0,0	0,0
C	3.232,8	0,1	127,5	3.360,4	9,8	3.263,7	1,3	96,8	0,1	0,0	0,0
D	829,9	0,0	18,6	848,6	2,5	649,8	0,5	198,8	0,4	0,0	0,0
E	272,1	0,0	3,4	275,5	0,8	138,8	0,2	136,7	0,5	0,0	0,0
F	198,0	0,0	2,7	200,7	0,6	50,5	0,1	150,1	1,1	0,0	0,0
G	71,2	0,0	0,4	71,7	0,2	30,7	0,1	41,0	0,5	0,0	0,0
H	37,0	0,0	0,0	37,0	0,1	3,4	0,0	33,6	0,6	0,0	0,0
I	108,1	0,0	3,4	111,4	0,3	17,1	0,7	94,4	5,6	0,0	0,0
J	41,1	0,0	0,0	41,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	41,1	0,0
K	4,3	0,0	0,0	4,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3	3,7
Ufordelt	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	30.825,3	1,0	3.603,3	34.429,6	100,0	33.488,8	6,7	895,5	9,0	45,3	3,7

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 3,5 mill. kroner

Bedriftskunder – morbank

Risikoklassifiseringen inngår som en integrert del av kredittprosessen på bedriftsmarkedet og er sammen med engasjementets størrelse bestemmende for beslutningsnivå og førende for risikoprisning. Risikoklassifiseringen er sentral i forhold til styring og kontroll av løpende portefølje, og er basert på en automatisk scoremodell for foretak som estimerer sannsynlighet for mislighold (PD) basert på informasjon om kundens økonomi og adferd.

Kreditrisiko fordelt på risikoklasser 2023 – næring

	Brutto utlån	Brutto garanti-ansvar	Trekk-fasilitet	Engasje-ment	%	Engasjement trinn 1	Tapsavsetn trinn 1	Engasjement trinn 2	Tapsavsetn. trinn 2	Engasjement trinn 3	Tapsavsetn trinn 3*
A	2.317,2	11,3	83,5	2.412,0	59,3	2.410,1	0,4	1,9	0,0	0,0	0,0
B	682,8	3,7	50,0	736,4	18,1	709,9	0,6	26,5	0,0	0,0	0,0
C	507,7	5,7	10,8	524,1	12,9	497,6	0,8	26,5	0,2	0,0	0,0
D	113,0	0,4	24,0	137,4	3,4	37,1	0,1	100,3	0,9	0,0	0,0
E	119,4	2,1	2,2	123,7	3,0	51,7	0,3	72,1	0,6	0,0	0,0
F	91,1	0,2	6,9	98,2	2,4	43,6	0,3	54,6	0,8	0,0	0,0
G	1,0	0,1	0,4	1,6	0,0	0,3	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0
H	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I	2,7	0,2	0,0	3,0	0,1	0,0	0,0	3,0	0,2	0,0	0,0
J	22,8	0,1	0,5	23,4	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	23,4	0,0
K	6,5	0,5	0,0	7,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	1,8
Ufordelt	0,6	1,9	0,4	3,0	0,1	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	3.864,9	26,2	178,8	4.069,9	100,0	3.753,3	2,5	286,2	2,8	30,4	1,8

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 1,8 mill. kroner

Kreditrisiko fordelt på risikoklasser 2022 – næring

	Brutto utlån	Brutto garanti-ansvar	Trekk-fasilitet	Engasje-ment	%	Engasjement trinn 1	Tapsavsetn trinn 1	Engasjement trinn 2	Tapsavsetn. trinn 2	Engasjement trinn 3	Tapsavsetn trinn 3*
A	2.346,5	18,7	85,2	2.450,4	66,2	2.439,3	0,3	11,1	0,0	0,0	0,0
B	508,5	23,6	34,5	566,7	15,3	558,9	0,3	7,8	0,0	0,0	0,0
C	449,5	2,9	11,6	464,0	12,5	457,1	0,6	6,9	0,0	0,0	0,0
D	82,0	1,2	9,8	93,0	2,5	57,6	0,1	35,3	0,2	0,0	0,0
E	80,3	0,3	4,3	84,9	2,3	28,6	0,1	56,3	0,5	0,0	0,0
F	21,9	0,4	5,0	27,4	0,7	7,6	0,1	19,8	0,5	0,0	0,0
G	3,2	0,0	0,1	3,3	0,1	3,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
H	0,4	0,1	0,3	0,7	0,0	0,4	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0
I	1,6	0,0	0,1	1,7	0,0	1,7	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
J	2,5	0,1	0,0	2,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0
K	6,6	0,5	0,0	7,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	7,1	1,8
Ufordelt	0,0	1,9	0,4	2,3	0,1	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	3.503,0	49,7	151,2	3.703,9	100,0	3.556,6	1,6	137,7	1,3	9,6	1,8

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 1,7 mill. kroner

AS Finansiering

Risikoklassifisering er en integrert del av kredittprosessen for innvilgelse og overordnet styring av porteføljen og er basert på en automatisk scoremodell tilpasset AS Finansiering sin portefølje som estimerer sannsynlighet for mislighold (PD) basert på informasjon om kundens økonomi og adferd.

Kredittrisiko fordelt på risikoklasser 2023 – AS Finansiering

	Brutto utlån	Brutto garanti-ansvar	Trekk-fasilitet	Engasje-ment	Engasjement %	Engasjement trinn 1	Tapsavsetn trinn 1	Engasjement trinn 2	Tapsavsetn. trinn 2	Engasjement trinn 3	Tapsavsetn trinn 3*
A	15,1	0,0	0,0	15,1	0,5	15,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B	196,6	0,0	0,0	196,6	6,9	196,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C	343,5	0,0	0,0	343,5	12,1	343,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
D	379,7	0,0	0,0	379,7	13,3	376,9	0,2	2,8	0,0	0,0	0,0
E	617,7	0,0	0,0	617,7	21,7	608,5	0,6	9,2	0,0	0,0	0,0
F	604,6	0,0	0,0	604,6	21,2	577,7	1,1	26,9	0,1	0,0	0,0
G	291,6	0,0	0,0	291,6	10,2	228,1	0,7	63,4	0,4	0,0	0,0
H	118,5	0,0	0,0	118,5	4,2	43,0	0,2	75,5	0,8	0,0	0,0
I	111,5	0,0	0,0	111,5	3,9	4,6	0,1	106,9	3,4	0,0	0,0
J	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
K	168,3	0,0	0,0	168,3	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	168,3	79,5
Ufordelt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	2.847,0	0,0	0,0	2.847,0	100,0	2.394,0	3,2	284,7	4,7	168,3	79,5

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 78,5 mill. kroner

Kredittrisiko fordelt på risikoklasser 2022 – AS Finansiering

	Brutto utlån	Brutto garanti-ansvar	Trekk-fasilitet	Engasje-ment	Engasjement %	Engasjement trinn 1	Tapsavsetn trinn 1	Engasjement trinn 2	Tapsavsetn. trinn 2	Engasjement trinn 3	Tapsavsetn trinn 3*
A	7,5	0,0	0,0	7,5	0,3	7,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
B	208,7	0,0	0,0	208,7	8,0	207,8	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0
C	334,0	0,0	0,0	334,0	12,8	333,4	0,1	0,6	0,0	0,0	0,0
D	347,9	0,0	0,0	347,9	13,3	345,5	0,2	2,4	0,0	0,0	0,0
E	523,1	0,0	0,0	523,1	20,0	515,0	0,5	8,2	0,0	0,0	0,0
F	523,6	0,0	0,0	523,6	20,0	500,0	0,9	23,7	0,1	0,0	0,0
G	277,7	0,0	0,0	277,7	10,6	223,0	0,7	54,6	0,3	0,0	0,0
H	115,1	0,0	0,0	115,1	4,4	46,2	0,3	68,9	0,7	0,0	0,0
I	113,8	0,0	0,0	113,8	4,4	4,0	0,1	109,8	3,9	0,0	0,0
J	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
K	160,6	0,0	0,0	160,6	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0	160,6	81,2
Ufordelt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	2.612,1	0,0	0,0	2.612,1	100,0	2.182,3	2,9	269,2	5,1	160,6	81,2

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 80,6 mill. kroner

Sikkerhet i forhold til utlån til kunder

	Konsern	Konsern	Morbank	Morbank
Maksimal eksponering for kredittrisiko	31.12.23	31.12.22	31.12.23	31.12.22
Brutto utlån til kunder inkl. ubenyttet trekkrettighet og garantier til kunder	42.047,3	40.706,3	18.055,2	17.324,8

Sikkerhetsobjektene art og kvalitet

Konsernet har i all hovedsak en utlånsportefølje som er sikret med pant i fast eiendom. Der et engasjement er sikret med pant i fast eiendom er eiendomsverdien basert på en antatt markedsverdi på tidspunktet for siste vurdering av engasjementet. Antatt markedsverdi har sin bakgrunn i kjente omsetningsverdier, takster eller andre typer verdivurderinger. For næringseiendom vil objektene kontantstrøm være retningsgivende for den vurderte markedsverdien. For alle andre typer sikkerheter inklusiv driftsavhengige sikkerheter gjøres det konservative anslag knyttet til antatte markedsverdier. Prinsipper for verdivurderinger av alle de underliggende pantobjektene er beskrevet i bankens retningslinjer.

Engasjementer med individuelt vurdert tapsavsetning i trinn 3

For engasjementer i konsernet med individuelt vurderte tapsavsetninger utgjør brutto engasjementssum 178,5 mill. kroner (154,2 mill. kroner i 2022) og tilhørende individuelt vurderte tapsavsetninger 83,7 mill. kroner (86,8 mill. kroner i 2022). For engasjementer i morbanken utgjør tilsvarende brutto engasjementsum 10,2 mill. kroner (9,2 mill. kroner i 2022) og tilhørende individuelt vurderte tapsavsetninger 5,2 mill. kroner (5,2 mill. kroner i 2022). Engasjementene i morbanken og boligkreditselskapet har all hovedsak sikkerhet ved pant i fast eiendom. I AS Finansiering utgjør brutto engasjementssum 146,5 mill. kroner (145,0 mill. kroner i 2022) og tilhørende individuelt vurderte tapsavsetninger 78,5 mill. kroner (80,6 mill. kroner i 2022).

Engasjementer uten tapsavsetning i trinn 3

Ved individuell vurdering, hvor vurdert nåverdi av sikkerhetsstillelser tilsier at konsernet ikke blir påført tap, foretas det ikke tapsavsetning knyttet til engasjementer. Sum av engasjementer i konsernet som er misligholdt, men uten tapsavsetning, utgjør 100,0 mill. kroner (41,1 mill. kroner i 2022). Estimert virkelig verdi på sikkerhetene utgjør 179,3 mill. kroner (90,8 mill. kroner i 2022). I morbanken utgjør engasjementer tilsvarende 64,0 mill. (18,4 mill. kroner i 2022) og verdi på sikkerhetene 95,8 mill. kroner (22,9 mill. kroner i 2022). I det alt vesentligste er sikkerhetsobjektene fast eiendom. I tabellen under vises engasjementseksponeringen i forhold til vurdert verdi på sikkerhetene (LTV).

Konsern 2023		Konsern 2022		Misligholdte engasjementer uten tapsavsetning i prosent av verdi på sikkerhetene	Morbank 2023		Morbank 2022	
Mill. kr	Prosent	Mill. kr	Prosent		Mill. kr	Prosent	Mill. kr	Prosent
18,0	18,0 %	16,1	39,1 %	Under 50 %	4,8	7,5 %	4,9	26,6 %
41,4	41,4 %	14,9	36,2 %	50 % til 70 %	28,1	43,9 %	4,0	21,5 %
37,4	37,3 %	10,1	24,5 %	70 % til 85 %	29,9	46,6 %	9,5	51,5 %
3,1	3,1 %	0,1	0,2 %	85 % til 100 %	1,1	1,7 %	0,1	0,4 %
0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	Over 100 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
0,1	0,1 %	0,0	0,0 %	Usikret	0,1	0,2 %	0,0	0,0 %
100,0	100,0 %	41,1	100,0 %	Totalt	64,0	100,0 %	18,4	100,0 %

NOTE 10 - TAP PÅ UTLÅN, UBENYTTETE KREDITTER OG GARANTIER

Tapskostnad

	Konsern 2023	Konsern 2022	Morbank 2023	Morbank 2022
Endring modellberegnet avsetning trinn 1	1,1	-2,3	1,0	-0,9
Endring modellberegnet avsetning trinn 2	-2,7	0,4	-1,3	1,7
Endring modellberegnet avsetning trinn 3	0,4	-0,5	0,0	0,0
Økning i eksisterende individuelle tapsavsetninger	8,0	9,4	0,0	0,0
Nye individuelle tapsavsetninger	9,3	9,4	0,0	1,2
Konstaterte tap dekket av tidligere individuelle tapsavsetninger	14,3	23,2	0,0	0,1
Reversering av tidligere individuelle tapsavsetninger	-19,5	-29,9	0,0	-0,1
Konstaterte tap hvor det tidligere ikke er avsatt for indiv. tapsavsetninger	1,7	1,0	0,1	0,3
Inngang på tidligere konstaterte tap	-6,2	-4,1	-0,2	-0,3
Periodens amortiseringskostnad	0,2	0,1	0,2	0,1
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	6,7	6,8	-0,2	1,9
- Herav tap på ubenyttede kreditter og garantier	0,2	-0,1	0,2	-0,3

Tapskostnad i konsern

	Person 2023	Person 2022	Næring 2023	Næring 2022	ASF 2023	ASF 2022
Endring modellberegnet avsetning trinn 1	0,1	-0,6	0,9	-0,7	0,2	-0,9
Endring modellberegnet avsetning trinn 2	-3,9	2,8	1,5	-0,6	-0,3	-1,8
Endring modellberegnet avsetning trinn 3	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,4	-0,4
Økning i eksisterende individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	0,0	0,0	8,0	9,4
Nye individuelle tapsavsetninger	0,0	0,1	0,0	1,1	9,3	8,1
Konstaterte tap dekket av tidligere individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	0,0	0,1	14,3	23,1
Reversering av tidligere individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	0,0	-0,1	-19,5	-29,8
Konstaterte tap hvor det tidligere ikke er avsatt for indiv. tapsavsetninger	0,1	0,3	0,0	0,0	1,6	0,8
Inngang på tidligere konstaterte tap	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-6,0	-3,8
Periodens amortiseringskostnad	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	-3,8	2,3	2,4	-0,3	8,0	4,7
- Herav tap på ubenyttede kreditter og garantier	0,0	0,1	0,2	-0,2	0,0	0,0

Endringer i tapsavsetninger - konsern

Endringer i tapsavsetninger 2023	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	Totalt
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.23	11,2	15,3	86,7	113,2
Overført til trinn 1	3,7	-3,3	-0,3	0,0
Overført til trinn 2	-0,5	1,0	-0,5	0,0
Overført til trinn 3	-0,2	-2,4	2,5	0,0
Netto endring	-4,5	2,2	8,7	6,5
Nye tap	6,5	4,1	1,5	12,1
Fraregnet tap	-4,5	-4,8	-13,6	-22,8
Endring i risikomodell/parametere	0,6	0,4	0,0	1,0
Utgående balanse pr. 31.12.23	12,4	12,6	85,0	109,9
- Herav tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier	0,7	0,5	0,3	1,5
Modellberegnet tapsavsetning	12,4	12,6	1,3	26,2
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	83,7	83,7

Endringer i tapsavsetninger 2022	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	Totalt
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.22	13,5	14,8	98,2	126,5
Overført til trinn 1	4,2	-3,6	-0,6	0,0
Overført til trinn 2	-0,6	1,3	-0,7	0,0
Overført til trinn 3	-0,2	-1,3	1,5	0,0
Netto endring	-5,5	3,6	9,8	7,9
Nye tap	6,4	6,4	2,1	14,9
Fraregnet tap	-5,7	-4,8	-23,3	-33,8
Endring i risikomodell/parametere	-0,9	-1,2	-0,2	-2,3
Utgående balanse pr. 31.12.22	11,2	15,3	86,7	113,2
- Herav tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier	0,7	0,3	0,3	1,3
Modellberegnet tapsavsetning	11,2	15,3	0,9	27,4
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	85,8	85,8

Endringer i brutto utlån – konsern

Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn 2023	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.23	35.129,5	1.272,1	215,0	36.616,5
Overført til trinn 1	361,5	-355,3	-6,2	0,0
Overført til trinn 2	-654,2	678,4	-24,2	0,0
Overført til trinn 3	-59,0	-83,5	142,5	0,0
Netto endring	-247,9	-92,5	-34,4	-374,8
Nye utlån	18.909,4	546,6	22,1	19.478,1
Fraregnet utlån	-17.467,8	-475,1	-37,5	-17.980,4
Utgående balanse pr. 31.12.23	35.971,5	1.490,7	277,2	37.739,4
- Herav utlån med betalingslettelser	0,0	222,3	41,2	263,5

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi

Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn 2022	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.22	37.848,4	1.091,5	298,2	39.238,1
Overført til trinn 1	313,0	-307,4	-5,6	0,0
Overført til trinn 2	-598,4	625,5	-27,0	0,0
Overført til trinn 3	-35,6	-36,8	72,4	0,0
Netto endring	-101,5	-99,4	-21,2	-222,0
Nye utlån	16.964,3	475,1	18,3	17.457,7
Fraregnet utlån	-19.260,8	-476,5	-119,9	-19.857,2
Utgående balanse pr. 31.12.22	35.129,5	1.272,1	215,0	36.616,5
- Herav utlån med betalingslettelser	0,0	254,0	19,3	273,3

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi

Endringer i tapsavsetninger – person i morbank og boligkreditselskap

Endringer i tapsavsetninger 2023	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	Totalt
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.23	6,7	9,0	3,7	19,3
Overført til trinn 1	2,2	-2,2	0,0	0,0
Overført til trinn 2	-0,2	0,2	0,0	0,0
Overført til trinn 3	0,0	-1,3	1,3	0,0
Netto endring	-2,3	1,4	-1,2	-2,1
Nye tap	2,8	1,1	0,0	3,9
Fraregnet tap	-2,5	-3,0	0,0	-5,6
Endring i risikomodell/parametere	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående balanse pr. 31.12.23	6,8	5,1	3,7	15,5
- Herav tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier	0,7	0,2	0,0	0,9
Modellberegnet tapsavsetning	6,8	5,1	0,2	12,0
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	3,5	3,5

Endringer i tapsavsetninger 2022	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	Totalt
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.22	7,3	6,1	3,7	17,2
Overført til trinn 1	1,2	-1,2	0,0	0,0
Overført til trinn 2	-0,2	0,2	0,0	0,0
Overført til trinn 3	-0,1	-0,2	0,3	0,0
Netto endring	-1,5	2,7	-0,2	0,9
Nye tap	2,6	2,5	0,0	5,1
Fraregnet tap	-2,7	-1,8	-0,1	-4,7
Endring i risikomodell/parametere	0,1	0,7	0,0	0,8
Utgående balanse pr. 31.12.22	6,7	9,0	3,7	19,3
- Herav tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier	0,7	0,2	0,0	0,9
Modellberegnet tapsavsetning	6,7	9,0	0,2	15,8
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	3,5	3,5

Endringer i brutto utlån – person i morbank og boligkreditselskap

Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn 2023	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.23	29.606,2	876,1	47,8	30.530,1
Overført til trinn 1	264,2	-261,7	-2,5	0,0
Overført til trinn 2	-447,0	462,4	-15,5	0,0
Overført til trinn 3	-10,2	-47,2	57,4	0,0
Netto endring	188,2	-35,8	-3,2	149,1
Nye utlån	16.333,8	335,5	8,6	16.677,9
Fraregnet utlån	-15.926,7	-382,6	-13,0	-16.322,3
Utgående balanse pr. 31.12.23	30.008,5	946,7	79,6	31.034,8
- Herav utlån med betalingslettelser	0,0	211,7	34,9	246,6

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi

Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn 2022	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.22	31.590,8	660,5	47,5	32.298,8
Overført til trinn 1	173,8	-173,8	0,0	0,0
Overført til trinn 2	-407,2	423,9	-16,7	0,0
Overført til trinn 3	-18,2	-13,7	31,9	0,0
Netto endring	255,8	-53,4	0,4	202,8
Nye utlån	14.841,1	336,2	3,7	15.181,1
Fraregnet utlån	-16.830,0	-303,6	-19,0	-17.152,6
Utgående balanse pr. 31.12.22	29.606,2	876,1	47,8	30.530,1
- Herav utlån med betalingslettelser	0,0	237,8	19,2	257,0

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi

Endringer i tapsavsetninger – næring

Endringer i tapsavsetninger 2023	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	Totalt
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.23	1,6	1,3	1,8	4,7
Overført til trinn 1	0,0	0,0	0,0	0,0
Overført til trinn 2	-0,1	0,1	0,0	0,0
Overført til trinn 3	-0,1	0,0	0,1	0,0
Netto endring	-0,5	0,0	-0,1	-0,6
Nye tap	1,2	1,3	0,0	2,5
Fraregnet tap	-0,3	-0,2	0,0	-0,6
Endring i risikomodell/parametere	0,6	0,5	0,0	1,1
Utgående balanse pr. 31.12.23	2,5	2,8	1,8	7,1
- Herav tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier	0,0	0,3	0,3	0,6
Modellberegnet tapsavsetning	2,5	2,8	0,1	5,3
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	1,8	1,8

Endringer i tapsavsetninger 2022	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	Totalt
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.22	2,3	1,9	0,8	4,9
Overført til trinn 1	0,7	-0,7	0,0	0,0
Overført til trinn 2	-0,1	0,1	0,0	0,0
Overført til trinn 3	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto endring	-1,1	0,3	1,2	0,4
Nye tap	0,6	0,6	0,0	1,2
Fraregnet tap	-1,0	-1,0	-0,1	-2,1
Endring i risikomodell/parametere	0,1	0,1	0,0	0,3
Utgående balanse pr. 31.12.22	1,6	1,3	1,8	4,7
- Herav tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier	-0,1	0,2	0,3	0,4
Modellberegnet tapsavsetning	1,6	1,3	0,1	2,9
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	1,7	1,7

Endringer i brutto utlån – næring

Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn 2023	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.23	3.341,0	126,8	6,6	3.474,4
Overført til trinn 1	4,9	-4,9	0,0	0,0
Overført til trinn 2	-84,1	84,1	0,0	0,0
Overført til trinn 3	-23,0	0,0	23,0	0,0
Netto endring	-124,1	-18,6	-0,2	-142,9
Nye utlån	1.470,8	112,8	0,0	1.583,6
Fraregnet utlån	-1.016,5	-40,8	-0,1	-1.057,4
Utgående balanse pr. 31.12.23	3.569,0	259,3	29,3	3.857,6
- Herav utlån med betalingslettelser	0,0	8,5	6,1	14,7

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi

Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn 2022	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.22	4.182,2	164,1	72,1	4.418,4
Overført til trinn 1	38,4	-38,4	0,0	0,0
Overført til trinn 2	-75,2	78,0	-2,8	0,0
Overført til trinn 3	0,0	-0,1	0,1	0,0
Netto endring	-39,7	-6,5	0,0	-46,2
Nye utlån	1.130,9	39,2	0,0	1.170,1
Fraregnet utlån	-1.895,7	-109,5	-62,7	-2.067,9
Utgående balanse pr. 31.12.22	3.341,0	126,8	6,6	3.474,4
- Herav utlån med betalingslettelser	0,0	14,8	0,0	14,8

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi

Endringer i tapsavsetninger – AS Finansiering

Endringer i tapsavsetninger 2023	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	Totalt
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.23	2,9	5,1	81,2	89,2
Overført til trinn 1	1,4	-1,1	-0,3	0,0
Overført til trinn 2	-0,2	0,8	-0,5	0,0
Overført til trinn 3	-0,1	-1,1	1,2	0,0
Netto endring	-2,1	0,6	10,0	8,6
Nye tap	1,9	1,4	1,5	4,8
Fraregnet tap	-0,7	-0,9	-13,5	-15,1
Endring i risikomodell/parametere	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående balanse pr. 31.12.23	3,2	4,7	79,5	87,4
- Herav tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier	0,0	0,0	0,0	0,0
Modellberegnet tapsavsetning	3,2	4,7	1,0	8,9
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	78,5	78,5

Endringer i tapsavsetninger 2022	Forventet	Forventet	Forventet	Totalt
	tap	tap	tap	
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.22	3,9	6,9	93,8	104,5
Overført til trinn 1	2,3	-1,7	-0,6	0,0
Overført til trinn 2	-0,3	1,0	-0,7	0,0
Overført til trinn 3	-0,1	-1,1	1,1	0,0
Netto endring	-3,2	1,0	8,8	6,7
Nye tap	2,5	2,3	2,1	6,9
Fraregnet tap	-1,0	-1,4	-23,1	-25,4
Endring i risikomodell/parametere	-1,2	-2,0	-0,2	-3,4
Utgående balanse pr. 31.12.22	2,9	5,1	81,2	89,2
- Herav tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier	0,0	0,0	0,0	0,0
Modellberegnet tapsavsetning	2,9	5,1	0,6	8,6
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	80,6	80,6

Endringer i brutto utlån – AS Finansiering

Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn 2023	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.23	2.182,3	269,2	160,6	2.612,1
Overført til trinn 1	92,3	-88,7	-3,7	0,0
Overført til trinn 2	-123,1	131,9	-8,7	0,0
Overført til trinn 3	-25,8	-36,2	62,0	0,0
Netto endring	-312,0	-38,1	-31,0	-381,0
Nye utlån	1.104,9	98,3	13,5	1.216,7
Fraregnet utlån	-524,6	-51,7	-24,4	-600,7
Utgående balanse pr. 31.12.23	2.394,0	284,7	168,3	2.847,0
- Herav utlån med betalingslettelser	0,0	2,1	0,1	2,2

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi

Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn 2022	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.22	2.075,3	267,0	178,5	2.520,8
Overført til trinn 1	100,8	-95,1	-5,6	0,0
Overført til trinn 2	-116,0	123,5	-7,5	0,0
Overført til trinn 3	-17,4	-23,0	40,4	0,0
Netto endring	-317,6	-39,4	-21,5	-378,6
Nye utlån	992,3	99,8	14,5	1.106,6
Fraregnet utlån	-535,1	-63,5	-38,2	-636,7
Utgående balanse pr. 31.12.22	2.182,3	269,2	160,6	2.612,1
- Herav utlån med betalingslettelser	0,0	1,5	0,1	1,5

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi

Endringer i tapsavsetninger - morbank

Endringer i tapsavsetninger 2023	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	Totalt
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.23	4,9	7,0	5,5	17,4
Overført til trinn 1	1,2	-1,2	0,0	0,0
Overført til trinn 2	-0,2	0,2	0,0	0,0
Overført til trinn 3	-0,1	-0,9	0,9	0,0
Netto endring	-1,7	0,7	-0,9	-1,9
Nye tap	3,1	2,0	0,0	5,1
Fraregnet tap	-2,0	-2,6	0,0	-4,6
Endring i risikomodell/parametere	0,6	0,4	0,0	1,0
Utgående balanse pr. 31.12.23	5,8	5,7	5,5	17,1
- Herav tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier	0,3	0,4	0,3	1,0
Modellberegnet tapsavsetning	5,8	5,7	0,3	11,8
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	5,2	5,2

Endringer i tapsavsetninger 2022	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	Totalt
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.22	5,8	5,3	4,4	15,5
Overført til trinn 1	1,2	-1,2	0,0	0,0
Overført til trinn 2	-0,1	0,1	0,0	0,0
Overført til trinn 3	0,0	-0,2	0,2	0,0
Netto endring	-1,5	2,1	1,1	1,7
Nye tap	2,3	2,2	0,0	4,4
Fraregnet tap	-2,8	-1,9	-0,2	-5,0
Endring i risikomodell/parametere	0,1	0,6	0,0	0,7
Utgående balanse pr. 31.12.22	4,9	7,0	5,5	17,4
- Herav tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier	0,3	0,2	0,3	0,8
Modellberegnet tapsavsetning	4,9	7,0	0,3	12,2
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	5,2	5,2

Endringer i brutto utlån - morbank

Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn 2023	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.23	15.465,6	534,3	29,2	16.029,1
Overført til trinn 1	105,9	-105,8	-0,1	0,0
Overført til trinn 2	-312,9	321,1	-8,3	0,0
Overført til trinn 3	-27,3	-24,1	51,4	0,0
Netto endring	-147,5	-29,6	-0,1	-177,2
Nye utlån	8.822,4	223,9	8,6	9.054,9
Fraregnet utlån	-7.858,6	-220,6	-6,5	-8.085,7
Utgående balanse pr. 31.12.23	16.047,6	699,2	74,2	16.821,1
- Herav utlån med betalingslettelser	0,0	70,6	26,9	97,5

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi

Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn 2022	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.22	16.695,5	455,1	93,0	17.243,6
Overført til trinn 1	112,3	-112,2	0,0	0,0
Overført til trinn 2	-242,1	250,5	-8,4	0,0
Overført til trinn 3	-5,9	-6,9	12,8	0,0
Netto endring	-151,8	-7,8	0,0	-159,6
Nye utlån	8.019,9	181,6	0,0	8.201,5
Fraregnet utlån	-8.962,4	-226,0	-68,2	-9.256,5
Utgående balanse pr. 31.12.22	15.465,6	534,3	29,2	16.029,1
- Herav utlån med betalingslettelser	0,0	111,9	8,3	120,2

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi

Modellberegnet forventet tap

De økonomiske utsiktene vurderes i all hovedsak uendret ved utgangen av 2023 sammenlignet med det som ble lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet for 2022.

Sannsynlighetsvektingen av makrosenarioer ved beregning av modellberegnet forventet tap er holdt uendret ved utgangen av 2023 sammenlignet med hva som ble lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet for 2022. Faktorene for de ulike scenarioene, som uttrykker størrelsen på forventet tap i optimistisk og pessimistisk scenario sammenlignet med forventet tap i forventet scenario, er holdt uendret ved utgangen av 2023, med unntak av segment næringsseiendom, sammenlignet med hva som ble lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet for 2022. I segment næringsseiendom er faktoren økt fra 600 til 1.000 per 31.12.2023. Effekten av endringen utgjorde 1,0 mill. kroner i økte modellberegndede tapsavsetninger.

Sensitivitetsanalyser på modellberegnet forventet tap

Makrosenarioer og sannsynlighetsvekting

For måling av forventet tap i konsernet er engasjementer inndelt i segmenter. De vesentlige segmentene er næringsseiendom, andre næringslån, boliglån og AS Financiering. Ved måling av modellberegnet forventet tap pr. segment gjøres det blant annet vurdering av makrosituasjonen og forventet økonomisk utvikling, oppståtte hendelser, utvikling i mislighold og tap, utvikling i segmentets kredittkvalitet samt prisutvikling i bolig- og næringsseidomsmarkedet. Vurderingene krever stor grad av skjønn. Forventet tap i forventet scenario er utledet basert på en normalkonjunktur-situasjon over tid og faktor er satt til 100 i samtlige segmenter. I optimistisk og pessimistisk scenario er det gjort vurderinger med utgangspunkt i forventet scenario. Forventet tap i disse scenarioene sammenlignet med forventet scenario er uttrykt gjennom en estimert faktor. I pessimistisk scenario er faktor estimert til 200 for samtlige engasjementer unntatt næringsengasjementene, hvor faktor er estimert til 1.000 på næringsseiendom og 600 på andre næringslån. Ved vurdering av det pessimistiske scenarioet er det gjort vurderinger som reflekterer en realistisk streng og negativ makroøkonomisk utvikling, hvor mislighold øker og sikkerhetsverdier reduseres, slik at tapene vil øke og nedbetalingsplaner påvirkes ved at refinansiering blir vanskeligere. Ved vurdering av optimistisk scenario er faktor estimert til 80.

I tabeller under vises forventet tap i de forskjellige scenarioene samt sannsynlighetsvekt. Individuelt vurderte tapsavsetninger er uendret i de forskjellige scenarioene.

31.12.23 - Konsern	Sannsynlighetsvekt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
<i>Person i morbank og boligkreditselskapet</i>					
Optimistisk scenario	0 %	4,1	3,0	3,6	10,7
Forventet scenario	70 %	5,2	3,8	3,6	12,6
Pessimistisk scenario	30 %	10,5	8,0	3,9	22,3
Tapsavsetninger (sannsynlighetsvektet)	100 %	6,8	5,1	3,7	15,5
<i>Næring</i>					
Optimistisk scenario	0 %	0,7	1,0	1,8	3,5
Forventet scenario	70 %	0,9	1,2	1,8	3,9
Pessimistisk scenario	30 %	6,1	6,3	2,0	14,4
Tapsavsetninger (sannsynlighetsvektet)	100 %	2,5	2,8	1,8	7,1
<i>AS Finansiering</i>					
Optimistisk scenario	0 %	1,9	2,9	79,1	83,9
Forventet scenario	70 %	2,4	3,6	79,2	85,3
Pessimistisk scenario	30 %	4,9	7,3	80,0	92,1
Tapsavsetninger (sannsynlighetsvektet)	100 %	3,2	4,7	79,5	87,4
<i>Sum konsern</i>					
Optimistisk scenario	0 %	6,8	6,9	84,5	98,2
Forventet scenario	70 %	8,5	8,7	84,6	101,8
Pessimistisk scenario	30 %	21,4	21,6	85,9	128,9
Tapsavsetninger (sannsynlighetsvektet)	100 %	12,4	12,6	85,0	109,9

31.12.22 - Konsern	Sannsynlighetsvekt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
<i>Person i morbank og boligkreditselskapet</i>					
Optimistisk scenario	0 %	4,1	5,5	3,6	13,1
Forventet scenario	70 %	5,1	6,8	3,6	15,5
Pessimistisk scenario	30 %	10,4	13,9	3,8	28,1
Tapsavsetninger (sannsynlighetsvektet)	100 %	6,7	9,0	3,7	19,3
<i>Næring</i>					
Optimistisk scenario	0 %	0,6	0,5	1,8	2,9
Forventet scenario	70 %	0,8	0,6	1,8	3,2
Pessimistisk scenario	30 %	3,5	2,8	2,0	8,2
Tapsavsetninger (sannsynlighetsvektet)	100 %	1,6	1,3	1,8	4,7
<i>AS Finansiering</i>					
Optimistisk scenario	0 %	1,8	3,1	80,9	85,9
Forventet scenario	70 %	2,3	3,9	81,0	87,2
Pessimistisk scenario	30 %	4,5	7,8	81,5	93,8
Tapsavsetninger (sannsynlighetsvektet)	100 %	2,9	5,1	81,2	89,2
<i>Sum konsern</i>					
Optimistisk scenario	0 %	6,5	9,1	86,3	101,9
Forventet scenario	70 %	8,2	11,3	86,4	105,9
Pessimistisk scenario	30 %	18,4	24,5	87,3	130,1
Tapsavsetninger (sannsynlighetsvektet)	100 %	11,2	15,3	86,7	113,2

31.12.23 - Morbank	Sannsynlighetsvekt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Optimistisk scenario	0 %	2,8	2,7	5,4	10,9
Forventet scenario	70 %	3,5	3,4	5,4	12,3
Pessimistisk scenario	30 %	11,3	11,1	5,9	28,3
Tapsavsetninger (sannsynlighetsvekt)	100 %	5,8	5,7	5,5	17,1

31.12.22 - Morbank	Sannsynlighetsvekt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Optimistisk scenario	0 %	2,6	4,0	5,3	11,9
Forventet scenario	70 %	3,3	5,0	5,4	13,6
Pessimistisk scenario	30 %	8,6	11,8	5,8	26,1
Tapsavsetninger (sannsynlighetsvekt)	100 %	4,9	7,0	5,5	17,4

Sensitivitet på modellparametere

Det er foretatt sensitivitetsanalyse på de forutsetninger modellberegnet forventet tap er mest sensitive for, som er sannsynlighetsgrad for mislighold, forventet tap gitt mislighold og sannsynlighetsvektning av pessimistisk scenario. Sensitivitetsanalysene er foretatt på det modellberegnete forventede tapet og inkluderer ikke engasjementer som er individuelt tapsvurdert.

For økning i sannsynlighet for mislighold er det lagt til grunn en dobling av estimert 12 måneders sannsynlighet for mislighold (PD). For forventet tap gitt mislighold (LGD) er det lagt til grunn en økning med 50 %. Ved sannsynlighetsvektning av pessimistisk scenario er det lagt til grunn at sannsynligheten økes med 50 % og at forventet scenario reduseres tilsvarende.

31.12.23 - Konsern	Dobling av misligholds-sannsynlighet (PD)	50 % økning av forventet tap (LGD)	50 % økning i sannsynlighetsvekt for pessimistisk scenario
Næring	5,1	2,7	1,6
Person i morbank og boligkreditselskap	14,1	6,0	1,5
AS Financiering	10,6	4,4	1,0
Totalt	29,8	13,1	4,1

31.12.22 - Konsern	Dobling av misligholds-sannsynlighet (PD)	50 % økning av forventet tap (LGD)	50 % økning i sannsynlighetsvekt for pessimistisk scenario
Næring	4,1	1,5	0,8
Person i morbank og boligkreditselskap	17,3	7,9	1,9
AS Financiering	10,0	4,3	1,0
Totalt	31,5	13,7	3,6

31.12.23 - Morbank	Dobling av misligholds-sannsynlighet (PD)	50 % økning av forventet tap (LGD)	50 % økning i sannsynlighetsvekt for pessimistisk scenario
Næring	5,1	2,6	1,6
Person	7,6	3,3	0,8
Totalt	12,7	5,9	2,4

31.12.22 - Morbank	Dobling av misligholds-sannsynlighet (PD)	50 % økning av forventet tap (LGD)	50 % økning i sannsynlighetsvekt for pessimistisk scenario
Næring	4,1	1,4	0,7
Person	9,8	4,6	1,1
Totalt	13,8	6,1	1,9

Sensitivitet på individuelt vurderte tapsavsetninger

Engasjementer med individuelt vurderte tapsavsetninger i AS Financiering har en samlet brutto engasjementssum på 146,5 millioner kroner og individuelt vurderte tapsavsetninger utgjør 78,5 millioner kroner, som gir en netto balanseført verdi på 68,0 millioner kroner. Engasjementene kjennetegnes i hovedsak ved at panteobjektene er realisert (typisk et kjøretøy) og at selskapet har et mindre restkrav for videre inndrivelse. Mange av engasjementene i AS Financiering blir innfridd uten tap. Intervall for tapsavsetninger etter realisasjon av pant varierer typisk fra 35 prosent og opp til 90 prosent, og avhenger blant annet av hvor lenge engasjementet har vært misligholdt. Per 31.12.2023 utgjør gjennomsnittlig tapsavsetningsnivå 53,6 prosent. Dersom tapsavsetningsgraden hadde økt med 5 prosentpoeng ville de individuelt vurderte tapsavsetningene i AS Financiering økt med 7,3 millioner kroner per 31.12.2023.

Engasjementer med individuelt vurderte tapsavsetninger i morbank har en samlet brutto engasjementssum på 10,2 millioner kroner og individuelt vurderte tapsavsetninger utgjør 5,2 millioner kroner, som gir en netto balanseført verdi på 5,0 millioner kroner. Dersom tapsavsetningsgraden hadde økt med 5 prosentpoeng ville de individuelt vurderte tapsavsetningene i morbank økt med 0,5 millioner kroner per 31.12.2023.

Misligholdte engasjementer kunder

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
Betalingsmislighold over 90 dager				
10,9	7,0	Næring	10,9	7,0
13,6	10,2	Person	5,8	7,3
146,5	145,0	AS Financiering	0,0	0,0
171,0	162,3	Brutto betalingsmislighold	16,7	14,4
84,0	86,1	Tapsavsetninger	5,5	5,5
87,0	76,2	Netto betalingsmislighold	11,1	8,9
49 %	53 %	Avsetningsgrad	33 %	38 %
Øvrige misligholdte engasjementer				
19,5	0,1	Næring	19,5	0,1
67,3	37,6	Person	39,1	15,3
21,7	15,6	AS Financiering	0,0	0,0
108,5	53,3	Brutto øvrige misligholdte engasjementer	58,6	15,4
1,0	0,6	Tapsavsetninger	0,0	0,0
107,5	52,7	Netto øvrige misligholdte engasjementer	58,6	15,4
1 %	1 %	Avsetningsgrad	0 %	0 %
Sum misligholdte engasjementer				
30,4	7,1	Næring	30,4	7,1
80,9	47,8	Person	44,9	22,6
168,3	160,6	AS Financiering	0,0	0,0
279,6	215,6	Brutto misligholdte engasjementer	75,3	29,7
85,0	86,7	Tapsavsetninger	5,5	5,5
194,6	128,9	Netto misligholdte engasjementer	69,8	24,2
30 %	40 %	Avsetningsgrad	7 %	18 %

NOTE 11 - RENTERISIKO

Renterisiko knyttet til innskudd fra og utlån til kredittinstitusjoner, innskudd fra kunder og utlån til kunder, samt gjeld og plasseringer i sertifikater og obligasjoner, styres ved bruk av rentebytteavtaler og fastrenteavtaler. Ved innlån eller plasseringer i annen valuta inngås det som regel rente- og valutabytteavtaler slik at relevante markedsrenter er norske pengemarkedsrenter. Fordeling på valuta i tabellene er basert på instrumentenes underliggende valuta hvor effekten av sikring er inkludert.

Utlån til og innskudd fra personkunder medfører i realiteten 2 måneders rentebinding (Finansavtaleloven §3-13, 2. ledd).

Nedenfor vises resultatets sensitivitet for et parallelt skift i rentekurven på 1 prosentpoeng. Effekten er beregnet ut fra at et varig skift i rentekurven inntreffer på måletidspunktet 31.12.23 og utgjør ett års resultat effekt. Tabellen viser at en umiddelbar økning i rentene på 1 prosentpoeng vil gi netto økning i resultatet. Tilsvarende vil en umiddelbar reduksjon i rentene gi redusert resultat.

Tabellen "Tidspunkt frem til forventet renteendring" viser balansens fordeling med hensyn til renteendringstidspunkt. Netto eksponering viser netto rentebinding av aktiva- og passivasiden. Positive beløp for netto eksponering viser at banken i større grad har rentebinding på aktivasiden enn på passivasiden.

Rentesensitivitet - konsern pr. 31.12.23

Valuta	Økning i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen	Reduksjon i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen
NOK	+100	54,6	0,0	-100	-54,6	0,0
Sum		54,6	0,0	-100	-54,6	0,0

Rentesensitivitet - konsern pr. 31.12.22

Valuta	Økning i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen	Reduksjon i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen
NOK	+100	49,9	0,0	-100	-49,9	0,0
Sum		49,9	0,0	-100	-49,9	0,0

Tidspunkt frem til forventet renteendring pr. 31.12.23 – konsern

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten rentebinding	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK	398,0					18,8	416,9
	VAL						0,5	0,5
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	NOK	16,5						16,5
Utlån til kunder	NOK	3.749,6	33.785,6	42,2	175,4	28,2		37.781,0
Sertifikater og obligasjoner	NOK	972,8	4.405,3	49,3	296,4	153,9		5.877,7
Finansielle derivater	NOK						20,4	20,4
Opptjente ikke forfalte renter	NOK						179,7	179,7
Øvrige aktivaposter	NOK						833,5	833,5
	VAL						61,0	61,0
Totalt		5.136,9	38.190,9	91,4	471,8	182,1	1.113,9	45.187,1
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK			218,1				218,1
Innskudd fra kunder	NOK	3.735,7	12.118,2					15.853,9
Finansielle derivater	NOK						145,4	145,4
Verdipapirgjeld	NOK	2.205,0	19.310,0					21.515,0
Etterstilte seniorobligasjoner	NOK		1.492,7					1.492,7
Ansvarlig lånekapital	NOK		400,0					400,0
Påløpte renter	NOK						171,6	171,6
Øvrig gjeld	NOK						61,8	61,8
Totalt		5.940,7	33.320,9	218,1	0,0	0,0	378,9	39.858,6
Netto renteeksponering på balansen		-803,8	4.869,9	-126,7	471,8	182,1	735,0	
Kontraktssum på finansielle derivater, hvor det ikke er anvendt sikringsbokføring, som påvirker renteeksponeringen	NOK	140,0	604,0	-90,0	-470,0	-184,0		
Netto eksponering		-663,8	5.473,9	-216,7	1,8	-1,9	735,0	

Tabellen er basert på balanseførte verdier eksklusiv påløpte renter. Verdipapirgjeld hvor sikringsbokføring anvendes inkluderer effekten av sikringsinstrumenter.

Tidspunkt frem til forventet renteendring pr. 31.12.22 – konsern

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten rentebinding	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK	469,9					16,1	485,9
	VAL						0,5	0,5
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	NOK	16,1						16,1
Utlån til kunder	NOK	3.492,3	32.999,5	28,7	186,6	26,9		36.734,0
Sertifikater og obligasjoner	NOK	1.124,4	4.095,4	148,3	244,6			5.612,8
Finansielle derivater	NOK						2,5	2,5
Opptjente ikke forfalte renter	NOK						130,6	130,6
Øvrige aktivaposter	NOK						868,9	868,9
	VAL						47,4	47,4
Totalt		5.102,8	37.094,9	177,0	431,2	26,9	1.065,9	43.898,6
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK			272,6				272,6
Innskudd fra kunder	NOK	5.057,8	10.703,0					15.760,7
Finansielle derivater	NOK						136,3	136,3
Verdipapirgjeld	NOK	1.461,3	19.807,2					21.268,5
Etterstilte seniorobligasjoner	NOK		891,3					891,3
Ansvarlig lånekapital	NOK		419,9					419,9
Påløpte renter	NOK						110,5	110,5
Øvrig gjeld	NOK						43,5	43,5
Totalt		6.519,1	31.821,4	272,6	0,0	0,0	290,3	38.903,4
Netto renteeksponering på balansen		-1.416,3	5.273,4	-95,6	431,2	26,9	775,6	
Kontraktssum på finansielle derivater, hvor det ikke er anvendt sikringsbokføring, som påvirker renteeksponeringen	NOK	40,0	545,0	-175,0	-375,0	-35,0		
Netto eksponering		-1.376,3	5.818,4	-270,6	56,2	-8,1	775,6	

Tabellen er basert på balanseførte verdier eksklusiv påløpte renter. Verdipapirgjeld hvor sikringsbokføring anvendes inkluderer effekten av sikringsinstrumenter.

Rentesensitivitet - morbank pr. 31.12.23

Valuta	Økning i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen	Reduksjon i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen
NOK	+100	28,4	0,0	-100	-28,4	0,0
Sum		28,4	0,0		-28,4	0,0

Rentesensitivitet - morbank pr. 31.12.22

Valuta	Økning i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen	Reduksjon i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen
NOK	+100	24,9	0,0	-100	-24,9	0,0
Sum		24,9	0,0		-24,9	0,0

Tidspunkt frem til forventet renteendring pr. 31.12.23 - morbank

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten rentebinding	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK	398,0					18,8	416,9
	VAL						0,5	0,5
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	NOK	2.979,9	60,0					3.039,9
Utlån til kunder	NOK	3.609,2	13.153,3	42,2	175,4	28,2		17.008,4
Sertifikater og obligasjoner	NOK	864,8	4.203,1	49,3	296,4	153,9		5.567,4
Finansielle derivater	NOK						20,4	20,4
Opptjente ikke forfalte renter	NOK						126,1	126,1
Øvrige aktivaposter	NOK						2.666,3	2.666,3
	VAL						61,0	61,0
Totalt		7.852,0	17.416,4	91,4	471,8	182,1	2.893,1	28.906,9
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK	637,9	0,7	218,1				856,8
Innskudd fra kunder	NOK	3.784,0	12.118,2					15.902,2
Finansielle derivater	NOK						99,4	99,4
Verdipapirgjeld	NOK	1.454,2	3.584,6					5.038,7
Etterstilte seniorobligasjoner	NOK		1.492,7					1.492,7
Ansvarlig lånekapital	NOK		400,0					400,0
Påløpte renter	NOK						101,0	101,0
Øvrig gjeld	NOK						95,3	95,3
Totalt		5.876,1	17.596,2	218,1	0,0	0,0	295,7	23.986,1
Netto eksponering på balansen		1.975,9	-179,8	-126,7	471,8	182,1	2.597,5	
Kontraktssum på finansielle derivater, hvor det ikke er anvendt sikringsbokføring, som påvirker renteeksponeringen								
	NOK	140,0	604,0	-90,0	-470,0	-184,0		
Netto eksponering		2.115,9	424,2	-216,7	1,8	-1,9	2.597,5	

Tabellen er basert på balanseførte verdier eksklusiv påløpte renter. Verdipapirgjeld hvor sikringsbokføring anvendes inkluderer effekten av sikringsinstrumenter.

Tidspunkt frem til forventet renteendring pr. 31.12.22 - morbank

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten rentebinding	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK	469,9					16,1	485,9
	VAL						0,5	0,5
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	NOK	3.171,4	45,0					3.216,4
Utlån til kunder	NOK	3.369,2	12.671,5	28,7	186,6	26,9		16.282,8
Sertifikater og obligasjoner	NOK	1.046,4	3.882,9	148,3	244,6			5.322,3
Finansielle derivater	NOK							0,0
Opptjente ikke forfalte renter	NOK						88,1	88,1
Øvrige aktivaposter	NOK						2.697,2	2.697,2
	VAL						47,4	47,4
Totalt		8.056,9	16.599,5	177,0	431,2	26,9	2.849,2	28.140,7
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK	724,3	0,7	272,6				997,6
Innskudd fra kunder	NOK	5.127,7	10.703,0					15.830,6
Finansielle derivater	NOK						121,8	121,8
Verdipapirgjeld	NOK	708,0	4.337,8					5.045,7
Etterstilte seniorobligasjoner	NOK		891,3					891,3
Ansvarlig lånekapital	NOK		419,9					419,9
Påløpte renter	NOK						67,8	67,8
Øvrig gjeld	NOK						72,3	72,3
Totalt		6.559,9	16.352,7	272,6	0,0	0,0	262,0	23.447,2
Netto eksponering på balansen		1.497,0	246,8	-95,6	431,2	26,9	2.587,2	
Kontraktssum på finansielle derivater, hvor det ikke er anvendt sikringsbokføring, som påvirker renteeksponeringen								
	NOK	40,0	545,0	-175,0	-375,0	-35,0		
Netto eksponering		1.537,0	791,8	-270,6	56,2	-8,1	2.587,2	

Tabellen er basert på balanseførte verdier eksklusiv påløpte renter. Verdipapirgjeld hvor sikringsbokføring anvendes inkluderer effekten av sikringsinstrumenter.

NOTE 12 - LIKVIDITETSRISIKO

Så lenge bankens lånekunder ønsker langsiktig finansiering og bankens innskuddskunder i praksis på meget kort varsel kan disponere sine innskudd, vil det for banken oppstå en likviditetsrisiko. I tillegg er Sparebanken Øst avhengig av å finansiere et gap mellom innskudd fra kunder og utlån til publikum. Sparebanken Øst har en konservativ likviditetsstrategi, og ved utgangen av 2023 anses likviditetsrisikoen som lav.

Banken har bevisst søkt å redusere likviditetsrisikoen ved blant annet å fordele innlåningen på flere kilder/instrumenter og/eller ved å balansere løpetiden for kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse. Banker har i all hovedsak det norske obligasjonsmarkedet som fundingkilde. Dette øker sårbarheten noe og gjør at banken søker å ha en langsiktig fundingstrategi og ønsker å ha et balansert forhold mellom langsiktige og kortsiktige innlån. Som mål på langsiktighet i finansieringen benyttes Net Stable Funding Ratio (NSFR). Banken hadde ved utgangen av 2023 en NSFR på 127,7 % mot 130,1 % for ett år siden.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) utgjør 250,1 % pr. 31.12.23 mot 217,3 % for ett år siden. LCR skal sikre at bankene har tilstrekkelig likvider av svært høy kvalitet til å tåle en periode på 30 dager med sterk markedsuro. Banken vil til enhver tid oppfylle gjeldende krav til LCR, satt av myndighetene, både på foretak og konsernnivå. Bankens likviditetsportefølje består i hovedsak av kontanter, verdipapirer utstedt av den norske stat, statsgaranterte obligasjoner, verdipapirer utstedt av norske kommuner og obligasjoner med fortrinnsrett. Banken har i tillegg stilt obligasjoner som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank.

Konsernets innskudd målt i % av netto utlån utgjør 41,9 % pr. 31.12.23 mot 42,8 % for ett år siden. Øvrig finansiering skjer hovedsakelig i markedet gjennom opptak av senior usikrede obligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett. Det er vedtatt rammer og måltall som skal sikre at forholdet mellom innskudd og markedsfinansiering opprettholdes på et tilfredsstillende nivå. De kommende årene stiller relativt store krav til refinansiering, og banken ønsker å ta høyde for usikre tider og vil derfor søke refinansiering på et tidlig tidspunkt.

Finansielle forpliktelser

Nedenfor vises konsernets finansielle forpliktelser til nominell verdi. Alle forpliktelser er lagt til kategorien for første mulige utbetaling der kontraktsmessig betalingsdato er gitt. Det er forpliktelsesenes hovedstol inklusiv fremtidige rentebetalinger som er oppgitt. Rentesatser og valutakurser er pr. 31.12.23. Forpliktelser relatert til derivater er vist på egen linje, samt at relaterte innstrømmer fra derivatene er vist under hver tabell.

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser pr. 31.12.23 – konsern

	Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd - 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner			67,7	203,1			270,8
Innskudd fra kunder	12.884,2	2.529,9	577,8	0,3			15.992,3
Verdipapirgjeld	208,2	1.233,2	3.215,2	17.009,0	2.570,5		24.236,1
Andre forpliktelser			515,4				515,4
Etterstilte seniorobligasjoner		17,1	63,8	1.379,0	324,1		1.784,0
Ansvarlig lånekapital		7,1	21,3	502,8			531,1
Lånetilsagn	541,8						541,8
Ubenyttet kreditt	4.033,8						4.033,8
Garantier						26,7	26,7
Finansielle forpliktelser eksl. derivater	17.668,1	3.787,4	4.461,1	19.094,2	2.894,6	26,7	47.932,1
Finansielle derivater (utstrømmer)	34,4	64,8	236,2	914,4	160,7		1.410,6
Finansielle forpliktelser	17.702,5	3.852,2	4.697,2	20.008,6	3.055,4	26,7	49.342,7
Finansielle derivater (innstrømmer)	9,9	41,5	208,0	689,5	132,3		1.081,2

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser pr. 31.12.22 – konsern

	Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd - 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner			67,5	269,9			337,4
Innskudd fra kunder	13.036,8	2.320,5	405,2				15.762,5
Verdipapirgjeld	8,2	181,3	3.620,5	17.774,5	2.155,4		23.739,8
Andre forpliktelser			290,9				290,9
Etterstilte seniorobligasjoner		9,7	29,0	998,6			1.037,3
Ansvarlig lånekapital		25,4	213,2	245,4			484,0
Lånetilsagn	512,5						512,5
Ubenyttet kreditt	3.742,5						3.742,5
Garantier						50,7	50,7
Finansielle forpliktelser eksl. derivater	17.300,1	2.536,9	4.626,3	19.288,3	2.155,4	50,7	45.957,7
Finansielle derivater (utstrømmer)	9,6	50,0	182,2	520,2	104,9		866,9
Finansielle forpliktelser	17.309,7	2.586,9	4.808,5	19.808,5	2.260,3	50,7	46.824,6
Finansielle derivater (innstrømmer)	8,6	40,5	136,1	455,9	108,2		749,2

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser pr. 31.12.23 - morbank

	Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd - 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totall
Gjeld til kredittinstitusjoner			67,7	203,1		638,6	909,4
Innskudd fra kunder	12.975,8	2.529,9	577,8	0,3			16.083,9
Verdipapirgjeld	208,2	1.032,7	633,5	2.080,3	1.831,6		5.786,3
Andre forpliktelser			579,8				579,8
Etterstilte seniorobligasjoner		17,1	63,8	1.379,0	324,1		1.784,0
Ansvarlig lånekapital		7,1	21,3	502,8			531,1
Lånetilsagn	510,4						510,4
Ubenyttet kreditt	3.502,2						3.502,2
Garantier						26,7	26,7
Finansielle forpliktelser eksl. derivater	17.196,7	3.586,8	1.943,9	4.165,4	2.155,7	665,4	29.713,9
Finansielle derivater (utstrømmer)	23,9	55,3	175,9	677,3	84,4		1.016,7
Finansielle forpliktelser	17.220,5	3.642,1	2.119,8	4.842,7	2.240,1	665,4	30.730,6
Finansielle derivater (innstrømmer)	9,9	41,5	154,4	543,4	93,4		842,6

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser pr. 31.12.22 - morbank

	Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd - 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totall
Gjeld til kredittinstitusjoner			67,5	269,9		725,8	1.063,2
Innskudd fra kunder	13.118,6	2.320,5	405,2				15.844,3
Verdipapirgjeld	8,2	40,9	1.160,2	2.769,9	1.722,0		5.701,3
Andre forpliktelser			452,4				452,4
Etterstilte seniorobligasjoner		9,7	29,0	998,6			1.037,3
Ansvarlig lånekapital		25,4	213,2	245,4			484,0
Lånetilsagn	470,5						470,5
Ubenyttet kreditt	3.058,9						3.058,9
Garantier						50,7	50,7
Finansielle forpliktelser eksl. derivater	16.656,3	2.396,6	2.327,6	4.283,7	1.722,0	776,5	28.162,7
Finansielle derivater (utstrømmer)	2,3	45,9	147,9	366,9	56,1		619,1
Finansielle forpliktelser	16.658,6	2.442,5	2.475,5	4.650,7	1.778,1	776,5	28.781,8
Finansielle derivater (innstrømmer)	8,6	40,5	90,8	309,0	74,8		523,8

NOTE 13 - VALUTARISIKO

Markedsrisiko knyttet til valutarisiko pr. 31.12.23

Valuta	Økning i valutakurs %	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapital	Reduksjon i valutakurs %	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapital
USD	+10	1,9	0,0	-10	-1,9	0,0
Sum		1,9	0,0		-1,9	0,0

Markedsrisiko knyttet til valutarisiko pr. 31.12.22

Valuta	Økning i valutakurs %	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapital	Reduksjon i valutakurs %	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapital
USD	+10	0,8	0,0	-10	-0,8	0,0
Sum		0,8	0,0		-0,8	0,0

Banken har begrenset valutaeksponering. Pr. 31.12.23 var bankens åpne nettoposisjon MNOK 18,7 (MNOK 8,4 per 31.12.22). Normalt vil plasseringer og innlån i valuta dekkes av en motgående posisjon, oftest ved bruk av valutabytteavtaler og lignende derivater. Se for øvrig note 19 Finansielle derivater.

NOTE 14 - NETTO RENTEINNETEKTER

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
15,7	5,7	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	155,4	77,2
1,0	1,1	Renter og lignende inntekter på leiefinansieringsavtaler	0,0	0,0
1.931,0	1.186,6	Renter og lignende inntekter av utlån til kunder	658,4	312,4
		Renter og lignende inntekter på finansielle eiendeler som er kredittforringet		
0,0	0,0	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0
10,0	7,7	Utlån og fordringer på kunder	0,2	0,1
1.962,2	1.201,1	Sum renteinntekter og lignende inntekter for instrumenter til amortisert kost	818,5	389,7
8,8	8,5	Renter og lignende inntekter av utlån til virkelig verdi	176,4	214,3
273,9	145,9	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner mv.	259,5	147,0
282,7	154,3	Sum renteinntekter og lignende inntekter for instrumenter til virkelig verdi over resultatet	435,9	361,3
2.244,9	1.355,5	Renteinntekter og lignende inntekter	1.254,4	751,0
9,3	6,7	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	32,0	15,1
312,5	136,4	Renter og lignende kostnader på innskudd fra kunder	314,3	137,1
993,7	479,0	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	260,6	129,0
59,0	19,6	Renter og lignende kostnader på utstedte etterstilte seniorobligasjoner	59,0	19,6
25,4	12,8	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	25,4	12,8
16,3	14,7	Andre rentekostnader og lignende kostnader	13,5	12,3
1.416,1	669,3	Rentekostnader og lignende kostnader for instrumenter til amortisert kost	704,7	325,9
828,8	686,2	Netto renteinntekter	549,7	425,1

Gjennomsnittrenter og gjennomsnittlig rentebærende eiendeler og gjeld i perioden

Konsern 2023			Morbank 2023	
Gj.sn.renteb. saldo	Gj.sn. Rente %		Gj.sn.renteb. saldo	Gj.sn. Rente %
		Eiendeler		
473,6	3,31	Netto utlån til kredittinstitusjoner*	3.311,7	4,69
37.076,9	5,26	Netto utlån til kunder	16.247,2	5,14
6.055,6	4,52	Sertifikater og obligasjoner	5.755,8	4,51
		Gjeld		
262,4	3,54	Gjeld til kredittinstitusjoner	987,8	3,24
15.405,9	2,03	Innskudd fra kunder	15.405,5	2,04
22.020,9	4,51	Verdipapirgjeld	5.175,7	5,04
1.169,8	5,04	Ettertilte seniorobligasjoner	1.169,8	5,04
417,2	6,08	Ansvarlig lånekapital	417,2	6,08

* Inkl. fordring på sentralbanker

Konsern 2022			Morbank 2022	
Gj.sn.renteb. saldo	Gj.sn. Rente %		Gj.sn.renteb. saldo	Gj.sn. Rente %
		Eiendeler		
481,7	1,18	Netto utlån til kredittinstitusjoner*	3.154,2	2,45
37.758,7	3,19	Netto utlån til kunder	16.406,1	3,21
6.517,5	2,24	Sertifikater og obligasjoner	6.723,1	2,19
		Gjeld		
293,1	2,27	Gjeld til kredittinstitusjoner	1.026,6	1,47
17.017,9	0,80	Innskudd fra kunder	17.013,7	0,81
23.055,6	2,16	Verdipapirgjeld	5.290,1	2,44
727,7	2,69	Ettertilte seniorobligasjoner	727,7	2,69
402,4	3,18	Ansvarlig lånekapital	402,4	3,18

* Inkl. fordring på sentralbanker

Gjennomsnittrente er målt ved resultatført rente gjennom året dividert på gjennomsnittlig balanse på kvartalsbasis.

NOTE 15 - NETTO PROVISJONSINNETEKTER

Konsern 2023	Konsern 2022	Beløp i mill kroner	Morbank 2023	Morbank 2022
58,0	57,3	Gebyr betalingsformidling	58,0	57,3
0,6	0,9	Gebyr garantier	0,6	0,9
32,3	28,1	Andre provisjoner og gebyrer	54,1	51,9
90,9	86,2	Provisjonsinntekter mv.	112,7	110,1
13,8	13,5	Kostnader betalingsformidling	13,8	13,5
33,8	35,3	Andre provisjoner og gebyrer	3,3	3,7
47,6	48,8	Provisjonskostnader mv.	17,1	17,2
43,3	37,4	Netto provisjonsinntekter mv.	95,6	92,9

NOTE 16 - UTBYTTE OG ANDRE INNETEKTER AV VERDIPAPIRER MED VARIABEL AVKASTNING

Konsern 2023	Konsern 2022	Beløp i mill kroner	Morbank 2023	Morbank 2022
45,9	53,9	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter	45,9	53,9
0,0	0,0	Utbytte og konsernbidrag fra datterselskap	114,2	171,1
45,9	53,9	Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	160,1	225,0

NOTE 17 - NETTO VERDIENDRING OG GEVINST/TAP PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

Innregnet i resultatregnskapet

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
		Verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		
14,2	-17,6	Verdiendring på sertifikater og obligasjoner	15,4	-12,0
-16,0	-32,9	Realisert gevinst/tap på sertifikater og obligasjoner	-16,0	-43,7
6,9	-81,9	Verdiendring på egenkapitalinstrumenter	6,9	-81,9
-5,0	48,7	Realisert gevinst/tap på egenkapitalinstrumenter	-5,0	48,7
-5,1	10,3	Verdiendring derivater - ikke anvendt sikringsbokføring	-5,1	10,3
-5,1	-5,3	Realisert gevinst/tap derivater - ikke anvendt sikringsbokføring	-5,1	-5,3
1,3	-6,3	Verdiendring fastrenteutlån	1,3	-6,3
-8,8	-84,9	Sum verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter til virkelig verdi	-7,5	-90,1
13,8	-232,6	Finansielle derivater - sikringsbokføring	47,9	-139,9
-13,8	232,6	Finansiell gjeld - sikret	-47,9	139,9
0,0	0,0	Sum netto sikrede poster*	0,0	0,0
		Verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter til amortisert kost		
-2,2	-3,9	Realisert gevinst/tap på verdipapirgjeld	0,8	-0,5
-2,2	-3,9	Sum realisert gevinst/tap på verdipapirgjeld og etterstilte seniorobligasjoner til amortisert kost	0,8	-0,5
		Valutahandel		
5,4	3,7	-Netto omregningsgevinst	5,4	3,7
2,4	2,6	-Netto transaksjonsgevinst	2,4	2,6
7,8	6,3	Sum netto inntekter fra valutahandel	7,8	6,3
-3,3	-82,6	Sum verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter	1,1	-84,3

* For finansiell gjeld som er sikret vurderes den sikrede risikoen til virkelig verdi, mens resten av instrumentet vurderes til amortisert kost. Sikringsderivater vurderes til virkelig verdi. Konsernet benytter sikringsbokføring på obligasjonslån med fast rente. Innlånene sikres en-til-en.

Innregnet i totalresultatet

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
		Verdiendring på finansielle instrumenter over OCI		
0,0	0,0	Utlån til virkelig verdi	-0,4	0,2
0,0	0,0	Sum verdiendring på finansielle instrumenter over OCI	-0,4	0,2

NOTE 18 - ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
0,5	0,4	Leieinntekter investeringseiendommer	0,0	0,0
0,5	0,6	Driftsinntekter faste eiendommer	0,0	0,0
0,0	0,7	Gevinst ved salg av faste eiendommer	0,0	0,0
1,0	1,6	Andre driftsinntekter	4,6	5,0
2,0	3,4	Andre driftsinntekter	4,6	5,0

NOTE 19 - LØNN OG PERSONALKOSTNADER

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
139,1	121,1	Lønn	125,5	107,4
31,9	27,1	Folketrygdavgift	29,0	24,1
		Pensjoner		
6,8	6,2	-ytelsesbasert	6,3	5,8
8,3	6,8	-innskuddsbasert o.l.	7,8	6,3
8,7	7,3	Sosiale kostnader	7,3	6,2
194,7	168,5	Sum lønn og personalkostnader	176,0	149,9
193	180	Antall årsverk 31.12	175	163
198	186	Antall ansatte 31.12	180	168
184	171	Gjennomsnittlig antall årsverk	167	154
187	174	Gjennomsnittlig antall ansatte	170	157

For godtgjørelser til ledende personer vises det til offentliggjort lederlønsrapport for 2023

NOTE 20 - ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
50,7	46,5	IT-kostnader	44,3	40,8
16,9	17,4	Andre administrasjonskostnader	11,2	12,5
10,7	10,1	Driftskostnader eiendommer og lokaler	11,0	10,3
10,9	8,2	Formuesskatt	10,9	8,2
33,1	31,8	Øvrige driftskostnader	18,6	21,2
122,3	114,1	Sum andre driftskostnader	96,0	93,0

Godtgjørelse revisor

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
		Beløp i 1.000 kroner		
3.280	3.177	Revisjon	2.215	2.125
160	426	Andre attestasjonstjenester	124	170
42	93	Skatte- og avgiftsrådgivning	42	93
0	0	Andre tjenester	0	0
3.482	3.696	Sum godtgjørelse til revisor	2.381	2.388

Opplyst godtgjørelse til revisor inkluderer merverdiavgift.

NOTE 21 - SKATT

Årets skattekostnad i resultatregnskapet består av betalbar skatt for inntektsåret, eventuelt for mye/lite avsatt betalbar skatt fra tidligere år og resultatført utsatt skatt. Disse innregnes i resultatregnskapet som skattekostnad med unntak av betalbar skatt og utsatt skatt på transaksjoner som innregnes direkte i totalresultatet eller under egenkapitalen.

Utsatt skatt/skattefordel pr. 31.12.23 er innregnet med skattesats på 25 % for morbanken. Utsatt skatt/skattefordel pr. 31.12.23 er i konsernet innregnet med skattesats i intervallet 22-25 %. Netto utsatt skattefordel er i sin helhet oppført i balansen da konsernet forventer å kunne nyttiggjøre seg av negative midlertidige forskjeller i fremtiden. Utsatt skatt og utsatt skattefordel neddiskonteres ikke.

Formuesskatt regnes ikke som inntektsskatt etter IAS 12 og kostnaden inngår i regnskapslinjen «Andre driftskostnader». Det vises til note 20.

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
Årets skattekostnad i resultatregnskapet				
115,4	81,1	Betalbar skatt på årets resultat	78,7	48,0
8,2	4,5	Resultatført utsatt skatt	6,5	0,3
0,1	0,0	For mye/lite avsatt skatt forrige år	-0,1	0,0
123,7	85,5	Årets skattekostnad	85,1	48,3
Skatt på andre inntekter og kostnader - innregnet i totalresultatet				
Endring i netto utsatt skatt				
-5,1	-6,7	- Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	-4,8	-6,4
0,0	0,0	- Utlån til virkelig verdi	-0,1	0,1
-5,1	-6,7	Skatt på andre inntekter og kostnader	-4,9	-6,4
Endring i netto utsatt skatt				
8,2	4,5	Innregnet utsatt skatt i resultatregnskap	6,5	0,3
-5,1	-6,7	Innregnet utsatt skatt i totalresultatet	-4,9	-6,4
3,1	-2,3	Sum endring i netto utsatt skatt	1,6	-6,1
Avstemming av årets skattekostnad				
564,2	381,9	Resultat før skatt	511,8	393,0
137,7	92,6	Skatt etter nominell sats på 22-25%	127,9	98,3
-14,2	-7,1	Skatteeffekt av permanente forskjeller	-42,7	-49,9
0,1	0,0	For mye/lite avsatt skatt forrige år	-0,1	0,0
123,7	85,5	Skattekostnad	85,1	48,3
Betalbar skatt i balansen fremkommer slik:				
115,4	81,1	Betalbar skatt på årets resultat	78,7	48,0
11,3	9,0	Årets formuesskatt	11,3	9,0
126,7	90,1	Sum betalbar skatt	90,0	57,0

Konsern		Konsern		Utsatt skatt forpliktelse/utsatt skatt eiendel	Morbank		Morbank	
2023	2022	Endring 2023	Endring 2022		2023	2022	Endring 2023	Endring 2022
Positive midlertidige forskjeller								
34,3	35,1	0,8	-3,8	Driftsmidler	5,0	4,5	-0,5	-1,4
16,0	20,0	4,0	5,0	Gevinst og tapskonto	1,6	2,0	0,4	0,5
24,4	0,0	-24,4	6,7	Verdipapirer	24,4	0,0	-24,4	7,2
0,0	0,0	0,0	96,0	Finansielle derivater	0,0	0,0	0,0	9,0
0,0	0,0	0,0	-0,1	Utlån	0,0	0,0	0,0	0,6
179,9	179,6	-0,2	-179,6	Verdipapirgjeld	83,5	135,6	52,1	-135,6
254,5	234,7	-19,8	-75,7	Sum positive midlertidige forskjeller	114,4	142,1	27,7	-119,7
59,8	56,3	-3,5	-20,5	Utsatt skatt	28,6	35,5	6,9	-29,9
Negative midlertidige forskjeller								
1,3	1,1	-0,2	-0,1	Finansielle leieavtaler	2,5	2,0	-0,4	-0,3
5,9	8,9	3,0	-8,2	Verdipapirer	0,0	3,9	3,9	-3,9
134,5	132,9	-1,7	-132,9	Finansielle derivater	84,9	121,7	36,8	-121,7
1,9	2,1	0,2	1,3	Andre eiendeler	0,0	0,0	0,0	0,0
5,0	6,3	1,3	-6,3	Utlån	4,5	5,4	1,0	-5,4
0,0	0,0	0,0	81,9	Verdipapirgjeld	0,0	0,0	0,0	3,7
21,1	19,2	-1,9	-2,6	Andre forpliktelser /andre negative forskjeller	5,3	5,0	-0,3	-0,3
60,2	52,7	-7,5	-17,3	Pensjonsforpliktelse	57,8	51,1	-6,7	-16,3
229,8	223,2	-6,6	-84,2	Sum negativer midlertidige forskjeller	154,9	189,1	34,2	-144,1
55,3	54,9	-0,4	-22,7	Utsatt skattefordel	38,7	47,3	8,6	-36,0
-4,5	-1,4	3,1	-2,3	Netto utsatt skatt (-)/ netto utsatt skattefordel (+)	10,1	11,8	1,6	-6,1

NOTE 22 - KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Virkelig verdi over resultatet

Konsern pr. 31.12.23	Pliktig	Utpekt	Målt til amortisert kost*	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	417,3	417,3
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	16,5	16,5
Utlån til kunder	0,0	246,1	37.631,0	37.877,1
Sertifikater og obligasjoner	5.914,0	0,0	0,0	5.914,0
Aksjer og andeler	809,6	0,0	0,0	809,6
Finansielle derivater**	67,6	0,0	0,0	67,6
Sum finansielle eiendeler	6.791,2	246,1	38.064,8	45.102,1
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	219,6	219,6
Innskudd fra kunder	0,0	0,0	15.860,8	15.860,8
Finansielle derivater**	147,4	0,0	0,0	147,4
Verdipapirgjeld	0,0	0,0	21.658,5	21.658,5
Forpliktelser knyttet til leieavtaler	0,0	0,0	41,5	41,5
Etterstilte seniorobligasjoner	0,0	0,0	1.508,2	1.508,2
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	402,4	402,4
Sum finansiell gjeld	147,4	0,0	39.690,9	39.838,3

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

Konsern pr. 31.12.22	Virkelig verdi over resultatet		Målt til amortisert kost*	Totalt
	Pliktig	Utpekt		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	486,4	486,4
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	16,1	16,1
Utlån til kunder	0,0	295,5	36.504,7	36.800,2
Sertifikater og obligasjoner	5.635,3	0,0	0,0	5.635,3
Aksjer og andeler	796,0	0,0	0,0	796,0
Finansielle derivater**	44,4	0,0	0,0	44,4
Sum finansielle eiendeler	6.475,7	295,5	37.007,2	43.778,4
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	274,1	274,1
Innskudd fra kunder	0,0	0,0	15.761,3	15.761,3
Finansielle derivater**	131,7	0,0	0,0	131,7
Verdipapirgjeld	0,0	0,0	21.375,7	21.375,7
Forpliktelse knyttet til leieavtaler	0,0	0,0	42,2	42,2
Etterstilte seniorobligasjoner	0,0	0,0	896,2	896,2
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	420,9	420,9
Sum finansiell gjeld	131,7	0,0	38.770,4	38.902,1

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

Morbank pr. 31.12.23	Virkelig verdi over resultatet			Målt til amortisert kost*	Totalt
	Pliktig	Utpekt	Virkelig verdi over totalres.		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	417,3	417,3
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	3.041,7	3.041,7
Utlån til kunder	0,0	246,1	2.355,5	14.449,4	17.051,1
Sertifikater og obligasjoner	5.601,9	0,0	0,0	0,0	5.601,9
Aksjer og andeler	809,6	0,0	0,0	0,0	809,6
Finansielle derivater**	67,6	0,0	0,0	0,0	67,6
Sum finansielle eiendeler	6.479,1	246,1	2.355,5	17.908,4	26.989,1
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	858,2	858,2
Innskudd fra kunder	0,0	0,0	0,0	15.909,1	15.909,1
Finansielle derivater**	97,7	0,0	0,0	0,0	97,7
Verdipapirgjeld	0,0	0,0	0,0	5.115,2	5.115,2
Forpliktelse knyttet til leieavtaler	0,0	0,0	0,0	75,5	75,5
Etterstilte seniorobligasjoner	0,0	0,0	0,0	1.508,2	1.508,2
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	402,4	402,4
Sum finansiell gjeld	97,7	0,0	0,0	23.868,6	23.966,3

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

Morbank pr. 31.12.22	Virkelig verdi over resultatet			Målt til amortisert kost*	Totalt
	Pliktig	Utpekt	Virkelig verdi over totalres.		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	486,4	486,4
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	3.217,4	3.217,4
Utlån til kunder	0,0	295,5	4.609,5	11.402,9	16.308,0
Sertifikater og obligasjoner	5.343,7	0,0	0,0	0,0	5.343,7
Aksjer og andeler	796,0	0,0	0,0	0,0	796,0
Finansielle derivater**	29,2	0,0	0,0	0,0	29,2
Sum finansielle eiendeler	6.168,9	295,5	4.609,5	15.106,7	26.180,7
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	999,0	999,0
Innskudd fra kunder	0,0	0,0	0,0	15.831,2	15.831,2
Finansielle derivater**	105,4	0,0	0,0	0,0	105,4
Verdipapirgjeld	0,0	0,0	0,0	5.110,7	5.110,7
Forpliktelser knyttet til leieavtaler	0,0	0,0	0,0	71,6	71,6
Etterstilte seniorobligasjoner	0,0	0,0	0,0	896,2	896,2
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	420,9	420,9
Sum finansiell gjeld	105,4	0,0	0,0	23.329,6	23.435,0

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

NOTE 23 - FINANSIELLE DERIVATER

For konsernets obligasjonslån med fastrente er det inngått rentederivater for å redusere renterisiko. For fastrenteutlån omfatter sikringen endring i verdi som skyldes endring i markedsrenter. Konsernet har ikke obligasjonslån i utenlandsk valuta. Sikringsforholdet er en-til-en og sikringsbokføring benyttes. Det er ikke regnskapsført vesentlig ineffektivitet i sikringene i 2023 og 2022. Verdiendring på finansielle derivater anvendt for sikringsbokføring er positiv med MNOK 13,8 (negativt med MNOK 232,6 i 2022) med tilsvarende motsatt verdiendring på sikrede objekter. For resultatført verdiendring, gevinst/tap vises det til note 17.

Konsernet har i tillegg inngått rente- og valutaderivater for å redusere øvrig rente- og valutarisiko uten anvendelse av regler for sikringsbokføring.

Konsern 2023	Kontraktssummer	Balansført	Virkelig verdi på		Verdijust. På
		verdi på	sikringsinstrument	Forpliktelser	sikrings-objekt
		sikringsobjekt	Eiendeler	Forpliktelser	Forpliktelser
Virkelig verdi over resultatet					
Valutaterminer (forwards)	41,9		0,0	9,0	
Rentebytteavtaler (renteswapper)	744,0		11,1	0,0	
Sum virkelig verdi over resultat	785,9		11,1	9,0	
Anvendt for sikringsbokføring					
Rentebytteavtaler (renteswapper)	6.375,0		56,5	138,4	
Verdipapirgjeld		6.386,2			-132,2
Sum anvendt for sikringsbokføring	6.375,0	6.386,2	56,5	138,4	-132,2
Sum		6.386,2	67,6	147,4	-132,2

Det vises til note 17 for periodens resultatførte endring på sikringsinstrumentene og sikringsobjektene. Forskjellen mellom virkelig verdi på sikringsinstrumenter og verdijustering på sikringsobjekt forklares med påløpte renter. I balansført verdi på sikringsobjektet inngår verdijustering og påløpte renter. Se note 35.

Konsern 2022	Kontraktssummer	Balanseført verdi på sikringsobjekt	Virkelig verdi på sikringsinstrument		Verdijust. På sikrings-objekt Forpliktelser
			Eiendeler	Forpliktelser	
Virkelig verdi over resultatet					
Valutaterminer (forwards)	39,0		0,0		0,6
Rentebytteavtaler (renteswapper)	665,0		11,2		0,0
Sum virkelig verdi over resultat	704,0		11,2		0,6
Anvendt for sikringsbokføring					
Rentebytteavtaler (renteswapper)	5.675,0		33,2		131,1
Verdipapirgjeld		5.636,1			-146,1
Sum anvendt for sikringsbokføring	5.675,0	5.636,1	33,2		-146,1
Sum		5.636,1	44,4		-146,1

Det vises til note 17 for periodens resultatførte endring på sikringsinstrumentene og sikringsobjektene. Forskjellen mellom virkelig verdi på sikringsinstrumenter og verdijustering på sikringsobjekt forklares med påløpte renter. I balanseført verdi på sikringsobjektet inngår verdijustering og påløpte renter. Se note 35.

Morbank 2023	Kontraktssummer	Balanseført verdi på sikringsobjekt	Virkelig verdi på sikringsinstrument		Verdijust. På sikrings-objekt Forpliktelser
			Eiendeler	Forpliktelser	
Virkelig verdi over resultatet					
Valutaterminer (forwards)	41,9		0,0		9,0
Rentebytteavtaler (renteswapper)	744,0		11,1		0,0
Sum virkelig verdi over resultat	785,9		11,1		9,0
Anvendt for sikringsbokføring					
Rentebytteavtaler (renteswapper)	4.925,0		56,5		88,7
Verdipapirgjeld		4.915,3			-86,2
Sum anvendt for sikringsbokføring	4.925,0	4.915,3	56,5		-86,2
Sum		4.915,3	67,6		-86,2

Det vises til note 17 for periodens resultatførte endring på sikringsinstrumentene og sikringsobjektene. Forskjell mellom virkelig verdi på sikringsinstrumenter og verdijustering på sikringsobjekt forklares med påløpte renter. I balanseført verdi på sikringsobjektet inngår verdijustering og påløpte renter. Se note 35.

Morbank 2022	Kontraktssummer	Balansført	Virkelig verdi på		Verdijust. På
		verdi på	sikringsinstrument		sikrings-objekt
		sikringsobjekt	Eiendeler	Forpliktelser	Forpliktelser
Virkelig verdi over resultatet					
Valutaterminer (forwards)	39,0		0,0	0,6	
Rentebytteavtaler (renteswapper)	665,0		11,2	0,0	
Sum virkelig verdi over resultat	704,0		11,2	0,6	
Anvendt for sikringsbokføring					
Rentebytteavtaler (renteswapper)	4.525,0		18,0	104,7	0,0
Verdipapirgjeld		4.455,9			-134,1
Sum anvendt for sikringsbokføring	4.525,0	4.455,9	18,0	104,7	-134,1
Sum		4.455,9	29,2	105,4	-134,1

Det vises til note 17 for periodens resultatførte endring på sikringsinstrumentene og sikringsobjektene. Forskjellen mellom virkelig verdi på sikringsinstrumenter og verdijustering på sikringsobjekt forklares med påløpte renter. I balansført verdi på sikringsobjektet inngår verdijustering og påløpte renter. Se note 35.

NOTE 24 - MOTREGNING FINANSIELLE INSTRUMENTER

Konsernets motregningsadgang følger alminnelige regler i norsk lov. Mot finansielle institusjoner er det inngått standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuelt mislighold. Det er i tillegg inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA). Det er ikke foretatt motregning i balansførte beløp i henhold til opplysningskravet om motregning.

31.12.23 - Konsern	Brutto beløp	Motregnet	Balansført beløp	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Uttekslet sikkerhetsstillelse	Beløp etter mulig nettooppgjør
Finansielle derivater eiendeler	67,6	0,0	67,6	-43,3	-18,8	5,6
Finansielle derivater gjeld	147,4	0,0	147,4	-43,3	-44,8	59,3
31.12.22 - Konsern	Brutto beløp	Motregnet	Balansført beløp	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Uttekslet sikkerhetsstillelse	Beløp etter mulig nettooppgjør
Finansielle derivater eiendeler	44,4	0,0	44,4	-36,7	0,0	7,7
Finansielle derivater gjeld	131,7	0,0	131,7	-36,7	-79,1	16,0
31.12.23 - Morbank	Brutto beløp	Motregnet	Balansført beløp	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Uttekslet sikkerhetsstillelse	Beløp etter mulig nettooppgjør
Finansielle derivater eiendeler	67,6	0,0	67,6	-43,3	-18,8	5,6
Finansielle derivater gjeld	97,7	0,0	97,7	-43,3	-44,8	9,7
31.12.22 - Morbank	Brutto beløp	Motregnet	Balansført beløp	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Uttekslet sikkerhetsstillelse	Beløp etter mulig nettooppgjør
Finansielle derivater eiendeler	29,2	0,0	29,2	-26,5	0,0	2,7
Finansielle derivater gjeld	105,4	0,0	105,4	-26,5	-79,1	-0,2

NOTE 25 - FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

Bankens finansielle instrumenter i kategorien til virkelig verdi består av utlån med fastrente, sertifikater og obligasjoner, aksjer og derivater.

Verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi

Generelt

Banken klassifiserer virkelig verdi målinger ved å bruke hierarki med følgende nivåer:

Nivå 1: Observerbare omsetningskurser i aktive markeder.

Nivå 2: Observerbare omsetningskurser i mindre aktive markeder eller bruk av input som er observerbar, enten direkte eller indirekte.

Nivå 3: Verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Utlån til og fordringer på kunder

Utlån med fast rente er verdsatt til virkelig verdi i balansen. Verdsettelsen er på basert på kontraktsfestede kontantstrømmer neddiskontert med swaprenten tillagt en margin.

Sertifikater og obligasjoner

Bankens portefølje av sertifikater og obligasjoner blir verddivurdert med kurser mottatt fra Nordic Bond Pricing. Kursen fra Nordic Bond Pricing baseres på innmeldte spredder fra de meglerhus som er aktive i det norske markedet.

Dersom Nordic Bond Pricing ikke priser enkelte sertifikater eller obligasjoner verddivurderes disse på grunnlag av omsetninger og observerbare kredittspredder i markedet. Hvis dette ikke har vært mulig er det benyttet kursanslag eller kredittspredvurderinger basert på andre sertifikater og obligasjoner med tilsvarende egenskaper og løpetid.

I verddivurderingen av bankens obligasjonsportefølje er det vurdert mulige ubalanser i markedet, og om det kan ligge ulike motiver bak de transaksjoner som har funnet sted. Det gjøres vurderinger på om kursene fra Nordic Bond Pricing virker riktige.

Banken mener at benyttede verdianslag ligger innenfor rimelige intervaller for virkelig verdi, og at kreditt- og likvidetsrisikoutviklingen er hensyntatt i verdifastsettelsen der dette har vært nødvendig. De benyttede prisene representerer etter bankens oppfatning beste estimat på verdipapirenes virkelige verdi. Hele bankens sertifikat- og obligasjonsbeholdning er plassert i prisingshierarkiets nivå 2. Dette begrunnes med at det ikke er stor nok omsetning i noen av de børsnoterte instrumentene slik at man til enhver tid kan lese av en markedspris.

Aksjer og andeler

Dersom det ikke eksisterer noterte priser i et aktivt marked, benyttes alternative verdsettelsesteknikker. Slike teknikker omfatter bruk av nylige markedstransaksjoner priset til armlengdes avstand, sammenligning med markedsverdien til tilsvarende finansielle instrumenter og neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Som en kalibreringstest på rimeligheten av anslaget på virkelig verdi, benyttes multiplikatormodeller som pris/bok-modellen og pris/resultat-modellen for å kontrollere at verdsettelsesmodellene henger sammen med markedsdata.

Børsnoterte aksjer med daglig omsetning er klassifisert i nivå 1. Nivå 2 består av aksjer hvor verdsettelse er basert på observerbare markedsdata. Nivå 3 består av aksjer i lokale selskap og andre unoterte foretak hvor alternative verdsettelsesteknikker anvendes for fastsettelse av virkelig verdi.

Finansielle derivater

Sparebanken Øst har kun derivater der virkelig verdi er basert på observerbare rentekurver og valutakurser, og er følgelig plassert i prisingshierarkiets nivå 2.

31.12.23 - Konsern	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi				
Utlån til kunder	0,0	0,0	246,1	246,1
Sertifikater og obligasjoner	0,0	5.914,0	0,0	5.914,0
Aksjer og andeler	74,4	4,1	731,1	809,6
Finansielle derivater	0,0	67,6	0,0	67,6
Sum eiendeler til virkelig verdi	74,4	5.985,8	977,2	7.037,3
Finansielle derivater	0,0	147,4	0,0	147,4
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	147,4	0,0	147,4

Bevegelse i nivå 3	Fastrenteutlån	Aksjer og andeler	Sum
Balanse pr. 01.01.23	295,5	720,0	1.015,5
Netto realiserte gevinster	0,0	0,0	0,0
Tilgang	48,5	6,2	54,7
Avgang	99,2	0,0	99,2
Verdiendring	1,3	4,9	6,2
Overført fra nivå 1 og 2	0,0	0,0	0,0
Balanse pr. 31.12.23	246,1	731,1	977,2

Aksjer og andeler

Aksjene i Frende Holding AS er ved utgangen av 2023 verdsatt til MNOK 456,1. Aksjeposten er verdivurdert med utgangspunkt i observerte transaksjonskurser. Eksportfinans ASA er ved utgangen av 2023 verdsatt til MNOK 195,0. Aksjeposten er verdivurdert med utgangspunkt i en pris/bok vurdering, hensyntatt risiko ved virksomheten og usikkerhet vedrørende forventet kontantstrøm i forbindelse med resultatutvikling og avvikling.

31.12.22 - Konsern	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi				
Utlån til kunder	0,0	0,0	295,5	295,5
Sertifikater og obligasjoner	0,0	5.635,3	0,0	5.635,3
Aksjer og andeler	65,1	10,9	720,0	796,0
Finansielle derivater	0,0	44,4	0,0	44,4
Sum eiendeler til virkelig verdi	65,1	5.690,6	1.015,5	6.771,2
Finansielle derivater	0,0	131,7	0,0	131,7
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	131,7	0,0	131,7

Bevegelse i nivå 3	Fastrenteutlån	Aksjer og andeler	Sum
Balanse pr. 01.01.22	273,7	780,8	1.054,5
Netto realiserte gevinster	0,0	0,0	0,0
Tilgang	82,3	15,0	97,3
Avgang	54,2	33,7	87,9
Verdiendring	-6,3	-31,2	-37,5
Overført fra nivå 1 og 2	0,0	-10,9	-10,9
Balanse pr. 31.12.22	295,5	720,0	1.015,5

31.12.2023 - morbank	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi				
Utlån til kunder*	0,0	0,0	2.601,6	2.601,6
Sertifikater og obligasjoner	0,0	5.601,9	0,0	5.601,9
Aksjer og andeler	74,4	4,1	731,1	809,6
Finansielle derivater	0,0	67,6	0,0	67,6
Sum eiendeler til virkelig verdi	74,4	5.673,6	3.332,7	9.080,7
Finansielle derivater	0,0	97,7	0,0	97,7
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	97,7	0,0	97,7

* I morbanken er utlån til virkelig verdi med verdiendring over totalresultatet inkludert.

31.12.2022 - morbank	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi				
Utlån til kunder*	0,0	0,0	4.905,1	4.905,1
Sertifikater og obligasjoner	0,0	5.343,7	0,0	5.343,7
Aksjer og andeler	65,1	10,9	720,0	796,0
Finansielle derivater	0,0	29,2	0,0	29,2
Sum eiendeler til virkelig verdi	65,1	5.383,8	5.625,1	11.074,0
Finansielle derivater	0,0	105,4	0,0	105,4
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	105,4	0,0	105,4

* I morbanken er utlån til virkelig verdi med verdiendring over totalresultatet inkludert.

NOTE 26 - FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

Utlån

Konsernets utlånsporteføljer med flytende rente er målt til amortisert kost. Virkelig verdi på utlån med flytende rente er gjenstand for påvirkning av endret rentenivå og kredittmargin, men vil kunne reprises løpende med kort frist. Finansavtaleloven gir normalt adgang til reprising med 2 måneders frist. Bankens vurdering av beste estimat for utlånsporteføljene, eksklusiv tapsavsetninger i trinn 1, gir en god tilnærming til virkelig verdi.

Verdipapirgjeld, etterstilte seniorobligasjoner og ansvarlig lånekapital

Verdipapirgjeld, etterstilte seniorobligasjoner og ansvarlig lånekapital er plassert i prisingshierarkiets nivå 2, begrunnet med at det ikke er stor nok omsetning i noen av lånene for til enhver tid å kunne lese av en markedspris. Konsernet bruker kurser og kredittspreads fra Nordic Bond Pricing og gjør rimelighetsvurderinger av benyttede kurser basert på faktiske transaksjoner og spreader.

Øvrige finansielle eiendeler og forpliktelser

Øvrige finansielle eiendeler og forpliktelser er målt til amortisert kost. For disse instrumentene er det lagt til grunn at balanseført beløp gir en god tilnærming til virkelig verdi. Dette omfatter regnskapslinjene kontanter og fordringer på sentralbanker, utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, gjeld til kredittinstitusjoner, innskudd fra og gjeld til kunder samt forpliktelser knyttet til leieavtaler.

31.12.23 - Konsern	Virkelig verdi	Bokført verdi
Eiendeler og gjeld målt til amortisert kost		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	417,3	417,3
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	16,5	16,5
Utlån til kunder	37.642,7	37.631,0
Sum eiendeler til amortisert kost	38.076,5	38.064,8
Gjeld til kredittinstitusjoner	219,6	219,6
Innskudd fra kunder	15.860,8	15.860,8
Verdipapirgjeld	21.695,2	21.658,5
Forpliktelser knyttet til leieavtaler	41,5	41,5
Etterstilte seniorobligasjoner	1.508,7	1.508,2
Ansvarlig lånekapital	409,9	402,4
Sum gjeld til amortisert kost	39.735,7	39.690,9
31.12.22 - Konsern		
Eiendeler og gjeld målt til amortisert kost		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	486,4	486,4
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	16,1	16,1
Utlån til kunder	36.515,3	36.504,7
Sum eiendeler til amortisert kost	37.017,8	37.007,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	274,1	274,1
Innskudd fra kunder	15.761,3	15.761,3
Verdipapirgjeld	21.355,4	21.375,7
Forpliktelser knyttet til leieavtaler	42,2	42,2
Etterstilte seniorobligasjoner	879,3	896,2
Ansvarlig lånekapital	421,5	420,9
Sum gjeld til amortisert kost	38.733,8	38.770,4

31.12.23 - Morbank	Virkelig verdi	Bokført verdi
Eiendeler og gjeld målt til amortisert kost		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	417,3	417,3
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3.041,7	3.041,7
Utlån til kunder	14.455,0	14.449,4
Sum eiendeler til amortisert kost	17.913,9	17.908,4
Gjeld til kredittinstitusjoner	858,2	858,2
Innskudd fra kunder	15.909,1	15.909,1
Verdipapirgjeld	5.155,1	5.115,2
Forpliktelse knyttet til leieavtaler	75,5	75,5
Etterstilte seniorobligasjoner	1.508,7	1.508,2
Ansvarlig lånekapital	409,9	402,4
Sum gjeld til amortisert kost	23.916,5	23.868,6

31.12.22 - Morbank	Virkelig verdi	Bokført verdi
Eiendeler og gjeld målt til amortisert kost		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	486,4	486,4
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3.217,4	3.217,4
Utlån til kunder	11.407,6	11.403,0
Sum eiendeler til amortisert kost	15.111,3	15.106,7
Gjeld til kredittinstitusjoner	999,0	999,0
Innskudd fra kunder	15.831,2	15.831,2
Verdipapirgjeld	5.117,6	5.110,7
Forpliktelse knyttet til leieavtaler	71,6	71,6
Etterstilte seniorobligasjoner	879,3	896,2
Ansvarlig lånekapital	421,5	420,9
Sum gjeld til amortisert kost	23.320,2	23.329,6

NOTE 27 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER KNYTTET TIL FINANSIELLE LEIEAVTALER

Konsernet har leiefinansieringsavtaler med kunder. Leieavtalene er i vesentlig grad knyttet til leasing av biler og andre transportmidler, industriutstyr og maskiner. Konsernet har ikke påtatt seg risiko knyttet til restverdier.

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
5,4	0,9	Innen 1 år	0,0	0,0
15,2	19,0	Mellom 1 - 5 år	0,0	0,0
0,0	0,0	Etter 5 år	0,0	0,0
20,6	19,8	Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler	0,0	0,0
2,3	2,4	Ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler		
18,3	17,4	Netto investeringen knyttet til finansielle leieavtaler	0,0	0,0
5,2	0,3	Innen 1 år	0,0	0,0
13,2	17,1	Mellom 1 - 5 år	0,0	0,0
0,0	0,0	Etter 5 år	0,0	0,0
18,3	17,4	Netto investeringen knyttet til finansielle leieavtaler	0,0	0,0
0,0	0,0	Akkumulert tapsavsetning på utestående minsteleie	0,0	0,0

NOTE 28 - SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Samtlige sertifikater og obligasjoner i 2023 og 2022 er målt til virkelig verdi over resultatet.

	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Virkelig verdi
	2023	2023	2022	2022
Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor - konsern				
Stat- og statsgaranterte	1.395,0	1.428,4	1.337,0	1.362,0
Annen offentlig utsteder	0,0	0,0	30,0	30,1
Obligasjoner med fortrinnsrett	4.442,0	4.483,5	4.201,0	4.241,1
Finansielle foretak	2,0	2,1	2,0	2,0
Ikke-finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner	5.839,0	5.914,0	5.570,0	5.635,3

	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Virkelig verdi
	2023	2023	2022	2022
Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor - morbank				
Stat- og statsgaranterte	1.290,0	1.319,0	1.252,0	1.273,2
Annen offentlig utsteder	0,0	0,0	30,0	30,1
Obligasjoner med fortrinnsrett	4.242,0	4.280,8	4.001,0	4.038,4
Finansielle foretak	2,0	2,1	2,0	2,0
Ikke-finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner	5.534,0	5.601,9	5.285,0	5.343,7

Banken stiller obligasjoner som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank. Ved utgangen av 2023 var total pantstillelse i Norges Bank pålydende MNOK 1.160,0, mot MNOK 1.317,0 i 2022.

Sertifikater og obligasjoner fordelt på forfall pr. 31.12.23 - konsern

	Påløpt rente	Inntil 6 mnd	6-12 mnd	1-5 år	5-10 år	Totalt
Stat- og statsgaranterte	14,1	49,3	0,0	1.261,5	103,6	1.428,4
Annen offentlig utsteder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligasjoner med fortrinnsrett	22,3	290,4	390,7	3.729,9	50,2	4.483,5
Finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	2,1
Ikke-finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner	36,3	339,7	390,7	4.991,4	155,9	5.914,0

Sertifikater og obligasjoner fordelt på forfall pr. 31.12.23 - morbank

	Påløpt rente	Inntil 6 mnd	6-12 mnd	1-5 år	5-10 år	Totalt
Stat- og statsgaranterte	12,6	49,3	0,0	1.153,4	103,6	1.319,0
Annen offentlig utsteder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligasjoner med fortrinnsrett	21,8	290,4	390,7	3.527,7	50,2	4.280,8
Finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	2,1
Ikke-finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner	34,5	339,7	390,7	4.681,1	155,9	5.601,9

Sertifikater og obligasjoner fordelt på forfall pr. 31.12.22 - konsern

	Påløpt rente	Inntil 6 mnd	6-12 mnd	1-5 år	5-10 år	Totalt
Stat- og statsgaranterte	8,3	236,7	73,9	1.043,1	0,0	1.362,0
Annen offentlig utsteder	0,1	0,0	30,0	0,0	0,0	30,1
Obligasjoner med fortrinnsrett	14,1	50,1	25,0	4.151,9	0,0	4.241,1
Finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0
Ikke-finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner	22,5	286,7	129,0	5.195,0	2,0	5.635,3

Sertifikater og obligasjoner fordelt på forfall pr. 31.12.22 – morbank

	Påløpt rente	Inntil 6 mnd	6-12 mnd	1-5 år	5-10 år	Totalt
Stat- og statsgaranterte	7,5	226,7	73,9	965,1	0,0	1.273,2
Annen offentlig utsteder	0,1	0,0	30,0	0,0	0,0	30,1
Obligasjoner med fortrinnsrett	13,8	50,1	25,0	3.949,5	0,0	4.038,4
Finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0
Ikke-finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner	21,4	276,7	129,0	4.914,6	2,0	5.343,7

Modifisert durasjon

Konsern 2023	Konsern 2022	Modifisert durasjon	Morbank 2023	Morbank 2022
0,68	0,53	Stat- og statsgaranterte	0,73	0,57
0,00	0,18	Annen offentlig utsteder	0,00	0,18
0,20	0,16	Obligasjoner med fortrinnsrett	0,20	0,16
0,17	0,17	Finansielle foretak	0,17	0,17
0,00	0,00	Ikke-finansielle foretak	0,00	0,00
0,32	0,25	Total durasjon	0,33	0,26

Modifisert durasjon er benyttet som mål for rentefølsomhet på utstedersektor og kategorier.

NOTE 29 - AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS

Spesifikasjon av aksjer og egenkapitalbevis pr. 31.12.23

	Antall aksjer	Eierandel i %	Regnskapsmessig kost	Virkelig verdi
Virkelig verdi over resultat				
Bankenes ID-tjeneste AS	6.700	6,70	0,0	0,0
Eksportfinans ASA	12.787	4,85	139,4	195,0
Frende Holding AS	880.523	13,03	123,1	456,1
Kraft Bank ASA	2.875.000	6,85	23,0	24,2
Kredittforeningen for Sparebanker	2.760	5,52	2,8	0,7
Norne Securities AS	396.735	2,15	1,3	3,2
Norsk Gjeldsinformasjon AS	4.322	0,83	0,3	0,3
Norwegian Block Exchange AS (NBX)	6.437.768	9,43	15,0	4,1
Spama AS	302	0,96	0,0	0,0
Vipps Holding AS	11.838	0,72	64,4	64,4
Visa C-aksjer	4.739	0,00	2,0	50,2
VN Norge Forvaltning AS	1.686.745	0,00	1,7	6,2
VN Norge AS	6,4 milliarder	0,64	0,0	4,6
Øvrige aksjer			0,5	0,5
Sum aksjer og Egenkapitalbevisbevis			373,6	809,6

NOTE 30 - EIERINTERESSER I KONSERNSELSKAP

Datterselskap	Anskaffelses-tidspunkt	Forretnings-kontor	Eierandel	Stemme-andel
Sparebanken Øst Eiendom AS	29.12.88	Drammen	100 %	100 %
AS Financiering	01.10.91	Oslo	100 %	100 %
Øst Prosjekt AS	22.12.97	Drammen	100 %	100 %
Sparebanken Øst Boligkreditt AS	14.04.09	Drammen	100 %	100 %
Øst Inkasso AS	18.04.16	Drammen	100 %	100 %
Hawø Eiendom AS *	01.07.11	Drammen	100 %	100 %
Stasjonsgaten 14 AS *	29.08.12	Drammen	100 %	100 %
Borreveien 44 AS**	28.10.14	Drammen	100 %	100 %
Jon Smørs vei 7 AS**	05.02.16	Drammen	100 %	100 %
Slagenveien 16 AS**	10.03.20	Drammen	100 %	100 %

* 100 % eiet datterselskap av Sparebanken Øst Eiendom AS.

** 100 % eiet datterselskap av Øst Prosjekt AS.

NOTE 31 - IMMATERIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler pr. 31.12.23

	Konsern	Morbank
Anskaffelseskost pr. 01.01.	124,1	92,6
Tilgang	10,2	8,6
Avgang	2,7	2,7
Anskaffelseskost pr. 31.12.	131,7	98,5
Samlede ord.av- og nedskrivninger	98,7	76,2
Bokført verdi 31.12.	33,0	22,3
Årets ordinære avskrivninger	11,2	7,9
Årets nedskrivninger	0,0	0,0
Økonomisk levetid	2-10 år	2-10 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær

Immaterielle eiendeler pr. 31.12.22

	Konsern	Morbank
Anskaffelseskost pr. 01.01.	113,5	87,6
Tilgang	11,9	6,3
Avgang	1,3	1,3
Anskaffelseskost pr. 31.12.	124,1	92,6
Samlede ord.av- og nedskrivninger	90,2	71,0
Bokført verdi 31.12.	33,9	21,6
Årets ordinære avskrivninger	10,3	7,6
Årets nedskrivninger	0,0	0,0
Økonomisk levetid	2-10 år	2-10 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær

NOTE 32 - VARIGE DRIFTSMIDLER, INVESTERINGSEIENDOMMER OG LEIERETTIGHETER

Driftsmidler pr. 31.12.23 – Konsern

	Maskiner/inventar /transportm.	Eiendommer	Investerings- eiendommer	Leierettigheter
Anskaffelseskost pr. 01.01.	83,0	146,5	14,8	68,2
Tilgang	3,7	6,8	1,9	9,0
Avgang	3,4	0,0	0,0	5,7
Anskaffelseskost pr. 31.12.	83,3	153,3	16,7	71,5
Samlede ord.av- og nedskrivninger	60,0	53,8	3,7	31,3
Bokført verdi 31.12.	23,3	99,4	13,1	40,2
Årets ordinære avskrivninger	4,7	2,8	0,3	10,0
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Økonomisk levetid	2-10 år	10-100 år	10-100 år	2-12 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

Driftsmidler pr. 31.12.23 - Morbank

	Maskiner/inventar /transportm.	Eiendommer	Investerings- eiendommer	Leierettigheter
Anskaffelseskost pr. 01.01.	65,3	57,3	0,0	107,8
Tilgang	3,4	5,2	0,0	17,2
Avgang	2,9	0,0	0,0	5,7
Anskaffelseskost pr. 31.12.	65,8	62,5	0,0	119,3
Samlede ord.av- og nedskrivninger	35,1	19,6	0,0	46,3
Bokført verdi 31.12.	30,7	43,0	0,0	73,0
Årets ordinære avskrivninger	4,5	1,5	0,0	13,7
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Økonomisk levetid	2-10 år	10-100 år	10-100 år	2-12 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

Driftsmidler pr. 31.12.22 - Konsern

	Maskiner/inventar /transportm.	Eiendommer	Investerings- eiendommer	Leierettigheter
Anskaffelseskost pr. 01.01.	82,7	141,2	14,8	62,8
Tilgang	7,3	5,4	0,0	9,8
Avgang	6,9	0,1	0,0	4,4
Anskaffelseskost pr. 31.12.	83,0	146,5	14,8	68,2
Samlede ord.av- og nedskrivninger	58,5	50,5	3,4	27,1
Bokført verdi 31.12.	24,6	96,0	11,4	41,1
Årets ordinære avskrivninger	4,7	2,4	0,3	9,6
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Økonomisk levetid	2-10 år	10-100 år	10-100 år	2-12 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

Driftsmidler pr. 31.12.22 - Morbank

	Maskiner/inventar /transportm.	Eiendommer	Investerings- eiendommer	Leierettigheter
Anskaffelseskost pr. 01.01.	65,0	54,9	0,0	102,3
Tilgang	6,6	2,5	0,0	10,9
Avgang	6,4	0,1	0,0	5,4
Anskaffelseskost pr. 31.12.	65,3	57,3	0,0	107,8
Samlede ord.av- og nedskrivninger	36,4	14,9	0,0	38,2
Bokført verdi 31.12.	28,9	42,4	0,0	69,5
Årets ordinære avskrivninger	4,4	1,1	0,0	12,7
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Økonomisk levetid	2-10 år	10-100 år	10-100 år	2-12 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

Verdsettelse av investeringseiendommer

Konsernet bruker følgende verdsettelseshierarki:

Nivå 1: Observerbar markedsverdi i aktivt marked.

Nivå 2: Verdsettelsesteknikker basert på observerbare markedsdata, eksterne takster.

Nivå 3: Verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Konsernets investeringseiendommer er i sin helhet kategorisert i nivå 3.

KONSERN	Virkelig verdi	Bokført verdi
Investeringseiendommer til virkelig verdi pr. 31.12.23	17,4	13,1
Investeringseiendommer til virkelig verdi pr. 31.12.22	15,5	11,4

Virkelig verdi på investeringseiendommene er basert på vurdering av markedsleie og antatt omsetningsverdi. Eiendommene er lokalisert i Drammen og i Tønsberg. Det er ikke foretatt endringer i verdsettelsesteknikker sammenlignet med fjoråret.

For leieinntekter og driftskostnader på investeringseiendommer vises det til note 18 Andre driftsinntekter og note 20 Andre driftskostnader.

Fast eiendom til egen virksomhet 2023

Konsern			Morbank		
Areal - m2		Bokført verdi	Areal - m2		Bokført verdi
Egen utnyttelse	Utleie	31.12.23*	Egen utnyttelse	Utleie	31.12.23*
3.143	0	49,8	2.087	0	32,9
4.364	791	31,4	0	0	0,0
210	102	9,9	0	0	0,0
7.717	893	91,1	2.087	0	32,9

* Sum bokført verdi i balansen inkluderer i tillegg eiendommer som ikke er forretningsbygg

Forpliktelser

Det er ingen forpliktelser knyttet til prosjekter eller kjøp av driftsmidler.

Fast eiendom til egen virksomhet 2022

Konsern			Morbank		
Areal - m2		Bokført verdi	Areal - m2		Bokført verdi
Egen utnyttelse	Utleie	31.12.22*	Egen utnyttelse	Utleie	31.12.22*
3.143	0	47,3	2.087	0	32,9
4.364	791	30,4	0	0	0,0
7.507	791	77,6	2.087	0	32,9

* Sum bokført verdi i balansen inkluderer i tillegg eiendommer som ikke er forretningsbygg

NOTE 33 - ANDRE EIENDELER

Konsern 31.12.2023	Konsern 31.12.2022		Morbank 31.12.2023	Morbank 31.12.2022
0,0	0,0	Opptjente ikke mottatte inntekter	2,3	2,2
16,5	9,2	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	16,3	8,5
44,8	79,1	Utvexling sikkerhetsstillelse	44,8	79,1
6,2	4,8	Andre eiendeler	1,4	1,5
67,4	93,0	Sum andre eiendeler	64,7	91,3

NOTE 34 - GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

Konsern 31.12.2023	Konsern 31.12.2022		Morbank 31.12.2023	Morbank 31.12.2022
0,0	0,0	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	637,9	724,3
219,6	274,1	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	220,3	274,7
219,6	274,1	Gjeld til kredittinstitusjoner	858,2	999,0

Lån fra kredittinstitusjoner fordelt på forfallstidspunkt - konsern

	Lån fra kredittinstitusjoner
2024	54,5
2025	54,5
2026	54,5
2027	54,5
2028	0,0
2029	0,0
2030	0,0
2031	0,0
2032 og senere	0,0
Brutto innlån	218,2
Påløpt rente	1,5
Direkte kostnader og over-/underkurs	-0,1
Verdijusteringer	0,0
Netto innlån	219,6

Lån med call/put fordelt på call-/put-tidspunkt.

Lån fra kredittinstitusjoner fordelt på forfallstidspunkt - morbank

	Lån fra kredittinstitusjoner
2024	693,2
2025	54,5
2026	54,5
2027	54,5
2028	0,0
2029	0,0
2030	0,0
2031	0,0
2032 og senere	0,0
Brutto innlån	856,8
Påløpt rente	1,5
Direkte kostnader og over-/underkurs	-0,1
Verdijusteringer	0,0
Netto innlån	858,2

Lån med call/put fordelt på call-/put-tidspunkt.

NOTE 35 - VERDIPAPIRGJELD

Endring verdipapirgjeld 2023 - konsern

	31.12.22	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.23
Ordinære senior obligasjoner, nominell verdi	5.179,8	995,0	1.054,1	4,2	5.124,9
OMF, nominell verdi	16.234,7	2.766,8	2.494,2	14,9	16.522,3
Verdijusteringer	-146,1	0,0	0,0	13,8	-132,2
Påløpt rente	107,2	0,0	0,0	36,3	143,5
Sum verdipapirgjeld	21.375,7	3.761,8	3.548,3	69,2	21.658,5

Endring verdipapirgjeld 2023 - morbank

	31.12.22	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.23
Ordinære senior obligasjoner, nominell verdi	5.179,8	995,0	1.054,1	4,2	5.124,9
Verdijusteringer	-134,1	0,0	0,0	47,9	-86,2
Påløpt rente	65,0	0,0	0,0	11,5	76,5
Sum verdipapirgjeld	5.110,7	995,0	1.054,1	63,6	5.115,2

Endring verdipapirgjeld 2022 - konsern

	31.12.21	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.22
Ordinære senior obligasjoner, nominell verdi	6.397,8	734,6	1.968,4	15,7	5.179,8
OMF, nominell verdi	17.722,0	1.531,5	3.003,7	-15,0	16.234,7
Verdijusteringer	86,6	0,0	0,0	-232,6	-146,1
Påløpt rente	77,4	0,0	0,0	29,8	107,2
Sum verdipapirgjeld	24.283,8	2.266,1	4.972,1	-202,2	21.375,7

Endring verdipapirgjeld 2022 - morbank

	31.12.21	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.22
Ordinære senior obligasjoner, nominell verdi	6.397,8	734,6	1.968,4	15,7	5.179,8
Verdijusteringer	5,8	0,0	0,0	-139,9	-134,1
Påløpt rente	57,2	0,0	0,0	7,9	65,0
Sum verdipapirgjeld	6.460,7	734,6	1.968,4	-116,3	5.110,7

	Utestående volum 31.12.23*	Gj. Snitt saldo 2023	Veid effektiv rentesats 2023	Utestående volum 31.12.22*	Gj. Snitt saldo 2022	Veid effektiv rentesats 2022
Konsern						
Obligasjonslån	21.647,2	22.029,7	4,51 %	21.414,6	22.217,6	2,16 %
Verdipapirgjeld	21.647,2	22.029,7	4,51 %	21.414,6	22.217,6	2,16 %

*Målt til amortisert kost ekskl. påløpt rente på balansedato

	Utestående volum 31.12.23*	Gj. Snitt saldo 2023	Veid effektiv rentesats 2023	Utestående volum 31.12.22*	Gj. Snitt saldo 2022	Veid effektiv rentesats 2022
Morbank						
Obligasjonslån	5.124,9	5.314,3	4,90 %	5.179,8	5.347,7	2,41 %
Verdipapirgjeld	5.124,9	5.314,3	4,90 %	5.179,8	5.347,7	2,41 %

*Målt til amortisert kost ekskl. påløpt rente på balansedato

Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt – Konsern

	Seniorobligasjoner	OMF	Totalt
2024	1.700,0	2.009,0	3.709,0
2025	525,0	2.500,0	3.025,0
2026	750,0	4.750,0	5.500,0
2027	0,0	4.000,0	4.000,0
2028	400,0	2.500,0	2.900,0
2029	1.750,0	0,0	1.750,0
2030	0,0	700,0	700,0
2031	0,0	0,0	0,0
2032 og senere	0,0	0,0	0,0
Brutto innlån	5.125,0	16.459,0	21.584,0
Påløpt rente	76,5	67,0	143,5
Direkte kostnader og over-/underkurs	-0,1	63,3	63,2
Verdijusteringer	-86,2	-46,1	-132,2
Netto innlån	5.115,2	16.543,2	21.658,5

Lån med call/put fordelt på call-/put-tidspunkt.

Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt – Morbank

	Seniorobligasjoner
2024	1.700,0
2025	525,0
2026	750,0
2027	0,0
2028	400,0
2029	1.750,0
2030	0,0
2031	0,0
2032 og senere	0,0
Brutto innlån	5.125,0
Påløpt rente	76,5
Direkte kostnader og over-/underkurs	-0,1
Verdijusteringer	-86,2
Netto innlån	5.115,2

Lån med call/put fordelt på call-/put-tidspunkt.

NOTE 36 - ANNEN GJELD

Konsern	Konsern		Morbank	Morbank
31.12.2023	31.12.2022		31.12.2023	31.12.2022
0,0	0,2	Forpliktelse knyttet til betalingsforpliktelser	0,0	0,2
317,7	153,0	Avsatt til samfunnsutbytte	317,7	153,0
16,5	14,1	Leverandørgjeld	14,0	11,0
18,8	0,0	Utvexlet sikkerhetsstillelse	18,8	0,0
34,4	32,5	Andre forpliktelser	40,8	125,3
46,4	38,7	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	36,2	30,5
433,8	238,4	Annen gjeld	427,6	319,9

NOTE 37 - PENSJONSFORPLIKTELSER

Obligatorisk tjenstepensjon (OTP) er pliktig, og konsernet har ordninger som tilfredsstiller disse kravene. Sparebanken Øst har både innskuddsplaner og ytelsesplaner.

Ytelsesordningene i konsernet er lukkede ordninger. Nyansatte får pensjon basert på en innskuddsordning.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Sparebanken Øst har kollektiv pensjonsordning i Storebrand Livsforsikring AS. Ordningen er ytelsesbasert og dekker alderspensjon til ordningens medlemmer og ektefelle- og barnepensjoner til medlemmenes etterlatte. Den ytelsesbaserte ordningen omfatter i dag 184 personer, 42 aktive, 122 alderspensjonister og 20 som er helt eller delvis uføre med premiefritak iht. uføregraden. Ordningen er lukket. Pensjonsforpliktelsene er regnskapsført i samsvar med IAS 19, som krever at nåverdien av pensjonsforpliktelsene fratrukket markedsverdien av pensjonsmidlene innregnes i balansen. Aktuarmessige utregninger blir foretatt hvert år på bakgrunn av informasjon gitt av banken.

Innskuddsbasert ordning

Fra 1. januar 2007 innførte Sparebanken Øst en innskuddsbasert ordning for alle nyansatte i banken. Ordningen administreres av Storebrand Livsforsikring AS. Det innbetales 5 % av lønn opptil 7,1G og 8 % av lønn mellom 7,1G og 12G. Innbetalt beløp forvaltes i ulike Storebrand-fond. Den innskuddsbaserte ordningen omfatter ved utgangen av året 135 ansatte, hvorav 7 uføre. Premiene for disse blir løpende betalt og kostnadsført på regnskapslinjen lønn mv.

Datterselskap

AS Finansiering har en kollektiv ytelsesordning som omfatter 15 personer, 7 aktive og 8 uføre/pensjonister. Ordningen er lukket. 11 ansatte har innskuddsbasert ordning, hvorav 1 ufør. Sparebanken Øst Eiendom AS har en ytelsesbasert ordning som omfatter 1 pensjonist. Ordningen er lukket. 2 ansatte tilsvarende 1,2 årsverk har innskuddsbasert ordning

Driftspensjoner

Konsernet har egne pensjonsavtaler for 8 personer for lønn utover 12G, hvorav samtlige ikke lenger er ansatt i konsernet. Disse driftspensjonene er tatt hensyn til i beregningene fra aktuar.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Morbank er tilsluttet AFP-ordningen som er en kollektiv pensjonsordning for tariffestet sektor i Norge. AFP-ordningen er basert på et trepartsamarbeid mellom arbeidsgiverorganisasjoner, arbeidstakerorganisasjoner og staten. Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene til AFP, mens tilsluttede foretak dekker 2/3. Foretak som deltar i AFP-ordningen er solidarisk ansvarlig for det som skal utbetales til de arbeidstakere som til enhver tid fyller vilkårene. Alle morbankens ansatte er medlemmer i ordningen.

Regnskapsmessig er ordningen å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Banken er ikke i stand til å identifisere sin andel av ordningens underliggende økonomiske stilling og resultat med tilstrekkelig grad av pålitelighet, og på denne bakgrunn regnskapsføres ordningen som en innskuddsordning. Dette innebærer at forpliktelser fra AFP-ordningen ikke er balanseført. Premier til ordningen kostnadsføres når de påløper.

Tilskudd til AFP-ordningen inngår i regnskapslinjen lønn mv. og utgjorde 1,9 mill. kroner i 2023 og 1,8 mill. kroner i 2022. Neste års premie er estimert til 2,2 mill. kroner.

For å ha rett til avtalefestet pensjon (AFP) må den ansatte (medlemmet) oppfylle flere vilkår. Blant annet må medlemmet på uttakstidspunktet være ansatt og reell arbeidstaker i et foretak tilsluttet ordningen, medlemmet må ha vært sammenhengende ansatt de siste tre år og vært ansatt i et foretak tilsluttet ordningen i 7 av de siste 9 årene. AFP-ordningen gir ansatte et livsvarig påslag til alderspensjon i folketrygden.

Ordningen administreres av Fellesordningen for AFP som også fastsetter og krever inn premie. Premien skal fastsettes slik at den er tilstrekkelig til å dekke løpende utgifter og dessuten gi grunnlag for opplegg av et pensjonsfond.

I 2023 utgjorde premien 2,6 % av lønn mellom 1G og 7,1G. For 2024 er premiesatsen økt og vil utgjøre 2,7 %. Premiemodellen baserer seg på faktisk utbetalt lønn.

Det foreligger en underdekning i ordningen. Ved eventuell avvikling av ordningen har foretakene som deltar i ordningen plikt til fortsatt premiebetaling for dekning av pensjonsutbetalinger til arbeidstakere som er tiltrådt eller som fyller vilkårene for avtalefestet pensjon på avviklingstidspunktet.

I januar 2020 ble overgangstillegget i finansnæringen avklart. Overgangstillegget er en midlertidig ekstraytelse til ansatte som går av med AFP og slutter i arbeid. Ordningen gjaldt i utgangspunktet kun for årskullene 1955 til og med 1960 og skulle lukkes for nye deltagere ved utgangen av 2022. Ved hovedforhandlingene i 2022 ble ordningen endret, og det ble enighet mellom partene om at ordningen lukkes for nye deltagere i 2024 og avsluttes i 2034. Ordningen har sitt virkningstidspunkt fra 1. januar 2019 og for å få rett til tillegget kan den ansatte ikke ha høyere inntekt enn 6G i gjennomsnitt over de siste tre år før uttak. Utbetalingstid er fra tidligst 62 år frem til fylte 72 år, ytelsens størrelse utgjør 0,15G årlig, flatt gjennom hele utbetalingsperioden og ordningen avsluttes i 2034. Ved utgangen av 2023 er det 14 personer som får utbetaling innunder ordningen. Ytterligere 18 personer har rett til å kreve overgangstillegg innenfor ordningens varighet ved utgangen av 2024. Det er i 2023 utbetalt 0,2 mill. kroner i overgangstillegg. Fremtidig forpliktelse knyttet til overgangstillegget er i løpet av 2023 netto økt med 0,3 mill. kroner og utgjør ved 4,2 mill. kroner ved utgangen av 2023. Forpliktelsen er regnskapsført under annen gjeld i balansen.

Nærmere om ytelsesordninger

Gjenværende opptjeningstid

For de sikrede ordningene er det i beregningene til Sparebanken Øst og AS Finansiering lagt til grunn at gjenværende opptjeningstid for aktive medlemmer er henholdsvis 8 år og 6 år. Sparebanken Øst Eiendom AS har ingen aktive medlemmer i ordningen.

Aktuarielle forutsetninger

Beregningene er basert på dødelighetstabell K2013 og uføretariff KU. Beregningene er basert på standardiserte forutsetninger om døds- og uføreutviklingen. Det er forutsatt en fratredelseshyppighet som avtrappes fra 8 % for aldersgruppen 20-24 år og ned til 0 % for 51-åringer og eldre.

Opptjening

Opptjeningstiden for den enkeltes pensjonsrettighet er beregnet fra ansettelsen i selskapet og frem til fastsatt pensjonsalder. Den aktuarielle beregningsmetodikken bygger på prinsipper med lineær opptjening og hensyntatt fremtidig lønns- og G-vekst.

Økonomiske forutsetninger	2023	2022
Forventet avkastning på pensjonsmidler i %	3,10	3,00
Diskonteringsrente	3,10	3,00
Årlig lønnsvekst i %	3,00	3,00
årlig G-regulering	3,25	3,25
Årlig regulering av pensjoner i %	1,80	1,50

Ved beregning av pensjonskostnad og netto pensjonsforpliktelse er en rekke forutsetninger lagt til grunn. Etter IAS 19 skal diskonteringsrenten på hver balansedag fastsettes med henvisning til renten på foretaksobligasjoner av høy kvalitet eller til statsobligasjonsrenten dersom det ikke finnes et dypt marked for foretaksobligasjoner av høy kvalitet i henhold til standardens beskrivelse. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

Sparebanken Øst fastsetter diskonteringsrente på grunnlag av obligasjoner med fortrinnsrett.

Risikovurdering

Gjennom ytelsesbaserte ordninger er konsernet påvirket av enkelte risikoer som følge av usikkerhet i forutsetninger og fremtidig utvikling. De mest sentrale risikoene er:

Forventet levetid: Konsernet har påtatt seg en forpliktelse til å utbetale pensjon for de ansatte livet ut. Således vil en økning i forventet levealder blant medlemsmassen medføre en økt forpliktelse for konsernet.

Avkastningsrisiko: Konsernets pensjonsmidler påvirkes av den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene. Således vil en reduksjon i faktisk avkastning medføre økt forpliktelse for konsernet.

Inflasjon- og lønnsvekstrisiko: Konsernets pensjonsforpliktelse har risiko knyttet til både inflasjon og lønnsutvikling, selv om lønnsutvikling er nært knyttet til inflasjonen. Høyere inflasjon og lønnsutvikling enn hva som er lagt til grunn i pensjonsberegningene, medfører økt forpliktelse for konsernet.

Pensjonskostnader i ordinært resultat

Konsern	Konsern		Morbank	Morbank
2023	2022		2023	2022
		Netto pensjonskostnader ytelsesbasert ordning		
5,3	5,7	Nåverdien av årets pensjonsopptjening	4,8	5,2
1,6	0,6	Rentekostnader av pensjonsforpliktelse	1,5	0,6
6,8	6,3	Netto pensjonskostnader inklusiv arbeidsgiveravgift	6,3	5,8
0,5	0,6	Utbetaling og endring i avsetning overgangstillegg AFP	0,5	0,6
5,8	4,3	Innbetaling premie innskuddsbasert ordning	5,4	3,9
1,9	1,8	Innbetaling premie AFP-ordning	1,9	1,8
15,0	13,0	Sum pensjonskostnader i ordinært resultat	14,1	12,1

Spesifikasjon av pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler – konsern

2023			2022		
Fondert	Ufondert	Sum	Fondert	Ufondert	Sum
Endring brutto pensjonsforpliktelse:					
263,5	25,3	288,7	256,4	25,8	282,2
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5,1	0,0	5,1	5,2	0,0	5,2
7,8	0,7	8,5	4,8	0,5	5,3
9,3	0,6	9,8	6,9	1,4	8,3
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-10,9	-1,7	-12,6	-9,9	-2,3	-12,2
274,7	24,9	299,6	263,5	25,3	288,7
Endringer brutto pensjonsmidler:					
236,0	0,0	236,0	246,8	0,0	246,8
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6,8	0,0	6,8	4,2	0,0	4,2
-10,4	0,0	-10,4	-18,7	0,0	-18,7
17,8	0,0	17,8	13,5	0,0	13,5
-10,8	0,0	-10,8	-9,8	0,0	-9,8
239,4	0,0	239,4	236,0	0,0	236,0
35,3	24,9	60,2	27,5	25,3	52,7

Endringer i forpliktelsen:

2023		2022
52,7	Netto pensjonsforpliktelse 1.1	35,4
0,0	Overføring av ansatt fra datterselskap	0,0
6,8	Resultatført pensjonskostnad (i ordinært resultat)	6,3
0,0	Tilgang og avgang	0,0
20,2	Aktuarielle gevinster og tap	26,9
-17,8	Innbetalt pensjonspremie	-13,5
-1,8	Pensjonsutbetalinger	-2,4
60,2	Netto balanseførte pensjonsforpliktelser pr. 31.12	52,7
15,1	Forventet premieinnbetaling neste år, ytelsesbasert ordning	12,7
6,4	Forventet premieinnbetaling neste år, innskuddsbasert ordning	5,5
2,2	Forventet premieinnbetaling neste år, AFP-ordning	2,0
Plassering av pensjonsmidler i prosent		
4,0 %	Aksjer	4,0 %
7,0 %	Obligasjoner	6,0 %
13,0 %	Lån	15,0 %
45,0 %	Anlegg	41,0 %
15,0 %	Pengemarked	16,0 %
2,0 %	Næringslån	3,0 %
14,0 %	Eiendom	14,0 %
2,0 %	Alternative investeringer	2,0 %
1,8 %	Verdijustert avkastning totalt	-3,1 %

Sensitivitetsanalyse ytelsesordninger

Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved å endre en aktuariell forutsetning og samtidig holde de øvrige forutsetningene uendret. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

Endring i prosentpoeng	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst / grunnbeløp		Årlig reg. av pensjoner	
	+ 0,5%	-0,5%	+ 0,5%	-0,5%	+0,5%	-0,5%
Prosentvis endring i pensjon						
- Pensjonsforpliktelse (PBO)	-8,1 %	9,1 %	2,2 %	-2,0 %	7,1 %	-6,5 %
- Periodens netto pensjonskostnader	-9,4 %	10,7 %	4,2 %	-3,9 %	6,8 %	-6,2 %

Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen. En reduksjon i diskonteringsrenten med 0,5 %-poeng, vil gi en økning i pensjonsforpliktelsen i størrelsesorden 9,1 %. En økning i lønnsregulering og regulering av pensjon, vil medføre økning i pensjonsforpliktelsen.

Konsernets pensjonsforpliktelse pr. 31.12.23 har følgende forfallsstruktur de neste 10 år:

	Beløp	i % av brutto pensjonsforpliktelse
Under 1 år	9,5	3,2 %
år 2	9,9	3,3 %
år 3	10,2	3,4 %
år 4	11,0	3,7 %
år 5	12,0	4,0 %
år 6-10	80,5	26,9 %
Totalt	133,1	44,4 %

Spesifikasjon av pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler - morbank

2023			2022		
Fondert	Ufondert	Sum	Fondert	Ufondert	Sum
Endring brutto pensjonsforpliktelse:					
246,4	24,8	271,2	239,9	25,3	265,2
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4,6	0,0	4,6	4,7	0,0	4,7
7,3	0,7	8,0	4,5	0,5	5,0
8,9	0,5	9,4	6,5	1,3	7,8
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-10,2	-1,6	-11,8	-9,2	-2,3	-11,5
257,0	24,4	281,4	246,4	24,8	271,2
Endringer brutto pensjonsmidler:					
220,1	0,0	220,1	230,4	0,0	230,4
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6,4	0,0	6,4	3,9	0,0	3,9
-9,8	0,0	-9,8	-17,9	0,0	-17,9
17,2	0,0	17,2	13,0	0,0	13,0
-10,2	0,0	-10,2	-9,2	0,0	-9,2
223,6	0,0	223,6	220,1	0,0	220,1
33,4	24,4	57,8	26,3	24,8	51,1
Netto pensjonsforpliktelse (+)/ - pensjonsmidler (-)					

Endringer i forpliktelsen:

2023		2022
51,1	Netto pensjonsforpliktelse 1.1	34,8
0,0	Overføring av ansatt fra datterselskap	0,0
6,3	Resultatført pensjonskostnad (i ordinært resultat)	5,8
0,0	Tilgang og avgang	0,0
19,2	Aktuarielle gevinster og tap	25,8
-17,2	Innbetalt pensjonspremie	-13,0
-1,6	Pensjonsutbetalinger	-2,3
57,8	Netto balanseførte pensjonsforpliktelser pr. 31.12	51,1
14,3	Forventet premieinnbetaling neste år, ytelsesbasert ordning	11,9
5,8	Forventet premieinnbetaling neste år, innskuddsbasert ordning	4,9
2,2	Forventet premieinnbetaling neste år, AFP-ordning	2,0
Plassering av pensjonsmidler i prosent		
4,0 %	Aksjer	4,0 %
7,0 %	Obligasjoner	6,0 %
13,0 %	Lån	15,0 %
45,0 %	Anlegg	41,0 %
15,0 %	Pengemarked	16,0 %
2,0 %	Næringslån	3,0 %
14,0 %	Eiendom	14,0 %
2,0 %	Alternative investeringer	2,0 %
1,8 %	Verdijustert avkastning totalt	-3,1 %

Sensitivitetsanalyse ytelsesordninger

Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved å endre en aktuariell forutsetning og samtidig holde de øvrige forutsetningene uendret. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

Endring i prosentpoeng	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst / grunnbeløp		Årlig reg. av pensjoner	
	+ 0,5%	-0,5%	+ 0,5%	-0,5%	+0,5%	-0,5%
Prosentvis endring i pensjon						
- Pensjonsforpliktelse (PBO)	-8,2 %	9,2 %	2,2 %	-2,1 %	7,2 %	-6,6 %
- Periodens netto pensjonskostnader	-10,1 %	11,5 %	4,8 %	-4,4 %	7,1 %	-6,5 %

Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen. En reduksjon i diskonteringsrenten med 0,5 %-poeng, vil gi en økning i pensjonsforpliktelsen i størrelsesorden 9,2 %. En økning i lønnsregulering og regulering av pensjon, vil medføre økning i pensjonsforpliktelsen.

Morbankens pensjonsforpliktelse pr. 31.12.23 har følgende forfallsstruktur de neste 10 år:

	Beløp	i % av brutto pensjonsforpliktelse
Under 1 år	8,9	3,2 %
år 2	9,3	3,3 %
år 3	9,6	3,4 %
år 4	10,2	3,6 %
år 5	11,2	4,0 %
år 6-10	74,8	26,6 %
Totalt	124,0	44,1 %

NOTE 38 - ETTERSTILTE SENIOROBLIGASJONER

Endring etterstilte seniorobligasjoner 2023 – konsern og morbank

	31.12.22	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.23
Etterstilte seniorobligasjoner, nominell verdi	891,3	599,7	0,0	1,7	1.492,7
Verdijusteringer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Påløpt rente	4,8	0,0	0,0	10,6	15,4
Sum	896,2	599,7	0,0	12,3	1.508,2

Endring etterstilte seniorobligasjoner 2022 – konsern og morbank

	31.12.21	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.22
Etterstilte seniorobligasjoner, nominell verdi	399,7	491,1	0,0	0,6	891,3
Verdijusteringer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Påløpt rente	0,5	0,0	0,0	4,3	4,8
Sum	400,2	491,1	0,0	4,9	896,2

	Utestående volum 31.12.23*	Gj. Snitt saldo 2023	Veid effektiv rentesats 2023	Utestående volum 31.12.22*	Gj. Snitt saldo 2022	Veid effektiv rentesats 2022
Etterstilte seniorobligasjoner (SNP)	1.492,7	1.167,9	5,05 %	891,3	727,9	2,69 %
Etterstilte seniorobligasjoner (SNP)	1.492,7	1.167,9	5,05 %	891,3	727,9	2,69 %

*Målt til amortisert kost ekskl. påløpt rente på balansedato

Etterstilte seniorobligasjoner fordelt på forfallstidspunkt

	Etterstilte seniorobligasjoner
2024	0,0
2025	0,0
2026	0,0
2027	400,0
2028	800,0
2029	0,0
2030	300,0
2031	0,0
2032 og senere	0,0
Brutto innlån	1.500,0
Påløpt rente	15,4
Direkte kostnader og over-/underkurs	-7,3
Verdijusteringer	0,0
Netto innlån	1.508,2

Lån med call/put fordelt på call-/put-tidspunkt.

NOTE 39 - ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Endring ansvarlig lånekapital 2023 – konsern og morbank

	31.12.22	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.23
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	419,9	200,0	220,1	0,1	400,0
Verdijusteringer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Påløpt rente	1,0	0,0	0,0	1,4	2,4
Sum ansvarlig lånekapital	420,9	200,0	220,1	1,5	402,4

Endring ansvarlig lånekapital 2022 – konsern og morbank

	31.12.21	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.22
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	399,8	200,0	180,1	0,2	419,9
Verdijusteringer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Påløpt rente	0,6	0,0	0,0	0,4	1,0
Sum ansvarlig lånekapital	400,4	200,0	180,1	0,6	420,9

	Utestående volum 31.12.23*	Gj. Snitt saldo 2023	Veid effektiv rentesats 2023	Utestående volum 31.12.22*	Gj. Snitt saldo 2022	Veid effektiv rentesats 2022
Ansvarlig obligasjonslån	400,0	414,1	6,13 %	419,9	401,3	3,19 %
Ansvarlig lånekapital	400,0	414,1	6,13 %	419,9	401,3	3,19 %

*Målt til amortisert kost ekskl. påløpt rente på balansedato

Ansvarlig lånekapital fordelt på forfallstidspunkt

	Ansvarlig lånekapital
2024	0,0
2025	0,0
2026	0,0
2027	0,0
2028	400,0
2029	0,0
2030	0,0
2031	0,0
2032 og senere	0,0
Brutto innlån	400,0
Påløpt rente	2,4
Direkte kostnader og over-/underkurs	0,0
Verdijusteringer	0,0
Netto innlån	402,4

Lån med call/put fordelt på call-/put-tidspunkt.

NOTE 40 - FONDSOBLIGASJONER

Fondsobligasjoner og renter på fondsobligasjoner er presentert som egenkapital.

Endring fondsobligasjoner 2023 – konsern og morbank

	31.12.22	Emittert	Forfall/innløst	Øvrige endringer	31.12.23
Fondsobligasjon, nomiell verdi	350,0	200,0	200,7	0,7	350,0
Verdijusteringer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Påløpt rente	2,9	0,0	0,0	0,8	3,7
Fondsobligasjonslån	352,9	200,0	200,7	1,5	353,7

Endring fondsobligasjoner 2022 – konsern og morbank

	31.12.21	Emittert	Forfall/innløst	Øvrige endringer	31.12.22
Fondsobligasjon, nomiell verdi	350,0	0,0	0,0	0,0	350,0
Verdijusteringer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Påløpt rente	1,9	0,0	0,0	1,1	2,9
Fondsobligasjonslån	351,9	0,0	0,0	1,1	352,9

	Utestående volum 2023*	Gj. Snitt saldo 2023	Veid effektiv rentesats 2023	Utestående volum 2022*	Gj. Snitt saldo 2022	Veid effektiv rentesats 2022
Fondsobligasjon	350,0	350,0	8,17 %	350,0	350,0	5,34 %
Fondsobligasjon	350,0	350,0	8,17 %	350,0	350,0	5,34 %

* Målt til amortisert kost ekskl. påløpt rente på balansedato.

NOTE 41 - EGENKAPITALBEVIS

Resultat pr. egenkapitalbevis

Resultat pr. egenkapitalbevis beregnes ved å dividere den delen av resultat etter skatt som tilfaller egenkapitalbeviserne med et veid gjennomsnitt av antall utestående egenkapitalbevis i løpet av året.

Sparebanken Øst har ikke utstedt opsjoner eller andre instrumenter som kan føre til utvanning av resultat pr. egenkapitalbevis. Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis blir derfor lik resultat pr. egenkapitalbevis.

Konsern 2023	Konsern 2022		Morbank 2023	Morbank 2022
411,3	277,7	EK-beviserens og grunnfondets andel av resultatet	397,4	326,0
117,6	79,4	Resultat etter skatt tilordnet egenkapitalbeviserne	113,6	93,2
20,7	20,7	Veid gjennomsnitt av antall utestående egenkapitalbevis	20,7	20,7
5,67	3,83	Resultat pr. egenkapitalbevis (kroner)	5,48	4,50

Veid antall egenkapitalbevis

2023

Antall egenkapitalbevis i 2023	20.731.183
Sum antall egenkapitalbevis i 2023	20.731.183

2022

Antall egenkapitalbevis i 2022	20.731.183
Sum antall egenkapitalbevis i 2022	20.731.183

Pålydende pr. egenkapitalbevis er kr 10.

Egenkapitalbevis registrert i verdipapirsentralen gir stemmerett i henhold til vedtektene. Av forstanderskapets 32 medlemmer velges 11 medlemmer av eierne av egenkapitalbevis. Eierne av egenkapitalbevis er stemmeberettigede ved valg av egenkapitalbeviserens medlemmer og varamedlemmer til sparebankens forstanderskap. Hvert egenkapitalbevis gir en stemme, men ingen kan stemme for mer enn 10 % av samtlige egenkapitalbevis eller avgi flere stemmer enn 20 % av de stemmer som er representert i valgmøtet.

Eierbrøk morbank

	01.01.2024	01.01.2023
Egenkapitalbeviskapital	207,3	207,3
Overkurs	387,8	387,8
Utjevningsfond (ekskl. utbytte)	361,1	364,2
Andel fond for urealiserte gevinster	114,4	113,8
Sum teller (A)	1.070,5	1.073,1
Sum egenkapital ekskl. hybridkapital (årets avsetning til utbytter holdt utenom)	3.745,0	3.753,8
Sum nevner (B)	3.745,0	3.753,8
Eierbrøk (A/B) i %	28,59	28,59

Styrets forslag til utbytte

I kroner	2023	2022
Totalt utbetalt utbytte	111.948.388	78.778.495
Utbetalt pr. egenkapitalbevis	5,40	3,80

De største egenkapitalbeviserne pr. 31.12.23

	Navn	Antall	%		Navn	Antall	%
1	MP Pensjon	1.467.815	7,08 %	11	Bergen Kommunale Pensjonskasse	220.000	1,06 %
2	Directmarketing Invest AS	999.500	4,82 %	12	Aktiv Portfolio AS	210.000	1,01 %
3	VPF Eika Egenkapitalbevis	988.314	4,77 %	13	Intertrade Shipping AS	205.000	0,99 %
4	KLP	641.465	3,09 %	14	Profond AS	168.529	0,81 %
5	Foretakskonsulenter AS	589.435	2,84 %	15	Morgan Stanley & Co. Intern.	135.542	0,65 %
6	Hansen, Asbjørn Rudolf	445.502	2,15 %	16	Teigen, Anne Kristine	121.025	0,58 %
7	Jag Holding AS	395.897	1,91 %	17	Spesialfondet Borea Utbytte	120.400	0,58 %
8	Wenaasgruppen AS	273.000	1,32 %	18	Hifo Invest AS	108.462	0,52 %
9	BKK Pensjonskasse	250.000	1,21 %	19	Saturn Invest AS	108.462	0,52 %
10	AS Andersen Eiendomselskap	230.900	1,11 %	20	Juel, Iver Albert	107.500	0,52 %

Forstanderskapet

Jon Aas	28.500
Ole Jørgen Smedsrud	0
Tor Flesaker	0
Nina Wilthil	0
Knut Andersen	0
Morten Ranvik	0
Thomas F. Halvorsen	0
May-Britt Andersen	0
Cato Brekke	0
Kim Mogen Myhre	0
Thor Sigurd Syvaldsen	0
Syed Wali Haider Gilani	0
Trine Astrid Borge Johansen	0
Brynulf Kopperud	649
Ann Kristin Plomås	0
Anette Green	649
Camilla Schenk	649
Gunnar Sanden	1.077
Nathalie S. Evans	649
Knut Helge Jakobsen	0
Silje Wold Rørvik	433
Asbjørn R. Hansen	445.502
Johan H. Vister	13.360
Bent Guttormsen	1.500
Odd Reidar Øie	32.000
Kristin Nystrøm	39.728
Erlend Ramnefjell (representant for Investmaer AS)	4.000
Morten A. Yttreide (representant for Yttreide AS)	10.000
Lars M. Lunde	3.000
Per Fjeld-Olsen (representant for Simplian AS)	5.000
Frank Borgen	37.472
Erik Hansen (representant for Norsk Hussoppforsikring)	45.000

Styret m/ personlig nærstående

Øvind Andersson (leder)	65.000
Cecilie Hagby (nestleder)	0
Jorund Rønning Indrelid	34.485
Arne K. Stokke	6.012
Ole B. Hoen	52.619
Lina Andal Sørby	3.543
Sissel Album Fjeld	2.824
Håvard Saastad	2.649

Ledende ansatte m/ personlig nærstående

Pål Strand	40.649
Kjell Engen	433
Ole Sivertsen	649
Espen Sollien	649
Arnlot Lien	649
Anne-Siri Rhoden Jensen	1.065
Thor-Henning Bråthen	2.649
Frode Lindbeck	1.077
Kristoffer Volden	649

Utvikling i egenkapitalbeviskapitalen

År	Emisjonstype	Innbetalt egenkapitalbeviskapital	Total egenkapitalbeviskapital
1988	Off. emisjon	NOK 25.000.000	NOK 25.000.000
1989	Emisjon 1:1	NOK 25.000.000	NOK 50.000.000
1991	Emisjon 1:2	NOK 25.000.000	NOK 75.000.000
1991	Rettet emisjon	NOK 20.000.000	NOK 95.000.000
1993	Konvertert ansvarlig lån	NOK 15.531.000	NOK 110.531.000
1993	Emisjon 1:3	NOK 36.843.700	NOK 147.374.700
1993	Konvertert ansvarlig lån	NOK 245.000	NOK 147.619.700
1994	Konvertert ansvarlig lån	NOK 5.128.000	NOK 152.747.700
1994	Emisjon 1:3	NOK 50.915.900	NOK 203.663.600
1995	Konvertert ansvarlig lån	NOK 395.000	NOK 204.058.600
1996	Konvertert ansvarlig lån	NOK 808.000	NOK 204.866.600
1997	Konvertert ansvarlig lån	NOK 7.893.000	NOK 212.759.600
1997	Off. emisjon	NOK 60.000.000	NOK 272.759.600
1999	Emisjon 1:3	NOK 90.919.900	NOK 363.679.500
2008	Utbytteemisjon	NOK 24.252.400	NOK 387.931.900
2009	Nedskrivning av pålydende fra kr. 100 til kr. 20	NOK 310.345.520	NOK 77.586.380
2009	Nedskrivning av pålydende fra kr. 20 til kr. 10	NOK 38.793.190	NOK 38.793.190
2009	Fortrinnsrettet emisjon	NOK 168.518.640	NOK 207.311.830

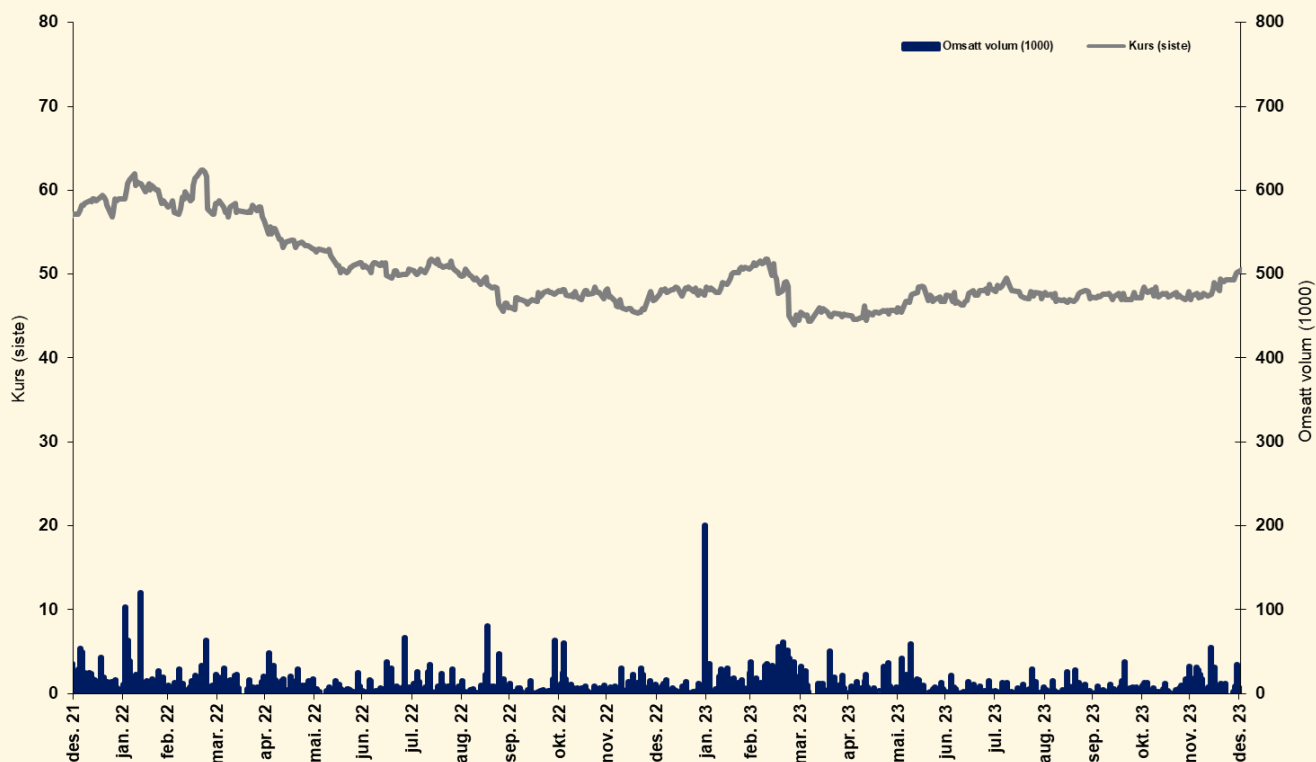
Eierstatistikk – geografisk fordeling

	Antall eiere	%	Antall egenkapitalbevis	%
Utlandet	98	2,7 %	789.045	3,8 %
Drammen	399	11,0 %	3.038.819	14,7 %
Øvre Eiker	259	7,1 %	703.316	3,4 %
Buskerud for øvrig	108	3,0 %	206.118	1,0 %
Asker/Bærum	234	6,4 %	875.332	4,2 %
Oslo	660	18,1 %	7.400.881	35,7 %
Trondheim	84	2,3 %	311.307	1,5 %
Bergen	177	4,9 %	1.066.469	5,1 %
Landet forøvrig	1.623	44,6 %	6.339.896	30,6 %
Totalt	3.642	100,0 %	20.731.183	100,0 %

Egenkapitalbevisenes spredning

Antall egenkapitalbevis pr. eier	Antall eiere	%	Antall egenkapitalbevis	%
1 - 100	717	19,7 %	29.570	0,1 %
101 - 1.000	1.436	39,4 %	678.581	3,3 %
1.001 - 10.000	1.172	32,2 %	4.332.728	20,9 %
10.001 - 100.000	295	8,1 %	7.696.224	37,1 %
100.001 -	22	0,6 %	7.994.080	38,6 %
		100,0		100,0
Sum	3.642	%	20.731.183	%

Omsetning og kursutvikling de to siste år

NOTE 42 - TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Transaksjoner med konsernselskap

Postene nedenfor viser resultatførte transaksjoner og balanseførte mellomværende som morselskapet har med datterselskap.

Sparebanken Øst selger boliglån til Sparebanken Øst Boligkreditt AS for å fylle opp sikkerhetsmassen i kredittforetaket. Dette enten for å øke sikkerhetsmassen i forbindelse med utstedelse av nye obligasjoner med fortrinnsrett eller for å kompensere for boliglån som har blitt flyttet til andre banker eller tilbake til morbanken. Sparebanken Øst Boligkreditt AS har i 2023 netto kjøpt boliglån fra Sparebanken Øst til en verdi av 5.489 mill., hvorav kjøpte boliglån utgjør 7.356 mill. og solgte boliglån tilbake utgjør 1.867 mill. I 2022 var tilsvarende netto verdi 4.098 mill., hvorav kjøpte boliglån utgjorde 6.282 mill. og solgte boliglån tilbake utgjorde 2.184 mill.

Resultat	2023	2022
Renteinntekter og lignende inntekter		
Renter sertifikater og obligasjoner (OMF) fra datterselskaper	0,0	9,6
Renteinntekter fra datterselskap	141,6	72,5
Rentekostnader og lignende kostnader		
Renter og provisjoner til datterselskap	24,8	9,1
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		
Andre inntekter fra datterselskap	31,9	32,8
Andre driftsinntekter		
Husleie fra datterselskap	2,3	2,0
Andre driftskostnader		
Husleie til datterselskap	4,1	3,7
Andre kostnader til datterselskap	0,9	0,9
Balanse	31.12.23	31.12.22
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
Utlån til datterselskap	3.025,2	3.186,0
Utlån til kunder		
Utlån til datterselskap	7,3	27,4
Sertifikater og obligasjoner		
Investering OMF i datterselskap	0,0	0,0
Andre eiendeler		
Andre fordringer	2,3	2,2
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Innskudd fra datterselskap	638,6	725,0
Innskudd fra kunder		
Innskudd fra datterselskap	47,9	70,8
Annen gjeld		
Annen gjeld til datterselskap	13,0	103,6

Transaksjoner med toppledergruppen, styret og forstanderskapet

Beløp i 1.000 kroner	Toppledergruppen		Styret		Forstanderskapet	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Lån						
Utestående lån per 01.01.	19.109	24.250	19.543	11.253	32.350	47.950
Netto endring utlån i perioden	13.136	-5.140	-3.041	8.290	20.364	-15.600
Utestående lån per 31.12.	32.246	19.109	16.502	19.543	52.714	32.350
Renteinntekter	579	320	634	423	1.534	693
Tap ved utlån	0	0	0	0	0	0
Innskudd						
Innskudd per 01.01.	3.321	3.186	10.346	9.409	20.957	24.780
Netto endring innskudd i perioden	-1.577	135	-2.398	938	2.987	-3.822
Innskudd per 31.12.	1.744	3.321	7.949	10.346	23.945	20.957
Rentekostnader	59	11	156	61	745	376
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0
Utstedte garantier	0	0	0	0	0	0

Ingen av engasjementene var misligholdte pr. 31.12.23 eller pr. 31.12.22

NOTE 43 - OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT OG SIKKERHETSSTILLELSER

Konsernet har via sitt datterselskap Sparebanken Øst Boligkreditt AS stilt eiendeler som sikkerhet for å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Per 31.12.2023 har konsernet utstedt pålydende MNOK 16.459,0 og MNOK 16.150,0 per 31.12.2022.

I henhold til Finansforetaksforskriften § 11-7 skal Sparebanken Øst Boligkreditt AS til enhver tid ha en overpantsettelse i sikkerhetsmassen på minimum fem prosent av pålydende verdi av utestående obligasjoner med fortrinnsrett. Sikkerhetsmassen består i all hovedsak av pantsikrede boliglån, men her inngår også derivatavtaler og fyllingssikkerhet i form av likviditetsbuffer. Pantesikrede lån i sikkerhetsmassen har ved tidspunkt for erverv hatt en belåningsgrad på 75 prosent eller lavere. Misligholdte utlån (trinn 3), tapsavsetninger på utlån og den andelen av utlån som overstiger 80 prosent belåningsgrad holdes utenfor sikkerhetsmassen.

	Sparebanken Øst Boligkreditt AS	
	31.12.2023	31.12.2022
Fortrinnsrett iht. finansforetaksloven § 11-15 (pålydende)	16.459,0	16.150,0

	Sparebanken Øst Boligkreditt AS	
	31.12.2023	31.12.2022
Sikkerhetsmassen		
Kvalifiserte utlån med pant i bolig*	18.004,5	17.968,0
Finansielle derivater (netto)	-49,7	-11,2
Andre fyllingssikkerheter (bankinnskudd)	911,2	968,5
Sum sikkerhetsmasse	18.866,1	18.925,3
Sikkerhetsmassens fyllingsgrad	114 %	116 %

*MNOK 41,4 av brutto utlån i Sparebanken Øst Boligkreditt AS kvalifiserer ikke til sikkerhetsmassen per 31.12.23 (MNOK 35,7 pr. 31.12.22)

Erklæring i henhold til verdipapirhandelloven § 5-5

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2023, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets og selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, og at opplysningene i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor.

Hokksund, 31. desember 2023

Drammen, 29. februar 2024

Øivind Andersson
leder

Cecilie Hagby
nestleder

Lina Andal Sørby
medlem

Jorund Rønning Indrelid
medlem

Arne K. Stokke
medlem

Ole B. Hoen
medlem

Håvard Saastad
ansattes repr.

Sissel Album Fjeld
ansattes repr.

Pål Strand
adm. direktør

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til forstanderskapet i Sparebanken Øst

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Øst som består av selskapsregnskapet og konsernregnskapet. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, totalresultat, endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.

Etter vår mening oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og *International Code of Ethics for Professional Accountants* (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært Sparebanken Østs revisor sammenhengende i 24 år fra valget på forstanderskapsmøtet i 2000 for regnskapsåret 2000.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2023. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. Vår beskrivelse av hvordan vi revisjonsmessig håndterte hvert forhold omtalt nedenfor, er gitt på den bakgrunnen.

Vi har også oppfylt våre forpliktelser beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet* når det gjelder disse forholdene. Vår revisjon omfattet følgende handlinger utformet for å håndtere vår vurdering av risiko for vesentlige feil i årsregnskapet. Resultatet av våre revisjonshandlinger, inkludert handlingene rettet mot forholdene omtalt nedenfor, utgjør grunnlaget for vår konklusjon på revisjonen av årsregnskapet.

Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier

Grunnlag for det sentrale forholdet

Utlån til kunder utgjør i konsernregnskapet NOK 37 877 millioner (83 % av totale eiendeler). Tilsvarende beløp i selskapsregnskapet er NOK 17 051 millioner (59 % av totale eiendeler). Forventet tap på utlån til kunder og ubenyttede kreditter og garantier i konsernregnskapet utgjør NOK 109,9 millioner. Forventet tap fordeles til tre trinn hvorav NOK 26,2 millioner er basert på modellberegninger (trinn 1, 2 og 3) og NOK 83,7 millioner er basert på individuelle vurderinger av nedskrivninger (trinn 3). Fastsettelsen av estimatet på forventet tap krever at ledelsen bruker skjønn for å utarbeide et nøytralt og sannsynlighetsvektet estimat som fastsettes ved å vurdere ulike mulige utfall, tidsverdi av penger, rimelig og underbygget informasjon om tidligere hendelser, dagens forhold og prognoser for økonomiske forventninger. Som følge av bruken av skjønn i målekriteriene for forventet tap, kompleksitet i beregningene og den tilhørende effekten på tapsestimatet, så vurderte vi avsetningen for forventet tap som et sentralt forhold i revisjonen. Forventet tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier omtales i note 2, 3 og 10 i årsregnskapet.

Våre revisjonshandlinger

Vi vurderte konsernets metodikk for å fastsette estimatet på forventet tap. Videre vurderte vi og testet effektivitet og målrettethet av internkontrollen som konsernet har implementert i prosessen for å beregne det forventede tapet, herunder inputvariabler og forutsetninger. Vi evaluerte ledelsens vurderinger av ulike økonomiske scenarier så vel som makroøkonomiske data brukt i beregningen. For avsetninger i trinn 3 som er individuelt fastsatt, så vurderte vi forventede fremtidige kontantstrømmer og estimert verdi på underliggende sikkerheter.

Verdsettelse av finansielle instrumenter

Grunnlag for det sentrale forholdet

Unoterte aksjer målt til virkelig verdi verdsettes på grunnlag av prissettingsmodeller med forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Verdsettelsen av disse instrumentene krever bruk av skjønn. Unoterte aksjer utgjør NOK 731,1 millioner i konsernregnskapet og selskapsregnskapet og er klassifisert som nivå 3-instrumenter i verdsettelseshierarkiet. Siden de unoterte aksjene er vesentlige, vurderte vi verdsettelsen for å være et sentralt forhold ved revisjonen. Nivå 3-instrumenter, som er oppført til virkelig verdi i balansen, omtales i note 25 i årsregnskapet.

Våre revisjonshandlinger

Vi vurderte ledelsens valg og godkjenning av forutsetninger og metodikker brukt i verdsettelsene. Vi testet prissettingsmodellene mot bransjepraksis og retningslinjer for verdsettelse. Vi vurderte verdiesestimaterne på utvalgte instrumenter og brukte eksterne kildedata når det var tilgjengelig.

IT-miljø som understøtter finansiell rapportering

Grunnlag for det sentrale forholdet

Sparebanken Øst benytter komplekse IT-systemer i et automatisert IT-miljø og er avhengig av IT-miljøet i den finansielle rapporteringen. Kjernebanksystemene styres og driftes av en ekstern tjenesteleverandør. For å sikre fullstendig og nøyaktig presentasjon av den finansielle informasjonen, er det viktig at kontroller over transaksjonsprosessering og måling er utformet og fungerer målrettet og effektivt. Tilsvarende må kontroller for å sikre hensiktsmessig tilgangsstyring og systemendringer også utformes og fungere målrettet og effektivt både hos Sparebanken Øst og tjenesteleverandøren. IT-miljø som understøtter finansiell rapportering av den grunn betraktet som et sentralt forhold ved revisjonen.

Våre revisjonshandlinger

Vi etablerte en forståelse for Sparebanken Østs IT-miljø og IT-systemer av betydning for den finansielle rapporteringen. Vi involverte IT-spesialister for å bistå med evaluering og testing av effektivitet og målrettethet av Sparebanken Østs IT-generelle kontroller som dekker tilgangs- og endringshåndtering for de relevante systemene i rapporteringsperioden. Videre innhentet og evaluerte vi en tredjepartsbekreftelse (ISAE 3402-rapport) for å vurdere målrettethet og effektivitet av relevante IT-generelle kontroller over tilgangsstyring, systemendringer og IT-drift hos tjenesteleverandøren for kjernebanksystemene og tilhørende infrastruktur som understøtter den finansielle rapporteringen. Våre revisjonsprosedyrer inkluderte videre en evaluering og test av automatiserte kontroller innen kjernebanksystemet, blant annet beregning av effektiv rente, amortisering og beregning av forventet kredittap, så vel som etterfølgende bokføring. Som en del av våre prosedyrer innhentet og evaluerte vi en tredjepartsrapport som dekker relevante automatiserte kontroller og rapporter i kjernebanksystemene.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår konklusjon om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere om årsberetningen, redegjørelsen om foretaksstyring og redegjørelsen om samfunnsansvar inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen er vesentlig inkonsistent med årsregnskapet, inneholder vesentlig feilinformasjon eller at årsberetningen, redegjørelsen om foretaksstyring eller redegjørelsen om samfunnsansvar ikke inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav, er vi pålagt å rapportere det.

Vi har ingenting å rapportere i så henseende, og vi mener at årsberetningen, redegjørelsen om foretaksstyring og redegjørelsen om samfunnsansvar er konsistente med årsregnskapet og inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet, konsernet eller virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av og tidspunktet for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av krav om felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon

Som en del av revisjonen av årsregnskapet for Sparebanken Øst har vi utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som inngår i årsrapporten med filnavn 5967007LIEEXZX51WW28-2023-12-31-no.zip i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/815 om et felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-regelverket) etter forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 5-5, som inneholder krav til utarbeidelse av årsrapporten i XHTML-format og iXBRL-markering av konsernregnskapet.

Etter vår mening er årsregnskapet som inngår i årsrapporten i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsrapporten i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Ansvaret omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er, på grunnlag av innhentet revisjonsbevis, å gi uttrykk for en mening om årsregnskapet, som inngår i årsrapporten, i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket. Vi utfører vårt arbeid i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard (ISAE) 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Som et ledd i vårt arbeid utfører vi handlinger for å opparbeide forståelse for selskapets prosesser for å utarbeide årsregnskapet i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Vi kontrollerer om årsregnskapet foreligger i XHTML-format. Vi utfører kontroller av fullstendigheten og nøyaktigheten av iXBRL-markeringen av konsernregnskapet, og vurderer ledelsens anvendelse av skjønn. Vårt arbeid omfatter kontroll av samsvar mellom markeringene av data i iXBRL og det reviderte årsregnskapet i menneskelig lesbart format. Vi mener at innhentet bevis er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Drammen, 29. februar 2024
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Johan-Herman Stene
statsautorisert revisor

Definisjon nøkkeltall og alternative resultatmål

Lønnsomhet

Egenkapitalrentabilitet*	Resultat som henføres egenkapitalbevis- og grunnfondskapitalen i % av gjennomsnittlig egenkapital justert for hybridkapital. Nøkkeltallet gir relevant informasjon om konsernets lønnsomhet ved å måle evne til å generere lønnsomhet på egenkapitalen. Egenkapitalrentabilitet er et av Sparebanken Øst sine viktigste måltall.
Rentenetto i % av GFK	Rentenetto i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
Resultat etter skatt i % av GFK	Resultat etter skatt i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
Kostnader i % av GFK	Lønn og personalkostnader, avskr. og andre driftskostn. i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)*	Lønn og personalkostnader, avskr. og andre driftskostn. i % av rentenetto, utbytte, netto prov.innt, netto verdiendr. og gev./tap på fin. Instr og andre driftsinnt. Nøkkeltallet benyttes for å gi informasjon om forholdet mellom inntekter og kostnader.
Kostnader i % av inntekter ekskl. avk. på finansielle invest.*	Lønn og personalkostnader, avskr. og andre driftskostn. i % av rentenetto, netto prov.innt og andre driftsinnt. Nøkkeltallet benyttes for å gi informasjon om forholdet mellom inntekter og kostnader.

Balansetall

Netto utlån til kunder	Brutto utlån fratrukket tapsavsetninger
Utlånsvekst (12mnd)	Endring netto utlån i % av IB netto utlån. Kvartalstall viser vekst i kvartalet, mens øvrige tall viser 12mnd vekst
Innskudd	Innskudd til kunder
Innskuddsvekst (12mnd)	Endring innskudd i % av IB innskudd. Kvartalstall viser vekst i kvartalet, mens øvrige tall viser 12mnd vekst
Gjennomsnittlig egenkapital	IB egenkapital justert for hybridkapital fratrukket foreslåtte utbytter + UB egenkapital justert for hybridkapital fratrukket foreslåtte utbytter / 2
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	Gjennomsnittlig forvaltningskapital basert på kvartalsvise balansetall

Nedskrivninger på utlån og mislighold

Tap i % av netto utlån til kunder (IB)*	Tap i % av IB netto utlån for perioden. Nøkkeltallet angir resultatført tapskostnad i forhold til netto utlån ved regnskapsperiodens begynnelse og gir relevant informasjon om hvor store tapskostnader konsernet har i forhold til utlånsvolumet.
Nedskrivninger i % av brutto utlån til kunder*	Sum tapsavsetninger trinn 1, 2 og 3 i % av brutto utlån. Dette nøkkeltallet gir relevant informasjon om kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon utover det som følger av tapsnotene.
Netto betalingsmislighold over 90 dager i % av netto utlån*	Netto betalingsmislighold (mislighold over 90 dager) i % av netto utlån. Dette nøkkeltallet gir relevant informasjon om kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon utover det som følger av tapsnotene.
Netto øvrige misligholdte engasjementer (i trinn 3) i % av netto utlån*	Netto øvrige misligholdte eng. i % av netto utlån. Dette nøkkeltallet gir relevant informasjon om kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon utover det som følger av tapsnotene.

Soliditet

Ren kjernekapitaldekning	Ren kjernekapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
Kjernekapitaldekning	Kjernekapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
Kapitaldekning	Sum ansvarlig kapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
Risikovektet volum (Beregningsgrunnlag)	Sum kreditt- og motpartsrisiko, valutarisiko, operasjonell risiko og beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet motpart (CVA)
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	Kjernekapital i % av uvektet beregningsgrunnlag

Likviditet

Innskuddsdekning	Innskudd i % av netto utlån til kunder
LCR	Likvide midler i % av netto utbetalinger i en stressituasjon på 30 dager
NSFR	Tilgjengelig stabil finansiering i % av nødvendig stabil finansiering

Kontor og årsverk

Antall bankfilialer	
Årsverk	

Egenkapitalbevis

Eierbrøk	Egenkapitalbeviserernes andel av total egenkapital justert for hybridkapital (fratrukket foreslåtte utbytter) i % (Grunnlag pr. 01.01, tidsvektet ved emisjon)
Antall egenkapitalbevis	Totalt antall utestående egenkapitalbevis
Bokført egenkapital pr. bevis*	Eierandelskapitalen dividert på antall egenkapitalbevis. Årets avsetning til utbytte er inkludert i beregningen. Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis. Dette gir leseren mulighet til å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset.
Resultat pr. egenkapitalbevis	Eierandelskapitalens del av resultat etter skatt dividert med tidsveid gj.snittlig antall egenkapitalbevis i løpet av perioden.
Utbytte pr. bevis	Utbytte i kr pr. egenkapitalbevis
Omløpshastighet	Annualisert omsetningshastighet (omsatt i % av utstedt)
Kurs	Siste omsatte kurs på Oslo Børs pr. balansedagen

*Definert som alternative resultatmål

